

Nr 136

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ackordslag m. m.; given Stockholms slott den 14 maj 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) ackordslag,
- 2) lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),
- 3) lag om ändring i giftermålsbalken,
- 4) lag om ändring i lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad,
- 5) lag om ändring i ärvdabalken,
- 6) lag om ändring i handelsbalken,
- 7) lag om ändring i förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,
- 8) lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
- 9) lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrättningars konkurs,
- 10) lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
- 11) förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt.

GUSTAF ADOLF

Lennart Geijer

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en ny ackordslag som skall ersätta nuvarande bestämmelser från 1921. Vidare föreslås att bestämmelserna i konkurslagen om ackord anpassas till innehållet i ackordslagsförslaget. De nämnda förslagen föranleder vissa följdändringar i annan lagstiftning.

De i propositionen upptagna förslagen syftar till sådan reformering av ackordslagstiftningen, att ackordsförfarandet skall kunna komma till större användning än nu.

F. n. försvåras ackordsförhandling ofta av att borgenärerna oberoende av ackordsförhandling kan få utmätning eller försätta gäldenären i konkurs. I propositionen föreslås en ordning som ger möjlighet att komma tillrätta med detta. Gäldenär som vill ha ackord skall hos konkursdomaren kunna begära förordnande av en god man, som skall övervaka förhandlingen och bevaka borgenärernas rätt. När god man förordnats, skall enskild borgenär endast i undantagsfall kunna få utmätning eller konkurs till stånd.

Kan inte uppgörelse träffas inom viss tid, har gäldenären möjlighet att få till stånd offentlig ackordsförhandling som kan leda fram till att ackord antas av en borgenärsmajoritet.

Beträffande själva ackordsförhandlingen och innehållet i ackordet innebär förslaget bl. a. att minsta tillåtna ackordsprocent sätts ned och att kravet på borgenärsmajoritet minskas och görs beroende av ackordsprocentens storlek. En nyhet är att konkurslagens återvinningsregler föreslås bli tillämpliga vid offentlig ackordsförhandling. Förfarandet vid offentlig ackordsförhandling föreslås också förenklat.

Bland följdändringarna kan nämnas, att tiden för indrivning av skatter förlängs när god man förordnats enligt ackordslagsförslaget.

Ackordslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1971.

1) Förslag
till
Ackordslag

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 §

Med ackord avses i denna lag en ekonomisk uppgörelse utan konkurs mellan en gäldenär som är på obestånd och hans borgenärer.

Ackordsförfarande enligt lagen sker under medverkan av god man. Ackord kommer till stånd antingen genom överenskommelse eller också genom beslut efter förhandling i särskild ordning (offentligt ackord).

I konkurslagen (1921: 225) finns bestämmelser om ackord i konkurs.

God man

2 §

På ansökan av gäldenär som är på obestånd skall god man förordnas för utredning och förhandling med borgenärerna om ackord. God man skall dock ej förordnas om det saknas skälig anledning antaga att ackord kan komma till stånd.

3 §

God man bör vara lagfaren. Han skall i övrigt ha den insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt åtnjuta borgenärernas förtroende.

God man skall vara myndig. Till god man får ej förordnas någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Den som är anställd vid domstol får ej förordnas till god man.

Om det finnes erforderligt, skall även förordnas ersättare för gode mannen. Bestämmelserna om god man gäller även för ersättare.

God man skall entledigas, om han finnes icke vara lämplig eller av annan särskild orsak bör skiljas från uppdraget.

4 §

Gäldenären skall vid förvaltningen av sin egendom samråda med gode mannen, som skall övervaka att borgenärernas bästa iakttages.

Ansökan om förordnande av god man

5 §

Ansökan som avses i 2 § göres skriftligen hos konkursdomaren. Ansökningshandlingen skall innehålla en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi, orsakerna till hans obestånd och det sätt på vilket han ämnar tillgodose borgenärerna efter ackord.

6 §

Bestämmelserna i konkurslagen (1921: 225) om behörig konkursdomare vid ansökan om konkurs äger motsvarande tillämpning i fråga om ansökan om förordnande av god man.

Vid ansökan skall gäldenären ange och styrka de omständigheter som be-
tingar konkursdomarens behörighet, om de ej är kända.

Har ansökan gjorts hos konkursdomare som icke är behörig, skall han
genast sända ansökningshandlingen till konkursdomare som enligt vad
handlingarna visar är behörig och underrätta gäldenären. Ansökan skall
anses gjord, när ansökningshandlingen inkom till den förra konkursdoma-
ren.

Framgår ej av ansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är
den eljest bristfällig och efterkommer gäldenären ej föreläggande att av-
hjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

Godmansförordnandes upphörande

7 §

Försummar gäldenären vad som åligger honom enligt 4 § eller saknas
i annat fall anledning antaga att ackord kan komma till stånd, skall kon-
kursdomaren återkalla förordnande av god man. Förordnandet skall genast
återkallas, om uppgörelse träffas med borgenärerna. När förordnandet av
god man återkallas, förfaller verkan av förordnandet.

8 §

Göres ej ansökan om förhandling om offentligt ackord hos konkursdo-
maren inom två månader efter det att god man förordnats, är verkan av
godmansförordnande förfallen vid utgången av nämnda tid.

Verkan av förordnande av god man förfaller, om gäldenären försättes i
konkurs.

Konkurs och utmätning efter godmansförordnande

9 §

Om borgenär, vars fordran skulle komma att omfattas av ackordet, ansö-
ker att gäldenären skall försättas i konkurs, skall, när god man förordnats,
ansökningen på begäran av denne förklaras vilande i avvaktan på att upp-
görelse med borgenärerna kommer till stånd eller att gäldenären ansöker
om förhandling om offentligt ackord. Vilandeförklaring skall dock ej med-
delas, om det finns särskilda skäl antaga att borgenärens rätt är i fara.

10 §

Skер utmätning sedan god man förordnats, får den utmätta egendomen
ej säljas utan gode mannens medgivande utom när den hastigt förstöres
eller faller i värde eller när den fordrar alltför kostsam vård. Vad som
inflyter efter försäljning eller på annat sätt får ej utbetalas till ut-
mätningssökanden utan gode mannens medgivande.

Består utmätningen då förhandling om offentligt ackord beslutats, skall
utmätningssförfarandet nedläggas, om gode mannen begär det, och utmät-
ningen gå åter.

Om utmätningssökanden hade särskild förmånsrätt i egendomen, fortgår
förfarandet utan hinder av första och andra styckena.

Villkor för offentligt ackord

11 §

Är god man förordnad och vill gäldenären att förhandling om offentligt ackord inledes, skall gäldenären göra ansökan härom inom tid som anges i 8 § första stycket.

Offentligt ackord får avse, att fordringar, som tillkommer borgenärer vilka enligt 12 § får deltaga i förhandlingen, nedsättes och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall ge alla likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om ej lägre ackordsprocent godkännes av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl för lägre procent föreligger. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år efter det att ackordet fastställts, om ej samtliga nämnda borgenärer godkänner längre betalningstid.

Utan hinder av andra stycket får offentligt ackord innehålla villkor att borgenärerna får full betalning intill visst belopp, om avvikelserna kan anses skäliga med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han medgivit det.

Ackord får även avse, att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Därvid äger andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

Borgenärer vid offentligt ackord

12 §

I förhandling om offentligt ackord deltagar endast borgenärer, vilkas fordringar uppkommit före beslutet om förhandling om offentligt ackord. Borgenär, som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt, deltagar icke i förhandlingen.

Om borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltagar han i förhandlingen i motsvarande mån. Kan borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenär har särskild förmånsrätt hans fordran, deltagar han med återstående del av fordringen.

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej har förmånsrätt skall få full betalning intill visst belopp, skall deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

Borgenär får deltaga i förhandlingen, även om hans fordran ej är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

Bestämmelserna om borgenär som har förmånsrätt äger motsvarande tillämpning, när borgenär till säkerhet för sin fordran har äganderättsförbehåll.

Konkurs och utmätning under förhandling om offentligt ackord

13 §

Sedan ansökan om förhandling om offentligt ackord gjorts, får gäldenären försättas i konkurs endast om det finns skäliga anledningar antaga att ackord icke kan komma till stånd. I annat fall skall konkursansökningen förklaras vilande till dess ackordsfrågan avgjorts.

Första stycket gäller ej, om konkursansökningen gjorts av borgenär vars fordran icke skulle omfattas av ackordet och särskilda skäl föreligger till antagande att borgenärens rätt är i fara.

Försättes gäldenären i konkurs innan frågan om offentligt ackord avgjorts, förfaller ackordsfrågan.

14 §

Sedan förhandling om offentligt ackord beslutats, får utmätning för dess förrinnan uppkommen fordran ej äga rum innan ackordsfrågan blivit avgjord. Om det ändå sker, är utmätningen utan verkan. Borgenär som har förmånsrätt i viss egendom har dock rätt att få denna egendom utmätt.

Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord

15 §

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent av fordringsbeloppen, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande enats om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

Återvinning vid offentligt ackord

16 §

Sedan förhandling om offentligt ackord beslutats, äger bestämmelserna i konkurslagen (1921:225) om återvinning vid konkurs motsvarande tillämpning, om ackordet fastställs.

Bestämmelserna i 31 § konkurslagen om återvinning av betalning genom utmätning äger motsvarande tillämpning i fråga om förmånsrätt som borgenär vunnit genom utmätning. Rätten får även förordna, att fortsatt verkställighet av utmätningen tills vidare ej får äga rum.

17 §

Talan om återvinning väckes av borgenär vars fordran skulle omfattas av ackord. Talan skall väckas före det borgenärssammanträde som avses i 29 § och får ej slutligt prövas innan ackordsfrågan blivit avgjord. Borgenär som vill väcka talan skall underrätta gode mannen. Om så ej skett, får hans talan ej upptagas till prövning.

Upphör ackordsförhandling utan att ackord kommit till stånd och försättes ej gäldenären i konkurs efter ansökan som gjorts inom tre veckor från det att ackordsfrågan avgjordes, skall den väckta återvinningstalan avvisas.

18 §

Vad som vinnes genom återvinningstalan skall, sedan kändens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. Svarande som med anledning av kändens talan kan få fordran mot gäldenären deltaga med fordringen i förhandlingen om offentligt ackord och har rätt att avräkna den utdelning som tillkommer honom på vad han annars skolat betala.

Om det i målet påkallas av borgenär som omfattas av ackordet eller av gäldenären, kan rätten föreskriva särskild förvaltning av det som enligt första stycket skall tillkomma borgenärerna. Egendom som satts under sådan förvaltning får utmätas endast om ackordet förfallit.

Verkan av offentligt ackord

19 §

Fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända eller ej, som enligt 12 § hade rätt att deltaga i ackordsförhandlingen.

Borgenär med förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

20 §

Borgenär som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan förhandling om offentligt ackord beslutats får utan hinder av ackord använda fordringen till kvittning mot skuld som han då hade till gäldenären.

Den som förvärvat fordran mot gäldenären genom avtal med tredje man inom sextio dagar innan ansökan om förordnande av god man gjordes eller senare har ej rätt till kvittning enligt första stycket, om han vid tiden för avtalet stod i skuld hos gäldenären och hade skälig anledning antaga att gäldenären var på obestånd. Rätt till kvittning har ej heller borgenär som, sedan han erhållit sin fordran, under nämnda tid satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skälig anledning antaga att gäldenären var på obestånd.

21 §

Borgenär som godkänt ackordsförslag förlorar ej genom godkännandet sin rätt mot borgensman eller annan som förutom gäldenären svarar för fordringen.

Inledande av förhandling om offentligt ackord m. m.

22 §

Ansökan om förhandling om offentligt ackord göres hos den konkursdomare som förordnat god man.

Ansökningen skall åtföljas av

1. ackordsförslag som anger hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när denna skall erläggas samt om säkerhet ställts för ackordet och vari den i så fall består,

2. förteckning över boets tillgångar och skulder, upprättad enligt 23 § tidigast två månader innan ansökan om förhandling om offentligt ackord gjordes,

3. den senaste balansräkningen, om gäldenären är eller varit bokföringskyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes,

4. berättelse av gode mannen som anger boets tillstånd och orsakerna till gäldenärens obestånd samt innehåller översikt över tillgångar och skulder, uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs och upplysning

huruvida egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning, huruvida det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden därför samt vilka handelsböcker gäldenären hållit och hur de blivit förda,

5. yttrande av gode mannen, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna,

6. intyg av gode mannen att borgenärer, som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet och som tillsammans innehar minst två femtedelar av dessa fordringars sammanlagda belopp, förklarat sig anse ackordet antagbart,

7. bevis att ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande sänts till alla borgenärer som upptages i bouppteckningen,

8. förskott, med belopp som Konungen föreskrivit, på kostnaden för ackordsfrågans handläggning hos konkursdomaren och rätten samt av konkursdomaren godkänd säkerhet för vad som ej täckes av förskottet.

23 §

Bouppteckning upprättas av gode mannen. I bouppteckningen skall tillgångarna upptagas till noggrant uppskattade värden. Om gäldenären är eller varit bokföringsskyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes, skall om möjligt även lämnas specificerad uppgift om de värden som i handelsböckerna åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering ej gjorts, om anskaffningskostnaden. Bouppteckningen skall vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och adress.

Ränta på borgenärs fordran skall ej beräknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man. Fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Har borgenär förmånsrätt, skall det anges jämte grunden därtill.

Förekommer anmärkning mot fordran eller bedömes värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, understiga hans fordran, skall det anges.

24 §

Har gäldenären ej fullgjort vad som åligger honom enligt 22 § och efterkommer han ej föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningsavvisas. Avvisas ansökningsavvisningen, förfaller omedelbart verkan av att god man förordnats.

25 §

Upptages ansökningsavvisningen, skall gäldenären inför konkursdomaren avlägga bouppteckningsed på tid som konkursdomaren bestämmer. Gäldenären skall därvid göra de tillägg eller ändringar som han finner påkallade och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det ej honom vederligen har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

När anledning förekommer, får konkursdomaren tillåta gäldenären att avlägga eden inför annan konkursdomare. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

26 §

Avlägger gäldenären eden, skall konkursdomaren genast meddela beslut om förhandling om offentligt ackord.

Vägrar gäldenären att avlägga ed, skall ansökningen om förhandling om offentligt ackord förklaras förfallen. Om konkursdomaren finner synnerliga skäl föreligga att förhandling kommer till stånd, får dock beslut om förhandling meddelas utan att ed avlagts. Om ansökningen förklaras förfallen, upphör omedelbart verkan av att god man förordnats.

Beslut om ackordsförhandling skall genast kungöras i Post och Inrikes Tidningar och i övrigt på sätt Konungen föreskriver.

27 §

Vill någon deltaga i ackordsförhandlingen med fordran som icke upptagits i bouppteckningen och ej heller senare blivit känd, bör han skriftligen anmäla fordringen hos gode mannen senast en vecka före det borgenärssammanträde som avses i 29 §. Anmäles fordran senare, får det ej föranleda att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjutes.

28 §

Om gäldenären eller borgenär vill framställa anmärkning mot anmäld fordran, skall han göra det skriftligen hos gode mannen i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet.

Finner gode mannen anledning till anmärkning mot fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller borgenär sådan anmärkning hos gode mannen, skall denne skyndsamt underrätta den borgenär som anmält fordringen om anmärkningen. Detsamma gäller, när värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedömes understiga fordringen.

Borgenärssammanträde

29 §

Sammanträde med borgenärerna inför konkursdomaren skall hållas tidigast tre och senast fem veckor efter det att förhandling om offentligt ackord beslutats.

Gäldenären bör inställa sig personligen vid borgenärssammanträdet. Han skall därvid lämna konkursdomaren, gode mannen och borgenärerna de upplysningar om boet som de begär. Kan gäldenären ej infinna sig personligen, bör han ställa ombud.

Gode mannen skall tillhandahålla förteckning på de borgenärer som har rätt att deltaga i omröstning i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. I förteckningen skall även antecknas anmärkning som framställts mot borgenärs fordran.

Vid sammanträdet skall underrättelse lämnas om tillägg till bouppteckningen eller ändring i denna som gäldenären gjort i samband med att han avlagt ed och om felaktighet som blivit känd på annat sätt. Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppges.

30 §

Om både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de icke enas, gäller borgenärens mening, om ej de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

31 §

Vid borgenärssammanträdet skall borgenärerna rösta om ackordsförslaget.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka få förlikning till stånd. Om alla närvarande medger att anmärkningen förfaller eller inskränker den eller uppdrager åt gode mannen att sluta förlikning med borgenären, gäller det även för den som uteblivit. Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång.

Förlikning angående framställd anmärkning får ej ingås i annan ordning än som anges i andra stycket utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

Vid omröstning äger 23 § andra stycket motsvarande tillämpning.

32 §

Gäldenären får ej återtaga eller ändra ackordsförslaget utan medgivande av konkursdomaren. Yrkande härom skall framställas senast vid borgenärssammanträdet innan omröstning sker. Mot konkursdomarens beslut i fråga om återtagande eller ändring av ackordsförslag får talan ej föras särskilt.

Har ändring av ackordsförslaget medgivits, får prövningen av förslaget uppskjutas till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får uppskov dock äga rum endast om särskilda skäl föreligger.

33 §

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i 32 § andra stycket finner särskilda skäl föreligga för att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjutes, får han besluta om uppskov till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Fastställelse av offentligt ackord

34 §

Har ackordsförslaget antagits vid borgenärssammanträdet men förekommer anledning att ackordet på grund av 36 § ej skall fastställas, skall konkursdomaren hänskjuta ackordsfrågan till rätten. Detsamma gäller, om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras om förslaget antagits eller förkastats. Föreligger ej fall som nu sagts, skall konkursdomaren fastställa ackordet.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre råderum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

35 §

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkännes eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övri-

ga anmärkningar godkännes eller ej. Mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning får talan ej föras.

36 §

Ackord får icke fastställas, om

1. ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2. ackordet ej uppfyller villkoren i 11 § andra—fjärde styckena,

3. det finns skälig anledning antaga att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet, eller

4. ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Även om första stycket ej är tillämpligt, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär eller borgensman eller annan som förutom gäldenären svarar för fordringen bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finns eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackord ej bör medges.

Vägras fastställelse enligt första stycket 1 och är förslaget ej förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall borgenärerna på nytt pröva ackordsfrågan och sammanträde utsättas härför. Särskild talan får ej föras mot beslut om sådan prövning.

Tillsyn över offentligt ackord

37 §

På begäran av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan konkursdomaren, om skäl föreligger, förordna gode mannen eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet.

Om det finnes erforderligt, skall även förordnas ersättare för tillsynsmannen.

Gäldenären skall ge tillsynsman de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som tillsynsmannen lämnar.

Bestämmelserna i 3 § fjärde stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om entledigande av tillsynsman.

Förverkande av offentligt ackord

38 §

På ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten förklara, att den eftergift som genom ackordet medgivits gäldenären har förfallit, om gäldenären

1. gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,

2. åsidosätter vad som åligger honom enligt 37 § tredje stycket, eller

3. på annat sätt uppenbart försummar sina åtaganden enligt ackordet.

Förlikning är ej tillåten i fråga som avses i första stycket.

Även om den eftergift som medgivits gäldenären förklarats förfallen, får borgenärerna göra ackordet i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som gått i borgen för ackordet.

Särskilda bestämmelser

39 §

Bevis eller fullmakt, som visar att den som vid ackordsförhandling i egen-
skap av ställföreträdare eller ombud företräder borgenär är behörig, skall
företes endast om det påkallas av särskilda skäl.

Är behörighetshandling ej tillgänglig när den skall företes, skall ställ-
företrädaren eller ombudet få tid att förete sådan handling.

40 §

Arvode till gode mannen och ersättning för kostnad som uppdraget med-
fört skall prövas av rätten, om gode mannen eller gäldenären gör framställ-
ning därom. Så länge ackordet ej fullgjorts får sådan framställning göras
också av borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

Första stycket äger motsvarande tillämpning beträffande arvode och kost-
nadsersättning till tillsynsman.

41 §

Talan mot beslut som konkursdomaren meddelat enligt denna lag föres
i hovrätten. Besvärstiden är två veckor.

Besvärstiden räknas i fråga om beslut om förhandling om offentligt ac-
kord från det att kungörelsen om förhandlingen infördes i Post och Inrikes
Tidningar.

42 §

Beslut om förordnande eller entledigande av god man eller tillsynsman,
återkallelse av sådant förordnande eller förhandling om offentligt ackord
länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas.

43 §

Mål om ackord som av konkursdomaren hänskjutits till rätten skall utan
förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt
eller ny huvudförhandling, skall dock rätten, om det erfordras för att målet
vid denna skall kunna slutföras, förordna att förberedelse skall äga rum.
Parts utevaro utgör ej hinder för målets avgörande.

Beträffande talan mot rättens avgörande i mål som avses i första stycket
äger bestämmelserna i rättegångsbalken om talan mot beslut i mål som
väckts vid underrätt motsvarande tillämpning.

44 §

Ackordsfrågan anses avgjord, när genom beslut, som vunnit laga
kraft, gäldenären medgivits att återtaga ackordsförslaget eller ackordsför-
slaget funnits ej vara antaget av borgenärerna eller fastställelse av antaget
ackord vägrats eller ackord blivit fastställt.

45 §

Konkursdomaren får meddela beslut enligt 6 eller 24 § även om han är
jävig.

46 §

Borgenär, som för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig sär-
skild förmån av gäldenären, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

47 §

Åtal mot gäldenär för brottsligt förhållande mot borgenärer och åtal för brott som avses i 46 § får väckas vid den rätt där ackordsförhandlingen äger eller ägt rum.

48 §

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär äger ej tillämpning i fråga om

1. bankaktiebolag, sparbank eller centralkassa för jordbrukskredit,
2. kreditaktiebolag, stadshypoteksförening eller landshypoteksförening,
3. understödsförening,
4. försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971, då lagen (1921:227) om ackordsförhandling utan konkurs skall upphöra att gälla.

Äldre bestämmelser gäller, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats före nya lagens ikraftträdande.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i konkurslagen (1921: 225)

Härigenom förordnas i fråga om konkurslagen (1921: 225),

dels att 159, 160, 163, 167, 173, 174 och 220 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 5, 10, 19, 35, 42, 44, 66, 67, 109, 121, 127, 146, 150—158, 161, 162, 164—166, 168, 169, 172, 183, 204, 208, 210 och 213 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 10 a, 171 a, 171 b och 171 c §§, av nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Har gäldenär fått till stånd offentlig ackordsförhandling utan konkurs, gälle om borgenärs rätt att få gäldenären försatt i konkurs vad därom särskilt är stadgat.

Om särskilda hinder mot konkurs finnas bestämmelser i ackordslagen (1970 : 00).

10 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 7 § icke är behörig att taga befattning med konkursansökning, eller har, där borgenär är sökande, denne icke i ansökningen uppgivit sin fordran eller kan konkursansökning av annan orsak ej upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ansökningen.

Framgår ej av konkursansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig och efterkommer sökanden ej föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

10 a §.

Har konkursansökan gjorts hos konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända ansökningshandlingen till konkursdomare som enligt vad handlingarna visa är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen inkom till den förra konkursdomaren.

19 §.

Då beslut ————— konkursansökningen ingivits.

Konkursdomaren skall ————— postadress angivas.

Första borgenärssammanträdet ————— överstiga två.

Har, på ————— genom konkursen.

(Nuvarande lydelse)

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i konkurskungörelsen intagas erinran därom att ackordsförhandling ägt rum, ävensom angivas dagen, då beslutet om förhandlingens inledande meddelades.

(Föreslagen lydelse)

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970 : 00) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall i konkurskungörelsen intagas erinran om att god man varit förordnad och i förekommande fall att förhandling ägt rum, ävensom angivas dagen, då ansökan om förordnande av god man gjordes.

35 §.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i avseende å rätten att söka återvinning så anses, som om konkursansökningen gjorts, då beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades, och skall, där åtgärd, varom i 28, 29, 30, 32 eller 33 § förmäles, vidtagits efter meddelandet av nämnda beslut, den, gent emot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid hava haft skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970 : 00) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall i avseende å rätten att söka återvinning så anses, som om konkursansökningen gjorts, då ansökningen om förordnande av god man gjordes, och skall, där åtgärd, varom i 28, 29, 30, 32 eller 33 § förmäles, vidtagits efter det att förhandling om offentligt ackord beslutats, den, gent emot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid hava haft skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd.

42 §.

I fråga om ————— behöriga handhavande.

Konkursförvaltare må ————— inför rätta.

Rättens ordförande eller i stad annan ledamot av rätten må ej vara konkursförvaltare; ej heller må på landet någon, som biträder domaren i hans ämbetsgöromål, eller i stad någon, som är anställd vid rätten, vara konkursförvaltare.

Den som är anställd vid domstol må ej förordnas till konkursförvaltare.

44 §.

Konkursdomaren skall ————— tillhöra befattningen.

(Nuvarande lydelse)

Rättens ordförande eller i stad annan ledamot av rätten må ej vara rättens ombudsman; ej heller må på landet någon, som biträder domaren i hans ämbetsgöromål, eller i stad någon, som är anställd vid rätten, vara ombudsman.

Har den, — — — — — tillträder befattningen.

På konkursdomaren — — — — — hans ställe.

Uppstår för — — — — — uppehålla befattningen.

(Föreslagen lydelse)

Den som är anställd vid domstol må ej förordnas till rättens ombudsman.

66 §.

Har gäldenären å första borgenärssammanträdet eller därförinnan ingivit förslag om ackord, må egendomen i boet ej säljas innan avgjort är, huruvida ackord kommer till stånd.

Inkommer gäldenären med ackordsförslag, må egendomen i boet ej säljas utan rättens ombudsmans samtycke, innan ackordsfrågan blivit avgjord. Vad som sagts nu utgör ej hinder mot försäljning, om sådan är förenlig med ackordsförslaget eller behövs för ändamål som angives i 171 §.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet, vare det ej hinder för försäljning av boets egendom; där förvaltaren i det yttrande över förslaget, som jämlikt 156 § skall av honom avgivas, tillstyrker dess antagande, må dock ej, efter det nämnda yttrande avgivits, försäljning verkställas så länge ackordsfrågan ej är avgjord. Varder förslaget ej sålunda tillstyrkt, skall, där det antages av borgenärerna eller eljest jämlikt 164 § varder hänskjutet till rättens prövning, med försäljningen anstå i avbidan på ackordsfrågans avgörande; uppskjutes prövningen av förslaget jämlikt 159 §, äge de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor, att med den röstövertvikt, som i sistnämnda paragraf sägs, besluta anstånd med försäljningen i avbidan på borgenärernas prövning av förslaget.

Vad ovan i denna paragraf är stadgat om anstånd med försäljning av boets egendom äge ej tillämpning, där borgenärerna jämlikt 160 § besluta, att ackordsförslag skall vara vilande, eller rätten jämlikt 166 §

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

förordnar, att med frågan om fastställelse av ackord skall anstå. Ej må i nämnda fall anstånd med försäljningen äga rum, med mindre det med den röstövertvikt, som i 159 § sägs, bestämmes av de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor; skolande dock i det senare fallet anståndet fortgå, till dess borgenärs-sammanträde, som skall av rättens ombudsman ofördröjligen utlysas, ägt rum för ärendets behandling.

Vad ovan i denna paragraf stadgas utgör ej hinder för försäljning, vartill gäldenären lämnat sitt samtycke.

67 §.

Vad i — — — — — första borgenärssammanträdet.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställts genom dom, som äger laga kraft, då skall ock utan hinder därav att enligt vad ovan är stadgat uppskov med försäljningen beslutits eller därmed eljest skall anstå, försäljning av den egendom äga rum, så framt ej rättens ombudsman och förvaltaren finna uppenbart, att förlust därigenom skulle uppstå för konkursboet.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställts genom dom, som äger laga kraft, må anstånd med försäljning äga rum endast om rättens ombudsman och förvaltaren anse detta nödvändigt för att förhindra att avsevärd förlust vållas konkursboet eller genomförandet av ackord väsentligt försvåras samt anstånd ej är obilligt mot borgenären.

109 §.¹

Twistefrågor angående — — — — — särskilda rättegången.

När ackordsförslag upptagits, får rättens prövning enligt första stycket uppskjutas till dess ackordsfrågan blivit avgjord, om det finnes ändamålsenligt.

121 §.

Borgenär, som — — — — — är stadgat.

Är fordran — — — — — borgenären återbäras.

Den, som — — — — — om konkursansökningen.

¹ Senaste lydelse 1946: 809.

(Nuvarande lydelse)

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, vare borgenär icke berättigad att till kvittning mot skuld, vari han häftar hos gäldenären, använda fordran, för vilken han enligt vad i lagen om ackordsförhandling utan konkurs stadgas icke ägt kvittningsrätt, därest ackord kommit till stånd.

(Föreslagen lydelse)

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970: 00) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, vare borgenär icke berättigad att till kvittning mot skuld, vari han häftar hos gäldenären, använda fordran, för vilken han enligt ackordslagen icke ägt kvittningsrätt, därest ackord kommit till stånd.

127 §.

Skall enligt vad i 66 § är stadgat försäljningen av boets egendom anstå medan ackordsförslag är beroende på prövning, må ej utdelning ske till andra borgenärer än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar.

Är ackordsförslag beroende på prövning, kan förvaltaren, i den mån det föranledes av förslaget, med samtycke av rättens ombudsman låta anstå med utdelning till dess ackordsfrågan blivit avgjord.

146 §.

Då förslag ————— för konkursboet.

Utan hinder av att konkursen avslutats må ackordsförslag som ingivits tidigare prövas enligt vad som stadgas i 7 kap.

150 §.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad här nedan sägs, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag i två exemplar.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad här nedan sägs, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag i tre exemplar. I förslaget skall angivas hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när denna skall erläggas samt om säkerhet ställts för ackordet och vari den i så fall består.

Ackord må avse, att fordringar, som tillkomma borgenärer vilka enligt 158 § äga rösta om förslaget, nedsättas och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall giva likaberrättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om ej lägre ackordsprocent godkännes av samtliga kända borgenärer som bevakat fordran

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

och skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl för lägre utdelning föreligga. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år efter det att ackordet fastställts, om ej samtliga nämnda borgenärer godkänna längre betalningstid.

Utan hinder av andra stycket må offentligt ackord innehålla villkor att borgenärer få full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skälig med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär må också äga rum, om han medgivit det.

Ackordsförslag skall angiva, huru mycket gäldenären bjuder i betalning samt när och huru betalningen skall erläggas, så ock huruvida gäldenären vill ställa säkerhet för ackordets fullgörande eller icke och, i förra fallet, vari säkerheten skall bestå.

Ackord må även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Därvid äga andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

151 §.¹

Ackordsförslag må ej upptagas till behandling,

Ackordsförslag må ej upptagas till behandling, om före ackordsförslagets ingivande kungörelse om slututdelning blivit utfärdad.

1) om före ackordsförslagets ingivande kungörelse om slututdelning blivit utfärdad,

2) om gäldenären icke iakttagit vad i 150 § är stadgat angående ackordsförslags innehåll,

3) om gäldenären genom laga kraftätagande beslut, som icke meddelats tidigare än två år innan konkursansökningen gjordes, funnits skyldig till oredlighet mot borgenärer,

4) om gäldenären är rymd för gäld eller tredska att avlägga bouppteckningsed.

152 §.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet och möter ej mot dess upptagande hinder,

Ingives ackordsförslag i rätt tid, skall konkursdomaren inhämta yttrande av rättens ombudsman och

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

som i 151 § sägs, åligge konkursdomaren att innan vidare åtgärd vidtages inhämta yttrande av förvaltaren, huruvida han anser förslaget böra föreläggas borgenärerna. Är slututdelning i konkursen nära förestående eller har gäldenären förut i konkursen bjudit ackord men det tidigare ackordsförslaget återtagits efter det kungörelse om dess behandling vid borgenärssammanträde blivit införd i allmänna tidningarna eller ackordsfrågan förfallit eller det tidigare ackordsförslaget förkastats av borgenärerna eller ej vunnit fastställelse och avstyrker förvaltaren med hänsyn till någon av nämnda omständigheter ackordsförslagets framläggande för borgenärerna, skall förslaget ej vinna vidare handläggning, med mindre rättens ombudsman, vars yttrande i sådant fall skall av konkursdomaren infordras, förordar, att ackordsfrågan ändock hänskjutes till borgenärernas prövning.

(Föreslagen lydelse)

förvaltaren huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrka de att så sker, må förslaget upptagas endast om konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill.

153 §.

Möter jämlikt 151 eller 152 § hinder mot handläggning av ackordsförslag teckne konkursdomaren besked därom å förslaget.

Möter jämlikt 150—152 §§ hinder mot att ackordsförslag upptages, skall det avvisas av konkursdomaren.

154 §.

Upptages ackordsförslag och möter ej mot dess vidare handläggning hinder, som i 152 § sägs, skola borgenärerna av konkursdomaren kallas till sammanträde inför rättens ombudsman för att besluta över förslaget. Det ena exemplaret av ackordsförslaget skall av konkursdomaren överlämnas till ombudsmannen för att under tiden intill sammanträdet genom hans försorg hållas tillgängligt för granskning; och varde i den kungörelse, som utfärdas om sammanträdet, intagen underrättelse, var förslaget är att tillgå.

Upptages ackordsförslaget, skall konkursdomaren, sedan gäldenären avlagt ed, genast kalla borgenärerna till sammanträde inför honom för att besluta över förslaget. Om synnerliga skäl föreligga, må kallelse utfärdas utan att ed avlagts.

Konkursdomaren bestämmer efter samråd med förvaltaren tid och ställe för sammanträdet samt utfärdar kungörelse härom. I kungörelsen skall även angivas att ackordsförslaget finnes tillgängligt hos förvaltaren.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

155 §.

Ackordsförslag må ej behandlas av borgenärerna förrän de tvistefrågor, som genom anmärkningar mot bevakade fordringar må hava uppkommit, blivit vid det i 108 § omnämnda borgenärssammanträde handlagda. Har förslaget ingivits å sådan tid, att det kan förekomma å den dag, som bestämts för nämnda sammanträde, skall, där ej gäldenären begär anstånd och konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill vara, ackordsfrågan utsättas till behandling å tid och ställe, som bestämts för sagda sammanträde, samt förslaget hållas tillgängligt å det ställe, där de till ombudsmannen överlämnade bevakningshandlingarna skola tillhandahållas. Har anstånd medgivits eller har förslaget ej ingivits så tidigt, att det kan förekomma å dag, som nyss sagts, skall dess behandling äga rum så snart det lämpligen kan ske; och bestämmes i ty fall konkursdomaren efter samråd med ombudsmannen och förvaltaren tid och ställe för sammanträdet ävensom ställe, där förslaget skall hållas tillgängligt.

Borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslaget skall hållas tidigast tre veckor efter det att kungörelsen införts i allmänna tidningarna och må ej äga rum förrän tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar blivit handlagda vid sådant borgenärssammanträde som avses i 108 §.

Konkursdomaren skall genast med posten sända underrättelse till gäldenären och alla kända borgenärer om kungörelsens innehåll. Han skall samtidigt med posten sända avskrift av ackordsförslaget till borgenärerna. Blir borgenär känd senare, skall konkursdomaren genast sända honom underrättelse och avskrift av ackordsförslaget.

156 §.

Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske till rättens ombudsman inkomma med yttrande angående de omständigheter, som kunna inverka på ackordsfrågans bedömande; och skall sådant yttrande tillika innehålla bestämt förklarande, huruvida förslagets antagande tillstyrkes eller icke.

Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske till konkursdomaren inkomma med yttrande, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna. Yttrandet skall tillhandahållas borgenärerna vid sammanträdet för behandling av ackordsförslaget, om det icke tidigare sänts till dem.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Det åligger ombudsmannen att minst en vecka före det borgenärssammanträde, där ackordsförslaget skall behandlas, till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd, med posten översända avskrift av förslaget jämte förvaltarens yttrande med erinran om tid och ställe för nämnda sammanträde.

157 §.

Vid borgenärssammanträde, där ackordsförslag skall behandlas, bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig, bör han ställa ombud för sig.

Rättens ombudsman har att tillhandahålla förteckning å alla de borgenärer, som äga deltaga i omröstning i ackordsfrågor, med uppgift å de fordringsbelopp, för vilka rösträtt må utövas. Är beträffande någon av dessa fordringar anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställd men icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu icke ute, vare sådant särskilt anmärkt i förteckningen.

Vid borgenärssammanträde, där ackordsförslag skall behandlas, bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig *personligen*, bör han ställa ombud.

Förvaltaren har att tillhandahålla förteckning å alla de borgenärer, som äga deltaga i omröstning i ackordsfrågan, med uppgift å de fordringsbelopp, för vilka rösträtt må utövas. Är beträffande någon av dessa fordringar anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställd men icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu icke ute, vare sådant särskilt anmärkt i förteckningen.

Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppgivas vid sammanträdet.

158 §.

Vid omröstning i ackordsfrågor må med den inskränkning, som förordas av stadgandena i 112 och 120 §§, rösträtt utövas ej mindre för varje i konkursen bevakad fordran, för vilken förmånsrätt ej yrkas, än även för fordran, för vilken förmånsrätt yrkas, så framt anmärkning mot yrkandet är gjord och ej blivit av domstol ogillad eller, där efterbevakning ägt rum, tiden för framställande av anmärkningar ej utgått. Anmärkning mot yrkande om betalningsrätt utgöra ej hinder för borgenären att deltaga i omröstningen, utan så är att anmärkningen bli-

Vid omröstning i ackordsfrågan må rösträtt utövas endast för bevakad fordran. Borgenär, som kan få tackning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förordad med förmånsrätt, deltagar dock icke i omröstningen. Om borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätten eller förmånsrätten, deltagar han i motsvarande mån. Kan borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom, i vilken borgenären har särskild förmånsrätt, hans fordran, deltagar han med återstående del av fordringen.

(Nuvarande lydelse)

vit av domstol gillad. I nu angivna fall skall, såvitt angår frågan om borgenärs rösträtt, första rätts beslut lända till efterrättelse, där ej före omröstningen visas, att beslutet blivit ändrat av högre rätt.

Är, då omröstning om antagande av ackordsförslag äger rum, anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt för bevakad fordran ännu icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu ej ute och varder utgången av omröstningen olika allt efter som fordringen beräknas eller icke, må dock fordringen vid bestämmande av omröstningens utgång icke komma i betraktande, med mindre rättens prövning av anmärkning, som blivit eller bliver framställd, utfaller så, att fordringen skall utgå utan förmånsrätt, eller, vad angår efterbevakning, det eljest bliver avgjort, att fordringen skall sålunda utgå.

(Föreslagen lydelse)

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej ha förmånsrätt skola få full betalning intill visst belopp, får rösträtt icke utövas för fordringarna i den mån full betalning skall utgå.

Bestämmelserna om borgenär som har förmånsrätt äger motsvarande tillämpning, när borgenär till säkerhet för sin fordran har äganderättsförbehåll.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medgiva att anmärkningen förfaller eller inskränka den eller uppdraga åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenären, gäller det även för den som uteblivit. Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång. Har anmärkning mot yrkad fordran eller förmånsrätt prövats av rätten enligt 109 §, skall dess beslut tillämpas vid omröstning i ackordsfrågan, om ej före omröstningen visas att det ändrats av högre rätt.

Förlikning angående framställd anmärkning får ej ingås i annan ordning än nu nämnts utan samtycke av alla, villkas rätt är beroende av förlikningen.

161 §.

Gäldenären äge återtaga ackordsförslag så länge det ej är av borgenärerna prövat.

Gäldenären må ej återtaga eller ändra ackordsförslaget utan medgivande av konkursdomaren. Yrkande härom skall framställas senast vid borgenärssammanträdet innan omröstning sker. Mot konkursdomarens beslut i fråga om återtagande eller ändring av ackordsförslag må talan ej föras särskilt.

Ändring i ackordsförslag må ej utom i fall, som avses i 160 §, av gäl-

Har ändring i ackordsförslaget medgivits, må prövningen av ac-

(Nuvarande lydelse)

denären göras senare än vid det borgenärssammanträde, där förslaget första gången förekommer till behandling. Gör gäldenären ändring i ackordsförslag sedan kungörelse om dess behandling å borgenärssammanträde varit införd i allmänna tidningarna, må ej prövning av förslaget äga rum å det utsatta sammanträdet, med mindre rättens ombudsman finner uppenbart, att förslaget ej genom ändringen blivit mindre fördelaktigt för borgenärerna. Kan ej enligt vad nu är sagt förslaget genast prövas och beslutes ej uppskov med dess behandling, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Beslutes uppskov i fall, som nyss sagts, har ombudsmannen att minst en vecka före det nya sammanträdet till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd och som ej varit tillstädes vid det förra sammanträdet, med posten översända underrättelse om ändring, som vidtagits i förslaget, så ock om tid och ställe för det nya sammanträdet; och skall vad i 156 § stadgas om avgivande av yttrande och delgivning därav åt borgenärerna äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

kordsförslaget uppskjutas till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, må uppskov dock äga rum endast om särskilda skäl föreligga.

Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Han skall även genast med posten sända underrättelse om tid och ställe för det fortsatta sammanträdet till varje röstberättigad borgenär med känd adress, som ej varit tillstädes vid det förra sammanträdet. Underrättelsen skall innehålla uppgift om den ändring som vidtagits i ackordsförslaget och upplysning huruvida förvaltaren tillstyrkt ändringen eller ej.

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i andra stycket, efter hörande av förvaltaren och närvarande borgenärer, finner särskilda skäl föreligga för att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjutes, må han besluta om uppskov till fortsatt sammanträde inom tre veckor.

162 §.

Ackordsförslag skall anses vara antaget av borgenärerna, därest antingen alla tillstädesvarande borgenärer förenat sig om förslaget och dessa borgenärer bevakat två tredjedelar av sammanlagda beloppet av samtliga i konkursen bevakade ford-

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent av fordringsbeloppen, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande godtagit förslaget och deras fordringar uppgå till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas

(Nuvarande lydelse)

ringar, vilka enligt vad av 158 § framgår skola komma i betraktande vid bestämmande av utgången av omröstning över ackordsförslag, eller ock fyra femtedelar av de tillstädesvarande borgenärerna bifallit förslaget och de bevakat fyra femtedelar av nämnda fordringsbelopp.

(Föreslagen lydelse)

sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande enats om förslaget och deras fordringar uppgå till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

164 §.¹

Är vid det sammanträde, där omröstning över ackordsförslag äger rum, förslaget att anse såsom antaget av borgenärerna eller föreigger sådant fall, som avses i 158 § andra stycket, och kan till följd därav ej vid sammanträdet avgöras, huruvida förslaget är att anse såsom antaget eller förkastat, skall ackordsfrågan hänskjutas till rättens prövning.

Rättens ombudsman åligge att före sammanträdet avslutande tillkännagiva, huruvida ackordsfrågan skall hänskjutas till rätten eller icke, samt i förra fallet ofördröjligen till konkursdomaren avlämna det vid sammanträdet förda protokollet jämte eget yttrande över förslaget ävensom det eller de yttranden, som av förvaltaren avgivits, samt den i 157 § omnämnda borgenärsförteckningen. Innehåller ackordet andra villkor än det till konkursdomaren ingivna ackordsförslaget, varde det i protokollet angivet.

Har ackordsfrågan hänskjutits till rätten, utsätte konkursdomaren, sedan protokollet inkommit, ärendet att vid rätten förekomma, i stad inom tre veckor och på landet så snart ske kan å ting eller, om konkursdomaren finner skäl därtill, å särskilt sammanträde.

Konkursdomaren låte tiden för ärendets handläggning minst tio dagar förut kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de

Har ackordsförslag antagits vid borgenärssammanträdet men förekommer anledning att ackordet på grund av 166 § ej skall fastställas, skall konkursdomaren hänskjuta ackordsfrågan till rätten. Detsamma gäller, om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras om förslaget antagits eller förkastats.

Föreligger ej fall som avses i första stycket, skall konkursdomaren fastställa ackordet.

När ackordsfrågan hänskjutes till rätten, skall konkursdomaren utsätta målet att förekomma så snart som möjligt. Meddelas beslut härom först efter det att borgenärssammanträde hållits, skall konkursdomaren med posten sända underrättelse till förvaltaren, gäldenären och de borgenärer som voro tillstädes vid sammanträdet om tid och ställe för målets handläggning av rätten.

¹ Senaste lydelse 1946: 809.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; underrättelse och särskilt förvaltaren och gäldenären.

Vill borgenär på någon av de i 166 eller 167 § omnämnda grunder bestrida fastställelse av ackordet, göra det skriftligen hos rätten eller konkursdomaren sist tre dagar innan ärendet skall förekomma vid rätten.

Då ärendet är i det skick, att rätten kan företaga ackordsfrågan till avgörande, skall rätten meddela sitt beslut genast eller sist nästa dag, där ej på grund av särskilda omständigheter längre rådrum oundgängligen erfordras.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

165 §.

Då i fall, som avses i 158 § andra stycket, ackordsfråga blivit hänskjuten till rätten, skall, där rätten i övrigt finner skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, med prövningen därav anstå till dess frågan, huruvida ackordsförslaget blivit av borgenärerna antaget eller ej, kan jämlikt ovan stadgade grunder avgöras av rätten.

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkänns eller ej. Mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning må talan ej föras.

166 §.¹

Ackord må ej, ändå att det ej är bestritt, fastställas av rätten

1) då ärendet icke handlagts i laga ordning, utan så är att förelupet fel uppenbarligen icke inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) då någon omständighet föreligger, som enligt vad i 151 § under 3) eller 4) stadgas utgör hinder för ackordsförslags upptagande,

3) då skälig anledning är att antaga, att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

Ackord må icke fastställas, om

1. ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2. ackordet ej uppfyller de villkor som uppställts i 150 § andra—fjärde styckena,

3. det finns skälig anledning till antagande att gäldenären hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet, eller

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

4) då ackordet icke åt alla de borgenärer, vilka det angår och som ej uttryckligen förklarat sig det oaktat nöjda med detsamma, giver lika rätt och minst femtio för hundra av fordringsbeloppet att betalas sist ett år efter det ackordet blivit fastställt,

5) då ackordet uppenbarligen länder till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning, som under 1) sägs, och är ej förslaget att anse såsom förkastat av borgenärerna eller såsom förfallet, *varde ärendet visat åter till borgenärerna, vilka av rättens ombudsman skola sammankallas för att ånyo besluta i ackordsfrågan.*

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för oredlighet mot borgenärer men provas i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, förordne rätten, att frågan därom skall anstå i avbidan på åtalets utgång; skolande ombudsmanen genast underrättas om beslutet. Finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen, äge förvaltaren, gäldenären eller borgenär att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos konkursdomaren göra anmälan om ärendets återupptagande. Göres sådan anmälan, utsätte konkursdomaren ofördröjligen dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skall i ty fall vad i 164 § tredje och fjärde styckena stadgas äga motsvarande tillämpning. Göres ej anmälan, som nyss sagts, eller finnes

(Föreslagen lydelse)

4. ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Även om första stycket ej är tillämpligt, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär eller borgensman eller annan som förutom gäldenären svarar för fordringen bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finnes eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackordet ej bör medgivas.

Vägras fastställelse av anledning, som under första stycket 1) sägs, och är ej förslaget att anse såsom förkastat av borgenärerna eller såsom förfallet, *skola borgenärerna på nytt pröva ackordsfrågan och sammanträde utsättas för detta. Särskild talan må ej föras mot beslut om sådan prövning.*

Konkursdomaren skall kalla borgenärerna till sammanträde som avses i tredje stycket genom kungörelse, som minst tio dagar före sammanträdet skall införas i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Han skall vidare genast med posten sända underrättelse om kungörelsens innehåll till förvaltaren, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

gäldenären hava begått gärningen och vinner beslutet därom laga kraft, anses ackordsfrågan förfallen.

168 §.

Av rätten fastställt ackord vare bindande för alla de borgenärer, kända eller icke, som ägt rätt att bevaka sina fordringar i konkursen, utan undantag för andra än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar. Räcker ej egendom, vari borgenär äger särskild förmånsrätt, till gäldande av hans fordrans fulla belopp, vare han för återstoden underkastad de villkor, som genom ackordet äro bestämda för dem, vilka ej äga förmånsrätt.

Borgenär njute — — — — — tillkomma honom.

Fastställt ackord är bindande för alla de borgenärer, kända eller icke, som ägt rätt att efter bevakning rösta om ackordsförslaget.

Den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

169 §.

Utan hinder därav att borgenär godkänt ackordsförslag äge han mot löftesmän eller andra, som äro jämte gäldenären ansvariga för fordringens gäldande, föra den talan, vartill han eljest varit lagligen berättigad; och äge de för den skull rätt att bestrida fastställelse av ackordet, ändå att bevakning ej gjorts av dem utan allenast borgenären bevakat fordringen.

Borgenär, som godkänt ackordsförslag, förlorar ej genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svara för fordringen.

171 a §.

Sedan ackord fastställts må talan om återvinning ej väckas av borgenär som omfattas av ackordet. Talan som väckts i behörig ordning må prövas utan hinder av ackord.

Vad som vinnes genom återvinningstalan och ej behövs för ändamål som avses i 171 § skall, sedan kärandens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. Svarande som med anledning av kärandens talan kan få fordran mot gäldenären deltaga med fordringen i förhandlingen och äger att på vad han annars skolat betala avräkna den utdelning som tillkommer honom.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

171 b §.

På begäran av borgenär, vars fordran omfattas av ackordet, kan konkursdomaren, om skäl föreligga, förordna förvaltaren eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Om det finnes erforderligt, skall även förordnas ersättare för tillsynsmannen.

Gäldenären skall ge tillsynsman de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som tillsynsmannen lämnar.

Tillsynsman skall entledigas av konkursdomaren, om han finnes icke vara lämplig eller av annan särskild orsak bör skiljas från uppdraget.

171 c §.

Arvode till tillsynsman och ersättning för kostnad som uppdraget medfört skola prövas av rätten, om tillsynsmannen eller gäldenären gör framställning därom. Så länge ackordet ej fullgjorts, må sådan framställning göras också av borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

172 §.¹

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till konkursen gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

På ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten förklara, att den eftergift som genom ackordet medgivits gäldenären har förfallit, om gäldenären

1. gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,
2. åsidosätter vad som åligger honom enligt 171 b § andra stycket, eller

3. på annat sätt uppenbart försummar sina åtaganden enligt ackordet.

Förlikning är ej tillåten i fråga som avses i första stycket.

Även om den eftergift som med-

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

givits gäldenären förklarats förfallen, äga borgenärerna göra ackordet i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som gått i borgen för ackordet.

183 §.

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföras besvär. *Har ackordsfråga hänskjutits till rättens prövning, skall dock beträffande klagan över borgenärernas beslut i ackordsfrågan vad i 164 § femte stycket sägs lända till efterrättelse; och må särskild klagan ej föras över beslut, varigenom prövningen av ackordsförslag uppskjutits eller sådant förslag förklarats vilande eller framställning om dylik åtgärd beträffande ackordsförslag blivit avslagen, där ej i sistnämnda fall ackordsfrågan till följd av beslutet skall anses hava förfallit.*

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföras besvär.

Är beslut, ————— är stadgat.

Vill gäldenären ————— motsvarande tillämpning.

Borgenärsbeslut gånge ————— är anhängigt.

204 §.

Har handling, som enligt vad i denna lag är stadgat skall ingivas till konkursdomaren i två exemplar, ingivits allenast i ett exemplar, besörje konkursdomaren avskrift av handlingen; och gälde den, som ingivit handlingen, lösen för avskriften.

Har handling, som skall ingivas till konkursdomaren i två eller flera exemplar ej inkommit i föreskrivet antal, ombesörjer konkursdomaren behövliga avskrifter på ingivarens bekostnad.

I fråga ————— motsvarande tillämpning.

Varder, då ————— sagda kostnad.

208 §.

Konkursdomaren skall föra dagbok, vari för varje konkurs antecknas: när och av vem konkursansök-

Närmare föreskrifter om dagbok och akter i konkursärenden meddelas av Konungen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ningen blivit gjord; dagen då beslutet om egendomsavträde meddelades; namn å rättens ombudsman, å förvallare, å granskningsman och å god man, som utsetts jämlikt 185 § under 2); underrättelse, som avses i 52 § fjärde stycket; inkomna framställningar och i anledning därav eller eljest av konkursdomaren eller rätten vidtagna åtgärder; samt dagen för konkursens upphörande. Dagboken skall ock lämna fullständig upplysning om gäldenärens hemvist vid tiden för egendomsavträdet samt, då han flyttat till annat ställe, om hans nya hemvist.

210 §.

Över beslut, — — — — — sina åligganden.

Vill någon — — — — — allmänna tidningarna.

Beslut av konkursdomaren i frågor, som omförmälas i 3, 4 eller 6 kap., gånge utan hinder av förordnande i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

Beslut av konkursdomaren i frågor, som omförmälas i 3, 4 eller 6 kap., eller om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 171 b § länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

213 §.¹

Har borgenär för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig särskilda fördelar av gäldenären eller av annan på gäldenärens vägnar, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år.

Borgenär, som för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig särskild förmån av gäldenären, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, om ackordsförslag ingivits före ikraftträdandet.

Har beslut om inledande av ackordsförhandling utan konkurs meddelats före de nya bestämmelsernas ikraftträdande, gäller 19 och 35 §§ i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 1942: 384.

3) Förslag
till
Lag
om ändring i giftermålsbalken

Härigenom förordnas, att 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 KAP.

5 §.

Har gåva ————— från ansvar.

Har givaren ————— hos givaren.

Därest talan om gåvans återvinning till givarens konkursbo är anhängig, må mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

Är talan om gåvans återvinning enligt konkurslagen (1921 : 225) eller ackordslagen (1970 : 00) anhängig, må mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

13 KAP.

15 §.

Då bodelning skett, äge make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten; och skall anmälan om ingivandet och dagen därför ofördröjligen göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. Har make vid bodelningen i märklig mån eftergivit sin rätt, och avträdes hans egendom till konkurs på grund av ansökning, som gjorts inom ett år från bodelningshandlingens ingivande till rätten, gånge bodelningen, efter vad i konkurslagen sägs, på borgenärernas talan åter.

Vad i första stycket andra punkten stadgas äge, när make är död, ej tillämpning, om eftergiften gjorts av hans arvingar.

Då bodelning skett, äge make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten; och skall anmälan om ingivandet och dagen därför ofördröjligen göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. Om återgång av bodelning vid konkurs eller med anledning av förhandling om offentligt ackord eller vid egendoms avträdan- de till förvaltning av boutredningsman finnas bestämmelser i konkurslagen (1921 : 225) och ackordslagen (1970 : 00) samt i ärvdabalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

4) Förslag
till
Lag
om ändring i lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad

Härigenom förordnas, att 18 § lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.¹

Sedan boskillnad — — — — — gälden ansvarig.

Då skifte ägt rum, låte makarne den över skiftet upprättade handling ingivas till den rätt, som boskillnadsmålet handlagt; och åligge det rätten att utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, där så ske kan, i en eller två tidningar inom orten kungöra, att handlingen blivit till rätten inlämnad, med uppgift tillika om dagen då det skett. Varder ena makens egendom avträdd till konkurs efter ansökning, som gjorts inom tre månader från det skifteshandlingen till rätten ingavs, gånge skiftet, där det länt borgenärerna till förfång, på deras talan åter. *Samma lag vare, där makes konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som nyss sagts. Talan, varom här förmäles, skall anhängiggöras inom sex månader från första borgenärssammanträdet; och gälle i övrigt om den talan vad i 39 § konkurslagen stadgas om återvinning, som där avses.*

Då skifte ägt rum, låte makarne den över skiftet upprättade handling ingivas till den rätt, som boskillnadsmålet handlagt; och åligge det rätten att utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, där så ske kan, i en eller två tidningar inom orten kungöra, att handlingen blivit till rätten inlämnad, med uppgift tillika om dagen då det skett. Varder ena makens egendom avträdd till konkurs efter ansökning, som gjorts inom tre månader från det skifteshandlingen till rätten ingavs, gånge skiftet, där det länt borgenärerna till förfång, på deras talan åter. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen (1970 : 00) gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes. Kommer i stället offentligt ackord till stånd, går skiftet även åter på talan av borgenär, som omfattas av ackordet. Beträffande talan om återgång av skifte äga bestämmelserna i konkurslagen (1921: 225) och ackordslagen (1970: 00) om återvinningstalan motsvarande tillämpning.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen (1921: 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

¹ Senaste lydelse 1921: 233.

5) Förslag
till
Lag
om ändring i ärvdabalken

Härigenom förordnas, att 19 kap. 11 § ärvdabalken skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 KAP.

11 §.

Boutredningsmannen har — — — — — erforderliga åtgärder.

Finns tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna *angående deras förnöjande. Kan uppgörelse ej ernås och fylla delägarna ej bristen, skall boets egendom av boutredningsmannen avträdas till konkurs.*

Finns tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna. *Om uppgörelse ej kan nås och delägarna ej fylla bristen samt ej heller offentligt ackord kommer till stånd, skall boutredningsmannen avträda boets egendom till konkurs.*

I fråga — — — — — kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

6) Förslag
till
Lag
om ändring i handelsbalken

Härigenom förordnas, att 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

17 KAP.

4 §.¹

Är gäldbunden — — — — — kortare tid.

Förmånsrätt i — — — — — pensionsutfästelse m. m.

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller

¹ Senaste lydelse 1968: 627.

(Nuvarande lydelse)

arvskifte, så ock till den, som enligt lagen om ackordsförhandling utan konkurs förordnats till rättens ombudsman eller god man, därest det belopp, som skall utgå, bestämts efter ty i nämnda lag sägs.

(Föreslagen lydelse)

arvskifte, samt arvode och kostnadsersättning till god man enligt ackordslagen (1970 : 00) eller tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen (1921 : 225).

8 §.¹

Sedan äge — — — — —

boutredningsman förordnades.

Har i fall, då konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller då konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första stycket sägs, från den dag, då utmätning verkställdes, äge förmånsrätt, varom i första stycket stadgas, ej rum.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970 : 00) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen (1921 : 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

7) Förslag

till

Lag

om ändring i förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*3 §.²

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen inför rät-

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen inför rät-

¹ Senaste lydelse 1935: 32.

² Senaste lydelse 1963: 256.

(Nuvarande lydelse)

ten företeddes, eller försattes säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, vare den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att till konkursboet räknas. *Lag samma vare, där konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första punkten sägs.* Göres efter utgången av sistnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken befinnes så upprättad och behandlad, som nyss sagts, vare, där jävet göres vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol, till vilken utmätningsmannens tjänstgöringsområde hör, eller vare all talan i ty mål kvitt; och stånde godset i kvarstad, därest sökanden inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada, som av kvarstaden följa kan; var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 39 § konkurslagen äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

ten företeddes, eller försattes säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, vare den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att till konkursboet räknas. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:00) gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes.* Göres efter utgången av den i första punkten angivna tid jäv mot köpeavhandling, vilken befinnes så upprättad och behandlad, som nyss sagts, vare, där jävet göres vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol, till vilken utmätningsmannens tjänstgöringsområde hör, eller vare all talan i ty mål kvitt; och stånde godset i kvarstad, därest sökanden inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada, som av kvarstaden följa kan; var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 39 § konkurslagen äga motsvarande tillämpning.

Vad som nu sagts om konkurs äger motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställs. I fråga om talan med anledning av ackordsförhandling äga 17 och 18 §§ ackordslagen (1970:00) motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen (1921:227) om ackordsförhandling utan konkurs.

8) Förslag

till

Lag**om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal**

Härigenom förordnas, att 117 § lagen (1927: 77) om försäkringsavtal skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***117 §.**

Varder, innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, försäkringstagaren försatt i konkurs, och finnes han hava under de tre senaste åren före beslutet om egenomsavträde till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970 : 00) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Bestämmelserna i första och andra styckena om konkurs äga motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställts. I fråga om talan med anledning av ackords-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

förhandling äga 17 och 18 §§ ackordslagen (1970:00) motsvarande tillämpning.

Ej må ————— må återkallas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen (1921:227) om ackordsförhandling utan konkurs.

9) Förslag

till

Lag

om ändring i lagen (1956:217) om vissa kreditinrättnings konkurs

Härigenom förordnas, att 3 § lagen (1956:217) om vissa kreditinrättnings konkurs skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Konkursdomaren äger ————— har kontor.

Förvaltarna åligger ————— jämte räntefoten.

Förteckningen skall ————— kreditinrättningens kontor.

Fordran, som ————— utsatta tiden.

Till borgenärer, varom ovan i denna paragraf förmäles, skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen icke utsändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller utsändas till sådana borgenärer, utan skall i stället vad konkursdomaren enligt sistnämnda paragraf bestämt kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 156, 160, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och

Till borgenärer, varom ovan i denna paragraf förmäles, skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen icke utsändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller utsändas till sådana borgenärer, utan skall i stället vad konkursdomaren enligt sistnämnda paragraf bestämt kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 155, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och

(Nuvarande lydelse)

förvaltarna, bringas till ifrågavarande borgenärers kännedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar, som nyss sagts.

(Föreslagen lydelse)

förvaltarna, bringas till ifrågavarande borgenärers kännedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar, som nyss sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Äldre bestämmelser gäller, om ackordsförslag ingivits före ikraftträdandet.

10) Förslag

till

Lag

om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)

Häriigenom förordnas, att i uppbördsförordningen (1953: 272)¹ skall införas ett nytt moment, 71 § 3 mom., av nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

71 §.

3 m o m. *Har enligt ackordslagen (1970: 00) god man förordnats före utgången av tid som angives i 1 eller 2 mom., må utan hinder av vad som i nämnda moment sägs åtgärder för uttagande av skatt vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då förordnandet skett eller, om ackord kommer till stånd, från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Förordningen omtryckt 1967: 625.

11) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 20 § förordningen (1958: 295) om sjömansskatt skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

20 §.¹

Har redare —————	skolat verkställas.
Revisionskrav mot —————	skatteavdraget verkställdes.
Åtgärder för —————	av sjömansskattenämnden.
Utan hinder —————	utslaget meddelades.

Har enligt ackordslagen (1970 : 00) god man förordnats före utgången av tid som angives i det föregående, må utan hinder av vad ovan sägs åtgärder för uttagande av skatt vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då förordnandet skett eller, om ackord kommer till stånd, från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Senaste lydelse 1969: 243.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 20 mars 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ny ackordslag m. m.* och anför.

1. Inledning

Lagberedningen är jämsides med arbetet på exekutionsrättens område sysselsatt med bl. a. översyn av ackords- och konkurslagstiftningen. Som ett första resultat av detta arbete har beredningen överlämnat betänkande med förslag till reviderad lagstiftning om ackordsförhandling (SOU 1968: 41).¹ Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Beredningen har bedrivit sitt arbete i samråd med särskilda kommittéer i Danmark, Finland och Norge som har till uppgift att envar i sitt land framlägga förslag till ny konkurslagstiftning. Det har inte ansetts möjligt att f. n. få ett samnordiskt förslag till ny ackordslagstiftning till stånd men enighet de nordiska länderna emellan har preliminärt nåtts på vissa centrala punkter.

Till grund för beredningens förslag ligger en år 1966 av beredningen utarbetad promemoria med utkast till ny lag om ackordsförhandling utan konkurs och till lag om ändring i konkurslagen.

Över beredningens förslag har yttranden avgetts av justitiekanslern (JK), hovrätten för Västra Sverige, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), kommerskollegium, länsstyrelserna i Malmöhus och Skaraborgs län, exekutionsväsendets organisationsnämnd (EON), Föreningen Sveriges häradshövdingar och stadsdomare, Sveriges advokatsamfund, Svenska för-

¹ I utarbetandet av betänkandet har, i enlighet med den arbetsfördelning som tillämpas inom beredningen, ordföranden f. d. justitierådet Gösta Walin samt ledamöterna hovrättsrådet Bengt Rydin och hovrättsassessorn Henry Montgomery deltagit. Vidare har deltagit följande särskilt tillkallade sakkunniga, nämligen bankdirektören Erik Burling, hypoteksdirektören Bengt Gunnhagen, rådmannen Bernt Krause, advokaten Sten Lindskog, professor, numera justitierådet Lars Welamson, direktören Sven Åvall och advokaten Anders Öhman.

säkringsbolags riksförbund, Folksam, Svenska kommunförbundet, Svenska bankföreningen, Avdelningen i Stockholm av Köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden (Ackordscentralen, Stockholm) samt Kooperativa förbundet (KF).

På grund av vad sålunda förekommit har inom justitiedepartementet upprättats förslag till ackordslag m. m. De upprättade författningsförslagen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.¹

2. Allmän motivering

2.1 Huvuddragen av gällande rätt

Ackord förekommer framför allt i två former, s. k. underhandsackord, som görs upp på frivillighetens väg, och offentligt ackord som kan genomföras mot borgenärs bestridande och kommer till stånd genom offentlig ackordsförhandling utan eller i konkurs. Förfarandet vid underhandsackord är inte reglerat i lag.

Reglerna om offentligt ackord finns i lagen (1921:227) om ackordsförhandling utan konkurs (AckL) och i 7 kap. konkurslagen (1921:225) (KL).

Ackord innebär typiskt sett att fordringarna reduceras till viss procent av det ursprungliga fordringsbeloppet, varvid särskilda föreskrifter ges om betalningstiden. Genom offentligt ackord utan eller i konkurs bortfaller de skulder som omfattas av ackordet till den del de överstiger ackordsprocenten. Konkurs medför däremot inte i och för sig någon sådan verkan. Undantagsvis kan ackord gå ut på enbart betalningsanstånd (prolongation eller moratorium). Genom ackord saneras gäldenärens rörelse, vilken ofta samtidigt överläts till en köpare som garanterar ackordet.

För att underhandsackord skall komma till stånd fordras samtycke av alla berörda borgenärer. Förfarandet försiggår i allmänhet i fasta former trots att det inte är reglerat i lag och sker utan offentlig insyn. Frågor om underhandsackord handhas till en mycket stor del av särskilda organ med betydande erfarenhet och sakkunskap på området. Köpmannaföreningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö har var sin konkurs- och ackordsavdelning (ackordscentral) som främst sysslar med ackordsärenden. De omspannar tillsammans hela riket och har särskilda ombud — i regel en advokat — i större orter. Läderföreningen driver i sitt fack en motsvarande verksamhet. Härutöver torde enskilda advokater i relativt stor omfattning medverka till genomförande av ackord.

Offentligt ackord omfattar i princip alla borgenärer som inte har förmånsrätt och vilkas fordringar uppkommit innan ackordsförhandlingen inleddes. En viss borgenärsmajoritet kan med bindande verkan även för

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har uteslutits här.

minoriteten anta ett av gäldenären framlagt ackordsförslag. Tvångsmomentet nödvändiggör regler till minoritetens skydd, och hela förfarandet sker under offentlig kontroll.

Ackordsförhandling utgör inte i något skede hinder för gäldenären att söka sig i konkurs. Sedan beslut meddelats om inledande av ackordsförhandling får däremot borgenärs konkursansökan inte bifallas om ej gäldenären medger den eller borgenärens fordran uppgår till mer än en femtedel av det kända fordringsbelopp som skulle omfattas av ackordet. Konkursansökan från borgenär vars fordran inte skulle omfattas av ackordet får dock alltid tas upp. Om ackordsförslag antagits av borgenärerna eller hänskjutits till rätten gäller strängare restriktioner i fråga om borgenärs rätt att få konkurs till stånd. Sedan beslut meddelats om förhandlingens inledande föreligger också hinder mot utmätning för fordran som uppkommit dessförinnan. Borgenär som har panträtt eller retentionsrätt i egendom som tillhör gäldenären kan emellertid i regel få utmätning i den egendomen. Om utmätning skett innan förhandlingen inleddes, fortgår verkställigheten utan hinder av förhandlingen.

De borgenärer vilkas fordringar är förenade med förmånsrätt deltar inte i förhandlingen. Även om förmånsrätten täcker endast en del av fordringen, faller denna i sin helhet utanför ackordsförhandlingen och borgenären blir inte bunden av ackordet.

Ackord får inte fastställas om ej alla borgenärer som inte uttryckligen medgivit annat får utdelning med minst 50 %. Ackordsförslag anses antaget om alla vid borgenärssammanträdet närvarande borgenärer godtagit det och de anmält två tredjedelar av beloppet av samtliga röstberättigade fordringar. Detsamma gäller om fyra femtedelar av de borgenärer som är närvarande bifaller förslaget och de anmält fyra femtedelar av nyssnämnda fordringsbelopp.

Någon motsvarighet till reglerna i KL om återvinning finns inte för ackord.

I fråga om förfarandet när gäldenär vill uppnå offentligt ackord utan konkurs gäller att han hos konkursdomaren kan begära, att god man förordnas att biträda honom vid ackordets förberedande. Några särskilda rättsverkningar är inte knutna till förordnandet. Gäldenären behåller rådgigheten över sin egendom och förordnandet hindrar inte konkurs eller utmätning. När godmansförordnande begärs, har i allmänhet en ackordscentral eller liknande redan utrett gäldenärens ekonomiska ställning och utsikten att nå frivillig uppgörelse eller offentligt ackord. Sedermera inger gäldenären ansökan om inledande av ackordsförhandling. Till ansökningen skall fogas förutom ackordsförslag bl. a. bouppteckning, berättelse och yttrande av gode mannen samt förklaringar från borgenärer som utgör minst hälften av antalet oprioriterade och representerar minst två tredjedelar av de oprioriterade fordringarnas belopp att de anser förslaget antagbart.

Ansökningen skall avvisas bl. a. om gäldenären inom de två sista åren dömts för oredlighet mot borgenärer. Vissa rättssubjekt, bl. a. dödsbo, kan inte få tvångsackord.

Sedan ansökningen om inledande av ackordsförhandling tagits upp, skall gäldenären avlägga ed. Konkursdomaren meddelar och kungör därefter beslut om att offentlig ackordsförhandling inletts. Han utser också en rättens ombudsman, som leder ackordsförhandlingen och bl. a. fungerar som ordförande på sammanträden med borgenärerna. Gode mannen har enligt lagen inte någon funktion under det fortsatta förfarandet men i praktiken spelar han i allmänhet även då en betydande roll.

Borgenär som vill delta i förhandlingen skall anmäla sin fordran till konkursdomaren inom viss frist. Vid borgenärssammanträde för prövning av ackordsförslaget skall rättens ombudsman tillhandahålla förteckning över de borgenärer som har rösträtt. Om anmärkning gjorts mot borgenärs fordran, skall ombudsmannen vid behov försöka utreda tvistefrågan och förlika parterna. Kommer förlikning inte till stånd, skall rätten pröva anmärkningen.

Gäldenär får återta ackordsförslag så länge det inte prövats av borgenärerna.

För att antaget ackord skall gälla krävs att det fastställs av rätten. Har förslaget antagits av borgenärerna eller kan det inte avgöras huruvida förslaget antagits eller inte, hänskjuts frågan därför till rätten.

Under vissa omständigheter förfaller den eftergift som gäldenären fått genom ackordet. Så är förhållandet om det visar sig att gäldenären vid förhandlingen gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller att han själv eller annan med hans vetskap i hemlighet gynnat någon borgenär för att påverka ackordsfrågan.

Reglerna om ackord i konkurs ansluter sig nära till bestämmelserna i AckL. I konkurs fastställt ackord binder alla oprioriterade borgenärer som kunnat bevaka sina fordringar i konkursen. Till skillnad mot vad som gäller enligt AckL föreskrivs beträffande ackord i konkurs att om egendom i vilken borgenär har särskild förmånsrätt inte förslår till betalning av hela hans fordran, han blir underkastad ackordet för återstoden. Även om ackord kommer till stånd måste konkursen fortgå för de förmånsberättigade fordringarnas del eftersom de i princip inte omfattas av ackordet.

I 1933 års nordiska konvention angående konkurs uppmärksammas även offentlig ackordsförhandling utan konkurs. Om sådan inletts i fördragslutande stat och gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist resp. säte i den staten, får konkurs eller ackordsförhandling inte äga rum i någon av de andra staterna (art. 10, 13 o. 15). Fastställs offentligt ackord, gäller detta också i de övriga staterna. På samma sätt skall ackord i konkurs som äger rum vid gäldenärens allmänna tvistemålsforum gälla i alla länderna. För Sveriges del finns dessa konventionsbestämmelser upptagna

i lagen (1934: 67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge, samt i lagen (1934: 68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Antalet offentliga ackord utan konkurs har inte varit stort, även om frekvensen ökat på senare tid. Underhandsackord förekommer däremot i betydande utsträckning (se bil. 1 i beredningens bet.). Ackord i konkurs är sällsynta.

2.2 Ackordslagstiftningen i övriga nordiska länder

I *Danmark* gäller en tvångsackordslag från år 1905. Liksom hos oss tillgrips tvångsackord huvudsakligen, när frivillig uppgörelse inte kan nås. De frivilliga ackorden har stor betydelse.

Gäldenär som vill få ackord till stånd får vända sig till två tillitsmän, av vilka den ene skall vara bransch- och den andre bokföringskunnig. Tillitsmännen bistår gäldenären i förhandlingen med borgenärerna och vid behov med att förbereda tvångsackord.

Förhandlingen om tvångsackord förutsätter ansökan till rätten. Någon minimiprocent för ackord är inte fastlagd men kravet på borgenärsanslutning är större ju lägre ackordsprocent som bjuds. För att ackordet skall gälla krävs, att det stadfästs av rätten. Stadfäst ackord binder i princip alla borgenärer vilkas fordringar uppkommit innan ackordsförhandlingen inleddes och som haft rätt att delta i förhandlingen.

Ackord i konkurs regleras i 13 kap. av 1872 års konkurslag. Bestämmelserna om när ackord i konkurs skall anses antaget av borgenärerna skiljer sig något från vad som gäller beträffande ackord utan konkurs.

Den nu arbetande konkurslagskommittén har upprättat utkast till ny reglering av tvångsackord utan konkurs. Kommittén anser att underhandsackord liksom hittills bör lämnas utan reglering i lag och därmed utan offentlig kontroll. Det föreslås emellertid att möjlighet öppnas till visst skydd mot säraktioner redan vid underhandsförhandling. Utkastet innehåller även i övrigt flera nyheter i förhållande till gällande rätt. Ackord i konkurs skall fortfarande kunna förekomma. Reglerna om ackord utan konkurs skall härvid vinna tillämpning med de jämkningar som behövs med hänsyn till konkursen.

I *Finland* regleras tvångsackord utan konkurs i en lag från år 1932 som dock fått endast ytterst ringa användning. Den anknyter nära till den svenska ackordslagen. Den finska ackordslagen är temporär och gäller f. n. till utgången av år 1972.

Gäldenär som vill erhålla ackord skall hos ackordsdomaren anhålla om förordnande av ackordssyssloman eller ackordsråd. Ackordsråd består av två personer förutom sysslomannen och skall tillsättas när ackordsdomaren

finner behov föreligga med hänsyn till boets omfattning eller av annan anledning. Någon rättens ombudsman förekommer inte.

Ansökningen om inledande av ackordsförhandling skall bl. a. åtföljas av förklaringar, enligt vilka borgenärer, som företräder minst hälften av det i bouppteckningen upptagna oprioriterade fordringsbeloppet, antager ackordsförslaget.

Liksom hos oss prövar rätten ett ackord som antagits av borgenärerna. Fastställt ackord binder alla borgenärer som haft rätt att delta i förhandlingen.

I konkursstadgan av år 1868 finns regler om ackord i konkurs. För att ackord skall komma till stånd krävs enhälligt beslut av borgenärerna. F. n. regleras emellertid ackord i konkurs av en särskild lag från år 1932 ang. temporär ändring av konkursstadgan. Häri uppställs väsentligen samma krav på borgenärsanslutning till ackordsförslag som de vilka gäller för tvångsackord utan konkurs.

Man har från finsk sida ännu inte tagit upp arbete på reformering av lagstiftningen om ackord utan konkurs. I princip har man emellertid anslutit sig till de preliminära nordiska förslagen på vissa centrala punkter. Beträffande ackord i konkurs innehåller ett preliminärt förslag till konkurslag bestämmelser som nära ansluter till 7 kap. i vår konkurslag.

I Norge finns en ackordslag från år 1899. Även där förekommer frivilliga ackord i betydande utsträckning.

Den norska lagen gör klar åtskillnad mellan frivillig förhandling och offentlig ackordsförhandling. Den som har biträtt gäldenären vid förhandling om underhandsackord bör sålunda helst inte förordnas till funktionär vid offentlig förhandling.

Gäldenär som önskar förhandla om offentligt ackord utan konkurs kan inge ansökan till rätten. Rätten avgör, huruvida ackordsförhandling skall öppnas. Om förhandling inleds, skall rätten förordna en ackordskommissar och två sysslomän. Dessa tre utgör ackordstyre.

Gäldenären skall inge ackordsförslag till ackordstyret. Prövningen av ackordsförslaget sker vid borgenärssammanträde.

För att gälla måste ackordet stadfästas av rätten. Fastställt ackord binder alla borgenärer med fordringar som härrör från tiden före öppnandet av förhandlingen. Om ackordsförslag inte inges eller ackord inte kommer till stånd, skall rätten försätta gäldenären i konkurs.

Ackord i konkurs regleras i detalj i 6 kap. konkurslagen, vilken tillkommit samtidigt med ackordslagen. Bestämmelserna överensstämmer också väsentligen med vad som gäller beträffande ackord utan konkurs.

Den norska konkurslagskommittén har tagit upp en tidigare i Danmark diskuterad idé om en "stadieordning". Enligt denna skall behandlingen av varje insolvent gäldenärs bo inledas med att det under viss offentlig kontroll prövas om möjligheter föreligger till frivillig uppgörelse eller tvångs-

ackord. Först om sådana möjligheter inte finns skall konkurs få tillgripas. Varje skede skall stå under offentlig insyn och regleras i detalj. (Se vidare ang. de norska övervägandena beredningens bet. s. 57 f.)

2.3 Lagberedningens förslag och yttrandena över det

2.3.1 Allmänna synpunkter på ackordslagstiftningen

Lagberedningen. Lagberedningen framhåller att ackord är en betydelsefull hjälp för sanering inom det ekonomiska livet. Därmed undviks den värdeförstöring som ofta följer om gäldenären tvingas att gå i konkurs. Underhandsackord förekommer också i stor omfattning. Frekvensen av offentliga ackord har däremot varit ringa men behovet av offentlig ackordsförhandling kan väntas öka. Beredningens förslag syftar till att underlätta både frivillig uppgörelse och offentligt ackord. En sådan reform är angelägen och låter sig väl genomföras utan någon samtidigt mera genomgripande revision av KL.

Under lagstiftningsarbetet har största möjliga rättslikhet de nordiska länderna emellan framhållits som angelägen. Det nordiska samarbete som ägt rum har också lett till att enighet preliminärt uppnåtts på vissa centrala punkter. Beredningen har emellertid inte ansett det vara lämpligt att avvakta slutliga förslag från övriga länder, eftersom arbetet ligger väsentligt olika till och man inte vet när det kan bli slutfört i grannländerna. Det är enligt beredningen av olika skäl inte realistiskt att nu vänta sig en gemensam nordisk lagstiftning på området. I det nordiska samarbetet har man därför inriktat sig på att försöka nå ensartade lösningar på vissa betydelsefulla punkter. Beredningen nämner vidare som ett önskemål att lagstiftningen i vårt land så nära som möjligt ansluter till vad som gäller utanför Norden. Inom den gemensamma marknaden (EEC) sysslar en kommitté med konkurslagstiftningen men några resultat har hittills inte offentliggjorts. Inom Europarådet finns ett principbeslut från 1963 att konkursrätten tills vidare inte skall bli föremål för saklig behandling inom rådet. Enligt beredningens mening bör de reformbehov som föreligger hos oss inte skjutas undan därför att förslag eventuellt kan komma på kontinenten. Beredningen har därför ansett sig nu böra avlämna förslag i ämnet.

Tyngdpunkten i beredningens förslag ligger i förslaget till lag om ackordsförhandling som skall tillämpas när gäldenären inte redan är i konkurs.

Förhandlingar om frivillig uppgörelse sker f. n. utan offentlig insyn. De försvåras av att borgenärerna kan erhålla utmätning och sätta gäldenären i konkurs. Förslaget innebär att förhandlingar om frivillig uppgörelse skall kunna föras och offentligt ackord vid behov förberedas utan störande säraktioner från borgenärer som skall omfattas av ackordet. Detta förutsätter att god man förordnas. Därefter kan konkursansökan från borgenär som skulle omfattas av ackord i regel förklaras vilande. I fråga om utmätning föreslås att den i allmänhet tills vidare inte skall få leda till försäljning och att den

eventuellt skall gå åter. Denna ordning skall dock inte gälla när borgenären har säkerhet i viss egendom. Om frivillig uppgörelse inte nås, måste godmansförordnandet inom två månader följas av ansökan om offentlig ackordsförhandling vilken leder till sådan förhandling. Annars förfaller verkan av att god man förordnats.

Beträffande offentligt ackord innehåller förslaget olika lättnader både i fråga om de materiella kraven och beträffande förfarandet.

Sedan ackordsförhandling inletts skall gäldenären få sättas i konkurs endast om det saknas skälig anledning att anta att ackord skall komma till stånd. Ansökan från borgenär som inte omfattas av ackordet skall dock prövas i vanlig ordning, om borgenärens rätt är i fara. Utmätning för fordran som uppkommit tidigare får inte äga rum innan ackordsfrågan blivit avgjord.

Liksom f. n. skall förmånsberättigade borgenärer i princip inte beröras av ackord. Borgenär med säkerhet i viss egendom blir dock enligt förslaget bunden av ackordet i den mån säkerheten inte förslår. Ackordsförslag skall kunna utformas så att alla borgenärer får full betalning intill visst belopp. Syftet är att borgenärer med små fordringsbelopp inte skall behöva tas med i ackordsförhandlingen.

Minimikravet på utdelning minskas enligt förslaget från 50 till 25 %. Om synnerliga skäl föreligger, kan även lägre utdelning godtas. Kraven på borgenärsmajoritet för antagande av ackord har också minskats. När ackordserbjudandet inte uppgår till 50 %, fordras att de som röstar för ackordet till antalet utgör tre fjärdedelar av de röstande och att deras fordringar utgör samma andel av det röstberättigande fordringsbeloppet. I andra fall krävs tre femtedels majoritet i båda hänseendena.

Möjlighet öppnas att med anledning av ackord föra talan om återvinning av betalning, utmätning m. m. Härvid skall i princip reglerna om återvinning vid konkurs tillämpas. Vissa särskilda bestämmelser har emellertid blivit nödvändiga.

Enligt förslaget skall god man kunna förordnas även när det är fråga om dödsbo.

I fråga om förfarandet innebär förslaget att gode mannen skall fungera under hela förhandlingen. Någon rättens ombudsman har inte ansetts behövlig vid enbart ackordsförhandling. Hans funktioner enligt gällande lag delas upp på konkursdomaren och gode mannen.

Kravet på förhandsanslutning från borgenärerna minskas. Anmälnings- och bevakningsförfarandet förenklas. Ackordsförslag skall inte få tas tillbaka eller ändras utan konkursdomarens tillstånd.

Ackord skall enligt förslaget kunna fastställas av konkursdomaren i klara fall. Annars får frågan liksom f. n. hänskjutas till rätten.

På begäran av borgenär som omfattas av ackordet skall lämplig person kunna förordnas att tillse att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt detta.

Ackord kan i vissa fall förverkas om borgenär för talan därom. Förverkandet kan inträda t. ex. om gäldenären inte följt tillsynsmannens anvisningar eller annars försummat sina skyldigheter enligt ackordet.

Beredningen föreslår vidare att bestämmelserna i konkurslagen om ackord i konkurs så långt möjligt ändras till överensstämmelse med de föreslagna reglerna om ackord utan konkurs. Följdändringar föreslås även i andra lagar och författningar. Sålunda föreslås bl. a. att tiden för vidtagande av åtgärd för indrivning av skatter och vissa allmänna avgifter förlängs, när ackord kommer till stånd. Härmed åsyftas att staten inte skall behöva mot-sätta sig ackord på grund av risk för preskription.

Genom 1933 års nordiska konvention angående konkurs och den därtill anslutande lagstiftningen har åstadkommits att offentligt ackordsförfarande och fastställt ackord i något av de nordiska länderna får verkan även i de övriga. Dessa bestämmelser föreslås inte ändrade i detta sammanhang.

Remissyttrandena. Förslaget har genomgående fått ett välvilligt mottagande och en lagstiftning i enlighet med de riktlinjer beredningen föreslagit tillstyrks allmänt.

JK anser sålunda att förslaget är utarbetat med stor omsorg och skicklighet och att det synes värdefullt att förslaget så snart som möjligt upphöjs till lag. *Hovrätten för Västra Sverige* anser att beredningen anfört vägande skäl för att införa bestämmelser som ytterligare underlättar underhandsackorden och visat att skäl finns att öka förutsättningarna för offentliga ackord. En reform synes alltså angelägen och torde kunna genomföras utan någon samtidig genomgripande revision av konkurslagen. *RRV* anför att ackordsförfarandet hittills haft en förhållandevis begränsad betydelse vid indrivning av skatt m. m. I de fall som ackord antagits har cirka 40 % av total skatteskuld erlagts. Sett i jämförelse med vad som vanligtvis kan påräknas i utdelning vid konkurs torde ackordsförfarandet ha varit till fördel för statsverket. Även *kommerskollegium* tillstyrker att förslaget läggs till grund för lagstiftning och framhåller det önskvärda i att det internordiska samarbetet fullföljs så att en i möjligaste mån enhetlig lagstiftning erhålls. *EON* anför beträffande statens skattefordringar att det generellt sett torde vara fördelaktigare att anta ackord i stället för att ansöka om konkurs. Erfarenheten i det enskilda fallet visar också att ackord är att föredra på grund av att konkursförfarandet medför värd förstöring och höga förvaltningskostnader. *EON* tillstyrker i princip förslaget, som synes väl ägnat att styra utvecklingen från konkurs till ökad användning av ackordsinstitutet.

Föreningen Sveriges häradshövdingar och stadsdomare uttalar sin anslutning till förslaget i de delar det har direkt anknytning till syftet att underlätta ackordsuppgörelse. De föreslagna ändringarna och nyheterna ter sig enligt föreningens mening ändamålsenliga och ägnade att tillgodose de krav som måste uppställas ur rättssäkerhetssynpunkt. Inte heller *Svenska försäk-*

ringsbolags riksförbund har funnit någon anledning till erinran mot förslagens huvudlinjer. *Ackordscentralen, Stockholm*, anför att flertalet offentliga ackord med tillämpning av gällande rätt har skett under medverkan av ackordscentralen. Mot bakgrund av erfarenheten härav framhåller ackordscentralen att det är ett utomordentligt genomarbetat och väl avvägt förslag till ny ackordslag som beredningen lagt fram. Förslaget är ägnat att omvandla ett otympligt institut till ett lätthanterligt och praktiskt instrument utan att därmed på något sätt kraven på rättssäkerhet har åsidosatts. *Sveriges arbetsledareförbund* delar beredningens uppfattning att ackord ofta är att föredra framför ett konkursförfarande och finner förslagets lösningar rationella och ekonomiskt godtagbara.

Sveriges advokatsamfund hänvisar till sitt yttrande över 1966 års promemoria där samfundet anför att en omarbetning av ackordslagstiftningen kan begränsas till en välbehövlig omredigering, vissa smärre förenklingar och införande av återvinningsregler.

2.3.2 God man vid ackordsförhandling

Gällande rätt. Förfarandet vid underhandsackord är inte reglerat i lag. Gälldenär som vill uppnå offentligt ackord kan hos konkursdomaren begära att god man förordnas att biträda honom vid ackordets förberedande. Några särskilda rättsverkningar är inte knutna till förordnandet utan sådana inträder först när efter ansökan offentlig ackordsförhandling inletts.

Vid förordnande av god man skall iaktas att gode mannen bör äga sådan insikt och erfarenhet som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet erfordras för upprättande av en tillförlitlig bouppteckning och bedömande av gälldenärens ställning. Förening av köpmän eller andra näringsidkare eller auktoriserad handelskammare kan av Konungen erhålla tillstånd att meddela bemyndigande att vara god man vid ackordsförhandling enligt AckL. Om gälldenären till god man föreslår någon som bemyndigats med stöd av sådant tillstånd, skall den föreslagne förordnas såvida han inte är obehörig enligt särskilda bestämmelser eller saknar tillräckliga kvalifikationer.

Lagberedningen. Enligt beredningens mening kan underhandsackord främjas genom att god man förordnas samt genom att vissa rättsverkningar knyts till godmansförordnandet.

Gode mannens uppgift skall i första hand vara att utreda boet och ta upp förhandlingar med borgenärerna. Han bör ha dessas förtroende och får inte stå i beroendeställning till gälldenären. God man bör inte få förordnas, när det inte finns tillräckliga utsikter att ackord skall uppnås. Sedan god man förordnats bör gälldenären samråda med honom, rätta sig efter hans anvisningar och biträda honom. Beredningen föreslår vidare, att gode mannens uppdrag skall kunna återkallas om det saknas skälig anledning till

antagande att ackord kan komma till stånd. Återkallelsen av godmansförordnandet skall medföra att de rättsverkningar som följt därmed genast upphör.

Det första skedet i förfarandet bör inte få dra ut på tiden. Enligt beredningen skulle en månad i de flesta fall vara tillräcklig, men då det förekommer mycket omfattande och komplicerade ackordsförhandlingar kan fristen inte generellt begränsas därtill. Beredningen föreslår därför, att om gäldenären inte sökt offentlig ackordsförhandling inom två månader från godmansförordnandet, verkan av detta förfaller.

Det föreligger inte något tvång för gode mannen att söka åstadkomma underhandsackord innan ansökan görs om offentlig ackordsförhandling. Om man inte kan räkna med frivillig uppgörelse, är det naturligt att kontakten med borgenärerna redan från början inriktats på offentligt ackord. Det synes för övrigt ändamålsenligt, att förhandlingarna alltid bedrivs på sådant sätt att de, om frivillig uppgörelse inte nås, kan övergå till offentlig ackordsförhandling utan att dessförinnan behöver tas ytterligare kontakt med borgenärerna. Av betydelse för frågan om saken bör drivas vidare är naturligtvis den utredning som gode mannen gjort om orsakerna till gäldenärens obestånd.

Beredningen understryker att gode mannen, som enligt förslaget skall överta en del av de uppgifter som nu tillkommer rättens ombudsman, bör vara kvalificerad för uppgiften. Det är enligt beredningens mening befogat att i regel kräva juris kandidatexamen. Ett ovillkorligt krav härpå bör emellertid ej uppställas. Något sådant krav gäller inte i fråga om rättens ombudsman vare sig vid ackordsförhandling eller i konkurs. Även den som inte avlagt juris kandidatexamen bör kunna godtas om hans kvalifikationer bedöms som tillräckliga.

Remissyttrandena. Förslaget att god man skall förordnas under förhandling om underhandsackord har vunnit allmän anslutning under remissbehandlingen.

När det gäller gode mannens kompetens har JK anfört att det är onödigt och något vilseledande att ange juris kandidatexamen som kvalifikation för förordnande som god man, låt vara inte ovillkorlig. Det kan med visst fog göras gällande att det för en god man är betydligt viktigare att ha god insikt i ekonomiska ting, erfarenhet av konkurs- och ackordsfrågor samt förhandlingsvana än att ha avlagt en viss examen. De uppgifter gode mannen skall överta från rättens ombudsman, synes inte böra föranleda en annan bedömning. JK föreslår därför att kravet på juris kandidatexamen utmönstras ur lagtexten. *Handelskamrarna i Borås* och *Karlstad* föreslår däremot den ändringen att god man skall ha avlagt juris kandidatexamen.

Ackordscentralen, Stockholm, anför att konkursdomaren ibland måste fatta beslut på delvis företagsekonomiska grunder, något som självfallet

kan vara förenat med vissa svårigheter för honom. Det är därför nödvändigt att gode mannen får sådan kompetens, att han snabbt kan få det inledda förfarandet avslutat, om det visar sig att de ekonomiska förutsättningarna för ackord i realiteten inte är för handen. Det synes då knappast tillräckligt att gode mannen har en juris kandidatexamen, utan det är väsentligt att han dessutom har erforderlig ekonomisk insikt.

2.3.3 Konkurs och utmätning sedan god man förordnats

Gällande rätt. Pågående förhandlingar för underhandsackord utgör inte något hinder för borgenärer att få gäldenärens egendom utmätt eller få honom försatt i konkurs.

Lagberedningen. I betänkandet föreslås vissa inskränkningar i borgenärens rätt att försätta gäldenären i konkurs och att få betalning genom utmätning i det inledande skedet i förfarandet. Ansökan om konkurs av borgenär som skulle omfattas av ackordet, skall sålunda underställas gode mannen för yttrande. På begäran av gode mannen kan ansökningen förklaras vilande i väntan på frivillig uppgörelse eller ansökan om ackordsförhandling, om det inte finns särskilda skäl till antagande att borgenärens rätt kommer i fara. Utmätning får ske även om god man förordnats. Om utmätning begärts av borgenär utan särskild förmånsrätt i egendomen, skall dock egendomen i allmänhet inte få säljas utan gode mannens medgivande. Där så skett får betalning inte utan tillstånd av gode mannen lämnas till borgenären. Utmätningen skall på begäran av gode mannen kunna fås att förfalla, om den ägt rum efter det att gode mannen förordnats och beslut därefter meddelats om offentlig ackordsförhandling.

Inskränkningarna i rätten till utmätning skall inte gälla borgenär med särskild förmånsrätt. Dit hör, förutom innehavare av pant- och retentionsrätt, borgenär med förmånsrätt på grund av företagsinteckning. I detta avseende kommer enligt förslaget att föreligga en skillnad mot vad som gäller enligt KL, där rätten till utmätning inte inskränkts för pant- och retentionsrätts-havare medan innehavare av företagsinteckning är underkastad de regler som gäller för fordringar i allmänhet. Någon ändring i KL bör enligt beredningen inte ske på denna punkt. Det naturliga är att förvaltaren sköter realisationen av det egendomskomplex som företagsinteckningen omfattar.

Det första skedet i förfarandet bör inte få dra ut på tiden. Som lämplig tid anger beredningen två månader. Om gäldenären inte sökt offentlig ackordsförhandling inom denna tid, räknat från godmansförordnandet, förfaller verkan av detta. Detsamma gäller när ansökan görs om offentlig ackordsförhandling men någon sådan inte kommer till stånd.

Remissyttrandena. De föreslagna reglerna om de rättsverkningar som skall följa med godmansförordnande har inte föranlett några erinringar under

remissbehandlingen. *Hovrätten för Västra Sverige* anser, att beredningen genom att redan till godmansförordnandet knyta vissa rättsverkningar på ett lyckligt sätt tillgodosett önskemålet att underlätta underhandsackorden. Vad som för tillgodoseende av detta önskemål föreslagits under första skedet skola gälla för konkurs och utmätning finner hovrätten välgrundat och välavvägt. Enligt *Ackordscentralen, Stockholm*, är det en av de väsentligaste punkterna i förslaget att sårbarheten i inledningsskedet kommer att försvinna i och med godmansförordnandet.

2.3.4 Minsta dividend vid offentligt ackord

Gällande rätt. Enligt 32 § 4. AckL får ackord inte fastställas av rätten om det inte åt alla borgenärer som berörs ger lika rätt och minst 50 % av fordringsbeloppet att betalas senast ett år efter fastställelsen. Om borgenär uttryckligen förklarar, att han nöjer sig med mindre utdelning, kan ackord fastställas med detta innehåll. Motsvarande bestämmelse, avseende ackord i konkurs, finns i 166 § KL. Rätten skall ex officio iaktta dessa bestämmelser.

Lagberedningen. Lagberedningen framhåller att man vid de nordiska överläggningarna preliminärt enats om en minsta dividend av 25 %. Även lägre utdelning har vid dessa överläggningar ansetts kunna godtas, om alla borgenärer godkänner det eller synnerliga skäl talar därför. Synnerliga skäl att gå under 25 % har ansetts kunna föreligga, t. ex. då en skötsam gäldenär råkat på obestånd utan eget förvållande.

Beredningen anser att minsta dividenden med hänsyn till reglerna i de övriga nordiska länder inte kan sättas högre än 25 %, om en gemensam nordisk regel skall kunna uppnås på denna centrala punkt. En sänkning av minsta dividenden behöver enligt beredningens mening inte heller möta hinder hos oss. Med tanke bl. a. på återvinningsmöjligheterna kan det i stället vara en fördel att ackordsförhandling kan användas även när så hög minsta dividend som 50 % inte kan bjudas. Vid avvecklingsackord kan man inte heller så exakt veta vad avvecklingen kommer att ge. Föreskrift om visst minimum om t. ex. 25 % kan då vara lämpligt, om den kombineras med att även vad som inflyter därutöver skall gå till borgenärerna. Det framhålls också, att förslaget innehåller bestämmelser som hindrar missbruk. Vid fastställelseprövningen skall sålunda kontrolleras att ackordet inte är till skada för borgenärerna, t. ex. därför att större utdelning kan påräknas i konkurs. Möjligheter finns enligt förslaget att vid synnerliga skäl underskrida 25 %. Den angivna minsta dividenden bör emellertid inte få underskridas annat än i sällsynta undantagsfall.

Beträffande den tid inom vilken ackord skall fullgöras föreslår beredningen att den nuvarande ettårstiden bibehålls. Betalningstiden för minsta

dividenden får sålunda inte överstiga ett år från det ackordet fastställs medan någon tidsgräns inte gäller för den eventuellt överskjutande delen.

Remissyttrandena. När det gäller reglerna om minsta dividenden är meningarna delade bland remissinstanserna.

JK hänvisar i detta sammanhang till det utkast till ny förmånsrättsordning som lagberedningen offentliggjort i anslutning till förslaget om exekutiv försäljning av fast egendom (Bilaga B till SOU 1968: 64). Utkastet innebär att statens nuvarande förmånsrätt för vissa skattefordringar enligt 17 kap. 12 § handelsbalken (HB) avskaffas och att alltså samtliga skattefordringar blir oprioriterade. Skulle skatteprivilegiet komma att avskaffas kan det emellertid sättas i fråga om minsta dividenden för ackord verkligen bör sänkas så kraftigt som lagberedningen föreslår. Vill man genomföra förslagets bestämmelser om minsta dividend, måste man redan nu göra klart för sig de fiskala konsekvenser ett avskaffande av skatteprivilegiet kan komma att få. Det måste sålunda från lagstiftningssynpunkt vara olämpligt att bestämmelserna om minsta dividend skulle behöva omprövas redan några år efter det att de tillkommit. JK framhåller i anslutning härtill att även under de senaste åren statens fiskaliska intressen har tillmätts stor betydelse i lagstiftningsarbetet, t. ex. vid införandet av införsellagen.

Hovrätten för Västra Sverige anför att starka skäl talar mot en sänkning av minsta dividenden, särskilt genom att den kan innebära ett otillbörligt gynnande av gäldenären på borgenärernas bekostnad. Det kan enligt hovrätten ifrågasättas, om intresset av att erhålla en gemensam nordisk reglering är så stort, att den föreslagna sänkningen bör genomföras. Å andra sidan kan dock i det enskilda fallet förhållandena vara sådana, att en lägre ackordsprocent än 50 bör godtas. Ackord bedöms exempelvis vara avsevärt mera förmånligt för borgenärerna än konkurs. Även anledningen till obeståndet kan motivera lägre dividend. Hovrätten föreslår därför, att en ackordsprocent, som understiger 50 men icke 25 % skall kunna godtas endast om den godkänts av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller särskilda skäl föreligger att godta den. Hovrätten har inte något att erinra mot undantagsbestämmelsen att 25-procentsgränsen kan underskridas om samtliga kända borgenärer godkänt lägre procent men avstyrker ett underskridande av 25-procentsgränsen i andra fall. Det inger starka betänkligheter att låta en majoritet borgenärer tvinga minoriteten — som enligt förslaget skulle kunna uppgå till en fjärdedel av samtliga röstande och representera lika stor del av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp — att avstå från mer än tre fjärdedelar av sina fordringar. Detta kan enligt hovrättens mening inte anses motiverat ens i det fallet att en skötsam gäldenär råkat på obestånd helt utan eget förvållande.

Sveriges advokatsamfund hänvisar till sitt yttrande över 1966 års promemoria, där samfundet anfört att sakliga skäl inte finns att förändra den

minsta dividend som nu gäller. Lagstiftningen bör inte i alltför hög grad underlätta för gäldenären att bli av med sina skulder eller för de med ackordsarbetet sysselsatta att alltför lättvindigt genomdriva ackordsuppgörelser. Den relativa svårighet som nu föreligger för ett ackords genomförande kan bidra till högre ackordsprocent eller bättre säkerhet för ackordets genomförande än som kan tänkas bli fallet vid ett tvångsvis genomfört ackord på exempelvis 25 %.

I sitt yttrande över betänkandet vidhåller samfundet uppfattningen att en så låg minsta dividend som 25 % inte bör väljas. Uppenbarligen har frågan om minsta dividenden starkt påverkats av det förhållandet att övriga nordiska länder har en minsta dividend av 25 %. Det framstår klart att det i stort sett enda väsentliga skälet som framförts för en sänkning av minsta dividenden från 50 till 25 % är den antagna önskvärdheten av att samma procenttal tillämpas i de nordiska länderna. Styrelsen är medveten om vikten av nordiskt samarbete i centrala frågor men vill samtidigt framhålla att likheten i rättsreglerna i de olika nordiska länderna inte får bli ett självändamål. Det kan inte sägas att frågan om minsta dividenden är någon central gemensam nordisk lagstiftningsfråga. Även om det förekommer att fordringsägare från övriga nordiska länder bevakar sina fordringar i Sverige, torde det vara lika vanligt att fordringsägare från icke-nordiska länder finner sig i majoritet bland utländska fordringsägare. I praktiken torde det vara av mycket underordnad betydelse om minsta dividenden är identisk i de nordiska länderna. Då ackordsreglerna inte heller i övrigt torde komma att bli helt identiska i de nordiska länderna synes sakliga skäl inte finnas att förändra den minsta dividend som för närvarande gäller.

Handelskamrarna i Göteborg, Borås och Karlstad framför liknande synpunkter och tillägger, att ackordsförhandlingen innebär ett tämligen summariskt förfarande, som för den skull bör vara förknippat med ett absolut skydd för en minoritet av fordringsägare. Detta skydd bör inte sättas lägre än vid 40 % av fordringsbeloppet.

2.3.5 Borgenärer vid offentligt ackord

Gällande rätt. Enligt 34 § AckL jämfört med 14 § samma lag berör ackord inte borgenärer, vilkas fordringar är utrustade med förmånsrätt. Detta gäller även om säkerheten endast täcker en del av fordringen. Fordringen i sin helhet kvarstår alltså oreducerad efter ackordets avslutande. Borgenären kan emellertid avstå från sin förmånsrätt i den mån den överstiger säkerhetens värde. I så fall deltar han i ackordet med denna del av fordringen. Vid ackord i konkurs gäller enligt 168 § KL en annan regel. Om den egendom, i vilken borgenären äger särskild förmånsrätt, inte räcker till för betalning av hela fordringsbeloppet, behandlas återstoden alltid som oprioriterad fordran. Den omfattas alltså av ackordet.

Lagberedningen. Beredningen anför att förmånsberättigade borgenärer i princip inte bör beröras av ackord. En brist i AckL är emellertid att — i motsats till vad som gäller vid ackord i konkurs — fordringar som är förenade med särskild förmånsrätt inte omfattas av ackordet till den del säkerheten ej förslår. Fordringen kvarstår alltså oreducerad efter ackordet om inte borgenären avstått från sin förmånsrätt i vad den överstiger säkerhetens värde. Ibland kan borgenären vara villig att avstå, t. ex. för att kunna bli delaktig i ackordslikviden. Men borgenären kan också kalkylera med att han kan få full betalning om han ger sig till tåls. Beredningen föreslår att förmånsberättigad borgenär skall bli bunden av ackordet för belopp, som inte kan tas ut ur egendomen, även om han inte avstått från någon del av förmånsrätten. I gengäld skall fordringen räknas som oprioriterad i samma mån. Om värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, bedöms understiga fordringen, skall borgenären därför delta i förhandlingen med den del av fordringen som saknar täckning i säkerheten. Gode mannen skall anmärka i bo-uppteckningen, om han anser att säkerheten är otillräcklig, och underrätta borgenären. Förslaget överensstämmer i princip med gällande dansk, finsk och norsk lag. Storleken av den fordran med vilken borgenären skall delta i ackordet kan få betydelse vid röstningen. I händelse av tvist skall frågan avgöras av rätten. Vid bedömningen av frågan i vilken utsträckning den förmånsberättigade skall få rösta bör avgörandet enligt beredningen gå till hans förmån, när tvekan om egendomens värde råder. Den föreslagna ordningen medför också att borgenärerna i fråga om bristen får finna sig i den reduktion som ackordet innebär. Borgenär som avstår från förmånsrätt äger utan vidare i motsvarande mån få betalning enligt ackordet i samma ordning som oprioriterade borgenärer. I annat fall måste han visa hur stort belopp som ej kan uttas ur egendomen innan han kan få utdelning för bristen. Kontanta medel behöver inte reserveras för att tillgodose borgenären så länge man inte har skäl att räkna med utdelning till honom. I många fall skulle det vara till betydande nackdel om den egendom vari förmånsrätt åtnjuts skulle behöva realiseras för att eventuell brist skall kunna konstateras. Det naturliga är att gäldenären och gode mannen söker göra upp med borgenären i ett så tidigt skede av förhandlingen som möjligt. Saken måste självfallet skötas på ett sådant sätt att det inte kan bli fråga om hemligt gynnande av borgenären.

Beredningen tar vidare upp frågan, hur borgenär, som är säkerställd genom äganderättsförbehåll, skall behandlas vid ackord. Enligt vad beredningen erfarit brukar sådan borgenär vid underhandsackord jämföras med förmånsberättigad borgenär. Beredningen finner en sådan ordning naturlig och föreslår en bestämmelse som ger uttrycklig föreskrift därom för offentlig ackordsförhandling. Därav följer bl. a., att om borgenären inte får full täckning för sin fordran, han blir bunden av ackordet för återstoden. Någon inskränkning i äganderättsförbehållets verkan åsyftas inte med bestämmelsen.

I fråga om kvittning av fordran framhåller beredningen, att man i avvak-

tan på en reform av konkurslagstiftningen ansett sig böra i förslaget ta upp bestämmelser, som nära ansluter sig till gällande rätt. Borgenär får alltså inte delta i ackordsförhandling i den mån hans fordran täcks av kvittningsgill motfordran. Han blir i övrigt bunden av ackordet.

Borgenär vars fordran är förenad med förmånsrätt får delta i ackordsförhandlingen i den mån han avstår från förmånsrätten. Motsvarande gäller borgenär som har rätt till kvittning. Vad angår förmånsberättigade borgenärer med allmän förmånsrätt (dvs. förmånsrätt som ej är begränsad till viss egendom) bör ackordsförhandling överhuvud ej förekomma utan att trygghet finns för betalning till dem. Avstående från förmånsrätt kan däremot bli mera aktuellt när fråga är om särskild förmånsrätt (dvs. sådan som gäller i viss egendom).

Det förekommer att vissa kategorier av borgenärer enligt sina fordringshandlingar skall få betalt först efter de vanliga borgenärerna. Som exempel på sådana fordringshandlingar kan nämnas förlagsbevis. Vid ackord kan efterställda borgenärer inte gärna lämnas utanför med verkan att de har kvar sina fordringar oreducerade medan skulderna till de vanliga borgenärerna reduceras genom ackordet. De skulle i så fall, om gäldenärens affärer sanerats genom ackordet, senare kunna driva in sina fordringar helt och bli bättre ställda än de vanliga borgenärerna i stället för tvärtom. Å andra sidan kan de efterställda fordringsägarna inte i samband med ackordet tillerkännas någon betalning utan att de vanliga borgenärerna tillgodosetts till fullo. Följden blir att om vanliga borgenärer endast får viss procent, de efterställda fordringarna måste bringas att bortfalla i samband med ackordet. Kravet på 25 procents minsta dividend är självfallet inte uppfyllt när efterställda borgenärer inte får någon utdelning. För att ackord skall kunna komma till stånd i hithörande fall torde det därför bli nödvändigt att de efterställda borgenärerna avstår från sina fordringar.

Beredningen tar även upp frågan huruvida böter och därmed jämställda viten som enligt 17 kap. 18 § HB är ställda efter vanliga fordringar berörs av ackordet eller ej. Vad som nu gäller härom kan vara tveksamt. Med dessa anspråks straffrättsliga natur och de regler som gäller om verkställigheten synes bäst överensstämja att de överhuvud inte ingår i ackordsförfarandet. Detta kan medföra svårigheter att genomföra ackord när gäldenären häftar för betydande böter eller viten.

Mot bakgrunden av vad här sagts om böter, viten och andra efterställda fordringar framhävs i förslaget särskilt att förutsättningen att ackordet skall ge lika rätt endast gäller för likaberättigade borgenärer. Detta innebär sannolikt inte någon saklig ändring av vad som nu gäller.

Beträffande borgenär som har säkerhet i företagsinteckning pekar beredningen på att svårigheter kan uppstå genom att inteckningen visserligen medför förmånsrätt i utestående köpeskillingsfordran men däremot inte i medel, som influtit som betalning. Beredningen framhåller att intecknings-

havarnas rätt noga måste tillvaratas om de inte skall bli lidande. Boet måste alltså handhas på sådant sätt att företagsinteckningshavares eller andra förmånsberättigade borgenärers ställning inte försämrats, om de inte själva efterger sin rätt. Gode mannen måste vaka över att alla borgenärers bästa beaktas. Om någon åtgärd särskilt berör viss borgenärs rätt, bör samråd äga rum med denne. Om företagsinteckningshavare finner situationen prekär, kan han även enligt förslaget söka gäldenären i konkurs. I det första skedet av förfarandet har han ej ansetts böra vara underkastad några restriktioner i detta hänseende. Under en följande offentlig ackordsförhandling bör han liksom annan borgenär som ej omfattas av ackordet ha rätt att få konkursansökan prövad om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara. Så kan vara fallet, om förlagsegendom förbrukas utan att vad som återstår uppenbart förslår eller företagsinteckningshavaren säkerställts på annat sätt.

Enligt gällande rätt deltar småfordringar i offentligt ackord. Beredningen framhåller att detta visat sig vålla särskilda svårigheter, eftersom deras antal kan vara stort och förfarandet därför kan bli tungt. Enligt beredningens mening — vilken har vunnit anslutning från övriga nordiska kommitterade — bör det i samband med ackord kunna bestämmas att full betalning skall utgå intill visst belopp. Förslaget innebär, att alla likaberättigade oprioriterade borgenärer skall få full betalning intill det bestämda beloppet. Beloppet får bestämmas efter de särskilda förhållandena i varje enskilt fall. Borgenärerna får i vanlig ordning ta ställning till ackordsförslaget. I förfarandet skall vidare borgenärerna anses som förmånsberättigade i den mån de skall få full betalning. Eftersom borgenär vars fordran är förenad med förmånsrätt i princip inte deltar i förhandlingen kommer inte heller borgenärer som får full betalning att delta. De lämnas utanför förhandlingen och kan inte påverka denna.

Remissyttrandena. Förslaget har i allmänhet inte föranlett några erinringar under remissbehandlingen. Beträffande förslagets bestämmelser att borgenär med särskild förmånsrätt deltar i ackordet med den del av fordringen som överstiger värdet av säkerheten anför JK att ändringen för med sig vissa tillämpningsproblem. Ett mindre problem rör frågan i vilken utsträckning borgenären skall få rösta när tvekan råder om säkerhetens värde. Enligt beredningen bör avgörandet i en sådan fråga gå till borgenärens förmån. Denna lösning ligger även enligt JK:s mening närmast till men kan inte i alla lägen anses invändningsfri. Ett större tillämpningsproblem har samband med föreskriften att ackordslikviden skall erläggas inom ett år efter fastställandet av ackordet. Borgenären måste inom den angivna tiden visa hur stort belopp som kan tas ut ur säkerheten. Uppenbarligen kan det vara ofördelaktigt med en försäljning inom denna tid för att få eventuell brist konstaterad. Beredningens rekommendation att gäldenären och gode mannen försöker gö-

ra upp med borgenären utgör en föga tillfredsställande lösning. Det kunde med hänsyn till det anförda synas tveksamt om beredningens förslag i denna del borde tillstyrkas. Det torde emellertid i vissa situationer vara värdefullt att ha de föreslagna reglerna. JK vill därför inte motsätta sig förslaget. *Handelskamrarna i Borås, Göteborg och Karlstad* ifrågasätter om inte vid sidan av äganderättsförbehåll borde beaktas s. k. säkerhetsköp enligt lösöreköpsförordningen.

I fråga om böter och därmed jämställda medel som indrivs som böter biträder JK beredningens uppfattning att med dessa anspråks straffrättsliga natur bäst överensstämmer att de överhuvud inte ingår i ackordsförfarandet. Skulle böter och därmed jämställda medel beaktas i ett ackordsärende måste f. ö. länsstyrelsen eller annan myndighet uttryckligen bemyndigas att beträffande dem anta förslag om ackord.

RRV anför att underhandsackord f. n. torde kunna omfatta skatter m. m. i sådana fall då utdelningen i konkurs inte kan förväntas ens vid företräde framför oprioriterade borgenärer komma att uppgå till bjudet ackordsbelopp. Ett antagande av ackord torde i sådana fall ske till samma procentsats som för övriga borgenärer och synes i praktiken vara liktydigt med att statsverket avstår från förmånsrätten. Den föreslagna lagstiftningen synes i dessa fall begränsa statsverkets möjligheter att anta ackord i förhållande till vad som nu är fallet.

När det gäller behandlingen av småfordringar anser *Ackordscentralen, Stockholm*, att förslaget innebär en värdefull modifikation jämfört med gällande rätt. Ackordscentralen anför vidare.

Ändå kvarstår kravet på, att även dessa borgenärer enligt förslaget skall erhålla underrättelse om innehållet i kungörelsen angående beslutet om ackordsförhandling. Detta är en icke oväsentlig teknisk belastning. Det bör därför nämnas, att på senaste tiden det vanliga är, att småborgenärerna helt enkelt betalas, innan förfarandet inleds. De finns alltså inte med i boupp-teckningen. Önskvärt vore, att en sådan ordning "legaliseras" genom ett motivuttalande att återvinning i sådana fall ej rimligen kan ske. I så fall skulle undantagsbestämmelserna om småborgenärerna kanske kunna undvaras.

2.3.6 Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord

Gällande rätt. Ackordsförslag skall enligt 25 § AckL anses vara antaget av borgenärerna om alla närvarande borgenärer är ense och dessa borgenärer anmält två tredjedelar av beloppet av samtliga röstberättigande fordringar. Detsamma skall gälla om fyra femtedelar av de borgenärer som kommer tillstådes bifaller förslaget och de anmält fyra femtedelar av det nyssnämnda fordringsbeloppet.

Lagberedningen. Beredningen föreslår att majoritetskravet bestäms olika beroende på om ackordet bjuder minst 50 % eller dividenden är lägre. I det förra fallet skall föreligga anslutning från tre femtedelar av de röstän-

de. Därjämte krävs, att deras fordringar uppgår till motsvarande andel av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Om dividenden däremot understiger 50 %, skall föreligga trefjärdedels majoritet enligt båda beräkningsgrunderna. Med sammanlagda fordringsbeloppet avses enligt förslaget i princip alla fordringar som upptagits i bouppteckningen eller anmälts eller annars blivit kända senare och som skulle omfattas av ackordet. I den mån fordringar skall betalas fullt skall de dock inte medräknas.

Beredningen anser att en ytterligare sänkning av majoritetskravet inte är tillrådlig. Liksom i fråga om minsta dividenden föreligger i fastställelseprövningen en enligt beredningens uppfattning tillräcklig säkerhet mot missbruk, exempelvis genom att närstående till gäldenären röstar för ackordet.

Remissyttrandena. De föreslagna reglerna om borgenärsmajoritet har i allmänhet inte föranlett erinringar under remissbehandlingen. *Hovrätten för Västra Sverige* anför att förslaget medför att likformiga bestämmelser kommer att finnas i de nordiska länderna och att hovrätten därför anser sig böra tillstyrka förslaget såvitt gäller ackord, som ger minst 50 %. Under hänvisning till vad hovrätten anför beträffande minsta dividenden ifrågasätter hovrätten emellertid, om inte nuvarande majoritetsregel, fyra femtedelar, bör bibehållas beträffande ackordsförslag, som ger mindre än 50 %, i varje fall om hovrättens förslag, att särskilda skäl skall uppställas som villkor för godtagande av sådant ackord, ej vinner beaktande.

2.3.7 Konkurs och utmätning under förhandling om offentligt ackord

Gällande rätt. I 12 och 14 §§ AckL finns bestämmelser om verkan av konkurs- och utmättningsansökningar, som gjorts efter det att beslut meddelats om inledande av offentlig ackordsförhandling. Om konkursansökan då inges av borgenär, som skulle bli bunden av ackordet, får den inte bifallas om inte gäldenären medgivit ansökningen eller sökandens fordran uppgår till mer än en femtedel av samtliga kända, oprioriterade fordringar. Strängare krav gäller i allmänhet då ackordsförslag antagits av borgenärerna eller hänskjutits till rättens prövning. Ackordsförhandlingen utgör däremot inget hinder för gäldenären att själv söka sig i konkurs. I fråga om utmättningsansökan gäller att utmätning, efter det att beslut meddelats om inledande av ackordsförhandling, inte får ske för fordran som uppkommit dessförinnan. Om så har skett är utmätningen utan verkan. Har däremot utmätning skett före beslutet om inledande av ackordsförhandling, skall verkställigheten fortgå. Borgenär med pant- eller retentionsrätt har rätt till utmätning trots ackordsförhandling.

Lagberedningen. Sedan ansökan gjorts om ackordsförhandling, skärps hindren enligt beredningens förslag för att gäldenären skall kunna försättas i konkurs. I detta sammanhang föreslås inskränkning av gäldenärens nuva-

rande möjlighet att begära sig själv i konkurs under pågående ackordsförhandling. Beredningen framhåller att det visserligen inte är så mycket värt att försöka genomdriva ett ackord mot gäldenärens vilja, eftersom hans medverkan i allmänhet är en viktig förutsättning för ackordets genomförande. Ofta är emellertid avsikten, att rörelsen skall övergå i andra händer. I andra fall kan borgenärerna föredra ackord med en värdefull borgen framför konkurs. I princip anser beredningen det naturligt att ackordsförhandlingen får fortgå ostörd sedan den väl inletts, om rimliga utsikter finns att ackord skall komma till stånd. Om gäldenären är på obestånd, kan ackordet medföra att obeståndet hävs. Frågan sammanhänger med reglerna om gäldenärs rätt att återkalla ackordsförslag. Enligt förslaget får gäldenären inte fritt återkalla ackordsförslag. Om gäldenären å andra sidan har bärande skäl för återkallelse bör de enligt beredningen givetvis beaktas. Medges återkallelse, föreligger inte heller hinder mot konkurs. Beredningen framhåller att det inte kan vara lämpligt, att gäldenären i andra fall får godtyckligt ändra ståndpunkt och därmed göra om intet det arbete som hans tidigare ståndpunkt föranlett och därmed kanske också rubba överenskommelse att rörelsen skall övergå i nya händer. Återkallelse anses ej heller böra tillåtas därför att borgensmän ångrat sig. Borgensman kan, om han så vill, göra sitt borgenserbjudande villkorligt och därmed gardera sig mot att det skall gälla, om utredningen visar att ackordsförslaget var förhastat e. l. Av dessa skäl föreslår beredningen att, sedan ansökan om offentlig ackordsförhandling kommit in, gäldenären får försättas i konkurs endast om det saknas skäligen anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Gäldenären har t. ex. förfarit otillbörligt eller bakom konkursansökningen står borgenärer med sådana fordringsbelopp att de kan hindra att ackordsförslaget antas. Ansökan av borgenär som inte omfattas av ackordet skall enligt förslaget prövas i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara. En konkursansökan som tills vidare ej får bifallas skall förklaras vilande till dess ackordsfrågan blir avgjord.

Beredningen föreslår vidare, att utmätning i allmänhet inte skall få ske sedan beslut om ackordsförhandling meddelats. Om detta sker, skall åtgärden vara utan verkan. Egendom som är belastad med särskild förmånsrätt skall dock inte beröras av dessa inskränkningar.

Remissyttrandena. Förslaget har inte föranlett några erinringar under remissbehandlingen.

2.3.8 Återvinning vid offentligt ackord

Lagberedningen. En brist i nuvarande bestämmelser är att återvinning inte kan äga rum i anledning av ackord. Gode mannen är i stället hänvisad till att genom övertalning förmå den, som kort före ackordsförhandlingen erhållit

betalning eller någon annan förmån av gäldenären, att frivilligt återställa vad han fått. Därvid kan gode mannen naturligtvis hota med konkurs och återvinning i denna. Om bevisläget är oklart kan dock resultatet knappast bli gott. Även i andra fall torde svårigheterna att nå något resultat vara betydande.

Beredningen föreslår, i likhet med vad de norska och danska kommittéerna ämnar föreslå, att möjlighet till återvinning införs vid ackord. Eftersom en översyn av bestämmelserna om återvinning i konkurs inte hunnit avslutas, anknyter beredningen återvinning vid ackord till gällande återvinningsregler i KL.

Beredningen anser inte att några speciella avvikelser från reglerna i KL är behövliga annat än i fråga om återvinning av utmätning. Enligt 31 § KL återvinns nämligen endast den betalning som vunnits genom utmätning. Utmätning medför emellertid normalt även förmånsrätt i konkurs enligt 17 kap. 8 eller 9 § HB. Förmånsrätt äger dock inte rum om konkurs följt på ansökan inom viss tid efter utmätningen. Motsvarande resultat kan i sak uppnås när offentligt ackord kommer till stånd genom en bestämmelse att vad som i 31 § KL sägs om återvinning av betalning genom utmätning skall gälla även den förmånsrätt som borgenären vunnit genom utmätningen.

Enligt förslaget skall talan väckas medan ackordsfrågan är anhängig men får inte slutligt prövas innan denna fråga avgjorts och man alltså vet om ackord verkligen kommer till stånd. Till dess torde i allmänhet vara lämpligast att återvinningsmålet vilar. Kommer ackord till stånd, får målet tas upp till fortsatt behandling i vanlig ordning. Uppnås inte ackord, skall den väckta talan avvisas, om inte gäldenären försätts i konkurs efter ansökan som gjorts inom tre veckor från att förhandlingen upphörde. Enligt 35 § KL i dess föreslagna lydelse skall nämligen i sådant fall återvinningsfristerna även i konkurs räknas till dagen för ansökningen om förordnande av god man. Rätt att föra talan om återvinning skall tillkomma borgenär vars fordran omfattas av ackordet. Till skillnad från vad som gäller i konkurs, där konkursförvaltaren vanligen är den som för återvinningstalan, föreslås inte någon sådan rätt för gode mannen. Skälen härtill är att återvinningsprocessen vid ackord skall fullföljas först sedan ackordet fastställts då gode mannens egentliga uppdrag är slutfört och att gode mannen inte heller förfogar över några medel för processkostnaderna. Det är därför knappast möjligt att ge gode mannen självständig talerätt utan en väsentlig omläggning av systemet. Borgenär som vill väcka talan skall dock underrätta gode mannen, vid påföljd att hans talan annars inte upptages till prövning. Den som i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären skall få avräkna vad som tillkommer honom enligt ackordet på vad han annars skulle betala (jfr 40 § KL).

Vad som vinnas genom återvinning skall utdelas till de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem enligt detta, om

inte annat bestämts genom ackordet. Eftersom gäldenären själv råder över sin egendom, skall det som återvinns utges till honom. Beredningen framhåller att detta ibland kan verka stötande och i andra fall är opraktiskt, t. ex. när en ackordscentral skall ombesörja ackordslikviderna. För att komma till rätta med problemet föreslår beredningen att rätten, på framställning av borgenär som omfattas av ackordet eller av gäldenären, skall kunna i återvinningsmålet ge föreskrift om särskild förvaltning av vad som skall återbäras. Egendom som satts under sådan förvaltning får inte tas i mät för gäldenärens skulder annat än om ackordet förfallit.

Lagberedningen tar vidare upp vissa återvinningsliknande situationer, som finns reglerade i 3 § förordningen (1895: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva (lösöreköpsförordningen) och 117 § lagen (1927: 77) om försäkringsavtal (försäkringsavtalslagen). Dessa regler innebär, att egendom som sålts i den ordning lösöreköpsförordningen anger, under vissa förutsättningar kan åtkommas vid säljarens konkurs och att återkrav kan ske av försäkringspremier, när försäkringstagaren försätts i konkurs. Beredningen föreslår att dessa regler görs tillämpliga även vid offentligt ackord. Detsamma föreslås också gälla de bestämmelser om återgång av skifte vid makes konkurs, som finns i 18 § lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad (boskillnadslagen).

Lagberedningen erinrar slutligen om att enligt 1933 års nordiska konkurskonvention, konkurs i det land där gäldenären har sitt allmänna tvistemålsforum skall omfatta egendom i de övriga staterna. Beträffande sådan egendom skall tillämpas de regler om återvinning i konkurs som gäller i den stat där konkursen inträffat. Beredningen framhåller att om återvinning medges vid ackord, det är önskvärt att det får gälla även egendom i annan av de fördragsslutande staterna. Detta kräver emellertid ändring av konventionen och bör därför enligt beredningens mening anstå till dess en översyn av denna kan ske.

Remissyttrandena. Den föreslagna möjligheten till återvinning under förhandling om offentligt ackord har i allmänhet inte föranlett några erinringar. *Hovrätten för Västra Sverige* anför att den föreslagna möjligheten har stor betydelse. Förslaget ger emellertid i denna del anledning till vissa frågor rörande sådan återvinningssvarande som genom bifall till återvinnings-talan erhåller fordran mot gäldenären. Sålunda ifrågasätter hovrätten om inte en uttrycklig bestämmelse bör införas att återvinningssvarande som i anledning av bifall till kärandens talan om återvinning får fordran mot gäldenären äger delta i ackordsförhandlingen. Vidare är det enligt hovrättens mening inte tillfredsställande att ackordsförslaget kan behandlas och antas av borgenärerna innan återvinningssvaranden kunnat få del av den mot honom väckta talan. Talan om återvinning bör inte få väckas senare än att svaranden kan beräknas få del av den före borgenärssammanträdet. Åter-

vinningsvaranden har under ackordsförhandlingen endast en eventuell fordran mot gäldenären. Fordringens existens beror på om den mot honom förda återvinningsstalan bifalles eller ej och denna talan får prövas endast om ackord kommer till stånd. Man vet således inte vid röstningen om ackordsförslaget, om fordringen finns eller ej. I det avseendet är fordringen att jämställa med fordran mot vilken anmärkning kvarstår vid röstningen. Återvinningsvarandens fordran torde därför vid röstningen och vid fastställelseprövningen böra behandlas på samma sätt som fordran mot vilken anmärkning framställts.

EON anser att den förmånsrätt som borgenär vinner genom utmätning bör på motsvarande sätt som vid konkurs gå förlorad om förhandling om offentligt ackord inleds. Om sålunda god man förordnas inom en månad efter utmätningen, bör tiden för förmånsrättens uppkomst avbrytas. I annat fall kan förmånsrätt uppkomma under det första skedet av ackordsförhandlingarna och ackordsfrågan komma i ett annat läge. Visserligen kan, om utmätningssökande vidhåller sin förmånsrätt, återvinning äga rum men det synes opraktiskt att behöva tillgripa sådan åtgärd. Om ackordsfrågan förfaller bör — liksom efter s. k. fattigkonkurs — utmätningen anses stå kvar.

Svenska försäkringsbolags riksförbund anför att de föreslagna ändringarna beträffande återkrav av vissa premiebetalningar innebär att möjlighet till återkrav vidgas något. Ändringarna synes emellertid vara acceptabla konsekvenser av reformeringen av ackordslagstiftningen.

2.3.9 Förfarandet vid förhandling om offentligt ackord

Gällande rätt. Enligt AckL är de officiella funktionerna delade mellan rätten, konkursdomaren och en särskilt förordnad rättens ombudsman. I 7 § AckL föreskrivs beträffande den sistnämnde, att konkursdomaren i samband med beslutet om inledande av ackordsförhandling skall förordna en ärlig och förständig man att i ackordsärendet vara rättens ombudsman. Om detta uppdrag gäller väsentligen detsamma som i konkurs. De olika tidsfristerna för anmälning av fordringar, framställning av anmärkning mot dem, utsättande av borgenärssammanträde m. m. bestäms av konkursdomaren i samråd med ombudsmannen. Bland rättens ombudsmans övriga uppgifter kan nämnas, att han granskar anmälningarna och anmärkningar mot dessa, att han upprättar borgenärsförteckning och att han leder borgenärssammanträdet för prövningen av ackordsförslaget.

Bestämmelser om anmälan av fordringar och anmärkning mot anmäld fordran finns i 15—18 §§ och 20 § AckL. Borgenärer, som vill delta i ackordsförhandlingen, skall inom viss tid, som bestämts och kungjorts i samband med beslutet om ackordsförhandling, skriftligen anmäla sina fordringar till konkursdomaren. De skall bifoga de handlingar som åbero-

pas till stöd för framställningen. När anmälningstiden gått ut överlämnar konkursdomaren ett exemplar av de ingivna handlingarna till rättens ombudsman för att hållas tillgängliga för gäldenären och borgenärerna. Om gäldenären vid granskningen av handlingarna upptäcker, att någon som gjort anmälan inte är berättigad till detta eller att anmälningen är felaktig av annat skäl, kan han inom viss tid hos konkursdomaren göra anmärkning mot fordringen. Även anmärkningstiden kungörs i samband med beslutet om ackordsförhandling. Samma rätt att framställa anmärkning har borgenär, som anmält fordran. Sedan anmärkningstiden gått ut sänder konkursdomaren över ett exemplar av anmärkningshandlingarna till rättens ombudsman för att finnas tillgängliga tillsammans med anmälningarna. Borgenär har också möjlighet att efter anmälningstidens utgång anmäla fordran. Då sådan efteranmälan gjorts, skall på borgenärens bekostnad utfärdas offentlig kungörelse om anmälningen och om tid för anmärkning och plats där anmälningen finns tillgänglig. Efteranmäld fordran får inte beaktas vid omröstningen på borgenärssammanträdet, om inte anmälningshandlingarna tillställts rättens ombudsman före omröstningen eller borgenären hos ombudsmannen styrkt att anmälan skett. Kommer inte förlikning till stånd inför rättens ombudsman skall tvisten avgöras av rätten.

Enligt AckL skall frågan om fastställelse av ackordsförslag, som antagits av borgenärerna, ske vid särskilt sammanträde med rätten (26, 27 och 29 §§). Detta utsätts att förekomma inom viss i lagen angiven tid efter det konkursdomaren fått protokoll över borgenärssammanträde, som visar att ackordsfrågan hänskjutits till rätten. Konkursdomaren skall offentligt kungöra tiden för ärendets handläggning minst tio dagar i förväg. Borgenär som vill bestrida fastställelse skall göra det skriftligen senast tre dagar innan ärendet skall tas upp. Beträffande fastställelseprövningen gäller vidare enligt 32 § AckL, att fastställelse ex officio skall vägras i vissa fall, bl. a. då ackordet uppenbart länder till skada för borgenärerna. Rätten kan dessutom enligt 33 § vägra fastställelse, om den finner att det på grund av bristande utredning inte kan med visshet bedömas om ackordet leder till skada för borgenärerna eller om fastställelse bestrids på grund av att säkerhet inte finns för ackordets fullgörande.

Lagberedningen. Enligt beredningens uppfattning står den nuvarande omständliga ordningen knappast i proportion till betydelsen av anmälningsoch anmärkningsförfarandet vid ackordsförhandling, som ju endast gäller rösträtt i förfarandet. Enligt vad beredningen inhämtat, har borgenärerna vanligen redan i samband med den betalningsinställelse, som normalt föregår ackordsförhandlingen, anmält sina fordringsanspråk till den som svarar för förhandlingen. F. n. måste även borgenär som gett sin förhandsanslutning till ackordsförslaget anmäla sin fordran. Särskilt för utländska

borgenärer kan detta te sig svårförståeligt. Beredningen föreslår därför att bouppteckningen blir underlag för röstlängd under förhandlingen. Endast borgenär, vars fordran inte upptagits i bouppteckningen eller senare uppgetts av gäldenären kommer då i princip att behöva göra anmälan, om han vill delta i förhandlingen.

Det är önskvärt, att den som vill anmäla fordran gör detta i god tid före borgenärssammanträdet. Anmälan senare än en vecka före detta skall enligt förslaget godtas endast om prövningen av ackordsförslaget inte därigenom uppskjuts. Reglerna om efteranmälan kan med denna ordning avskaffas. Det nuvarande förfarandet när anmärkning framställs mot anmäld fordran har den fördelen, att borgenär som anmält fordran vet att han har rösträtt för fordringen, om någon anmärkning inte framställs före anmärkningstidens utgång. Fördelen synes dock inte uppväga den stelhets och tidsutdräkt som det nuvarande systemet medför. Enligt uppgift är anmärkningar från borgenärer mycket sällsynta. Beredningen anser därför att den särskilda tidsfristen för anmärkningar kan slopas. Om anmärkning görs mot fordran i något fall, bör borgenären skyndsamt underrättas så att saken om möjligt kan utredas före borgenärssammanträdet. I regel torde det bli gäldenären eller gode mannen som gör anmärkning i samband med att bouppteckning upprättas. I sådana fall bör borgenären få upplysning om anmärkningen redan i samband med att han underrättas om att förhandlingen inletts. Om förlikning inte kommer till stånd och det beror på den tvistiga fordringen huruvida ackordsförslaget antagits eller ej, skall prövningen hänskjutas till rätten.

Någon motsvarighet till rättens ombudsman finns inte i de övriga nordiska länderna. Enligt beredningens mening är ackordsförfarandet utan konkurs inte mer komplicerat än att ombudsmannen kan avvaras, särskilt som saken brukar vara klar då ansökan om inledande av ackordsförhandling görs. Förhållandena är annorlunda vid konkurs. Detta beror på att konkursförfarandet med dess realisation av tillgångarna och prövning av rätt till utdelning m. m. har en helt annan omfattning och innebörd än ackordsförhandling. Denna leder ej såsom konkursförfarandet till att borgenärernas betalningsrätt i boet fastställs. Förlikningsförfarandet spelar därför enligt beredningens mening ej på långt när samma roll vid sådan förhandling som i konkurs. I konkurs har rättens ombudsman också bl. a. att övervaka hela förvaltningen. Hans väsentliga funktion enligt AckL är inskränkt till att upprätta borgenärsförteckning för borgenärssammanträdet och att leda detta. Dessa uppgifter bör enligt beredningen kunna fördelas mellan gode mannen och konkursdomaren.

Beredningen anför vidare att gode mannens funktioner, fastän de enligt AckL är inskränkta till inledningsskedet, i praktiken sträcker sig längre än så. Det är sålunda han som i egenskap av borgenärernas förtroendemän är mest aktiv under förhandlingen. Han brukar t. o. m. även sedan

ackord kommit till stånd vara verksam för att tillse att gäldenären fullgör sina förpliktelser enligt ackordet. Beredningen har funnit det naturligt att anpassa lagstiftningen härefter. Gode mannen skall vara borgenärernas förtroendemän. Han åläggs i förslaget vissa nya funktioner och får bl. a. självständig anmärkningsrätt. Vidare skall han upprätta borgenärsförteckningen till borgenärssammanträdet.

Konkursdomaren skall enligt förslaget vara ordförande på borgenärssammanträdet. Gode mannen skall därvid tillvarata borgenärernas gemensamma bästa. Konkursdomaren skall i lämplig utsträckning verka för förlikning, när någon borgenärs rösträtt är tvistig. Sådana tvister förekommer dock enligt beredningens uppfattning sällan och kan dessutom lämnas därhän, om utgången av blivande omröstning inte beror av om borgenärens röst godtas eller ej. Någon principiell invändning anses inte kunna resas mot att konkursdomaren i övrigt söker förlika tvistande parter. Rättens ordförande har ju även vid förberedelse i vanliga dispositiva tvistemål att i viss omfattning verka för förlikning (42 kap. 17 § RB). Även gode mannen kommer f. ö. att vara verksam för att förlikning skall komma till stånd. Beredningen föreslår, att de som är tillstades på sammanträdet skall kunna uppdra åt gode mannen att sluta förlikning med borgenären.

Det torde enligt beredningen i praktiken vara mycket ovanligt att fastställelse vägras. Med hänsyn härtill anser beredningen, att det är onödigt att särskilt sammanträde alltid skall behöva hållas i saken. I stället föreslås att det skall ankomma på konkursdomaren att pröva fastställelsefrågan och att detta skall ske i anslutning till borgenärssammanträdet. Om konkursdomaren någon gång anser att fastställelse inte bör meddelas eller finner att beaktansvärda skäl talar mot fastställelse, skall frågan enligt förslaget hänskjutas till rätten. Så kan vara fallet om borgenär bestritt fastställelse och framlagt goda skäl för sin ståndpunkt. Om det på grund av tvistiga rättsfrågor inte kan avgöras om ackordsförslaget antagits eller inte, skall saken också hänskjutas till rätten.

Fastställelse skall enligt förslaget vägras ex officio i sådana fall som de som anges i 32 § AckL. Så blir alltså fallet bl. a. då ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna. I andra fall skall borgenärs bestridande utgöra förutsättning för att det skall komma i fråga att vägra fastställelse. Med hänsyn till de nedsatta minimikraven för ackord och borgenärsanslutning ges rätten genom förslaget något större frihet än f. n. att vägra fastställelse. Beredningen uttalar att förslaget bör få till följd, att fastställelseprövningen normalt går ut på att tillse att påtagliga grövre fel inte förekommer, medan en mera ingående prövning bara sker efter bestridande.

Remissyttrandena. Beredningens förslag beträffande förfarandet vid förhandling om offentligt ackord har i allmänhet godtagits av remissinstanserna.

Sveriges advokatsamfund hänvisar beträffande rättens ombudsman vid ackordsförhandling till sitt yttrande över 1966 års promemoria, där samfundet bl. a. anförde följande:

Rättens ombudsmans funktioner i ackordsärenden är givetvis betydligt mindre omfattande än i konkurser, men därför inte så betydelselösa att rättens ombudsmannafunktionen utan vidare kan avskaffas. Med den nuvarande ordningen har rättens ombudsman arbetsuppgifter, vilka torde avsevärt avlasta konkursdomaren. Den granskning av anmälningshandlingarna som sker hos rättens ombudsman är tidsödande, och erfarenheten visar att, även om bevakningarna huvudsakligen sker genom de organisationer som är verk samma på området, många brister i formellt hänseende föreligger. Även om anmälningsförfarandet avskaffas, talar ej oväsentliga skäl för att rättens ombudsman bibehålls. Sålunda måste rättens ombudsmans möjligheter att på ett fritt sätt föra förhandlingar med borgenärerna vara avsevärt större än konkursdomarens. Det kan också i vissa situationer vara lättare för rättens ombudsman än för konkursdomaren att aktivt verka för ett genomdrivande av ackord, särskilt med hänsyn till den vana vid att förlika parter med väsentligt divergerande uppfattningar som en rättens ombudsman med lämpliga kvalifikationer besitter. Att till gode mannen överföra uppgiften att på basis av den av honom sammanställda borgenärsförteckningen i bo-uppteckningen upprätta röstlängd vid borgenärsammansträde och därmed i praktiken dominera frågan vilka som äger delta i omröstningen är ej tillfredsställande. De krav på objektivitet som ställs på den funktionär som skall omhänderta dessa arbetsuppgifter kan och bör inte appliceras på gode mannen. Gode mannen fyller sina uppgifter bättre, om han är personligen starkt engagerad för ett genomförande av ackord. I detta sammanhang kan också påpekas att den kostnad som rättens ombudsmans medverkan kräver är förhållandevis obetydlig. Styrelsen finner det således ur rättssäkerhetssynpunkt, men även för att ackordsförfarandet ur andra synpunkter skall fungera på ett tillfredsställande sätt, otillfredsställande att rättens ombudsmannafunktioner avskaffas.

Handelskamrarna i Borås, Göteborg och Karlstad anför att vissa betänkligheter inställer sig i fråga om avskaffandet av det kontrollerande organ som rättens ombudsman utgör, men att förslaget bör sättas i samband med de föreslagna reglerna för gode mannens kompetens.

2.3.10 Tillsyn över ackordets fullgörande m. m.

Gällande rätt. Någon bestämmelse som möjliggör att gäldenären ställs under tillsyn i fråga om ackordets fullgörande finns inte i AckL. I praktiken brukar emellertid gode mannen, även sedan ackord kommit till stånd, vara verksam för att tillse att gäldenären fullgör sina förpliktelser enligt ackordet.

Enligt 37 § AckL förfaller i vissa fall den eftergift, som genom ackordet tillerkänts gäldenären. Detta sker utan särskild prövning. Eftergiften förfaller bl. a., om det sedan ackordet fastställts visar sig att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på utgången av ackordsfrågan.

Lagberedningen. Beredningen föreslår att konkursdomaren om skäl föreligger skall kunna förordna gode mannen eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina förpliktelser.

Om gäldenären åsidosätter sina skyldigheter enligt ackordet, skall ackordsförmånen kunna förverkas på talan av borgenär som omfattas av ackordet. Möjligheten av särskild kontroll över ackordets fullgörande i förening med den angivna sanktionen bör i viss mån göra borgenärerna mera benägna att godta ackord och överhuvud göra ackordsinstitutet mera effektivt. Beredningen anser lämpligt att frågan om förverkande även i sådana fall som avses i 37 § AckL prövas att rätten som på ansökan av borgenär efter omständigheterna kan förklara ackordsförmånen förfallen.

Remissyttrandena. Förslaget har i denna del lämnats utan erinran under remissbehandlingen.

2.4 Departementschefen

2.4.1 Allmänna synpunkter

Ackord innebär i princip en uppgörelse mellan en gäldenär på obestånd och hans borgenärer om att fordringarna skall reduceras till en viss andel av det ursprungliga fordringsbeloppet, varvid särskilda föreskrifter ges om betalningstiden. Gäldenären behåller hela tiden rådigheten över sina tillgångar. Ackord medför en sanering av gäldenärens ekonomiska förhållanden som ofta möjliggör att en av gäldenären bedriven rörelse i fortsättningen kan drivas under gynnsammare ekonomiska förutsättningar antingen av gäldenären själv eller av annan till vilken rörelsen överläts. I förhållande till konkurs medför ackord avsevärda fördelar genom att den dyrbara, tidsödande och värdeförstörande avvecklingen och realisationen av gäldenärens tillgångar undviks. När förutsättningar föreligger för ackord medför ackordsförfarandet sålunda i allmänhet ett gynnsammare resultat för borgenärerna än konkurs.

De ackordsuppgörelser som hittills träffats har vanligen varit underhandsackord. Sådana förekommer i rätt stor utsträckning. Förfarandet är inte reglerat i lag utan bygger helt på frivilliga överenskommelser. Enligt tillgängliga uppgifter genomfördes under åren 1960—1966 sammanlagt omkring 1 200 underhandsackord under medverkan av de organisationer som specialiserat sig på sådan verksamhet. Frekvensen av ackord enligt AckL och KL, offentliga ackord, är däremot liten. Under åren 1956—1965 fastställdes sålunda sammanlagt 16 ackord i konkurs och 83 offentliga ackord utan konkurs.

Lagberedningen har bedömt det som angeläget att en reform av ackordslagstiftningen genomförs i syfte att göra ackordsförfarandet mera praktiskt användbart. Under det nordiska samarbetet på konkursrättens om-

råde har enighet nåtts i vissa frågor rörande ackordslagstiftningen men det är enligt beredningens mening inte nödvändigt att avvakta slutliga förslag från övriga länder.

Behovet av en snar reform av ackordslagstiftningen har allmänt understrukits under remissbehandlingen. Detta anses också kunna ske utan att det nordiska samarbetet på detta område äventyras. De av beredningen företagna ändringarna har allmänt ansetts ägnade att undanröja de nuvarande bristerna i ackordslagstiftningen.

Även enligt min mening torde den ringa förekomsten av offentliga ackord i hög grad bero på att nuvarande bestämmelser medför ett alltför omständligt förfarande. I likhet med lagberedningen och remissopinionen anser jag därför att det finns ett starkt behov av en reform av ackordslagstiftningen. I allt väsentligt föreligger enighet inom de nordiska länderna angående de lösningar som bör väljas på detta område. En reform bör kunna genomföras utan att överensstämmande lagförslag lagts fram i de övriga nordiska länderna.

F. n. försvåras ackordsförhandlingar ofta av att borgenärerna oberoende av förhandlingarna kan erhålla utmätning eller sätta gäldenären i konkurs. Först efter beslut om inledande av offentlig ackordsförhandling inskränks den möjligheten. Lagberedningens förslag innebär däremot att, sedan god man förordnats, förhandlingar om underhandsackord skall kunna föras och offentligt ackord vid behov förberedas utan störande säranktioner från borgenärer som skulle omfattas av ackordet. När det gäller offentligt ackord innebär förslaget bl. a. att minimikravet på utdelning sätts ned och att borgenärsmajoriteten för antagande av ackord minskas. Vidare föreslår beredningen att återvinning skall kunna ske vid ackord på samma sätt som under konkurs. Även förfarandet vid förhandling om offentligt ackord förenklas avsevärt i beredningens förslag.

Enligt min mening innebär det en värdefull vinning om förhandlingar om underhandsackord kan föras utan att störas av säranktioner från borgenärerna. En sådan ordning medför med all sannolikhet att åtskilliga konkurser kan undvikas. Även på de övriga områden där lagberedningen för fram reformförslag finns det enligt min mening utrymme för en modernisering och förenkling av ackordslagstiftningen. Syftet med en reform av ackordslagstiftningen bör vara att göra ackord till ett mer användbart redskap när det gäller att i kritiska situationer åstadkomma en uppgörelse mellan gäldenär och borgenär med minsta möjliga förluster för företag och anställda.

2.4.2 God man vid ackordsförhandling

Enligt AckL skall god man förordnas innan offentlig ackordsförhandling inleds. Gode mannens uppgift enligt AckL är i första hand att förrätta bo-

uppteckning. Han skall också avge berättelse om boets tillstånd och orsakerna till gäldenärens obestånd samt avge yttrande huruvida ackordsförslaget bör antas av borgenärerna eller inte. Några formella kompetenskrav uppställs inte för gode mannen. Han skall ha sådan insikt och erfarenhet som erfordras för uppdraget.

Som tidigare framhållits innehåller lagberedningens förslag den nyheten att förhandling om underhandsackord skall kunna ske under insyn av god man och att godmansförordnandet skall vara förenat med vissa rättsverkningar i syfte att motverka säraktioner från enskilda borgenärer medan ackordsförhandlingarna pågår. Om gäldenären inte sökt offentlig ackordsförhandling inom två månader från godmansförordnandet, förfaller förordnandet och dess verkningar. Söks däremot offentlig ackordsförhandling inom den angivna tiden övergår förfarandet i ett andra skede, motsvarande offentlig ackordsförhandling enligt AckL.

En av de betydelsefullaste uppgifterna vid en reform av ackordslagstiftningen är, som jag tidigare framhållit, att tillskapa en ordning som möjliggör att förhandling om underhandsackord kan föras utan att störas av säraktioner från borgenärerna. Beredningens förslag att anknyta rättsverkningar beträffande sådana säraktioner till godmansförordnandet innebär enligt min mening väsentliga fördelar. Jag biträder därför förslaget.

Även när ackordsförhandling inte i första hand syftar till underhandsackord utan till offentligt ackord bör liksom hittills god man kunna förordnas. I dessa fall är det gode mannens huvudsakliga uppgift att förbereda den offentliga ackordsförhandlingen genom att förhandla med borgenärerna, upprätta bouppteckning m. m. och i övrigt utreda boet. Till skillnad mot vad som gäller enligt AckL medför godmansförordnandet även i dessa fall rättsverkningar förutsatt att offentlig ackordsförhandling inleds inom två månader.

Enligt beredningens förslag skall en väsentlig uppgift för gode mannen vara att utreda boet och förhandla med borgenärerna om underhandsackord. Vid förhandling om offentligt ackord skall gode mannen ha viktiga funktioner i själva förfarandet. Beredningen har i fråga om gode mannens kvalifikationer ansett att juris kandidatexamen i regel bör krävas men har inte ställt upp något ovillkorligt krav i detta hänseende.

Under remissbehandlingen har frågan om gode mannens kvalifikationer varit föremål för delade meningar och det har framförts krav både på juridisk och på ekonomisk utbildning för gode mannen.

Med den ställning som gode mannen intar enligt förslaget finns det starka skäl att uppställa det kravet på gode mannen att han skall ha juridisk utbildning. Jag biträder därför beredningens förslag att juris kandidatexamen i regel bör krävas. Som beredningen funnit bör dock något ovillkorligt krav om sådan examen ej uppställas. Givetvis skall gode mannen också ha den insikt i och erfarenhet av ekonomiska frågor som uppdraget kräver. Detta

krav kan beaktas i den allmänna lämplighetsprövning som skall föregå förordnandet. Jag föreslår den regeln att gode mannen bör vara lagfaren samt att han i övrigt skall ha den insikt och erfarenhet som uppdraget kräver.

2.4.3 Konkurs och utmätning sedan god man förordnats

För att komma till rätta med risken för säraktioner från borgenärernas sida medan förhandling pågår föreslår lagberedningen att vissa rättsverkningar skall anknytas till förordnandet av godman. De föreslagna bestämmelserna innebär att konkursansökan från borgenär som skulle omfattas av ackordet kan förklaras vilande medan förhandling om underhandsackord pågår, om det inte finns särskilda skäl att anta att borgenärens rätt kommer i fara. Om utmätning sker för fordran som inte har särskild förmånsrätt, skall gode mannen kunna hindra försäljning av den utmätta egendomen eller, om försäljning skett, betalning till utmätningsborgenären.

De föreslagna bestämmelserna om hinder mot konkurs och utmätning under förhandling om underhandsackord har vunnit allmän anslutning under remissbehandlingen. Även enligt min mening är den föreslagna ordningen ägnad att utgöra ett verksamt skydd mot säraktioner från borgenärerna under förhandling om underhandsackord. Enskilda borgenärs intresse av att kunna få gäldenären försatt i konkurs kan inte heller anses utgöra hinder mot de föreslagna bestämmelserna. Verkan av konkursansökan, t. ex. beträffande utmätning, inträder sålunda om ackordsuppgörelse inte kommer till stånd eller om godmansförordnandet återkallas. Skulle borgenärens rätt äventyras av särskild anledning, t. ex. genom gäldenärens förfogande över egendomen, skall prövningen av konkursansökan inte heller uppehållas av att god man förordnats.

2.4.4 Minsta dividend vid offentligt ackord

Som tidigare anförts innebär ackord att borgenärernas fordringar nedsätts till en viss procent av de ursprungliga fordringsbeloppen, varvid bestämmelser ges om betalningstiden. Andra typer av ackord förekommer visserligen men det övervägande antalet är av detta slag. Jämfört med utdelning i konkurs föreligger den betydelsefulla skillnaden att gäldenärens skuld anses slutligt reglerad sedan ackordet fullgjorts trots att endast en del av skulden erlagts till borgenären. En konkursborgenär däremot har efter konkursens slut kvar sin fordran mot gäldenären till den del den inte betalats genom utdelning i konkursen. Det sagda innebär att en direkt jämförelse mellan storleken av utdelning i konkurs och den betalning som sker vid ackord inte blir rättvisande.

AckL föreskriver att ackord åt alla berörda skall ge lika rätt och en utdelning av minst 50 % av fordringsbeloppen. I övriga nordiska länder är

kraven på utdelning väsentligt lägre. I Danmark finns inte någon lägsta gräns. I Norge och Finland är minsta dividenden 25 %. Vid de nordiska överläggningarna har preliminär överenskommelse träffats om att minsta dividenden skall utgöra 25 % i normala fall. Enighet har också rått om att lägre utdelning skall kunna godtas, om borgenärerna är ense härom eller synnerliga skäl föreligger. Lagberedningen har utformat sitt förslag i enlighet härmed. Till stöd för den föreslagna ordningen anför beredningen att nordisk rättslikhet på denna punkt inte kan nås om minsta dividenden sätts högre än 25 % samt att en sådan ordning inte medfört några svårigheter i de övriga nordiska länderna. Beredningen framhåller vidare att den låga dividenden bör ses i samband med de föreslagna reglerna om tillämpning vid ackord av återvinningsreglerna i KL. Beredningen anser att faran för att borgenärsmajoritet missbrukar sin ställning mot en minoritet av borgenärer tillräckligt beaktats genom reglerna om fastställelseprövning.

Några remissinstanser har ställt sig kritiska till förslaget på denna punkt. Beträffande den generella sänkningen av minsta dividenden från 50 till 25 % har under remissbehandlingen anförts att lagstiftningen inte borde i alltför hög grad underlätta för gäldenärer att bli av med sina skulder eller för dem som handlägger ackordsfrågor att alltför lättvindigt genomdriva ackordsuppgörelser. En sänkning av minsta dividenden vid offentliga ackord har även ansetts kunna verka prejudicerande på underhandsackorden och leda till att dessa får ett för borgenärerna sämre innehåll. Vidare har anförts att ackordsförfarandet är summariskt och därför bör ge ett absolut skydd för en borgenärsminoritet vid en minsta dividend om minst 40 %. I fråga om den föreslagna möjligheten att vid synnerliga skäl gå under minsta dividenden har framhållits att en minoritet av borgenärer inte under några omständigheter bör kunna tvingas att avstå från mer än tre fjärdedelar av sina fordringar.

En lägre utdelning än 50 % torde inte vara ovanlig vid underhandsackord. Ett sådant ackord förutsätter emellertid samtliga borgenärsers medgivande medan vid offentligt ackord en majoritet av borgenärer kan tvinga en minoritet att avstå från en del av sina fordringar. Vid utformningen av reglerna om minsta dividend måste enligt min mening det allmänna intresset av att gäldenärens ekonomiska ställning saneras tillmätas stor vikt. De enskilda borgenärernas motiv för eller emot ackord är givetvis mycket skiftande. Om en betydande borgenärsmajoritet är ense om ackord torde i allmänhet skäl för denna ståndpunkt föreligga från både gäldenärens, borgenärernas och allmän synpunkt även om utdelningen blir låg. I åtskilliga fall torde förhållandena vara sådana att konkurs framstår som ett betydligt sämre alternativ än ett ackord som ger mindre än 50 %.

Frågan om minsta dividenden sammanhänger nära med bestämmelserna om borgenärsmajoritet. Beredningens förslag i denna del innebär särskilda krav på kvalificerad majoritet om minsta dividenden understiger

50 %. Med en sådan ordning minskas riskerna för missbruk vid låg minsta dividend. En särskild garanti mot missbruk finns också i förslagets regler om fastställande av ackord. Som beredningen anfört utgör också de föreslagna reglerna om återvinning ett särskilt skäl att sänka minsta dividenden.

På grund av det anförda och med hänsyn till intresset av nordisk rättslighet i denna fråga ansluter jag mig till lagberedningens förslag om att minsta dividenden vid offentligt ackord skall uppgå till 25 %.

Ett ovillkorligt hinder mot ackord vid lägre dividend än 25 % skulle enligt min mening göra regelsystemet alltför stelt. I undantagsfall kan även lägre utdelning framstå som fördelaktigare än konkurs. Jag biträder sålunda beredningens förslag att minsta dividenden skall kunna underskridas ej endast när borgenärerna är ense härom utan också om synnerliga skäl föreligger. Det ligger i sakens natur att möjligheten inte får tillgripas annat än i rena undantagsfall. Även när det gäller denna fråga utgör fastställelseprövningen garanti mot missbruk.

En särskild fråga som tagits upp under remissbehandlingen i samband med frågan om minsta dividenden rör skattefordringarnas ställning. Enligt det förslag till ny förmånsrättsordning som lagberedningen numera lagt fram utmönstras nu gällande förmånsrätt för bl. a. skatter. Frågan om en ny förmånsrättsordning är under beredning i justitiedepartementet och jag är inte f. n. beredd att ta ställning till förslaget beträffande förmånsrätt för skatter. Vid prövningen av denna fråga får givetvis beaktas vilka konsekvenser ett slopande av förmånsrätten skulle få i olika avseenden, varvid skattefordringars ställning vid ackord får ingå i bedömningen. Däremot bör enligt min mening frågan om förmånsrätt för skatter inte påverka utformningen av ackordslagstiftningen.

2.4.5 Borgenärer vid offentligt ackord

För att en borgenär skall få delta i offentligt ackord måste hans fordran ha uppkommit före beslutet om inledande av ackordsförhandling. I princip krävs också att fordringen inte är förenad med förmånsrätt. För de fall då säkerhet som ställts för fordringen inte förslår till betalningen av denna gäller olika regler vid ackord i konkurs och ackord utan konkurs. Vid ackord i konkurs behandlas den del av fordringen som inte täcks av säkerheten som oprioriterad fordran medan vid ackord utan konkurs den som har förmånsrätt i viss egendom inte berörs av ackordet ens för vad som brister i den egendom som säkerheten avser. Borgenären har däremot i båda fallen rätt att avstå från sin förmånsrätt helt eller delvis. Skillnaden i behandlingen av förmånsberättigad borgenär vid ackord i och utan konkurs sammanhänger med att det vid ackordsförhandling utan konkurs inte på samma sätt som vid likvidförfarande efter konkurs blir konstaterat

i vilken utsträckning den ställda säkerheten räcker till för betalning av fordringen.

Lagberedningen anser att det saknas bärande skäl att göra skillnad mellan förmånsberättigad borgenärs ställning vid ackord i och utan konkurs då säkerheten inte räcker till och föreslår att förmånsberättigad borgenär alltid skall bli bunden av ackordet för den del av fordringen som inte kan tas ut ur den ställda säkerheten. Fordringen skall till den delen anses som oprioriterad och medföra rätt att delta i ackordsförhandlingen. I bouppteckningen skall gode mannen ange om säkerheten bedöms som otillräcklig och underrätta borgenären om detta. I ackordsförfarandet sker i allmänhet ingen försäljning av gäldenärens egendom och frågan i vad mån säkerheten räcker kan därför inte bedömas med ledning härav. Vid röstningen om ackordsförslaget kan det bli nödvändigt att den oprioriterade fordringens storlek är preciserad. Är frågan tvistig får enligt beredningens förslag tvisten prövas av rätten.

Beredningen föreslår även att borgenär med förmånsrätt liksom hittills skall få delta i ackordsförhandlingen i den mån han avstår från förmånsrätten samt att kvittningsberättigad borgenär skall bli likställd med förmånsberättigad borgenär. Detsamma skall gälla borgenär som är säkerställd genom äganderättsförbehåll.

Beredningens förslag har i allmänhet lämnats utan erinran under remissbehandlingen. Vissa tillämpningsproblem befaras med hänsyn till svårigheten att få konstaterat i vad mån säkerheten räcker till betalning av viss fordran. Det har också ifrågasatts om inte säkerhetsköp enligt lösöreköpsförordningen borde jämföras med äganderättsförbehåll.

Förmånsberättigad borgenär bör liksom hittills i princip inte beröras av offentligt ackord. Om borgenär har särskild förmånsrätt och säkerheten inte täcker hela fordringen är det som beredningen anfört rimligt att borgenären omfattas av ackordet med så stor del av fordringen som inte täcks av säkerheten. En sådan ordning gäller för närvarande vid ackord under konkurs. Vid ackord utan konkurs uppstår vissa praktiska problem med ett sådant system men några principiella hinder föreligger enligt min mening inte mot en sådan ordning. Ackordet innebär endast att fordran sätts ned med viss procent och innefattar inte i övrigt något ställningstagande till fordringens existens eller storlek. Tvistiga fordringar avgörs inte under ackordsförfarandet i vidare mån än att det belopp för vilket rösträtt får utövas i vissa fall prövas av rätten. Skulle borgenären och gäldenären vid betalningen ha delade meningar om hur stor del av fordringen som täcks av säkerheten får i sista hand talan föras vid domstol. Jag ansluter mig sålunda till vad beredningen föreslagit i denna del.

Om borgenär med förmånsrätt avstår från förmånsrätten, skall han delta i förhandling om offentligt ackord med det belopp avståendet avser. Beredningen har i detta sammanhang anfört att ackordsförhandling över-

huvud inte bör förekomma när tillgångarna inte förslår till betalning av de borgenärer som har allmän förmånsrätt. Om tillgångarna inte räcker till de prioriterade borgenärerna är ackordsförhandling i allmänhet givetvis meningslös. Med anledning av vad som anförts under remissbehandlingen i fråga om skattefordringar vill jag dock erinra om att länsstyrelserna har vidsträckta befogenheter att anta ackord (jfr 62 § tredje stycket uppbördsförordningen 1953: 272). Dessa möjligheter föreligger vid både underhandsackord och offentligt ackord.

Med borgenär som har förmånsrätt bör såsom även beredningen föreslår jämnställas borgenär som till säkerhet för sin fordran har äganderättsförbehåll i försäld egendom. Under remissbehandlingen har även ifrågasatts om inte säkerhetsköp enligt lösöreköpsförordningen bör jämnställas med panträtt. I rättspraxis har sådant säkerhetsköp jämnställts med pantsättning vid tillämpning av 6 § KL, som begränsar panthavares rätt att få gäldenär försatt i konkurs (SvJT 1927 ref. s. 7 jfr NJA 1915 s. 403). Detsamma anses gälla vid tillämpning av reglerna om återvinning i konkurs. I frågan huruvida borgenär med säkerhet i form av lösöreköp kan söka gäldenären personligen för den del av fordringen som inte täcks av den köpta egendomens värde är rättsläget oklart (jfr NJA 1928 s. 305 och NJA 1929 s. 150).

Frågan om säkerhetsköpets rättsliga ställning i förhållande till panträtt bör enligt min mening inte tas upp i samband med denna reform av ackordslagstiftningen utan bör lösas i ett större sammanhang. Tills vidare får det alltså överlämnas åt de rättstillämpande myndigheterna att i varje särskilt fall bedöma huruvida borgenär med sådan säkerhet skall jämnställas med panthavare vid tillämpningen av ackordslagstiftningen.

När det gäller behandlingen av böter, viten och andra efterställda fordringar vid ackord föreligger särskilda problem. Dessa fordringars ställning i gällande rätt är oklar, men några större praktiska problem synes inte ha föranletts härav. Som även lagberedningen torde ha förutsatt skall borgenärer som har sådana fordringar inte delta i ackordsförhandlingen annat än i det sällsynta undantagsfall då de övriga fordringarna får full betalning. Dessa fordringar skulle därför kvarstå efter ackordsuppgörelsen. För att undvika ett sådant resultat torde det därför vanligen som beredningen anför, för ackordets genomförande bli nödvändigt att de efterställda borgenärerna avstår från sina fordringar. Ätminstone när det gäller enskilda borgenärer torde detta i allmänhet inte medföra några svårigheter.

Erfarenheten visar att antalet fordringar till små belopp ofta är stort vid ackordsförhandlingar. Förfarandet blir tungrott när alltför många borgenärer skall delta i förhandlingarna. För att komma till rätta med problemet föreslår beredningen att det vid ackord skall kunna bestämmas att full betalning skall utgå intill visst belopp. Beloppet skall inte fixeras i lag utan kunna bestämmas i varje särskilt fall. Förslaget innebär att alla borgenärer vilkas fordringar understiger det överenskomna beloppet skall få full

betalning och att övriga borgenärer skall få full betalning intill samma belopp. Borgenär skall anses som förmånsberättigad i samma mån som han får betalt på detta sätt. Eftersom förmånsberättigade borgenärer inte deltar i ackordsförhandlingen får detta till följd att endast borgenärer med större fordringar får delta och då endast med den del av fordringarna som överstiger det bestämda beloppet.

Förslaget har rönt stor uppskattning vid remissbehandlingen. Ackordscentralen vill gå ett steg längre och anser att småborgenärer bör kunna betalas även innan ackordsförhandlingarna inleds. Härigenom skulle förfarandet kunna ytterligare förenklas.

För egen del finner jag beredningens förslag medföra betydande möjligheter att rationalisera ackordsförfarandet. Genom den föreslagna ordningen kan ackordsförhandlingen begränsas till att gälla fordringsägare med fordringar av någon betydelse. Det kan på goda grunder antas att förhandlingarna med småborgenärerna f. n. i åtskilliga fall drar kostnader som överstiger fordringarnas värde. Den föreslagna ordningen innebär därför inte bara arbets- och tidsvinst utan också en minskning av kostnaderna för förfarandet.

De av lagberedningen föreslagna bestämmelserna innebär att ackordsförslaget kan innehålla ett villkor om full betalning intill visst belopp. Liksom övriga frågor, exempelvis den om minsta dividendens storlek, skall frågan prövas av borgenärerna. För att ackordsförslaget skall antas förutsätts en viss majoritet. Betalning skall dock ske först sedan ackordet antagits och fastställts genom lagakraftvunnet beslut. Har betalning till småborgenärer kommit till stånd tidigare kan betalningen återvinnas om ackordsförhandlingen inte leder till resultat utan ansökan om konkurs inges innan den i 35 § i förslaget till ändring i KL angivna treveckorsfristen löpt ut. Återvinning kan också på talan av borgenär komma till stånd under ackordsförhandlingen enligt de regler härom som beredningen föreslagit och som jag återkommer till i det följande. Inte ens i det fall då tillräcklig majoritet uppnåtts under förstadiet bör förhandsbetalning av småfordringar ske. Det kan nämligen inträffa att samma majoritet inte kan uppnås när omröstning om ackordsförslaget skall ske. Läget kan visserligen ibland vara sådant att återvinning av förhandsbetalning inte kan ske därför att någon skada inte vållats genom betalningen. Så kan vara fallet om ackordsförslaget antas av föreskriven majoritet när det innehåller bestämmelse om full betalning intill det belopp som redan utbetalats. Annorlunda förhåller det sig om ackord visserligen kommer till stånd men först sedan bestämmelsen om full betalning slopats eller ändrats.

Som framgår av vad jag anfört bör gode mannen som regel inte verka för betalning till småborgenärerna förrän ackordet fastställts. Önskemålen om ytterligare förenklingar av förfarandet vid förhandling om offentligt ackord kan alltså i allmänhet inte tillgodoses genom förhandsbetalning till

borgenärer med små fordringar. Förfarandet vid förhandling om offentligt ackord kan emellertid förenklas på andra sätt. Jag återkommer till detta i det följande.

2.4.6 Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord

För att ett ackordsförslag skall kunna fastställas och bli slutligt bindande för borgenärerna fordras att en kvalificerad majoritet av dessa på borgenärssammanträde antagit ackordsförslaget. Den röstövertikt som krävs hänför sig både till antalet borgenärer och till summan av de fordringsbelopp som är förenade med rösträtt. AckL fordrar i detta hänseende att antingen alla närvarande borgenärer är ense om förslaget och att dessa anmält två tredjedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp eller också att fyra femtedelar av de närvarande borgenärerna röstar för förslaget och att de därvid representerar fyra femtedelar av det sammanlagda fordringsbeloppet.

Lagberedningen föreslår att kravet på kvalificerad majoritet lättas något. Även på denna punkt har enighet nåtts vid de överläggningar som hållits mellan de nordiska staterna. Beredningens förslag innebär att majoritetskravet får variera beroende på om dividenden är högre eller lägre än 50 %. Är den högre skall det föreligga anslutning från tre femtedelar av borgenärerna, vilka skall representera lika stor andel av de röstberättigade fordringarna. Vid lägre dividend skall det föreligga tre fjärdedels majoritet enligt båda beräkningsgrunderna. Förslaget har i huvudsak godtagits vid remissbehandlingen.

Som jag tidigare framhållit har majoritetsreglerna ett nära samband med frågan om utdelningen. Beredningens förslag innebär att kravet på borgenärsmajoritet under 50 procents utdelning sänks från fyra femtedelar till tre fjärdedelar. Enligt min mening kan en sådan lättnad av majoritetskravet genomföras utan risk för missbruk. Borgenärer som anser sig utsatta för illojalt förfarande från majoritetens sida har i sista hand möjlighet att få sina synpunkter beaktade vid fastställelseprövningen. Jag biträder sålunda beredningens förslag när det gäller reglerna om borgenärsmajoritet.

2.4.7 Konkurs och utmätning under förhandling om offentligt ackord

Enligt AckL medför inledande av offentlig ackordsförhandling vissa verkningar i fråga om möjligheterna att få gäldenären försatt i konkurs och att få till stånd utmätning. Sedan offentlig ackordsförhandling inletts kan borgenärens konkursansökan sålunda inte bifallas om den inte medges av gäldenären eller borgenären representerar mer än en femtedel av rösträtten. För ackordets antagande krävs ju fyra femtedels röstövertikt. Under senare stadier i förfarandet skärps kravet ytterligare. Utmätning som sker sedan beslut meddelats om inledande av offentlig ackordsförhand-

ling är ogiltig. Om fordringen uppkommit efter det att ackordsförhandlingen inletts får utmätning dock ske, eftersom en sådan fordran inte berörs av ackordet. Borgenär med pant- eller retentionsrätt berörs inte heller av inskränkningarna i rätten till utmätning.

Enligt beredningens förslag skall, sedan ansökan gjorts om offentlig ackordsförhandling, gäldenären i allmänhet kunna sättas i konkurs endast om det saknas skälig anledning att anta att ackord kan komma till stånd. Så kan vara fallet om konkursansökan görs av borgenärer som har tillräcklig röstövertikt för att hindra att ett ackordsförslag blir antaget. Till skillnad från vad som nu gäller blir också gäldenärens egen konkursansökan enligt beredningens förslag underkastad samma begränsning. Har konkursansökan gjorts av borgenär som står utanför ackordsförfarandet, exempelvis en innehavare av företagsinteckning, skall ansökan prövas i vanlig ordning om hans rätt på grund av särskilda skäl är i fara. Sedan beslut meddelats om ackordsförhandling skall utmätning inte få ske för fordran som uppkommit tidigare. Om det likväl sker, blir utmätningen ogiltig. Liksom hittills skall detta dock inte gälla borgenär med förmånsrätt i särskild egendom.

Beredningens förslag har inte föranlett några erinringar under remissbehandlingen.

De av beredningen föreslagna ändringarna ligger i linje med strävandena att göra ackord till ett mera användbart alternativ till konkurs och jag ansluter mig till vad beredningen föreslagit i denna del. Bestämmelserna medför bl. a. inskränkning i gäldenärens nuvarande möjligheter att själv begära sig i konkurs under förhandling om offentligt ackord. En ackordsförhandling bör få fortgå så länge det finns rimliga möjligheter till ackord även om gäldenären i undantagsfall skulle ångra sig och inte vill medverka. Borgen kan t. ex. ha ställts för ackordet och borgenärerna kan tänkas föredra detta framför en konkurs. Principen bör vara att gäldenären, sedan han inlett ackordsförfarandet, inte godtyckligt skall få ändra ståndpunkt och därmed omintetgöra det arbete som föranletts av hans tidigare inställning.

Då konkursansökan förklarats vilande i avvaktan på att ackordsfrågan avgjorts skall den, när tiden är inne, tas upp självant av rätten. Om ackord kommit till stånd kan det förutsättas att gäldenären inte längre är på obestånd. Har ackordsförhandlingen inte lett till resultat torde förutsättningarna för konkurs föreligga.

2.4.8 Återvinning vid offentligt ackord

Enligt gällande rätt kan återvinning ske endast i konkurs. Syftet med konkurs är främst att vid gäldenärs betalningssvårigheter åstadkomma en uppgörelse under lugna former. Om det stod borgenärerna fritt att utan

risk för återgång av avtal med gäldenären vidta åtgärder ända fram till konkursbeslutet för att uppnå förmåner på andra borgenärers bekostnad, skulle detta syfte inte uppnås.

Beredningen föreslår att bestämmelserna om återvinning i konkurs görs tillämpliga vid ackordsförhandling. Till skillnad mot vad som gäller vid konkurs skall dock vid utmätning inte bara betalningen kunna återvinnas utan även den genom utmätningen vunna förmånsrätten kunna fås att gå åter. Fristerna skall räknas från dagen för förordnande av god man. Talan skall väckas medan ackordsfrågan är anhängig men prövning av frågan om återvinning får inte ske förrän ackord kommit till stånd. Uppnås inte ackord skall talan avvisas om inte gäldenären försätts i konkurs efter ansökan som görs inom tre veckor från det ackordsförhandlingen upphörde. Borgenär som berörs av ackordet får enligt förslaget rätt att föra talan om återvinning. Gode mannen har däremot inte tillagts någon sådan behörighet. Vad som erhålls genom återvinning skall utdelas till de borgenärer som deltar i ackordet utöver vad de redan fått. Vid återvinning i konkurs omhänderhas förvaltningen av det återvunna av förvaltaren. Vid ackordsförhandling får gäldenären själv hand om egendomen eftersom han har kvar rådigheten över sina tillgångar. Rätten skall emellertid på begäran av borgenär kunna föreskriva särskild förvaltning av det som skall återbäras.

Beredningens förslag om återvinning har i huvudsak lämnats utan erinran under remissbehandlingen. Den närmare utformningen av återvinningsreglerna har dock föranlett vissa invändningar.

Om ackordsinstitutet skall bli ett effektivt redskap för uppgörelser med borgenärerna måste möjligheterna till säraktioner till förmån för någon eller några borgenärer i görligaste mån elimineras. Jag har tidigare berört vissa regler som syftar till att hindra konkurs och utmätning under ackordsförhandling. Reglerna om återvinning har samma syfte men tar främst sikte på åtgärder under tiden närmast före förhandlingarnas inledande. De skäl som talar för återvinning i konkurs kan åberopas också för återvinning vid ackord. Jag ansluter mig sålunda till beredningens förslag. Liknande bestämmelser torde även komma att föreslås i Danmark och Norge.

Som jag tidigare nämnt är KL för närvarande föremål för översyn som är avsedd att beröra även återvinningsreglerna. Tills vidare bör dock, som beredningen förutsatt, återvinning vid ackord anknyta till de gällande reglerna inom konkursrätten.

I ett avseende innehåller förslagets återvinningsregler en avvikelse från vad som gäller vid konkurs. Vad som i 31 § KL sägs om återvinning av betalning genom utmätning skall nämligen, som nämnts, ha motsvarande tillämpning i fråga om den förmånsrätt som utmätningen medfört. Vid konkurs däremot förfaller den genom utmätning vunna förmånsrätten automatiskt förutsatt att konkursansökan görs inom viss tid från utmätningen. I sak uppnås samma resultat vid ackord genom återvinning.

I ett remissyttrande har anförts att den föreslagna ordningen innebär att återvinningstalan alltid måste föras för att en genom utmätning vunnna förmånsrätt skall kunna omintetgöras och att det är opraktiskt att behöva tillgripa en sådan åtgärd.

Den här berörda frågan har för konkurssituationens del behandlats av lagberedningen i samband med förslaget till fastighetsexekution m. m. (SOU 1968: 64) där beredningen föreslagit att 31 § KL ändras så att bestämmelsen inte endast gäller återvinning av betalning som vunnits genom utmätning utan också ger möjlighet till återvinning av den förmånsrätt som utmätningen medfört. Utan att ta slutlig ställning till hur denna fråga skall lösas för konkursfallen anser jag att den av beredningen föreslagna ordningen nu bör väljas när det gäller återvinning vid ackord.

Enligt beredningens förslag får återvinningstalan föras av borgenärerna, medan gode mannen inte — som förvaltaren i konkurs — har behörighet att föra talan om återvinning. Det kan naturligtvis ifrågasättas vilken praktisk betydelse återvinningsinstitutet under sådana omständigheter kan få vid ackord. Med hänsyn till att gäldenären vid ackord har kvar rådhgheten över sina tillgångar är det emellertid förenat med stora komplikationer att ge gode mannen befogenhet att föra återvinningstalan självständigt. Jag har därför stannat för den av beredningen föreslagna lösningen. Det är emellertid viktigt att gode mannen noggrant undersöker förutsättningarna för återvinning och biträder borgenärerna i dessa frågor.

En särskild fråga i samband med återvinning som uppmärksammas under remissbehandlingen är återvinningssvarandens ställning under ackordsförhandlingen. En återvinningssvarande som i händelse av bifall till återvinningstalan får en fordran mot gäldenären bör kunna delta i ackordsförhandlingen med sin fordran. En sådan ordning försvåras emellertid av att återvinningstalan enligt beredningens förslag kan väckas så länge ackordsfrågan är anhängig, dvs. ända fram till dess ackordet fastställts. Som anförts under remissbehandlingen bör ackordsförslaget inte kunna behandlas av borgenärerna innan återvinningssvaranden kunnat få del av den mot honom förda talan. En sådan ordning kan uppnås genom en bestämmelse att återvinningstalan skall väckas före borgenärssammanträdet. Om talan skulle väckas så nära inpå borgenärssammanträdet att återvinningssvaranden inte har möjlighet att ta till vara sina intressen, bör uppskov med sammanträdet kunna komma i fråga.

Som beredningen anförat bör reglerna om återvinning i ackord få giltighet i de övriga nordiska länderna. En sådan ordning kräver ändring i 1933 års nordiska konkurskonvention och bör genomföras när en översyn av denna kommer till stånd.

2.4.9 Förfarandet vid förhandling om offentligt ackord

De nuvarande bestämmelserna i AckL om ackordsförfarandet ansluter sig till vad som gäller för konkurs och ackord i konkurs. Konkursförvaltaren motsvaras i ackordsförfarandet av gode mannen och i övrigt är funktionerna delade mellan rätten, konkursdomaren och en särskilt förordnad rättens ombudsman, vars uppgift är att utöva kontroll över förfarandet. Rättens ombudsman förordnas i samband med beslutet om inledande av ackordsförhandling. Han får del av och förvarar ett exemplar av de handlingar som ges in. Tidsfrister o. d. bestäms av konkursdomaren i samråd med ombudsmannen. Rättens ombudsman granskar inkomna anmälningar och anmärkningar. Han upprättar borgenärsförteckning och leder borgenärssammanträdet, då ackordsförslaget provas.

Beredningen har i sin strävan att förenkla förfarandet ansett det vara överflödigt med en särskild rättens ombudsman. Förslaget innebär att dennes funktioner delas mellan konkursdomaren och gode mannen. Vid ackord i konkurs föreslås inte ske någon motsvarande ändring. I det fallet finns alltid en ombudsman förordnad redan i samband med inledandet av konkursförfarandet. Beredningen framhåller att utredningsarbetet i allmänhet brukar vara klart, då ansökan görs om inledande av ackordsförhandling. Gode mannen skall vara borgenärernas förtroendeman. Hans uppgift blir bl. a. att verka för att ackord kommer till stånd och att upprätta borgenärsförteckningen. Han föreslås också få rätt att framställa anmärkning mot anmälda fordringar. Borgenärssammanträdet skall ledas av konkursdomaren, medan det ankommer på gode mannen att verka för borgenärernas gemensamma bästa. Förlikningsförfarandet spelar i beredningens förslag inte tillnärmelsevis samma roll vid ackordsförhandling som i konkurs. Vad man syftar till vid ackordsförhandling är endast att söka nå förlikning beträffande sådana fordringar, som är avgörande för frågan om föreskriven majoritet skall kunna uppnås eller inte vid röstningen om förslaget. Det föreslås att konkursdomaren i erforderlig utsträckning verkar för förlikning, då någon borgenärsfordran är tvistig. Även gode mannen skall verka härför.

Flertalet remissinstanser har godtagit förslaget att avskaffa rättens ombudsman. I ett par yttranden framhålls dock att ombudsmannen har lättare att på ett fritt sätt föra förhandlingar med borgenärerna än konkursdomaren har. Det anses också vara olämpligt att låta gode mannen svara för upprättandet av röstlängden med det krav på objektivitet som bör ställas i det sammanhanget. Kostnaderna för ombudsmannen är begränsade och institutionen anges därför av rättssäkerhetsskäl böra behållas.

För egen del anser jag dessa farhågor överdrivna. Åtgärderna i samband med ackordsförfarandet är av betydligt mindre omfattning än vid konkurs. I konkurs skall rättens ombudsman övervaka förvaltningen av boet, söka uppnå förlikning beträffande tvistiga fordringar, medverka vid realisationen

av tillgångarna och prövningen av utdelningsrätten m. m. Även sedan ackordsförfarande inletts i en konkurs, fortgår konkursen bl. a. såvitt gäller de borgenärers fordringar som inte berörs av ackordet. Vid ackordsförhandling utan konkurs kommer huvuddelen av utredningsarbetet att förläggas till det första stadiet. Gode mannen är då ensam om att leda arbetet. Förfarandet sedan ackordsförhandling därefter inletts går huvudsakligen ut på att undersöka, om erforderlig majoritet för tvångsackord kan uppnås. Förfarandet kan därför förenklas. Det finns enligt min mening under sådana förhållanden inte fog för att belasta förfarandet med en särskild rättens ombudsman. Jag delar därför beredningens uppfattning i denna fråga.

De nuvarande bestämmelserna om anmälning av fordringar och framställande av anmärkning mot dem motsvarar i väsentliga delar reglerna om bevakning och anmärkning i konkurs. Därmed är sagt att förfarandet är strängt formbundet och ganska omständligt. I samband med beslutet om ackordsförhandling bestäms bl. a. fristerna för anmälningar och anmärkningar. Anmälningarna ges in till konkursdomaren, som efter anmälningstidens utgång överlämnar dem till rättens ombudsman. Både gäldenären och borgenär, som anmält fordran, har rätt att framställa anmärkning mot viss fordran. Även anmärkningarna sänds till konkursdomaren, som efter utgången av den föreskrivna anmärkningsfristen översänder också dessa handlingar till rättens ombudsman. Om anmälningstiden försumrats har borgenär möjlighet att göra efteranmälan. Ny frist för anmärkning måste i så fall bestämmas. Kommer inte förlikning till stånd skall tvisten avgöras av rätten.

Enligt beredningens förslag skall bouppteckningen utgöra underlag för röstningen och obligatorisk anmälan av fordringen skall inte ske under förhandlingen. Gode mannen har även tillagts självständig rätt att framställa anmärkning. Då anmärkning skett skall i första hand gode mannen söka åstadkomma förlikning. Om tvistefrågan kvarstår vid borgenärssammanträdet, övergår den uppgiften på konkursdomaren. Kan tvisten inte lösas vid sammanträdet och är fordringen avgörande för om förslaget skall antas eller inte, skall rätten avgöra frågan.

Jag delar beredningens mening, att den nuvarande ordningen för anmälningss- och anmärkningsförfarandet är alltför omständlig och att betydande förenklingar kan genomföras. Det är inte nödvändigt att utforma dessa regler efter motsvarande bestämmelser i KL. I konkursförfarandet skall tillgångarna realiseras och influtna medel utdelas till bevakande borgenärer. Bevakningen går ut på att erhålla utdelning för fordringarna, låt vara att dessa kvarstår i den mån de ej täcks av denna.

Vid ackordsförhandling är förhållandet ett annat. Borgenärerna har vanligen redan i samband med den betalningsinställelse, som normalt föregår ackordsförfarandet, anmält sina fordringar till den som skall svara för förhandlingen. Mot bakgrund härav bör det kunna godtas att bouppteckningen

skall få utgöra grund för röstlängd. Fordringar som efter formlös anmälan eller enligt gäldenärens uppgifter antecknats i bouppteckningen bör utan vidare åtgärd från borgenärens sida få delta i förfarandet. Detsamma gäller fordran som uppgetts senare av gäldenären. Andra fordringar måste av naturliga skäl anmälas. Sådan anmälan bör ske så snart som möjligt. Särskilda regler om efteranmälan behövs inte och den särskilda tidsfristen för anmärkning kan avskaffas.

Förfarandet vid ackordsförhandling syftar till att få fram underlag för omröstning vid borgenärssammanträde om ackordsförslaget. Det är därför nödvändigt att fordringarnas röstvärde kan fastställas. För detta ändamål bör sålunda en prövning av tvistiga fordringar kunna ske. Ackordslikvid tillfaller varje borgenär, som är bunden av ackordet, i förhållande till hans faktiska fordran även om dess belopp visar sig vara ett annat än det som anmälts. En prövning i ackordsförfarandet av de materiella fordringsanspråken är sålunda inte nödvändig och skulle inte kunna förenas med strävandena att skapa ett mera praktiskt användbart ackordsförfarande.

De föreslagna ändringarna beträffande dessa förfaranderegler innebär sålunda enligt min mening en betydande vinning. Förenklingen utgör även en av anledningarna till att institutet rättens ombudsman bör kunna avskaffas. Jag har inte heller några farhågor för att rättsförluster skall uppkomma genom de nya reglerna.

Ett ackordsförslag som antagits av borgenärerna måste f. n. fastställas av rätten för att bli gällande. Fastställelse kan vägras ex officio i vissa särskilt angivna fall, bl. a. då det är uppenbart att ackordet länder till skada för borgenärerna eller — efter bestridande av borgenär — då säkerhet för ackordets fullgörande inte ställts.

Erfarenheten visar att det sällan förekommer att fastställelse vägras. Beredningen har därför ansett, att omgången med särskilt sammanträde för fastställelseprövningen bör kunna avvaras. I stället skall konkursdomaren, som leder borgenärssammanträdet, besluta om fastställelse i anslutning till omröstningen. Om han anser beaktansvärda skäl tala mot fastställelse eller anser att förslaget inte är sådant att det kan fastställas, skall han dock överlämna frågan till rätten. Rättens prövning inskränks alltså till de tveksamma fallen. Ett annat fall då avgörandet skall överlämnas till rätten är del, då det på grund av tvistiga rösträttsfrågor inte kan avgöras om förslaget antagits. Den föreslagna ordningen medför vissa förenklingar av förfarandet. Några olägenheter av att ge konkursdomaren ökade befogenheter på detta område torde enligt min mening inte behöva befaras. Jag ansluter mig därför till beredningens förslag. Beträffande skälen för vägran att fastställa ackordsförslag föreslår beredningen inte några mera vittgående förändringar. Allmänt sett ges rätten enligt förslaget större frihet än nu att vägra fastställelse. Detta hänger samman med de föreslagna lättnaderna beträffande minsta dividend och borgenärsanslutning. I huvud-

sak innebär bestämmelserna att fastställelse liksom nu skall kunna vägras ex officio i allvarligare fall, men att det i övrigt skall ske endast efter bestridande av borgenär. Även i denna del anser jag att beredningens förslag bör genomföras.

2.4.10 Tillsyn över ackordets fullgörande m. m.

F. n. finns inte någon laglig möjlighet att ställa gäldenären under tillsyn i fråga om fullgörandet av ackordet. Beredningen framhåller att gode mannen ofta är verksam för att se till att ackordet fullgörs och föreslår att möjlighet tillskapas att i förekommande fall underkasta gäldenären sådan tillsyn. Jag biträder beredningens förslag. I departementsförslaget har sålunda tagits in en bestämmelse av innehåll, att konkursdomaren på begäran av borgenär som omfattas av ackordet skall kunna förordna gode mannen eller annan lämplig person att tillse, att gäldenären fullgör sina förpliktelser enligt ackordet.

Den eftergift gäldenären erhållit kan enligt 37 § AckL i vissa fall förfalla. Så kan t. ex. ske om det i efterhand visar sig, att gäldenären hemligen gynnat någon borgenär. Då eftergiften förfallit kvarstår borgenärernas rätt enligt ackordet till ackordslikvid inom viss tid. Borgenärerna har emellertid dessutom kvar sina återstående fordringar mot gäldenären. Särskild prövning för att eftergiften skall förfalla krävs inte enligt nuvarande bestämmelser. I enlighet med beredningens förslag innehåller departementsförslaget den ändringen att frågan om förverkande av eftergift enligt ackord skall prövas av rätten på ansökan av borgenär.

3. Specialmotivering

3.1 Förslaget till ackordslag

Departementschefen. I lagberedningens förslag har lagen om ackordsförhandling disponerats på i huvudsak samma sätt som AckL. Detta innebär att de olika bestämmelserna i stort sett tagits upp i den ordning de aktualiseras under ackordsförhandlingens gång.

Under remissbehandlingen har från olika håll anförts att lagtexten är svåröverskådlig.

I syfte att göra lagtexten mera lättillgänglig har i departementsförslaget företagits en viss omDispositionering som syftar till att såvitt möjligt hålla isär de rena förfarandereglerna från regler med mera materiell innebörd. Vidare har mellanrubriker införts i större utsträckning än i beredningens förslag. Departementsförslaget inleds med en definition av begreppen ackord och offentligt ackord (1 §). Därefter följer reglerna om god man (2—4 §§), ansökan om förordnande av god man (5—6 §§), godmansförordnandes upphö-

rande (7—8 §§), konkurs och utmätning efter godmansförordnande (9—10 §§), villkor för offentligt ackord (11 §), borgenärer vid offentligt ackord (12 §), konkurs och utmätning under förhandling om offentligt ackord (13—14 §§), borgenärsmajoritet vid offentligt ackord (15 §), återvinning vid offentligt ackord (16—18 §§) samt verkan av offentligt ackord (19—21 §§). Därefter följer ett avsnitt med regler om förfarandet vid förhandling om offentligt ackord. Avsnittet inleds med bestämmelserna om inledande av förhandling om offentligt ackord (22—28 §§), borgenärssammantråde (29—33 §§) och fastställelse av offentligt ackord (34—36 §§). Härefter följer ett avsnitt om tillsyn över offentligt ackord (37 §) samt förverkande av offentligt ackord (38 §). Slutligen följer under rubriken särskilda bestämmelser några bestämmelser utan inbördes samband (39—48 §§).

Lagberedningen har förutsatt att den föreslagna lagen om ackorsförhandling skall kompletteras med särskilda av Kungl. Maj:t meddelade tillämpningsföreskrifter. En sådan ordning är även enligt min mening ändamålsenlig och bör kunna genomföras i ännu högre grad än vad beredningens förslag innebär. I departementsförslaget saknas därför motsvarighet till åtskilliga föreskrifter i lagberedningens förslag. Avsikten är att ta upp motsvarande bestämmelser i tillämpningskungörelsen. De bestämmelser som utmönstrats ur lagtexten är av den karaktären att de riktar sig till rätten, konkursdomaren eller gode mannen och inte till någon enskild och de är inte heller i övrigt av direkt betydelse för den enskildes handlande.

De föreskrifter i beredningens förslag som på grund av vad jag nu anfört saknar motsvarighet i departementsförslaget är bl. a. 4 § andra stycket, 16 § andra stycket första punkten samt tredje och fjärde styckena, 17 och 18 §§, 23 § andra stycket, 27 § tredje stycket, 30 § fjärde stycket, 44 § andra stycket, 46 § andra stycket, 47 och 48 §§ samt 52 § första stycket.

1 §

Paragrafen, som inte har någon motsvarighet i lagberedningens förslag, innehåller definitioner av vissa grundläggande termer i ackordslagstiftningen.

Departementschefen. Enligt min mening är det av värde att i lagtexten närmare bestämma innebörden av vissa termer i ackordslagstiftningen. Första stycket innehåller en bestämning av termen ackord. Eftersom termen skall täcka även underhandsackord, där lagen inte innehåller några regler om uppgörelsens innebörd, måste beskrivningen bli mycket allmänt hållen. I fråga om offentligt ackord innehåller 11 § ytterligare bestämmingar. I detta sammanhang har ackord därför beskrivits som en ekonomisk uppgörelse mellan en gäldenär och hans borgenärer. Uttryckssättet innebär inte att alla borgenärerna omfattas av ackord. När det gäller offentligt ackord innehåller förslaget som tidigare berörts regler som innebär att i princip endast oprioriterade borgenärer berörs.

I andra stycket anges vad underhandsackord och offentligt ackord innebär enligt den föreslagna lagen. Underhandsackord har beskrivits som en överenskommelse. Underhandsackord, som inte träffas efter förhandling under medverkan av god man, berörs inte av lagen. Offentligt ackord är ett beslut efter förhandling i särskild ordning.

Ackordsförfarandet i konkurs avviker i viss mån från förfarandet enligt denna lag. En hänvisning görs till KL:s bestämmelser.

2 §

Denna paragraf, som motsvarar 1 § första stycket och 4 § första stycket i lagberedningens förslag, innehåller förutsättningarna för och anger ändamålet med godmansförordnandet.

Departementschefen. Som jag framhållit i den allmänna motiveringen kan på begäran av gäldenären god man förordnas både när underhandsackordet åsyftas och när avsikten är att direkt åstadkomma offentligt ackord. I båda fallen gäller som allmän förutsättning att gäldenären är på obestånd och att det ej saknas skälig anledning att anta att ackord kan komma till stånd. Gäldenärens uppgift om obestånd bör som regel godtas. Med obestånd avses detsamma som i KL, nämligen att gäldenären inte rätteligen kan betala sin gäld. Gode mannens uppgift är att utreda boet och förhandla med borgenärerna.

3 §

Paragrafen, som motsvarar 5 § i beredningens förslag, innehåller bestämmelser om gode mannens kvalifikationer och om behörighet att vara god man.

Departementschefen. Som jag anförde i den allmänna motiveringen innebär departementsförslaget att god man bör vara lagfaren (jfr 4 kap. 1 § rättegångsbalken). Något ovillkorligt krav härpå har inte uppställts. Som ett allmänt krav har också föreskrivits att gode mannen har den insikt och erfarenhet som uppdraget kräver. Häri ligger att gode mannen skall ha god insikt i ekonomiska frågor, erfarenhet från konkurs- och ackordsfrågor samt förhandlingsvana. En viktig förutsättning för att gode mannens arbete skall ge resultat är givetvis också att han åtnjuter borgenärernas förtroende.

Beträffande tillvägagångssättet då god man skall utses har beredningen angett olika framkomstvägar. När gäldenären till god man föreslår någon som inte är känd för konkursdomaren bör sålunda den föreslagnes kvalifikationer i regel styrkas med intyg från handelskammare eller ackordscentral eller på annat trovärdigt sätt. Om den föreslagne brukar användas i orten som god man i ackordsärenden är något särskilt bevis emellertid av naturliga skäl inte erforderligt. Även annars kan den föreslagnes allmänna kvalifikationer

vara klara, t. ex. om vederbörande är en välrenommerad affärsjurist. Enligt beredningens mening bör en advokat i allmänhet kunna utan vidare godtagas som god man. Detta kan dock inte gälla villkorslöst. Det synes kunna överlämnas åt konkursdomaren att avgöra, hur han lämpligen bör förfara. Om inte någon viss person föreslagits till god man bör konkursdomaren i regel inhämta förslag från någon lämplig organisation. Det bör undvikas att till god man utse någon gäldenärens rådgivare om det kan råda någon tvekan om hans objektivitet. Jag ansluter mig till vad beredningen uttalat i denna del.

Enligt 4 § AckL får den som är omyndig eller i konkurs inte förordnas till god man. I beredningens förslag har inte tagits upp någon motsvarande bestämmelse. Det har ansetts uppenbart, att sådan person inte kan komma i fråga för förordnande som god man. Enligt min mening bör myndighet tas upp som behörighetskrav för god man. Villkor att gode mannen inte får vara försatt i konkurs synes däremot inte behöva särskilt anges.

Enligt AckL gäller, att vissa anförvanter till gäldenären inte får utses till god man. I departementsförslagets andra stycke har — liksom i beredningens förslag — mera allmänt föreskrivits, att till god man ej får utses någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Bedömningen skall grundas på de faktiska förhållandena i det särskilda fallet och inte uteslutande på släktskapsbanden. Bestämmelserna om behörighet att vara god man har tagits upp i andra stycket i enlighet med vad jag nu anför. I likhet med beredningens förslag innebär departementsförslaget att nuvarande förbud för vissa tjänstemän vid rätten att vara god man skall avse var och en som är anställd vid domstol.

Enligt tredje stycket kan ersättare förordnas för god man. För ersättare skall gälla samma bestämmelser som för gode mannen. Bestämmelserna om entledigande av ersättare blir genom hänvisning till 3 § tillämpliga även på ersättare för tillsynsman, som avses i 37 §.

Bestämmelserna i sista stycket om entledigande av god man är tillämpliga under hela förfarandet. Gode mannen kan bli hindrad att fullgöra sitt uppdrag eller visa sig olämplig och bör i så fall kunna ersättas med någon annan. Prövningen ankommer på konkursdomaren, som kan handla av eget initiativ. Entledigande kan också begäras — förutom av gode mannen själv — av den vars rätt är beroende av saken, dvs. i första hand gäldenären och borgenär som skulle omfattas av ackordet. Även annan borgenär, t. ex. innehavare av företagsinteckning, kan göra framställning om entledigande. Om gode mannen entledigas, skall ny god man utses.

Beslut om förordnande eller entledigande av god man går enligt 42 § i verkställighet utan hinder av att ändring söks, om ej annat förordnas.

4 §

Paragrafen, som motsvarar 6 § första stycket i beredningens förslag, innehåller bl. a. bestämmelserna om gäldenärs skyldighet efter godmansförordnande.

Lagberedningen. Till skillnad från vad som gäller vid konkurs behåller gäldenären i princip rådigheten över sin egendom under hela ackordsförhandlingen. Det kan väl också i allmänhet förutsättas att han förvaltar sin egendom på sådant sätt, att borgenärernas intressen tillvaratas. Trots att gäldenären behåller rådigheten är enligt förslaget borgenärernas rätt att erhålla betalning genom utmätning och att få gäldenären försatt i konkurs begränsad. Det är bl. a. med hänsyn härtill angeläget att gäldenären inte missbrukar sin rådighet. I förslaget åläggs det därför honom att samråda med gode mannen.

Gode mannen skall övervaka, att gäldenären beaktar borgenärernas bästa. Vissa av dem berörs särskilt nära av den fortsatta förvaltningen. I första hand gäller detta innehavare av företagsinteckning. Den företagsintecknade egendomen kan behöva säljas under förhandlingens gång och förvandlas då i pengar som i princip inte omfattas av inteckningen. Det är angeläget, att borgenärens rätt inte försämras genom en sådan åtgärd utan att han medgett det eller säkerheten ändå uppenbart förslår. Gode mannen bör i frågor som sålunda särskilt berör vissa borgenärer samråda med dem för att få underlag för sin bedömning. Så torde också f. n. regelmässigt ske i praktiken. Saken har bedömts vara så angelägen att en särskild rekommendation har tagits upp i beredningens förslag att gode mannen skall höra sådana borgenärer som på grund av företagsinteckning eller eljest särskilt berörs av förvaltningen.

Detta torde f. ö. vara så mycket mera angeläget för gode mannen som innehavare av förmånsrätt i viss egendom enligt förslaget har rätt till utmätning i den egendomen. Detta gäller också innehavare av företagsinteckning. Redan med hänsyn härtill bör samråd med borgenären från gode mannens sida framstå som angeläget. Genom att borgenären på detta sätt får information om vad som försiggår har han möjlighet att tillvarata sin rätt. Om han finner att gode mannen handlar olämpligt, kan han begära att denne entledigas. Finner han situationen riskabel, kan han söka gäldenären i konkurs.

Departementschefen. I väsentlig överensstämmelse med vad lagberedningen föreslagit har i denna paragraf föreskrivits skyldighet för gäldenären att vid förvaltningen av sin egendom samråda med gode mannen, vilken skall övervaka att borgenärernas bästa iakttas. Givetvis skall även de förmånsberättigade borgenärernas intressen bevakas av gode mannen. Särskild erinran härom i lagtexten anser jag emellertid inte nödvändig.

5 §

Paragrafen, som motsvarar 1 § andra stycket i lagberedningens förslag, tar upp föreskrifter om innehållet i ansökan om förordnande av god man.

Departementschefen. I enlighet med vad lagberedningen föreslagit föreskrivs att ansökan om förordnande av god man skall göras skriftligen samt

att ansökningshandlingen skall innehålla en kortfattad redogörelse som avser att ge konkursdomaren en allmän uppfattning om gäldenärens ekonomiska situation och om möjligheten att ackord skall komma till stånd. Ansökan skall givetvis göras av gäldenären eller av den som på grund av fullmakt eller annan grund är behörig att företräda honom.

6 §

Denna paragraf, vars tredje stycke motsvarar 3 § i lagberedningens förslag, innehåller bl. a. bestämmelser om behörig konkursdomare vid ansökan om förordnande av god man.

Departementschefen. Som beredningen anfört bör reglerna om behörig konkursdomare vara enhetliga för konkursansökan och ansökan om förordnande av god man. I första stycket har tagits upp en hänvisning till bestämmelserna i KL om behörig konkursdomare. Beredningen har föreslagit att ansökan om förordnande av god man som inkommit till obehörig konkursdomare genast skall sändas till konkursdomare som är behörig. Motsvarande bestämmelse föreslås beträffande konkursansökan. Enligt sista punkten anses ansökan i den angivna situationen gjord när den inkom till den första konkursdomaren. Under remissbehandlingen har i ett yttrande anförts att de regler som i allmänhet gäller vid domstolsförfarandet om avvisande av ansökan som inkommit till orätt forum inte bör frångås på det begränsade område ackordslagen och KL omfattar. Den av beredningen i detta hänseende föreslagna ordningen är motiverad främst av att det kan vara betydelsefullt vilken dag en ansökan skall anses gjord. Härigenom kan bl. a. undvikas att ett misstag i fråga om behörig konkursdomare leder till att en återvinningsfrist försitts. Jag delar beredningens uppfattning att särskilda regler i detta avseende är påkallade i fråga om ackords- och konkurslagstiftningen. Bestämmelserna har tagits upp i tredje stycket.

I fjärde stycket har tagits upp motsvarighet till vissa bestämmelser i beredningens förslag beträffande föreläggande om komplettering i vissa fall. Bris-ter bör kunna avhjälpas efter föreläggande om det inte från början står klart att ansökningen skall avvisas eller vidarebefordras till behörig konkursdomare.

7 §

Paragrafen, som motsvarar 6 § andra och tredje styckena i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om återkallelse av godmansförordnande.

Lagberedningen. Om gäldenären inte samråder med gode mannen eller om han handlar i strid mot dennes mening eller underlåter att biträda gode mannen i erforderlig utsträckning, så kan konkursdomaren efter anmälan av

gode mannen eller borgenär återkalla godmansförordnandet. Ett sådant beslut går enligt 44 § i beredningens förslag i verkställighet utan hinder av att ändring söks, om inte annat förordnas. Verkan av godmansförordnandet förfaller därvid omedelbart. Detta medför i sin tur att även borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackord, kan få konkursansökan prövad i vanlig ordning. Om gäldenären önskar avbryta förfarandet, exempelvis därför att han anser förutsättningar för ackord saknas, bör förordnandet genast återkallas. Särskild bestämmelse härom torde inte behövas. Om uppgörelse träffas med borgenären finns inte heller någon anledning att godmansförordnandet skall bestå. Enligt en särskild bestämmelse skall förordnandet i sådant fall genast återkallas.

Remissyttrande. *Hovrätten för Västra Sverige* föreslår att en uttrycklig bestämmelse införs att förordnandet skall återkallas om gäldenären begär det.

Departementschefen. I denna paragraf regleras rättsverkningarna av att gäldenären inte iakttar sina skyldigheter enligt 4 §. Förordnandet kan då av konkursdomaren återkallas. Självfallet bör inte vilken försummelse som helst föranleda, att godmansförordnandet återkallas. Allmän nonchalans eller bristande god vilja från gäldenärens sida kan emellertid vara tillräcklig anledning att återkalla godmansförordnandet.

På gäldenärens begäran bör förordnandet återkallas. Bestämmelse om detta behövs ej. Om återkallelse sker sedan ackordsförslag framlagts blir 32 § tillämplig. Träffas uppgörelse med borgenärerna skall förordnandet givetvis också återkallas. Vid återkallelse upphör verkan av förordnandet genast. Tvåmånadersfristen behöver alltså inte ha löpt ut.

8 §

Paragrafen, som motsvarar 9 § i beredningens förslag, reglerar när godmansförordnandet förfaller.

Departementschefen. I denna paragraf, som i sak överensstämmer med beredningens förslag, anges vissa situationer då verkan av ett godmansförordnande automatiskt förfaller. Så är givetvis fallet om gäldenären försätts i konkurs. Vidare är verkan av förordnandet förfallet om inte offentlig ackordsförhandling sökts inom två månader från förordnandet. Sistnämnda regel, vilken berörts i den allmänna motiveringen, innebär att de rättsverkningar som är förenade med förordnandet är begränsade till en kort tidrymd.

Om ett godmansförordnande på grund av bestämmelserna i 7 § återkallas upphör verkningarna av förordnandet. Detsamma är fallet om godmansförordnandet förfaller enligt denna paragraf. Däremot innebär ett entledigande av gode mannen enligt 3 § fjärde stycket inte att verkningarna av det

tidigare förordnandet upphör. Därmed har inte förfarandet avbrutits utan det skall fortsättas av ny god man.

9 §

Paragrafen, som motsvarar 7 § i beredningens förslag, innehåller bestämmelser om vilandeförklaring av konkursansökan sedan god man förordnats.

Lagberedningen. I denna paragraf regleras möjligheterna att få gäldenären försatt i konkurs, sedan god man förordnats. Borgenär, som skulle omfattas av ackordet, får sin rätt att framtvinga konkurs inskränkt. Däremot innebär förslaget inte hinder för gäldenären att själv söka sig i konkurs.

Vilka borgenärer som omfattas av ackord framgår av 11 och 35 §§ i beredningens förslag (jfr 12 och 19 §§ i departementsförslaget). I princip inskränks inte handlingsfriheten för borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt eller som kan erhålla täckning genom kvittning. Med förmånsrätt jämföras säkerhet som består i förbehåll om äganderätt. Vid tillämpning av denna paragraf är det likgiltigt, om borgenärens fordran uppkommit före eller efter godmansförordnandet.

Konkursansökan får enligt beredningens förslag inte prövas utan att gode mannen fått tillfälle att yttra sig. Bestämmelsen är tillämplig även om konkursansökningen inkommit innan god man förordnats, men däremot inte om konkursbeslut redan meddelats.

Det är angeläget att yttrande från gode mannen inhämtas så snart som möjligt. Gode mannen bör inte motsätta sig ansökningen om han finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd eller om han anser att borgenärens rätt är i fara. I andra fall bör gode mannen regelmässigt begära att ansökningen förklaras vilande. Konkursdomaren eller rätten är inte bunden av gode mannens ställningstagande men bör självfallet beakta hans argument. Om det finns särskilda skäl till antagande att borgenärens rätt är i fara, t. ex. genom gäldenärens fortsatta förfogande över sin egendom, skall ansökningen prövas i vanlig ordning.

När konkursansökan förklaras vilande, gäller beslutet i avvaktan på frivillig uppgörelse med borgenärerna eller ansökan från gäldenären om offentlig ackordsförhandling. Borgenär, som för säkerhets skull vill ha en konkursansökan liggande för det fallet att överenskommelse inte träffas och inte heller ackordsförhandling inleds, kan ge in sådan ansökan och samtidigt ange, att han ej har något att invända mot att den förklaras vilande. I så fall bör han lämpligen ha samrätt med gode mannen och kan eventuellt låta en framställning från denne om vilandeförklaring åtfölja konkursansökningen. Konkursdomaren skall ex officio ta upp saken, när förutsättningarna för att låta ansökningen vila inte längre är för handen. Tvåmånadersfristen kan t. ex. ha löpt ut utan att gäldenären sökt offentlig ackordsförhandling. Om konkurs-

målet hänskjutits till rätten, får förutsättas, att konkursdomaren ofördröjligen informerar denna, när målet bör återupptagas.

Remissyttrandena. *Hovrätten för Västra Sverige* anför att det ej torde ha varit beredningens avsikt att ansökningen inte skulle få delges med gäldenären eller att andra förberedande åtgärder inte skulle få vidtas innan gode mannen yttrat sig. Förberedande åtgärder kan ju ha vidtagits beträffande konkursansökan som inkommit innan god man förordnats. Bestämmelsen avser även sådan ansökan. I stället för att ansökan inte får upptagas till prövning bör därför föreskrivas att ansökan inte får slutligt prövas utan att gode mannen fått tillfälle yttra sig. Lagtexten bör vidare ändras så att därav framgår att inte bara rätten utan även konkursdomaren kan förklara ansökningen vilande.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelsen tagits upp i saklig överensstämmelse med beredningens förslag. Redaktionellt har bestämmelsen undergått viss jämkning. Sålunda har föreskrifterna om vilka som skall yttra sig i ärendet fått utgå. De kommer i stället att tas upp i tillämpningsföreskrifter till lagen. I samband med den redaktionella jämkningen har även de under remissbehandlingen framförda synpunkterna beaktats.

10 §

Paragrafen, som motsvarar 8 § i beredningens förslag, innehåller bestämmelser om utmätning sedan god man förordnats.

Lagberedningen. Om utmätning skett innan god man förordnats, skall förfarandet få fortgå i vanlig ordning. Om utmätning sker sedan god man förordnats skall gode mannen underrättas om utmätningen utan dröjsmål. Den utmäta egendomen får inte säljas utan gode mannens medgivande annat än om den är underkastad snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård. Vad som inflyter efter försäljning eller på annat sätt, t. ex. genom frivillig betalning i samband med utmätningsförrättning, får inte heller utbetalas till borgenären utan gode mannens medgivande. Gode mannen kan mot denna bakgrund förhandla med utmätningssökanden, när det är tjänligt, och söka få till stånd en överenskommelse.

Om offentlig ackordsförhandling följer och utmätningsärendet fortfarande är anhängigt, skall förfarandet läggas ned, om gode mannen begär det, och utmätningen gå åter. I så fall förfaller också den förmånsrätt som kan ha uppkommit genom utmätningen. Genom att initiativ från gode mannens sida förutsätts, kommer denne alltid att ha vetskap om att förfarandet läggs ned. Har borgenären redan fått betalt, kan återvinning tänkas komma i fråga.

Om utmätningssökanden hade särskild förmånsrätt i den egendom vari

han fått utmätning fortgår förfarandet utan hinder av förut angivna bestämmelser. F. n. har pant- och retentionsrättshavare sådan rätt, när offentlig ackordsförhandling inletts resp. konkurs kommit till stånd. Hyresvärd och jordägare, som har rätt att hålla kvar egendom till säkerhet för fordran hos hyresgäst eller arrendator har dock genom en särskild bestämmelse undantagits. Något undantag för dessa borgenärer har inte upptagits i beredningens förslag. Den praktiska betydelsen har ansetts ringa. Frågan om retentionsrätten för hyresvärd och jordägare över huvud taget skall bestå är vidare under övervägande i annat sammanhang.

Om utmätning begärs för fordran med allmän förmånsrätt bör det i regel inte förekomma, att gode mannen motsätter sig att utmätningsförfarandet har sin gilla gång.

Beträffande utmätning av fast egendom bör observeras, att ärendet kan vara anhängigt hos överexekutor (99 § UL). Denne bör då underrättas om godmansförordnandet genom utmätningssmannen, gode mannen eller gäldenären för att kunna iakttaga bestämmelserna i förevarande paragraf.

Departementschefen. Bestämmelse om utmätning sedan god man förordnats har tagits upp i saklig överensstämmelse med vad lagberedningen föreslagit. Redaktionellt har bestämmelserna jämkats i det remitterade förslaget. Föreskrifter om underrättelse till gode mannen avses ingå bland tillämpningsföreskrifterna.

11 §

Denna paragraf, som motsvarar 10 § i lagberedningens förslag, innehåller de allmänna villkoren för offentlig ackord.

Departementschefen. I första stycket finns bestämmelserna om den tid från godmansförordnandet inom vilken ansökan om offentlig ackordsförhandling skall göras. Tidpunkten anges genom en hänvisning till 8 §. Om fristen försitts kan, som lagberedningen anför, offentlig ackordsförhandling inte komma till stånd utan att nytt godmansförordnande meddelats. Vidare förutsätts givetvis att godmansförordnandet fortfarande äger bestånd när ansökan om förhandling görs. I departementsförslaget har inte i detta sammanhang tagits upp några bestämmelser om ansökningsförfarandet, vilket uttömmande behandlas i 22 §.

I andra stycket återfinns de centrala bestämmelserna om minsta dividend. Jag kan i denna del hänvisa till den allmänna motiveringen. I departementsförslaget har inte i detta sammanhang tagits upp några bestämmelser om vilka borgenärer som berörs av offentligt ackord. Denna fråga behandlas uttömmande i följande paragraf. Den föreskrivna betalningstiden avser minsta dividenden medan någon tidsgräns inte gäller för eventuellt överskjutande del.

Tredje stycket innehåller den i allmänna motiveringen behandlade särregeln för småfordringar. Även annan avvikelse från principen att borgenärerna skall behandlas lika medges enligt sista punkten, om borgenären i fråga lämnar sitt medgivande till avvikelsen.

Ackord behöver inte gå ut på att fordringarna reduceras till beloppet utan kan bestå i enbart betalningsanstånd eller i en reglering av sättet för betalningens erläggande. I fjärde stycket har, liksom i beredningens förslag, uttryckligen angetts att ackord får avse betalningsanstånd eller annan särskild eftergift. Rena moratorieackord är alltså tillåtna. Som beredningen anfört är även avvecklingsackord i egentlig mening möjliga enligt förslaget. Villkoren i andra och tredje stycket gäller även i dessa fall. Sålunda måste anges en minsta dividend som fyller de krav som ställs upp och betalningstiden för denna får inte överskrida den tidsfrist som sägs där. Om man räknar med att avvecklingen skall ge mer än minsta dividenden, bör ackordsförslaget eller godmansberättelsen innehålla åtminstone en ungefärlig uppgift om hur mycket som ytterligare kan påräknas i utdelning.

12 §

Denna paragraf, som motsvarar 11 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om vilka borgenärer som får delta i ackord.

Departementschefen. Enligt första stycket första punkten deltar i ackord endast borgenärer vilkas fordringar uppkommit före beslutet om inledande av förhandling om offentligt ackord. Som jag framhållit i den allmänna motiveringen deltar normalt inte innehavare av efterställda fordringar i förhandlingen. Även borgenär som har särskild förmånsrätt eller rätt till kvittning står utanför ackordsförhandlingen. Beslut om förhandling om offentligt ackord kommer enligt 26 § i princip till stånd först sedan gäldenären avlagt ed. Förhandlingen avser alltså även de fordringar som uppkommit under tiden från godmansförordnandet och till dess förhandlingen inletts. Gode mannen bör därför övervaka att gäldenären under denna tid om möjligt bara gör kontantaffärer. Att en borgenär inte får delta i förhandlingen medför i princip att han inte heller omfattas av ackordet.

Enligt andra stycket får borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt, delta i ackordsförhandlingen i den mån han avstår från förmånsrätten. Motsvarande gäller borgenär med kvittningsgill motfordran. Som jag anfört i den allmänna motiveringen bör vidare borgenär som har särskild förmånsrätt delta i förhandlingen i den mån fordringen överstiger säkerheten. Motsvarande bör liksom nu gälla när borgenärs fordran endast delvis täcks av motfordran. Bestämmelserna härom har tagits upp i andra stycket andra punkten.

Enligt tredje stycket räknas oprioriterade fordringar som förmånsberättigade i den mån de skall få full betalning enligt en sådan klausul som behand-

las i 11 §. I enlighet härmed skall borgenärerna inte heller delta i ackordsförhandlingen med det belopp för vilket de skall få full betalning. De borgenärer som får betalt för hela sin fordran medräknas sålunda över huvud inte i förhandlingen. De övriga fordringarna reduceras vid röstning med det belopp för vilket de skall få full betalning.

I fjärde stycket föreskrivs att borgenär får delta i ackordsförhandlingen även om hans fordran inte är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

I sista stycket anges att bestämmelserna om förmånsrätt tillämpas då borgenär har säkerhet i form av äganderättsförbehåll.

13 §

Denna paragraf, som motsvarar 19 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om behandlingen av konkursansökan sedan ansökan om förhandling om offentligt ackord gjorts.

Lagberedningen. Gäldenären bör — sedan han gjort ansökan om offentlig ackordsförhandling — som regel inte sättas i konkurs annat än om det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Konkursdomaren skall enligt förslaget höra gode mannen över konkursansökan som inkommer under den aktuella tidrymden. Om gode mannen inte har något att invända mot konkursansökningen eller gäldenären medger borgenärs ansökan torde det i allmänhet saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Konkursansökningen bör i så fall bifallas. Som angetts i den allmänna motiveringen kan det emellertid tänkas undantagsfall, då gäldenärs egen ansökan eller borgenärs ansökan som gäldenären medgett inte bör bifallas. Den föreslagna inskränkningen i rätten att få konkurs till stånd gäller därför även gäldenärens egen eller av honom medgiven ansökan. Skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd kan också saknas, när bakom konkursansökningen står borgenärer med så betydande fordringsbelopp att de kan hindra att ackordsförslaget antages.

I princip avser de nya bestämmelserna även ansökan från borgenär vars fordran inte skulle omfattas av ackordet. Andra stycket innehåller emellertid en särbestämmelse beträffande sådan borgenär. Konkursansökan från denne skall prövas i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara. Vilka fordringsägare som avses framgår av 11 och 35 §§ (jfr 12 och 19 §§ i departementsförslaget). Huruvida borgenärens rätt är i fara får bedömas efter omständigheterna. Alltför starka krav bör inte ställas på borgenärens argumentering eller bevis.

När konkursansökan inte skall prövas i vanlig ordning, skall den förklaras vilande till dess ackordsfrågan blivit avgjord. Konkursansökan som kommit in före ansökningen om ackordsförhandling kan ha förklarats vilande enligt

7 § (jfr 9 § i departementsförslaget). Även för sådan konkursansökan gäller bestämmelserna i förevarande paragraf.

I 46 § (jfr 44 § i departementsförslaget) anges när ackordsfrågan skall anses avgjord.

Om gäldenärens ansökan om ackordsförhandling avvisas blir denna paragraf inte längre tillämplig utan konkursansökan prövas i vanlig ordning. Motsvarande gäller om förstnämnda ansökan förklaras förfallen därför att gäldenären inte avlagt ed. Konkursansökan som förklarats vilande enligt 7 § (jfr 9 § i departementsförslaget) får också tas upp till fortsatt behandling. Under tiden mellan ingivandet av ansökningen om ackordsförhandling och lagakraftvunnet beslut om att ansökningen avvisas eller förklaras förfallen är bestämmelserna i denna paragraf tillämpliga.

I överensstämmelse med vad som gäller enligt AckL skall ackordsfrågan enligt sista stycket anses förfallen om gäldenären försatts i konkurs innan ackordsfrågan avgjorts.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Vissa redaktionella jämkningar har vidtagits.

14 §

Denna paragraf, som motsvarar 20 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om utmätning sedan förhandling om offentligt ackord inletts.

Lagberedningen. Enligt förslaget står det i princip öppet för den som har förmånsrätt i viss egendom att få utmätning i den egendom som omfattas av förmånsrätten. Detta innebär en utvidgning i förhållande till AckL enligt vilken motsvarande befogenhet endast tillkommer pant- och retentionsrättshavare. I fråga om de senare gör AckL också undantag för hyresvärd och jordägare som har rätt att kvarhålla egendom till säkerhet för fordran hos hyresgäst eller arrendator.

När ackordsfrågan anses avgjord framgår av 46 § första stycket (jfr 44 § departementsförslaget).

Enligt 13 § andra stycket AckL gäller att om utmätning skett före beslutet om inledande av offentlig ackordsförhandling, verkställigheten skall fortgå utan hinder av förhandlingen. Bestämmelsen ersätts av 8 § i förslaget (jfr 10 § i departementsförslaget).

Departementschefen. Bestämmelserna i denna paragraf i departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Som beredningen anfört innebär bestämmelserna att även jordägare och hyresvärd som har retentionsrätt i arrendators eller hyresgästs egendom kan få utmätning under förhandling om offentligt ackord. Jag kan hänvisa till vad som anförts i denna fråga under 10 §.

15 §

Denna paragraf, som motsvarar 29 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna om borgenärsmajoritet vid offentligt ackord.

Lagberedningen. När ackordsförslaget ger minst 50 %, krävs för dess antagande att tre femtedelar av de röstande anslutit sig och att deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Ett rent moratorieackord hör till denna kategori. Vid avvecklingsackord blir likaså den garanterade minsta dividenden avgörande. Understiger dividenden 50 %, krävs trefjärdedels majoritet i båda hänseendena.

De röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp är lika med summan av alla fordringar, som upptagits i bouppteckningen eller senare blivit kända antingen genom anmälan av borgenär eller på annat sätt och med vilka vederbörande borgenärer får delta i förhandlingen. Om någon fordran är tvistig vid omröstningen och utgången beror av om fordringen medräknas eller ej, kommer den i betraktande endast i den mån rätten ogillar anmärkning som framställts mot densamma.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelserna om borgenärsmajoritet tagits upp i saklig överensstämmelse med beredningens förslag. Som lagberedningen framhållit kräver ett rent moratorieackord endast tre femtedelars röstövertikt. Självfallet gäller detta dock endast under förutsättning att betalningen eller minst 50 % av denna skall erläggas inom ett-årsfristen.

16 §

Paragrafen, som motsvarar 21 § första stycket i beredningens förslag, innehåller bestämmelserna om återvinning vid offentligt ackord.

En förutsättning för återvinning är att offentligt ackord kommer till stånd.

Lagberedningen. I konkurs räknas enligt huvudregeln återvinningsfristerna till dagen för konkursansökningen. Har konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller har konkursen följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse var införd i allmänna tidningarna om att sådan ackordsförhandling upphört, skall det dock enligt 35 § KL anses som om konkursansökningen gjorts, när beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades. Enligt motsvarande lagrum i KL-förslaget skall om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen följt inom tre veckor från att verkan av förordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, det anses som om konkursansökningen skett när ansökningen om god man gjordes. Tillämpning av denna reglering på ac-

kordsfallet leder till att vid återvinning i samband med offentligt ackord återvinningsfristerna alltid räknas till dagen för ansökningen om förordnande av god man. Enligt de särskilda återvinningsreglerna i KL gäller vidare att även rättshandlingar under tiden efter konkursansökningen och fram till egendomsavträdet inbegrips. Tillämpad på ackord medför detta att även rättshandlingar som ägt rum under tiden efter att ansökan gjordes om förordnande av god man kan angripas, om det i något undantagsfall behövs.

Departementschefen. Bestämmelserna om återvinning i departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Återvinning av förmånsrätt som vunnits genom utmätning har utförligt behandlats i den allmänna motiveringen.

Vissa återvinningsliknande situationer regleras i lösöreköpsförordningen och försäkringsavtalslagen (1927: 77). Jag får i denna del hänvisa till de föreslagna ändringarna i berörda författningar.

17 §

Denna paragraf, som motsvarar 38 § första stycket i lagberedningens förslag, innehåller de processuella bestämmelserna om återvinning i samband med offentligt ackord.

Lagberedningen. För att återvinningstalan i anledning av ackordsförhandling skall kunna bifallas måste ackord verkligen ha kommit till stånd. Återvinningstalan får därför inte slutligt prövas förrän ackordsfrågan avgjorts. Till dess torde i allmänhet vara lämpligast att återvinningsmålet vilar. Kommer ackord till stånd, får målet tas upp till fortsatt behandling i vanlig ordning. Upphör ackordsförhandlingen utan ackord, skall enligt förslaget återvinningstalan avvisas om gäldenären inte försätts i konkurs efter ansökan som följt inom tre veckor från att förhandlingen upphörde. Enligt 35 § KL-förslaget skall nämligen i sådant fall återvinningsfristerna även i konkursen räknas till dagen för ansökningen om förordnande av god man. Konkursförvaltaren kan inträda i återvinningsprocessen om han vill. När ackordsförhandlingen upphör utan ackord, får rätten inte avvisa återvinningstalan förrän treveckorsfristen utlöpt utan att konkursansökan inkommit.

Som framhållits i den allmänna motiveringen har enligt förslaget borgenär vars fordran skulle omfattas av ackordet talerätt men däremot inte gode mannen. Denne kan emellertid som ombud föra borgenärs talan men bör inte göra det, om det av särskilda skäl är olämpligt att han engagerar sig på sådant sätt.

Gode mannen bör få kännedom om att talan om återvinning kommer att väckas. Efter förebild av 39 § första stycket KL har det därför ålagts borgenär som vill väcka talan om återvinning att underrätta gode mannen. Om

borgenär som väcker talan inte visar att han underrättat gode mannen, får hans talan inte upptagas till prövning.

Frågan om behörig domstol för återvinningsmål regleras av allmänna forumregler.

Departementschefen. Som jag anført i den allmänna motiveringen skall enligt departementsförslaget återvinningstalan väckas före borgenärssammanträdet. Första stycket har utformats i enlighet härmed. I övrigt överensstämmer bestämmelserna i denna paragraf i sak med beredningens förslag. Av 44 § framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

18 §

Denna paragraf, som motsvarar 38 § andra och tredje styckena i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om fördelningen av vad som återvinnes, återvinningssvarandens ställning samt förvaltning av återvunnen egendom.

Lagberedningen. Till undvikande av varje tvekan om hur det skall förfaras med vad som återvinns i fall då ackordsförslaget inte ger ledning har tagits upp en uttrycklig bestämmelse om att i sådant fall vad som är i behåll, sedan kärandens kostnader ersatts, skall utöver ackordsprocenten tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. I den mån svaranden i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären äger han på vad han annars skulle betala tillbaka avräkna det belopp som med tillämpning av ackordet tillkommer honom. Detta gäller oavsett om betalningsterminerna för ackordslikviden är inne eller ej. Om återbäring sker i annat än pengar, måste realisation självfallet ske, innan utdelning kan äga rum till borgenärerna.

Föreskriften att rätten, när talan om återvinning bifalls, kan meddela föreskrift om särskild förvaltning kan t. ex. avse att medlen skall anförtros åt tillsynsman som förordnats enligt 39 § (jfr 37 § i departementsförslaget) eller insättas på särskild bankräkning över vilken gäldenären ej ensam förfogar. Fördelningen av medlen bör ske efter samma normer som tillämpas i fråga om ackordslikviden.

De medel som återvinns och satts under särskild förvaltning får enligt särskild föreskrift inte tas i mät för gäldenärens skulder. Det kunde annars tänkas att t. ex. borgenär, vars fordran uppkommit efter förhandlingens inledande och som alltså inte deltar i denna, söker utmätning i vad som återvunnits och egendomen på så sätt undandrages de borgenärer som omfattas av ackordet. Om ackordsfrågan skulle förfalla enligt 40 § (jfr 38 § i departementsförslaget) finns emellertid inte längre anledning att låta utmätningsförbudet gälla.

Departementschefen. I departementsförslaget har uttryckligen angivits att återvinningssvaranden deltar i ackordet med den fordran han kan få vid bifall till återvinningstalan. I övrigt överensstämmer departementsförslaget i sak med vad beredningen föreslagit.

19 §

Denna paragraf, som motsvarar 35 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna om borgenärernas bundenhet av ackordet.

Departementschefen. Enligt bestämmelserna i denna paragraf, vilka överensstämmer med vad beredningen föreslagit, är de borgenärer som enligt 12 § har rätt att delta i förhandlingen om offentligt ackord bundna av ackordet. Enligt 12 § deltar borgenär, som har förmånsrätt i viss egendom, i ackordsförhandlingen i fråga om belopp som bedöms inte kunna tas ut ur egendomen. I denna situation däremot är borgenären bunden av ackordet till belopp som rent faktiskt inte kan tas ut ur den. Detsamma gäller uppenbarligen borgenär som har säkerhet i form av äganderättsförbehåll.

20 §

Denna paragraf, som motsvarar 36 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om rätt till kvittning vid offentligt ackord.

Gällande rätt. Enligt 35 § AckL har borgenär, som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades, rätt att utan hinder av ackord begagna fordringen till kvittning mot skuld för vilken han vid nämnda tid häftade hos gäldenären. Rätt till kvittning föreligger dock inte för den som inom 60 dagar innan beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades efter avtal med annan än gäldenären förvärvat fordran hos denne om han vid tiden för avtalet häftade i skuld hos gäldenären och dessutom hade skälig anledning anta att gäldenären var på obestånd. Rätt till kvittning tillkommer inte heller borgenär som efter det han erhållit sin fordran inom den angivna tiden satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skälig anledning anta att gäldenären var på obestånd.

Lagberedningen. I överensstämmelse med vad som gäller enligt AckL medger förslaget i princip kvittning för alla fordringar som förvärvats innan beslut om ackordsförhandling meddelats. Motsvarande tidpunkt är avgörande för rätten att delta i förhandlingen och därmed för vilka borgenärer som binds av ackordet.

Andra stycket innehåller vissa inskränkningar i kvittningsrätten. Den frist inom vilken fordran skall ha förvärvats eller borgenären satt sig i skuld hos gäldenären skall enligt förslaget räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man och inte som enligt AckL till beslutet om ackordsförhand-

ling. Med denna ordning kan under det första skedet förhandlingar om underhandsuppgörelse eller förberedelse för offentligt ackord äga rum utan att möjlighet till kvittning ökar.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelserna om rätt till kvittning vid offentligt ackord tagits upp i saklig överensstämmelse med beredningens förslag.

21 §.

Denna paragraf, som motsvarar 37 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om ackordets verkan för borgensmän eller andra som utom gäldenären svarar för fordringen.

Gällande rätt. Enligt 36 § AckL får borgenär utan hinder av att han godkänt ackord föra den talan mot löftesmän eller andra som, jämte gäldenären, är ansvariga för fordringens gäldande vartill han eljest varit lagligen berättigad. Dessa har därför rätt att bestrida fastställelse av ackordet även om de inte deltagit i ackordsförhandlingen.

Lagberedningen. I beredningens förslag motsvarar paragrafen i sak 36 § AckL.

Departementschefen. Även i departementsförslaget har bestämmelserna om ackordets verkan mot borgensman tagits upp i överensstämmelse med gällande rätt. Borgensmans befogenhet att bestrida att ackord fastställs har dock i departementsförslaget tagits upp i samband med de processuella bestämmelserna i 36 §.

22 §

Denna paragraf, som motsvarar 12 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna angående ansökan om förhandling om offentligt ackord.

Gällande rätt. Enligt AckL skall ansökan om inledande av offentlig ackordsförhandling göras hos konkursdomaren i den ort där sökanden bör svara inför domstol i tvistemål (1 § första stycket). Vid ansökningen skall fogas 1) ackordsförslag angivande hur mycket gäldenären bjuder i betalning samt när och hur betalningen skall erläggas samt huruvida gäldenären vill ställa säkerhet för ackordets fullgörande eller inte och, i förra fallet, vari säkerheten skall bestå, 2) en under de närmaste 60 dagarna före ansökningens ingivande upprättad förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift på varje borgenärs namn, boningsort och postadress samt på böcker och andra handlingar som rör boet, varvid bouppteckningen

skall vara upprättad av gode mannen enligt de närmare föreskrifterna härom, 3) om gäldenären är köpman, den av honom senast uppgjorda balansräkningen, 4) berättelse av gode mannen om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas, varvid berättelsen även skall ta upp en översikt över tillgångar och gäld av olika slag samt ange dels vilken utdelning borgenärerna kan påräkna i händelse av konkurs dels om egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att vid konkurs återvinning kan äga rum dels om skälig anledning finns till antagande att gäldenären gjort sig skyldig till brottsligt förhållande mot sina borgenärer samt så fall grunden därför dels, om gäldenären är köpman, vilka handelsböcker han hållit och hur de blivit förda, 5) yttrande av gode mannen huruvida han med hänsyn till de i ovannämnda berättelse angivna förhållandena eller andra omständigheter anser ackordsförslaget böra antas av borgenärerna eller inte, 6) förklaring av borgenärer som till antalet utgör minst hälften av de i bouppteckningen som icke förmånsberättigade upptagna borgenärerna och som tillsammans har fordringar om minst två tredjedelar av sammanlagda fordringsbeloppet för sådana borgenärer att de anser ackordsförslaget antagbart, 7) ett kontant belopp av 150 kronor som förskott på kostnaden för ackordsärendets handläggning av konkursdomaren och inför rätten jämte säkerhet som godkännes av konkursdomaren för kostnad som inte täcks av förskottet. Vidare bör gäldenären vid ansökningen foga bevis att ackordsförslaget jämte gode mannens berättelse och yttrande tillställts samtliga i bouppteckningen upptagna borgenärer. Ansökningen skall inges i två exemplar (2 §). Med köpman förstås i AckL var och en som är eller under någon del av det sista året innan ansökning om förordnande av god man gjordes varit pliktig att föra handelsböcker (45 §).

Lagberedningen. Förslaget överensstämmer väsentligen med AckL. Beträffande punkt 1 har föreskriften att betalningssättet skall anges utelämnats eftersom man inte behöver räkna med betalning annat än i pengar. Skulle mot all förmodan inträffa att betalning skall erläggas på annat sätt, är det uppenbart att förslaget måste upplysa därom. Som säkerhet för ackord kommer i främsta rummet borgen i fråga. I allmänhet är borgen ordnad innan ansökningen om inledande av förhandling inges. Beredningen har funnit naturligt att jämka bestämmelserna så att man närmar sig det normala, nämligen att säkerhet redan ställts. Om frågan ännu inte klarats av är det självfallet av intresse för borgenärerna att få veta om förhandlingar om borgen eller annan säkerhet pågår. Borgenär som — enligt vad som allmänt tillämpas — ger t. ex. ackordscentral fullmakt att utöva hans rösträtt, kan självfallet härvid föreskriva att ackordsförslaget för hans del får biträdas endast under förutsättning att borgen ställs eller annan liknande åtgärd genomförs.

Den förteckning över boets tillgångar och skulder som omtalas under 2) skall enligt förslaget ha upprättats under de senaste två månaderna innan ansökningen om ackordsförhandling inges. Det har inte syntts behövt att bouppteckningen innehåller uppgift om böcker och andra handlingar som rör boet. Upplysning härom får i erforderlig utsträckning lämnas i godmansberättelsen. Närmare föreskrifter om bouppteckningens innehåll ges i 13 § (jfr 23 § i departementsförslaget).

I förslaget har inte tagits upp någon definition av termen köpman. Lagtexten har i stället kompletterats med beskrivning på vilka gäldenärer som avses. Beredningen har därvid anknutit till bokföringsskyldigheten, jfr 1 och 2 §§ bokföringslagen (1929: 117). Detta innebär inte någon ändring i sak jämfört med gällande rätt. Med uttrycket bokföringsskyldig under det sista året avses att inbegripa även det fallet att gäldenären varit bokföringsskyldig under endast en del av nämnda år.

I förslaget öppnas möjlighet att väcka talan om återvinning när ackordsförhandling kommer till stånd. Eventuella återvinningsmöjligheter skall enligt 4) anges i godmansberättelsen. Det är angeläget att tvekan inte behöver råda i frågan hur det skall förfaras med vad som eventuellt återvinns. Det är därför önskvärt att det framgår av ackordsförslaget vad som skall gälla. Har uppgörelse om återvinning träffats före tillkomsten av ackordsförslaget bör av praktiska skäl vad som skall återgå räknas in i ackordsprocenten. Om frågan inte regleras i ackordsförslaget skall enligt 38 § i förslaget (jfr 18 § i departementsförslaget) vad som återvinns tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem enligt detta. Om gode mannen finner återvinning möjlig och vad som kan återvinnas inte är inräknat i ackordsprocenten och särskild föreskrift om saken inte heller getts i ackordsförslaget, kan det vara lämpligt att gode mannen som en serviceåtgärd mot borgenärerna erinrar om vad som gäller enligt den nyssnämnda regeln. Godmansberättelsen skall enligt 4) även innehålla uppgift om eventuella möjligheter till talan om återgång av skifte enligt 18 § boskillnadslagen, återgång av lösöreköp enligt 3 § lösöreköpsförordningen och om återkrav av försäkringspremien enligt 117 § försäkringsavtalslagen.

Syftet med reglerna om förhandsanslutning är att ackordsförhandling inte skall inledas utan att faktiska utsikter finns att förslaget kan bli antaget. De nuvarande bestämmelserna medför att konkursdomaren i detta skede måste granska mängder av anslutningsskrifter med åtföljande behörighetshandlingar. Enligt beredningens mening kan man i detta skede av förfarandet nöja sig med intyg av gode mannen om att tillräcklig förhandsanslutning från borgenärerna föreligger. Av intyget bör framgå hur många borgenärer som förklarat sig anse ackordet anlagbart och hur stort fordringsbelopp de representerar. Gode mannen bör på detta stadium kunna på eget ansvar bedöma huruvida borgenärerna är behörigen företrädade. Där-

vid kan han godta en förklaring som han anser tillförlitlig även om behörighetshandling saknas och lämpligen bör infordras för det fortsatta förfarandet. Självfallet kan gode mannen som praxis är vid underhandsackord godta förklaringar på främmande språk utan att kräva översättning. Förklaringarna behöver som regel inte inges till konkursdomaren eller rätten.

I fråga om kravet på förhandsanslutning har man vid de nordiska överläggningarna preliminärt blivit enig om att det bör vara tillräckligt om anslutning föreligger från borgenärer som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet och samma borgenärer innehar tillhoppa åtminstone två femtedelar av beloppet av sistnämnda fordringar. Vilka av de i bouppteckningen upptagna borgenärerna som skall medräknas framgår av 11 § (jfr 12 § i departementsförslaget). Innehåller t. ex. förslaget bestämmelse om full betalning för oprioriterade borgenärer till visst belopp, skall iakttagas att de borgenärer som får hela sin fordran betald inte medtages vid beräkningen huruvida tillräcklig anslutning föreligger efter huvudtalet samt att, vid beräkning huruvida tillräcklig anslutning föreligger med hänsyn till fordringsbeloppet, hela summan av vad som skall utgå utan reduktion från- drages.

Om borgenärer med så stort fordringsbelopp att de enligt 29 § (jfr 15 § i departementsförslaget) kan rösta omkull förslaget har motsatt sig detta och ytterligare försök framstår som gagnlösa, bör gode mannen inte medverka till att ansökan om ackordsförhandling inges även om till äventyrs kraven under 6) skulle vara uppfyllda. I ett sådant läge bör han i stället enligt 6 § anmäla att det saknas skälig anledning anta att ackord kommer till stånd (jfr 7 § i departementsförslaget).

Enligt förslaget bör inte rimligen krävas mera än att vid ansökan fogas bevis att ackordsförslaget jämte gode mannens berättelse och yttrande sänts till samtliga borgenärer som tagits upp i bouppteckningen. Gäldenären skall vara skyldig att sända handlingarna till borgenärerna. Konkursdomaren bör emellertid kontrollera att det skett. Bestämmelse om att vid ansökningen skall fogas bevis att de angivna handlingarna utsänts har tagits upp som punkt 7) i första stycket av paragrafen.

Kostnaderna för ackordsärendets handläggning utgörs främst av kungörelse-, porto- och expeditionsavgifter. Förskottet i kontanter bör vara avpassat efter kostnaderna för handläggning av ett ordinärt ackordsärende hos konkursdomaren och rätten medan säkerheten bör finnas för att kunna tas i anspråk om större kostnader skulle uppkomma på grund av omfattningen av ackordsförhandlingen. e. l. Det är inte lämpligt att något bestämt belopp anges i lagen. Förslaget överlämnar därför åt Kungl. Maj:t att ge föreskrift därom, punkt 8).

Enligt andra stycket skall ansökningshandlingarna ges in i två exemplar.

Remissyttrandena. Hovrätten för Västra Sverige anför att något hinder mot att samtidigt ansöka om förordnande av god man och inledande av ackordsförhandling f. n. inte torde föreligga. Av 10 § första stycket och 12 § synes framgå att utredningen avsett att god man skall vara förordnad när ansökan om offentlig ackordsförhandling görs. Regleringen av dessa frågor bör klart framgå av lagtexten.

Departementschefen. I departementsförslaget inleds förevarande paragraf med en forumregel att ansökan om förhandling om offentligt ackord skall göras hos den konkursdomare som förordnat god man (jfr 10 § första stycket i beredningens förslag). I allmänhet torde god man ha förordnats innan ansökan om förhandling om offentligt ackord görs. Bestämmelsen har liksom i beredningens förslag och i AckL utformats med tanke på denna situation. Något hinder bör emellertid enligt min mening inte föreligga att ansökan om förordnande av god man och om förhandling om offentligt ackord görs samtidigt, t. ex. i sådana fall då gäldenärens ekonomiska ställning utretts och de i denna paragraf angivna handlingarna upprättats genom ackordscentral.

Föreskrift om antalet exemplar av ansökningshandlingen bör enligt min mening inte tas upp i lagen. I departementsförslaget saknas därför motsvarighet till andra stycket i beredningens förslag. I övrigt överensstämmer departementsförslaget i sak med beredningens förslag.

23 §.

Denna paragraf, som motsvarar 13 § i lagberedningens förslag, tar upp närmare föreskrifter om innehållet i bouppteckningen.

Gällande rätt. Enligt 3 § AckL skall i bouppteckningen tillgångarna tagas upp till de värden som de efter noggrann uppskattning prövas ha. Är gäldenären köpman skall i bouppteckningen till jämförelse såvitt kan ske även lämnas specificerad uppgift på de värden gäldenären senast i sina handelsböcker åsatt sina tillgångar eller, där sådan värdering inte är gjord, på inköpsprisen. Anses förmånsrätt tillkomma borgenär, skall det anmärkas i bouppteckningen och grunden för förmånsrätten angivas. Enligt 38 § AckL skall vid beräkning av fordran för förhandsanslutning iakttagas att ränta inte räknas längre än till den dag då bouppteckning förrättades. Vid beräkning av fordran för röstning o. dyl. skall ränta inte räknas längre än till den dag då beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades.

Lagberedningen. Enligt beredningens förslag kommer bouppteckningen att utgöra grundval för borgenärsförteckningen och röstlängden vid blivande borgenärssammanträde.

I överensstämmelse med AckL föreskrivs i förslaget att tillgångarna skall

upptas till noggrant uppskattade värden. Även i övrigt har regleringen i AckL i denna del bibehållits med den jämkningen att ordet inköpspris utbytt mot anskaffningskostnad. Bouppteckningen bör anpassas efter syftet och inte i fråga om tillgångarnas specificering göras mera detaljerad än som är behövt för att den skall ge en tillförlitlig bild av gäldenärens ekonomiska ställning.

Om det inte är möjligt att i bouppteckningen uppgge alla borgenärer och de faktiska skuldbeloppen synes det lämpligt att när saken antages ha betydelse ta upp en extra skuldpost motsvarande vad man erfarenhetsmässigt kan räkna med. Om nya borgenärer blir kända först sedan bouppteckningsed avlagts, bör gode mannen lämna konkursdomaren uppgift därom så att denne kan skicka underrättelse om förhandlingen och expediera föreskrivna handlingar till dem.

För röstningen är bl. a. av betydelse till vilket belopp en fordran tas upp. Föreligger skilda uppfattningar mellan borgenären å ena samt gäldenären och gode mannen å andra sidan, bör det av borgenären hävdade beloppet upptas men anmärkas i vad mån posten bestrids. Även om viss påstådd fordran bedöms som helt ogrundad bör den ändå tas upp i bouppteckningen med yrkat belopp men samtidigt bestridas. En annan sak är att i sammandrag över boets ställning kan frånräknas fordringar som bedöms vara helt ogrundade. Borgenären får enligt 23 § (jfr 28 § i departementsförslaget) underrättelse om anmärkningen och kan förhandla med gode mannen och förbereda bevisning. Av 26 § andra stycket (jfr 31 § i departementsförslaget) följer att borgenären får rösta för det upptagna yrkade beloppet men att hans anspråk i vad det är tvistigt skall prövas, när det för utgången av omröstning är avgörande om den tvistiga delen medräknas eller inte. I sista stycket har därför föreskrivits att i bouppteckningen skall anges när det förekommer anmärkning mot någon fordran. Eftersom gäldenären enligt 15 § får göra tillägg till eller ändring i bouppteckningen och enligt 23 § har självständig anmärkningsrätt (jfr 28 § i departementsförslaget), torde sådan anmärkning i allmänhet böra göras i bouppteckningen även om gode mannen för sin del är benägen att godta kravet men gäldenären bestrider det.

Eftersom det är önskvärt att borgenär som omfattas av ackordet också får rösta om detta, är det angeläget att gode mannen uppmärksammar om värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedöms understiga fordringen, jfr 11 och 35 §§ (se 12 och 19 §§ i departementsförslaget). Om anmärkning om detta gjorts i bouppteckningen, får borgenären enligt 23 § (28 § i departementsförslaget) meddelande om saken. Säkerhet som består i förbehåll om äganderätt jämfställs med förmånsrätt, se 11 § (12 § i departementsförslaget).

Enligt förslaget skall ränta inte räknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man vare sig vid beräkning av förhandsanslutning

eller vid röstning o. dyl. Denna förenkling inverkar inte nämnvärt på resultatet. Regeln berövar inte borgenären hans materiella rätt till ränta för tiden efter nämnda tidpunkt. Även om ackord kommer till stånd gäller den avtalade eller i lag bestämda räntan, ehuru borgenärens fordran i fråga om räntebelopp som upplöper intill den dag då kapitalbeloppet reduceras genom fastställt ackord, minskas på motsvarande sätt.

I förslaget har angetts att fordran i utländskt mynnslag skall beräknas efter den kurs som gällde dagen för ansökan om förordnande av god man. I annat fall skulle sannolikt omräkning böra ske efter kursen på dagen för omröstningen om ackordsförslaget. Även beträffande denna bestämmelse gäller, att den inte inverkar på borgenärens materiella rätt.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelserna om innehållet i bouppteckningen tagits upp i överensstämmelse med beredningens förslag. Vissa bestämmelser har förts över från 12 § i beredningsförslaget.

24 §.

Denna paragraf, som motsvarar 14 § i beredningens förslag, innehåller föreskrifter om avvisande av ansökan om förhandling om offentligt ackord.

Gällande rätt. Enligt 5 § första stycket AckL skall konkursdomaren, om han inte är behörig att ta befattning med ansökan om inledande av offentlig ackordsförhandling eller om gäldenären inte uppfyller det i AckL upptagna redlighetskravet eller om gäldenären inte iakttagit föreskrifterna i 2 § 1)—7) eller om ansökningen av annan orsak inte kan tagas upp, omedelbart meddela beslut i enlighet härmed.

Lagberedningen. I huvudsaklig överensstämmelse med vad beredningen under 2 § föreslagit angående ansökan om förordnande av god man skall konkursdomaren enligt denna paragraf förelägga gäldenären att avhjälpa bristen, när ansökningen om ackordsförhandling inte är komplett. I likhet med vad som anförts under 2 § rörande ansökan om förordnande av god man bör även ansökan om ackordsförhandling omedelbart avvisas, om det redan från början framgår att den inte kan upptas.

Någon risk att ansökningen skall inges till obehörig konkursdomare har inte ansetts föreligga, eftersom forumbestämmelsen i 10 § första stycket (jfr 22 § första stycket i departementsförslaget) inte lämnar utrymme för tvekan och gäldenären dessutom biträds av gode mannen. Någon motsvarighet till 3 § i förslaget (jfr 6 § andra stycket i departementsförslaget) har därför inte upptagits här.

Om ansökningen avvisas förfaller omedelbart verkan av att god man förordnats. Detta gäller även om tvåmånadersfristen enligt 9 § (jfr 8 § i departementsförslaget) möjligen ännu inte gått till ända.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

25 och 26 §§

Dessa paragrafer, som motsvarar 15 § och 16 § första stycket i lagberedningens förslag, innehåller bl. a. bestämmelserna om bouppteckningsed.

Gällande rätt. Enligt 6 § AckL skall gäldenären, om ansökan om inledande av offentlig ackordsförhandling upptages, inför konkursdomaren med ed fästa bouppteckningens riktighet. Då eden avläggs, skall gäldenären först göra de tillägg till bouppteckningen eller de ändringar däri som han finner påkallade och därefter med ed betyga att bouppteckningen är riktig så att honom veterligen inte någon tillgång eller skuld utelämnats och inte heller någon tillgång eller skuld som inte hör till boet upptagits. Gäldenären skall avlägga eden när ansökan ges in eller, om hinder därför möter, på tid som konkursdomaren bestämmer. Om han inte gör det är ansökan förfallen. Om gäldenären är häktad eller avlägset boende får konkursdomaren tillåta honom att fullgöra edgången inför den domstol eller konkursdomare som är närmast. Är gäldenären sjuk får konkursdomaren låta honom avlägga eden hemma i sin bostad.

Enligt 7 § första stycket AckL skall konkursdomaren, om edgången fullgjorts, genast meddela beslut att offentlig ackordsförhandling skall inledas.

Lagberedningen. Enligt 15 § första stycket skall gäldenären med ed bestyrka bouppteckningen sedan han gjort eventuella tillägg eller ändringar. Det har inte synts behövt att i lagtexten särskilt anteckna att eden får anpassas allteftersom ändringar eller tillägg förekommit eller inte.

Eden skall avse att bouppteckningen med eventuella tillägg eller ändringar är riktig så att inte gäldenären veterligen oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld. Endast uppgifter som lämnats mot bättre vetande eller av grov oaktsamhet är straffbelagda.

I andra stycket har endast angetts att eden skall avläggas på tid som konkursdomaren bestämmer. Enligt beredningens mening bör man kunna utgå från att konkursdomaren, även om han får friare händer, ser till att handläggningen sker så skyndsamt som möjligt.

Enligt förslaget är inte ansökningsen under alla förhållanden förfallen om inte edgång sker i överensstämmelse med vad konkursdomaren bestämt. Med uppfattningen att ackord är till för borgenärernas bästa stämmer mindre väl att gäldenären skall kunna hindra ackordsförhandling genom att låta bli att avlägga ed, ehuru ett värdefullt arbete kanske redan har nedlagts på sanering av hans affärer. När aktiebolag eller annan juridisk person gjort ansökan om ackordsförhandling, kan det också finnas delade meningar inom styrelsen. Om man anser lagen kräva att alla styrelseleda-

möter avlägger gäldenärseden, kan en av dem stoppa förfarandet genom att vägra. Det har därför synts lämpligt att konkursdomaren i undantagsfall kan meddela beslut om ackordsförhandling utan att ed avlagts. Detta framgår av 15 § andra stycket och 16 § första stycket. Konkursdomaren bör inhämta gode mannens mening i saken. Det ankommer senare på borgenärerna att bedöma om de vill medge ackord trots att bouppteckningsed inte avlagts i föreskriven ordning. Enligt 24 § sista stycket (jfr 29 § i departementsförslaget) skall borgenärerna informeras om orsaken. Att edgång inte görs ovillkorlig står i samklang med vad beredningen föreslår under 19 § (jfr 13 § i departementsförslaget) om begränsning av gäldenärens möjligheter att söka sig i konkurs.

När ansökningen om ackordsförhandling förklaras förfallen, förfaller också omedelbart verkan av godmansförordnandet, även om tidsfristen i 9 § (jfr 8 § i departementsförslaget) möjligen ännu inte gått till ända.

Konkursdomaren bör kunna medge anstånd med avläggandet av ed, om det finns skäl för detta. Denna möjlighet måste dock användas ytterst restriktivt, särskilt när ansökningen om ackordsförhandling kommit in relativt långt efter att godmansförordnandet meddelades.

Beredningen föreslår också att de nuvarande bestämmelserna om medgivande att avlägga eden på annat håll jämkas så att konkursdomaren får låta gäldenären avlägga eden inför annan konkursdomare efter fri bedömning om anledning föreligger. Särskild ansökan skall inte krävas för att edgång på annat håll skall kunna medges. Den konkursdomare inför vilken eden skall avläggas bör se till att gode mannen får tillfälle att närvara vid edgången.

I överensstämmelse med gällande lag föreskrivs i 16 § första stycket att beslut om ackordsförhandling skall meddelas och kungöras så snart gäldenären avlagt ed. I anslutning härtill har också upptagits bestämmelsen att ackordsförhandling i speciella undantagsfall skall kunna beslutas även om ed inte avlagts. Har ackordsförhandling beslutats, kan förhandlingen inte senare stoppas därför att gäldenären vägrar att avlägga ed men hans vägran har givetvis inverkan på ackordsfrågans prövning.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Redaktionellt har dock bestämmelserna jämkats. I 25 § första stycket har tagits upp bestämmelserna om skyldighet för gäldenären att avlägga ed på tid som konkursdomaren bestämmer och om det närmare innehållet i eden. Andra stycket innehåller de bestämmelser som ger konkursdomaren möjlighet att låta gäldenären avlägga eden på annat håll. I 26 § första stycket återfinns bestämmelser att beslut om förhandling om offentligt ackord genast skall meddelas om gäldenären avlagt eden. I andra stycket finns bestämmelserna för det fall att gäldenären vägrar avlägga ed. I sådant fall skall ansökningen förklaras förfallen om inte konkurs-

domaren på grund av synnerliga skäl finner att förhandling likväl bör komma till stånd. Slutligen ges bestämmelser om verkan av att ansökningsen förklarar förfallen. Verkningarna av godmansförordnandet upphör då omedelbart.

I ett tredje stycke har föreskrivits att beslutet om ackordsförhandling genast skall kungöras. Enligt 41 § räknas fristen för talan mot beslutet från det att kungörelsen infördes i Post- och Inrikes Tidningar.

27 §

Denna paragraf, som motsvarar 22 § första stycket i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om anmälan av fordringar vid förhandling om offentligt ackord.

Lagberedningen. Enligt beredningens förslag får borgenär, vars fordran är upptagen i bouppteckningen eller senare blivit känd och som inte till följd av föreskrifterna i 11 § (jfr 12 § i departementsförslaget) är förhindrad att delta i förhandlingen, i princip utan vidare rösta för det belopp som angetts. Detta gäller även om fordringen är tvistig, dvs. föremål för anmärkning. En annan sak är att borgenärens anspråk skall prövas om kvarstående anmärkning blir avgörande för utgången av omröstningen. Den som tagits upp som borgenär i den ursprungliga bouppteckningen får anses känd även om gäldenären senare, t. ex. i samband med edsavläggelsen, skulle göra gällande att någon fordran mot honom ej föreligger. Fordringen blir emellertid genom bestridandet tvistig, varigenom borgenären skall få underrättelse enligt 23 § (jfr 28 § andra stycket i departementsförslaget). Borgenärer vilkas fordringar inte upptagits i bouppteckningen eller blivit kända senare, måste givetvis anmäla dem om de vill rösta. Anmälan måste alltid göras, om borgenär anser att han har större fordran än som finns upptagen och han önskar rösta för det högre beloppet.

Enligt 11 § andra stycket i beredningens förslag (jfr 12 § andra stycket i departementsförslaget), får borgenär som åtnjuter förmånsrätt i viss egendom delta i förhandlingen för den del av fordringen som bedöms sakna täckning i egendomen. Om gode mannen, gäldenären eller till äventyrs annan borgenär funnit värdet av den aktuella borgenärens förmånsrätt understiga fordringen, får den förmånsberättigade borgenären enligt 23 § första stycket andra punkten (jfr 28 § andra stycket andra punkten i departementsförslaget) underrättelse om saken. Särskild anmälan har inte ansetts behövlig, om borgenären anser värdet av säkerheten understiga fordringen ehuru förhållandet inte påtalats av gode mannen eller annan. Detsamma gäller när borgenären anser att säkerhetens värde är lägre än som angetts i bouppteckningen. Men det är tydligt att han inte får delta i förhandlingen för däremot svarande del av fordringen utan att han har fram-

ställt yrkande därom. Av praktiska skäl bör borgenären underrätta gode mannen i så god tid som möjligt så att saken vid behov hinner undersökas närmare.

I förslaget har anförtrotts åt gode mannen att mottaga såväl anmälan som anmärkning. Han kan då utan dröjsmål göra behövliga undersökningar.

Det är angeläget att handlingarna kommer in i så god tid före borgenärssammanträdet att gode mannen får tidsrum att konferera med gäldenären och eventuellt med borgenären samt företa behövliga undersökningar. Å andra sidan får den tid som står borgenären till buds inte vara alltför knapp. Anmälan bör som regel ske senast en vecka före borgenärssammanträdet men det har inte ansetts erforderligt att kategoriskt förbjuda senare anmälan. Om fordran anmäls senare än en vecka före sammanträdet, får det inte föranleda att borgenärernas prövning av ackordsförslaget skjuts upp. När anmälan skett före omröstningen får borgenären alltid rösta. Om fordringen är ostridig är saken klar. Om den blir föremål för anmärkning, skall den anses tvistig, när saken inte omedelbart kan utredas. Uppskov enligt 28 § (jfr 33 § i departementsförslaget) får alltså inte äga rum för att saken skall kunna undersökas närmare, utan bestämmelserna i 26 § andra stycket (jfr 31 § första stycket i departementsförslaget) blir tillämpliga. Om fordringens existens blir avgörande för utgången av omröstningen och förlikning inte kommer till stånd på sammanträdet, får saken hänskjutas till rätten. Sådant hänskjutande skall ske även när det uppdrages åt gode mannen att söka sluta förlikning med borgenären. Att rösträttsfrågan hänskjutits till rätten medför naturligtvis i regel att det dröjer längre innan ackordsfrågan blir avgjord. Det rör sig dock endast om sällsynta undantagsfall.

Med den utformning förslaget fått på denna punkt bortfaller behovet av särskild efteranmälan.

Departementschefen. Som jag anfört i den allmänna motiveringen har anmälningsförfarandet i departementsförslaget förenklats i enlighet med vad beredningen föreslagit. Denna paragraf överensstämmer sålunda i sak med beredningens förslag.

28 §

Denna paragraf, som motsvarar 22 § andra stycket och 23 § första stycket i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om sättet för anmärkning mot borgenärs fordran samt föreskrift om gode mannens underrättelseskyldighet när anmärkning framställts.

Lagberedningen. Enligt förslaget får gode mannen självständig anmärkningsrätt. Anmärkningsrätten för borgenärerna har behållits men förfarandet har förenklats.

Det har inte synts behövt att ge särskilda föreskrifter om sättet för framställande av anmärkning från gäldenärens sida. Det är uppenbart att gäldenären har självständig anmärkningsrätt. Detta framgår också indirekt av 23 § i förslaget. Om gäldenären framställt anmärkning mot någon fordran, åligger det enligt samma paragraf gode mannen att underrätta vederbörande borgenär. Om gode mannen själv vill framställa anmärkning som inte angetts i bouppteckningen sker det lämpligen i den formen att han ger borgenären underrättelse enligt 23 §. Såväl när gode mannen själv framställt anmärkning som när sådan gjorts av gäldenären skall gode mannen enligt andra stycket i 23 § underrätta konkursdomaren.

Eventuella anmärkningar från borgenärernas sida bör komma gode mannen tillhanda i så god tid som möjligt före borgenärssammanträdet. Med hänsyn till det sätt på vilket anmälningsfristen bestämts måste emellertid anmärkning få göras ända tills omröstningen skall ske. I betraktande av den ringa frekvensen av anmärkningar bör detta inte medföra några praktiska olägenheter. I lagtexten har understrukits att anmärkning bör ske i så god tid före borgenärssammanträdet som möjligt.

Enligt förslaget skall gode mannen skyndsamt underrätta borgenär om anmärkning som framkommit mot dennes fordran. Av underrättelsen skall framgå vad anmärkningen avser. Borgenären kan därefter förhandla med gode mannen. Det är naturligtvis önskvärt att borgenären inte i onödan lägger ned arbete på saken. Om gode mannen kan överblicka situationen och finner att utgången blir densamma vare sig borgenärens fordran medräknas eller inte, bör han som en serviceåtgärd informera borgenären därom. Det är i övrigt önskvärt att gode mannen förbereder förekommande tvistefrågor så att de om möjligt kan lösas vid borgenärssammanträdet.

Borgenär vars fordran är förenad med förmånsrätt i viss egendom får enligt 11 § andra stycket (jfr 12 § andra stycket i departementsförslaget) delta i förhandlingen när fordringen bedöms helt eller delvis sakna täckning. Gode mannen skall enligt förevarande 23 § underrätta borgenären när sådant förhållande anses vara för handen.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelserna om anmärkning mot anmäld fordran sammanförts i denna paragraf. I första stycket har tagits upp föreskrifterna om sättet och tiden för anmärkning. Även anmärkning av gäldenären skall enligt departementsförslaget göras skriftligen till gode mannen före omröstningen vid borgenärssammanträdet. I andra stycket har givits föreskrifter om skyldighet för gode mannen att underrätta den borgenär som anmält fordringen om anmärkningen. Bestämmelsen överensstämmer i sak med 23 § första stycket i beredningens förslag.

29 §

Paragrafen, som motsvarar 16 § andra stycket andra punkten och 24 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna om borgenärssammanträdet.

Lagberedningen. Under tiden mellan beslutet om ackordsförhandling och borgenärssammanträdet skall kungörelse hinna införas samt borgenärerna underrättas och få tid att ta ställning till ackordsförslaget och därmed sammanhängande frågor. Vidare skall bl. a. okända borgenärer kunna anmäla sig och anmärkningar mot uppgivna fordringar kunna framställas. Vid behov bör även förlikningsförhandlingar kunna äga rum. Boet bör vanligen ha utretts och tvistefrågor diskuterats redan under inledningsskedet, som kan omfatta en tidrymd av två månader från godmansförordnandet. Tre till fem veckor mellan beslutet och borgenärssammanträdet har bedömts vara tillräckligt. Maximitiden kan behövas t. ex. när antalet borgenärer är stort eller en del av dem finns utomlands.

I likhet med vad som gäller enligt AckL sägs i förslaget att gäldenären bör vara tillstädes vid sammanträdet, i första hand personligen och annars genom ombud. Det är uppenbart att även gode mannen bör närvara för att lämna erforderliga upplysningar och bevaka borgenärernas gemensamma intressen. Det kan f. ö. uppkomma situationer då gode mannens hörande är obligatoriskt. Någon särskild föreskrift om att han skall närvara synes inte behövlig. Om gode mannen någon gång skulle vara förhindrad, får han se till att hans ersättare inställer sig eller, om sådan inte finns, att ersättare såvitt möjligt förordnas.

Borgenärsförteckningen, vilken tjänstgör som röstlängd, skall enligt förslaget upprättas av gode mannen. Den skall innehålla borgenärernas namn, de fordringsbelopp för vilka rösträtt utövas samt uppgift om eventuella anmärkningar. Om någon borgenär anmält högre belopp än som tagits upp i bouppteckningen eller i protokoll från gäldenärens edgång skall detta antecknas. I röstlängden införs vidare annan fordran som kan ge rösträtt och varom gode mannen eller gäldenären senare fått kännedom. Innehåller ackordsförslaget bestämmelse om full betalning intill visst belopp, skall borgenärernas fordringar i borgenärsförteckningen reduceras med samma belopp. Om värdet av förmånsrätt i viss egendom bedöms understiga fordringen får borgenären tas upp som röstberättigad i motsvarande mån. Av 26 § sista stycket (jfr 31 § sista stycket i departementsförslaget) följer att ränta skall räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man. Fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter kursen sagda dag.

Om anmärkning gjorts mot någon fordran skall detta antecknas i röstlängden. Som framgår av 26 § andra stycket (jfr 31 § andra stycket i departementsförslaget) utgör anmärkning inte hinder mot röstning.

Enligt förslaget skall borgenärssammanträdet ledas av konkursdomaren, som bör kunna godta borgenärsförteckningen utan närmare kontroll om inte gäldenären eller någon borgenär begär ändring. Det är lämpligt att han frågar de närvarande om de har några invändningar mot förteckningen. Gode mannen skall tillhandagå med upplysningar och bör vara beredd att i behövlig utsträckning förete det material på vilket förteckningen grundas.

Vid sammanträdet skall uppgift lämnas borgenärerna om ändringar i bouppteckningen som gäldenären gjort i samband med att han avlagt ed. Av 16 § första stycket i beredningens förslag (jfr 26 § i departementsförslaget) följer att ackordsförhandling undantagsvis kan inledas utan att ed avlagts. Saken är naturligtvis av intresse för borgenärerna. Det föreslås därför att, när gäldenären inte avlagt ed, underrättelse skall lämnas om anledningen därtill.

Det kan tänkas att nya anmälningar eller anmärkningar görs vid sammanträdet. De får i så fall antecknas i protokollet.

Omröstningen på sammanträdet sker på grundval av gode mannens röstlängd med de ändringar och tillägg som följer av vad som förekommit på sammanträdet.

Departementschefen. I departementsförslaget har föreskriften om tidpunkten för borgenärssammanträdet sammanförts med övriga bestämmelser om sammanträdet. I sak överensstämmer departementsförslaget med beredningens förslag.

30 §

Denna paragraf, som motsvarar 25 § i lagberedningens förslag, innehåller regler om borgensmans och likställdas rösträtt.

Gällande rätt. När löftesman eller annan som är jämte gäldenären ansvarig för betalningen av en fordran anmält sig till deltagande i ackordet och dessutom borgenären anmält fordringen, äger de enligt 22 § AckL tillsammans röst, beräknad efter den anmälda fordringen. Om de inte kan enas gäller borgenärens mening om inte de andra löser ut honom eller full säkerhet ställs för hans fordran.

Lagberedningen. Bestämmelsen i 25 § i beredningens förslag motsvarar i sak 22 § AckL med den ändring som följer av att särskild anmälan i allmänhet inte behöver göras för att rösträtt skall få utövas.

Departementschefen. Även departementsförslaget motsvarar i sak 22 § AckL.

31 §

Denna paragraf, som motsvarar 26 och 32 §§ i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna om röstning vid borgenärssammanträdet.

Lagberedningen. Enligt första stycket skall omröstning angående ackordsförslaget ske vid sammanträdet.

Den som varit god man torde f. n. i allmänhet på borgenärssammanträdet företräda de borgenärer som önskar rösta för ackordsförslaget. Enligt förslaget kommer gode mannens ställning att allmänt sett mer likna den som tillkommer konkursförvaltaren. Beredningen har övervägt om det låter sig förena härmed att gode mannen i fortsättningen på borgenärssammanträdet företräder de borgenärer som vill anta förslaget. Ätminstone teoretiskt skulle hans ställning bli klarare om han endast uppträdde i sin egenskap av god man. Det är emellertid förenat med uppenbara praktiska fördelar att han kan företräda de borgenärer som ställer sig positiva till ackordet. Har gode mannen tillstyrkt förslaget, synes också naturligt att han — om förutsättningarna inte ändrats — verkar för dess genomförande. Till jämförelse kan erinras om att även konkursförvaltaren i allmänhet är vald av viss borgenärskrets utan att detta, såvitt är känt, vållat några komplikationer. Gode mannen måste emellertid se till att han inte råkar i en verklig intressekonflikt. Han får då avträda från godmansskapet eller avsäga sig uppdrag som vållat konflikten. Om någon borgenär skulle skicka fullmakt till gode mannen med begäran att denne skall rösta mot ackordsförslaget, bör gode mannen inte åta sig uppdraget, men det måste anses åligga honom att som en serviceåtgärd upplysa borgenären om att denne bör använda ett annat ombud.

Borgenär får enligt 26 § andra stycket rösta även om anmärkning föreligger mot hans fordran. Om utgången av omröstningen blir olika alltefter som fordringen medtages eller inte skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning.

De som är närvarande vid sammanträdet skall kunna med bindande verkan även mot den som uteblivit uppdra åt gode mannen att sluta förlikning med den borgenär vars rösträtt är tvistig. Enhälligt beslut förutsätts, givetvis fränsett den mot vars fordran anmärkning framställts. I beslutet kan anges hur långt gode mannen får sträcka sig. Om gode mannen träffar förlikning med borgenären i enlighet med sitt uppdrag, blir förlikningen bindande för övriga borgenärer som omfattas av ackordet och gäldenären.

Av 26 § sista stycket framgår att ränta på borgenärs fordran vid omröstning inte skall räknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man, dvs. samma tidpunkt som enligt 13 § andra stycket (jfr 23 § andra stycket i departementsförslaget) skall tillämpas för ränteberäkningen när bouppteckning görs upp. Fordran i främmande myntslag kommer på samma sätt att beräknas efter den kurs som gällde sagda dag.

Bestämmelserna i 32 § innebär inte någon saklig ändring i förhållande till gällande rätt.

Departementschefen. I departementsförslaget motsvarar första och andra styckena av denna paragraf 26 § första och andra styckena i beredningens förslag. Som ett tredje stycke har i departementsförslaget tagits upp förbud mot förlikning på annat sätt än som anges i andra stycket (jfr 32 § i beredningens förslag). Som ett sista stycke har tagits upp hänvisningen till bestämmelserna om ränteberäkning m. m. (jfr 26 § tredje stycket i beredningens förslag). I sak innebär departementsförslaget inte någon ändring i förhållande till beredningens förslag.

32 §

Denna paragraf, som motsvarar 27 § första och andra styckena i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelserna om återtagande och ändring av ackordsförslag.

Lagberedningen. Den inledda ackordsförhandlingen får inte avbrytas av gäldenären utan bärande skäl vare sig genom konkursansökan eller återkallelse av ackordsförslaget. Om gäldenären inte får fritt återkalla ackordsförslag bör han givetvis inte heller efter eget gottfinnande få ändra förslaget. Beredningen har ansett att man bör kunna göra gäldenärens rätt att återta eller ändra ackordsförslag beroende av konkursdomarens medgivande. Gäldenär som önskar återta eller ändra sitt ackordsförslag får enligt beredningens förslag anmäla sin önskan därom och ange skälen till sin ändrade inställning. Konkursdomaren skall alltid höra gode mannen över framställningen. Ändringar som sker i uppehållande syfte bör inte tolereras.

Frågan om återkallelse får av konkursdomaren prövas vid borgenärs-sammanträdet. I allmänhet torde det vara av värde att kunna höra gäldenären närmare och inhämta borgenärernas mening. Godtagbart skäl till återkallelse kan föreligga t. ex. om det framgår att gäldenären på grund av att den ekonomiska situationen ändrats eller av annan orsak är ur stånd att genomföra ackordet och betryggande borgen saknas.

Som framgår av första stycket får gäldenären göra framställning om återkallelse eller ändring senast omedelbart före omröstningen på borgenärs-sammanträdet. Har framställning inte gjorts då kan han sålunda inte senare få ta tillbaka eller ändra sitt erbjudande.

Medger konkursdomaren att ackordsförslag återkallas, torde någon utsikt inte längre finnas att ackord skall komma till stånd. Det kan dock tänkas att talan fullföljs mot beslutet och att detta ändras i högre instans så att återkallelse vägras. Ackordsfrågan bör därför inte anses avgjord förrän beslutet vunnit laga kraft. Föreskrift härom finns i 46 § av förslaget (jfr 44 § i departementsförslaget). Trots att beslutet inte vunnit laga kraft bör konkursansökan som regel enligt 19 § i förslaget (jfr 13 § i departe-

mentsförslaget) prövas i vanlig ordning eftersom skälig anledning torde saknas att ackord kommer till stånd.

Om konkursdomaren på borgenärssammanträdet tillåter gäldenären att ändra förslaget och detta inte därigenom blir ofördelaktigare för borgenärerna, skall det nya förslaget prövas på sammanträdet om särskilda skäl inte föreligger för uppskov. Anledning till uppskov kan vara att konkursdomaren funnit tveksamt huruvida förslaget försämrats eller ej. Beslutas uppskov skall även borgenärer som inte varit tillstades vid sammanträdet få tillfälle att delta i omröstningen om det ändrade ackordsförslaget.

Tillstadesvarande borgenärer skall höras innan konkursdomaren beslutar i uppskofsfrågan. Om uppskov bestrids av borgenärer som utgör sådant antal eller representerar sådant fordringsbelopp att de kan rösta ned ackordsförslaget, bör uppskov inte komma i fråga annat än av alldeles speciella skäl.

Det sammanträde till vilket prövningen skjuts betecknas i förslaget som fortsatt sammanträde och skall hållas inom tre veckor. Fristen bör inte av konkursdomaren sättas längre än som oundgängligen behövs.

Något formellt hinder föreligger inte mot att gäldenären, sedan han tillåtits ändra ackordsförslaget och prövningen uppskjutits till fortsatt sammanträde, begär att få återkalla förslaget och att detta medges honom om omständigheter tillkommit som gör återkallelse motiverad. Motsvarande gäller ändring av ackordsförslaget.

Det föreligger i allmänhet inte något hinder mot att särskild talan förs mot konkursdomarens beslut under ackordsförhandlingen. När konkursdomaren har avslagit begäran av gäldenären om tillstånd att få ta tillbaka eller ändra ackordsförslag eller har medgett ändring av sådant förslag, skulle det emellertid vara opraktiskt att tillåta särskild talan och riskera att ackordsfrågan måste vila i avbidan på avgörandet av besvärsmålet. I första stycket ges därför uttryckligt förbud mot särskild talan. Den som vill klaga får alltså göra det i samband med talan mot slutligt beslut i ackordsärendet. Om konkursdomaren eller rätten medger gäldenären att ta tillbaka ackordsförslag, har däremot slutligt beslut meddelats i ackordsärendet. Detta medför att borgenärerna på borgenärssammanträdet får ta ställning till ackordsförslaget som det föreligger efter konkursdomarens beslut. Frågan om återkallelse eller ändring kan sedan aktualiseras i samband med fastställelseprövningen. Det föreligger i och för sig inte något hinder mot att konkursdomaren om han vägrat att medge återkallelse själv under sin fortsatta handläggning ändrar ståndpunkt. Har frågan hänskjutits till rätten, ligger det i sakens natur att rätten kan medge återkallelse. På samma sätt kan omprövning tänkas när ändring medgetts eller vägrats. För ändring eller återkallelse gäller emellertid alltid den förutsättningen att gäldenären framställt sitt yrkande därom före borgenärernas omröstning.

Det är uppenbart att borgenärerna, om ackordsförslaget ändrats, måste få tillfälle att ta ställning till det nya förslaget.

Departementschefen. Frågan om återkallelse av ackordsförslag har behandlats i den allmänna motiveringen i samband med frågan om konkursansökan under förhandling om offentligt ackord. Bestämmelserna i departementsförslaget om återkallelse och ändring av ackordsförslag överensstämmer i sak med beredningens förslag. Vissa redaktionella jämkningar har vidtagits. Föreskrifter om att konkursdomaren skall inhämta yttrande av gode mannen eller höra borgenärerna har därvid utmönstrats och avses i stället skola tas upp i särskilda tillämpningsföreskrifter.

33 §

Denna paragraf, som motsvarar 28 § i lagberedningens förslag, innehåller en allmän bestämmelse om uppskov.

Lagberedningen. Enligt beredningens förslag kan det tänkas att borgenär får del av anmärkning ganska sent, kanske först på själva borgenärssammanträdet. Det kan därför behövas att sammanträdet ajourneras för ytterligare utredning.

Enligt denna paragraf kan konkursdomaren medge uppskov när särskilda skäl föreligger. Anstånd bör inte beviljas när omständigheterna tyder på att syftet är att förhåla saken. Om prövning av ackordsförslaget uppskjuts gäller samma tidsgräns som enligt 27 § (jfr 32 § i departementsförslaget).

Uppskov bör inte medges mer än en gång. Det är sålunda inte avsett att uppskov enligt 27 och 28 §§ (jfr 32 och 33 §§ i departementsförslaget) skall få följa efter varandra.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med den allmänna uppskovsbestämmelsen i beredningens förslag. Utformingen av återvinningsreglerna i departementsförslaget kan medföra att uppskov bör meddelas i vissa återvinningssituationer. Enligt 18 § i departementsförslaget skall sålunda återvinningstalan väckas före borgenärssammanträdet och återvinningssvaranden kan komma att delta i ackordsförhandlingen med fordran som han kan få mot gäldenären om återvinningstalan bifalls. Om återvinningstalan väckts så sent att återvinningssvaranden inte hunnit få del av den före borgenärssammanträdet bör uppskov ske.

34 §

Denna paragraf, som motsvarar 30 § första—tredje och femte styckena i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om när ackord skall fastställas av konkursdomaren och när ackordsfrågan skall hänskjutas till rätten.

Lagberedningen. Beredningen föreslår att, om ackordsförslaget antagits vid borgenärssammanträdet, frågan om fastställelse i första hand skall tas upp av konkursdomaren. Om något bestridande inte förekommer och konkursdomaren för sin del finner att ackordet bör fastställas, behövs inte något särskilt sammanträde.

Om någon borgenär skulle bestrida fastställelse och anför beaktansvärda skäl, kan prövningen bli mera komplicerad. Det är därför lämpligt att den i sådana fall ankommer på rätten. Däremot bör bestridande inte föranleda att saken hänskjuts till rätten om vad som anförs till stöd därför uppenbarligen inte kan medföra att fastställelse vägras. För den händelse konkursdomaren, när han tar upp fastställelsefrågan själv finner att beaktansvärda skäl föreligger mot fastställelse synes också lämpligt att saken hänskjuts till rätten. Om rösträtt för någon borgenär är tvistig och det därför inte kan avgöras huruvida förslaget antagits av borgenärerna eller ej, torde också vara naturligt att, i överensstämmelse med den nuvarande ordningen, både den tvistiga rösträttsfrågan och fastställelseprövningen hänskjuts till rätten. Tvistefrågan kan påkalla ytterligare utredning, förlikningsförhandlingar kan behöva föras osv. Bestämmelser om att hänskjutande till rätten skall ske i angivna fall har förts in i första och andra styckena av paragrafen.

När frågan om fastställelse inte skall prövas av rätten, skall konkursdomaren enligt tredje stycket fastställa ackordet.

Enligt förslaget kommer fastställelseprövningen i allmänhet att företagas av konkursdomaren. Han bör före sammanträdet slut få veta huruvida fastställelse bestrids. Efter omröstningen bör han därför fråga om någon bestrider fastställelse. Om bestridande förekommer bör han göra sig underbyggd om grunden därtill och söka utreda saken såsom vid förberedelse i tvistemål. Några särskilda bestämmelser härom synes inte behöva tagas in i lagen. Det är i och för sig inte något som hindrar borgenär att komma in med bestridande efter borgenärssammanträdet om saken ännu inte avgjorts. Konkursdomaren får då pröva om fog har anförts för yrkandet. I sådant fall liksom om han finner att hinder mot fastställelse föreligger enligt 33 § (jfr 36 § i departementsförslaget) skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

Det kan ibland vara svårt för konkursdomaren att avgöra huruvida frågan om fastställelse bör hänskjutas till rätten. Det kan också ibland vara ändamålsenligt att han dröjer något med sitt avgörande, t. ex. för att ge tillfälle till komplettering av behörighetshandlingar. Behovet av anstånd med beslutet blir också större i och med att prövningen enligt förslaget i allmänhet företas av konkursdomaren redan i samband med borgenärssammanträdet. I sista stycket anges därför att beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka om inte längre rådrum är nödvändigt på grund

av särskilda omständigheter. Sådana omständigheter kan föreligga redan på grund av materialets omfattning.

Departementschefen. I departementsförslaget har bestämmelsen undergått en viss jämkning. I första stycket anges att konkursdomaren, om ackordsförslaget antagits vid borgenärssammanträdet och anledning förekommer att ackordet inte skall fastställas, skall hänskjuta ackordsfrågan till rätten. Vidare anges att detta skall ske också då det ej kan avgöras om förslaget antagits eller förkastats. I annat fall skall han fastställa ackordet. Andra stycket i departementsförslaget överensstämmer i sak med femte stycket i beredningens förslag.

35 §

Denna paragraf, som motsvarar 31 § i lagberedningens förslag, behandlar den situationen att det med hänsyn till att anmärkning framställts vid fastställelseprövningen inte kan avgöras om ackordsförslaget blivit antaget.

Gällande rätt. I 30 § AckL föreskrivs för det fallet att utgången av omröstningen över ackordsförslaget vid fastställelseprövningen befinnes vara beroende på huruvida gjorda anmärkningar godkänns eller inte att rätten, om den i övrigt finner skäl att meddela fastställelse på ackordet, först skall pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir lika vare sig övriga anmärkningar godkänns eller ej. Över beslutet får klagan inte föras.

Lagberedningen. Denna paragraf motsvarar i sak 30 § AckL. Genom att förlikningsmöjligheterna vidgats i 26 § av förslaget (jfr 31 § i departementsförslaget) får bestämmelsen mindre betydelse än motsvarande bestämmelse i gällande lag.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag och gällande rätt.

36 §.

I denna paragraf, som motsvarar 33 och 34 §§ i beredningens förslag, tas upp de omständigheter som medför att rätten inte får fastställa ackord.

Gällande rätt. Enligt 32 § första stycket AckL får ackord inte — även om det inte är bestritt — fastställas av rätten i följande fall, nämligen 1) när ärendet inte handlagts i laga ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång, 2) när gäldenären rymt för gäld, 3) när det kan antagas att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat nå-

gon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet, 4) när ackordet inte ger 50 procent och 5) när ackordet uppenbarligen är till skada för borgenärerna. Enligt 32 § andra stycket skall, om fastställelse vägras enligt 1) och förslaget inte är att anse som förkastat eller förfallet, ärendet återförvisas till borgenärerna. Mot återförvisningsbeslutet får talan inte föras. Enligt 33 § AckL skall rätten dessutom efter förhållandena pröva om fastställelse skall vägras när det till följd av bristande utredning inte kan med visshet bedömas om ackordet leder till skada för borgenärerna eller fastställelse bestrides på den grund att **säkerhet inte finns för ackordets fullgörande**.

Lagberedningen. Bestämmelsen i 33 § första stycket 1) överensstämmer i sak med 32 § första stycket 1). Enligt AckL står borgenärssammanträdet under ledning av rättens ombudsman. Enligt förslaget leds den av konkursdomaren. Om fastställelseprövningen skall i första hand företagas av konkursdomaren får han alltså bedöma sin egen handläggning av ärendet. Detta torde emellertid inte behöva inge några principiella betänkligheter. Även i vanlig rättegång får domstolen se tillbaka på processen och kan uppvisa att den begått något fel.

Regleringen i 32 § andra stycket AckL har i huvudsak behållits i förslaget men med hänsyn till att handläggningen vid borgenärssammanträdet åvilar konkursdomaren har uttrycket "visas åter till borgenärerna" ersatts med att tillfälle skall beredas borgenärerna att ånyo pröva ackordsfrågan.

Bestämmelse, som motsvarar 32 § första stycket 2) AckL, har beredningen inte funnit behövlig. Om gäldenären avviker före borgenärssammanträdet torde borgenärerna knappast anta ackordsförslaget. Skulle detta ändå någon gång ske eller avviker gäldenären efter omröstningen synes fastställelse i grövre fall böra vägras enligt 33 § 4) eller 34 § i förslaget.

Bestämmelserna i 33 § 3) och 4) i förslaget motsvarar i sak 32 § första stycket 3) och 5) AckL. Bestämmelsen i 33 § 2) ersätter 32 § första stycket 4) AckL.

Beredningen har funnit lämpligt att bestämmelserna om fastställelseprövningen delas upp på det sättet att i 33 § uppmärksammas särskilt angivna grövre fall i vilka fastställelse skall vägras ex officio medan 34 § får rymma fall då fastställelse kan vägras efter omständigheterna om det yrkas.

I överensstämmelse med gällande rätt nämns i 34 § särskilt att borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande inte finns. Anledning att vägra fastställelse enligt 34 § kan vidare t. ex. vara att det på grund av gäldenärens uppträdande i samband med ackordsförhandlingen är tveksamt om han kommer att lojalt verka för ackordets fullgörande eller att röst som avgetts av gäldenären närstående varit tungan på vågen för ackordets antagande. Ganska påtagliga skäl bör föreligga för att fastställelse skall vägras på grund av denna bestämmelse.

Departementschefen. Enligt min mening blir lagtexten mera överskådlig om samtliga anledningar att vägra fastställelse sammanförs i en paragraf. I departementsförslaget har därför den i 34 § i beredningens förslag angivna grunden att vägra fastställelse tagits upp som ett andra stycke. I sak överensstämmer departementsförslaget med beredningens förslag.

37 §

Denna paragraf, som motsvarar 39 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om tillsyn över offentligt ackord.

Lagberedningen. Som anförts i den allmänna motiveringen innebär förslaget att ett kontrollförfarande tillskapas i fråga om ackordets fullgörande. Konkursdomaren skall sålunda vid behov förordna gode mannen eller annan lämplig person att öva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Även vikarie skall kunna förordnas.

Begäran om förordnande av tillsynsman kan göras vid borgenärssammanträdet eller vid annat tillfälle, även sedan ackordet fastställts. Framställningen skall göras till konkursdomaren vid den domstol där ackordsfrågan handlagts.

I andra stycket lämnas allmänna anvisningar om vad gäldenären bör iaktta i förhållande till tillsynsmannen. Om påföljd av försummelse från gäldenärens sida ges bestämmelser i 40 § (jfr 38 § i departementsförslaget).

I fråga om entledigande av tillsynsman skall enligt tredje stycket vad som i 5 § sista stycket (jfr 3 § sista stycket i departementsförslaget) sägs om god man ha motsvarande tillämpning. Av 42 § andra stycket (jfr 40 § andra stycket i departementsförslaget) följer att arvode till tillsynsman m. m. i vissa fall bestäms av rätten.

Beredningen framlägger samtidigt förslag om att rätt till arvode och kostnadsersättning till tillsynsman skall vara förenad med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket HB, dvs. på samma sätt som ersättning till gode mannen.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

38 §

Denna paragraf, som motsvarar 40 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om förverkande av offentligt ackord.

Gällande rätt. Enligt 37 § AckL förfaller den eftergift som genom ackordet tillerkänts gäldenären om det efter fastställelsen framkommer att gäldenären med avseende på ackordsförhandlingen gjort sig skyldig till oredlig-

het mot borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande. Detta rubbar dock inte borgenärernas rätt att göra ackordet gällande i övrigt mot gäldenären eller borgensmän för detta.

Lagberedningen. Den gällande ordningen har ansetts böra modifieras. Gäldenären kan enligt 39 § i förslaget (jfr 37 § i departementsförslaget) ställas under tillsyn med avseende på ackordets fullgörande. Om gäldenären inte lojalt fullgör sina åligganden kan det vara motiverat att ackordsförmånen förklaras förverkad när något allvarligt ligger gäldenären till last. Ackordseftergiften bör dock inte för den skull förfalla utan vidare. Frågan måste i stället prövas av rätten efter omständigheterna. Gäldenären kan även på annat sätt försumma sina åtaganden enligt ackordet så grovt att det kan vara motiverat att ackordet förverkas. Om förverkande i de fall som här berörts skall förutsätta rättens prövning, synes det naturligt att motsvarande gäller i de fall då förverkande nu sker ex lege. För en sådan ändring talar även att ackordets förverkande kan försämra borgenärernas ställning liksom att det ovillkorliga redlighetskravet på gäldenären slopats i förslaget. Första stycket av denna paragraf innehåller därför till en början att rätten på ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan förklara ackordseftergiften förfallen i vissa fall. Först nämns att det visar sig att gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer. Härmed åsyftas endast sådana fall då det otillbörliga förfarandet ägt rum före eller i samband med ackordsförhandlingen. Vidare nämns att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande. Slutligen upptas som grund till förverkande att gäldenären åsidosatt vad som åligger honom enligt 39 § andra stycket i förslaget (jfr 37 § andra stycket i departementsförslaget) eller på annat sätt uppenbart försummat sina åtaganden enligt ackordet. Att gäldenären inte är i stånd att genomföra ackordet är dock i och för sig inte förverkandeanledning.

Är tillsyn anordnad bör förverkande inte tillgripas på grund av försumelse eller illojalt handlande från gäldenärens sida förrän tillsynsmannen gjort vad han kan för att påverka gäldenären i rätt riktning när det är motiverat. Om tillsyn inte är anordnad, kan det ibland vara lämpligt att först pröva sådan.

Ansökan om förverkande skall göras vid den domstol där god man förordnats och handläggas enligt ärendelagen. Behörig att göra ansökan är borgenär som omfattas av ackordet.

Då ärendet kan röra ett stort antal intressenter har det ansetts lämpligt föreskriva att förlikning inte är tillåten. När ansökan om förverkande bifalls, gäller beslutet till förmån för alla borgenärer som omfattas av ackordet. Om ansökan av viss borgenär ogillats, torde res judicata föreligga även mot övriga borgenärer.

Även om ackordseftergiften förklarats förfallen, kan borgenärerna enligt andra stycket — i överensstämmelse med vad som nu gäller — i övrigt göra ackordet gällande mot gäldenären och borgensmän för detsamma. Borgenärerna får alltså göra ackordet gällande i de delar som är förmånliga för dem och åberopa borgen för ackordet men är inte bundna av den eftergift som ackordet inneburit från deras sida.

Departementschefen. I sak överensstämmer departementsförslaget med beredningens förslag. Redaktionellt har paragrafen jämkats, varvid bl. a. förverkandeanledningarna tagits upp i numrerade punkter.

39 §

Denna paragraf, som motsvarar 41 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om företeende av behörighetshandlingar.

Lagberedningen. Kraven på behörighetshandlingar för borgenärerna lätas väsentligt i förslaget. Bevis om att ställföreträdare för borgenär är behörig behöver inte förete annat än om konkursdomaren eller rätten av särskilda skäl fordrar bevis. Sådan särskild anledning föreligger t. ex. om gode mannen eller borgenär gör anmärkning beträffande behörigheten och anmärkningen inte kan lämnas utan avseende.

Beredningen har ansett att man i huvudsaklig överensstämmelse med 2 § tredje stycket sista punkten ärendelagen men till skillnad mot vad som gäller enligt RB (12 kap. 9 § första stycket) bör kunna låta samma ordning gälla i fråga om den som uppger sig vara ombud för borgenär. Om någon uppträder som ombud utan att vara behörig, blir han ansvarig för skada som han vållar (jfr 25 § avtalslagen och 12 kap. 20 § RB).

Om behörighetshandling inte är tillgänglig när den behövs, skall ställföreträdaren eller ombudet enligt andra stycket få tid att förete sådan handling. Det synes inte behövt att som i 12 kap. 9 § andra stycket RB, uttryckligen stadga att handläggningen får fortsättas om uppskov finnes olägligt.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

40 §

Denna paragraf, som motsvarar 42 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om prövning av arvode och kostnadsersättning för god man eller tillsynsman.

Lagberedningen. Arvodesprövning bör kunna påkallas inte bara av gäldenären och den arvodesberättigade utan också av borgenär, vars fordran om-

fattas av ackordet. Gäldenären kan känna sig stå i viss beroendeställning till gode mannen och därför dra sig för att begära rättens prövning. Det synes emellertid inte motiverat att borgenär får begära prövning av ersättningsfrågan även sedan ackordet fullgjorts. Första stycket har avfattats i enlighet härmed. Om borgenär gjort framställning innan ackordet fullgjorts, skall saken föras till slut.

Rättens prövning bör kunna avse både arvode och kostnadsersättning till gode mannen. Det är självfallet lämpligast att bådadera prövas på en gång men om t. ex. gode mannen till äventyrs skulle ha försummat att samtidigt begära prövning av både arvode och kostnadsersättning står det honom fritt att återkomma.

Vad som stadgats i första stycket skall enligt andra stycket ha motsvarande tillämpning i fråga om arvode och kostnadsersättning till tillsynsman enligt 39 § (jfr 37 § i departementsförslaget).

Lagrummet skall också tillämpas beträffande arvode och kostnadsersättning till vikarie för god man eller tillsynsman. Uttrycklig bestämmelse här om torde inte behövas.

Fråga om arvode eller kostnadsersättning skall handläggas enligt ärendelagen.

Departementschefen. I departementsförslaget har denna paragraf tagits upp i saklig överensstämmelse med beredningens förslag.

41 och 42 §§

Dessa paragrafer, som motsvarar 43 § och 44 § första stycket i lagberedningens förslag innehåller bestämmelser om fullföljd mot konkursdomarens beslut.

Gällande rätt. Enligt 40 § AckL skall talan mot konkursdomarens beslut föras i hovrätten. Talan får dock inte föras mot beslut att entlediga gode mannen. Besvärstiden räknas beträffande beslut om inledande av offentlig ackordsförhandling från det kungörelse om förhandlingen infördes i allmänna tidningarna.

Enligt 41 § första stycket AckL går beslut om inledande av ackordsförhandling i verkställighet utan hinder av att ändring söks.

Lagberedningen. Enligt 43 § första stycket i förslaget får talan föras mot olika beslut som konkursdomaren meddelar. I fråga om beslut enligt 27 § första stycket (jfr 32 § första stycket i departementsförslaget) är dock särskild talan inte tillåten. Det har ansetts ligga i sakens natur att beslut som avser handläggningen skall t. v. tillämpas utan hinder av besvär. Detta gäller t. ex. beslut, varigenom ackordsfrågan hänskjuts till rätten.

I sådana fall då beslutet har rättsverkan har det ansetts behövt att ge

bestämmelse om att beslutet skall gå i verkställighet utan hinder av att ändring söks. I första stycket av 44 § har upptagits föreskrift härom beträffande beslut om förordnande eller entledigande av god man eller tillsynsman, om återkallelse av sådant förordnande eller om offentlig ackordsförhandling. Enligt förslaget kan emellertid förordnas att omedelbar verkställighet inte skall äga rum. Detta kan vara motiverat t. ex. om saken bedöms tveksam och om sådan verkställighet kan medföra att ändring i högre instans skulle bli utan praktisk betydelse.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. För tydlighets skull har angivits att besvärstiden är två veckor (21 § RP).

43 §

Denna paragraf, som motsvarar 45 § i lagberedningens förslag, innehåller bestämmelser om handläggningen av mål om ackord som av konkursdomaren hänskjutits till rätten.

Gällande rätt. I 42 § AckL finns bestämmelser om fullföljd mot borgenärsbeslut som gäldenären eller borgenär anser inte vara lagligen tillkommet. Borgenärernas beslut kan enligt AckL avse förlikning beträffande tvistig röst, uppskov eller fråga om ackordsförslagets antagande (jfr 21 § andra stycket, 23 § andra stycket, 24 § första stycket och 25 § AckL). Enligt 43 § AckL skall ackordsförhandlingsmål utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Om målet utsätts till fortsatt eller ny huvudförhandling kan dock rätten förordna om förberedelse. Uteblir part eller annan, som äger att komma tillstådes vid förhandling, utgör det inte hinder för målets handläggning och avgörande. Vid huvudförhandling är häradsrätt domför med tre i nämnden. Beträffande talan mot avgörande i ackordsförhandlingsmål gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om talan mot beslut i mål som väckts vid underrätt.

Lagberedningen. Enligt förslaget skall det ankomma på konkursdomaren att besluta uppskov, 27 och 28 §§ (jfr 32 och 33 §§ i departementsförslaget). Beslut i förlikningsfråga och om ackordsförslagets antagande skall enligt 26 § andra stycket och 29 § (jfr 31 § andra stycket resp. 15 § i departementsförslaget) även framdeles ankomma på borgenärerna, men då konkursdomaren skall leda borgenärssammanträdet kommer borgenärernas beslut i regel att i sin tur resultera i ett beslut av honom. Om t. ex. borgenärernas beslut medför att ackordsfrågan fallit, kommer konkursdomaren att besluta om avskrivning av ackordsärendet. Gäldenären och borgenär som skolat omfattas av ackordet kan då enligt 43 § i förslaget (jfr 41 § i departementsförslaget) fullfölja talan mot detta senare beslut och därmed

också bringa frågan om lagligheten av borgenärernas beslut under prövning. Om borgenärerna enligt 26 § andra stycket (jfr 31 § andra stycket i departementsförslaget) beslutat att anmärkning får förfalla eller inskränkt den eller uppdragit åt gode mannen att sluta förlikning, torde det inte alltid resultera i något direkt beslut av konkursdomaren. Så blir emellertid fallet om ackordsförslaget faller vid borgenärsomröstningen. Konkursdomaren meddelar då ett avskrivningsbeslut och detta kan överklagas. Om ackordsförslaget antagits eller det vid borgenärssammanträdet inte kan avgöras om förslaget antagits eller ej, kan frågan om lagligheten av borgenärsbeslutet bedömas i samband med prövningen enligt 30 eller 31 § (jfr 34 och 35 §§ i departementsförslaget).

Om borgenärsbeslut, varigenom det anförtrotts gode mannen att sluta förlikning, inte skulle vara lagligen tillkommet, skall rätten självfallet inte grunda sitt avgörande på en förlikning som ingåtts av gode mannen med stöd av uppdraget. Något behov av motsvarighet till 42 § AckL synes därför inte föreligga enligt förslaget.

I likhet med vad som gäller enligt AckL får klagan inte föras mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning, 31 § andra punkten i förslaget (jfr 35 § i departementsförslaget). I överensstämmelse med gällandet rätt får särskild talan inte heller föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna åter skall behandla ackordsfrågan, 33 § andra stycket sista punkten (jfr 36 § i departementsförslaget).

Departementschefen. Jag delar beredningens uppfattning att någon motsvarighet till 42 § AckL inte behövs. Departementsförslaget har utformats i enlighet härmed. Även i övrigt överensstämmer departementsförslaget med beredningens förslag.

Frågan om rättens sammansättning har inte reglerats särskilt. RB:s regler om rättens sammansättning i tvistemål gäller alltså. Detta innebär efter den nyligen genomförda underrättsreformen att tingsrätten vid huvudförhandling i ackordsfrågor skall utgöras av ett juristkollegium.

Domförhetsreglerna överensstämmer med motsvarande bestämmelser i 211 § KL i dess lydelse enligt lagen (1969:805) om ändring i konkurslagen (jfr prop. 1969 : 44).

44 §

Denna paragraf, som motsvarar 46 § första stycket i beredningens förslag, innehåller uttryckliga bestämmelser om när ackordsfrågan skall anses avgjord.

Lagberedningen. I klarhetens intresse har i förslaget uttryckligen angetts när ackordsfrågan skall anses avgjord. Saken har intresse i fråga om konkursansökan, 19 §, utmätning, 20 §, och återvinning, 38 § (jfr 13, 14

resp. 17 § i departementsförslaget). Ackordsfrågan anses självfallet också avgjord när den förfaller enligt 19 § sista stycket (jfr 13 § sista stycket i departementsförslaget).

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

45 §

Denna paragraf motsvarar 49 § i lagberedningens förslag.

Gällande rätt. Enligt 49 § får konkursdomaren även om han är jävig, meddela beslut om avvisande av ansökan om offentlig ackordsförhandling och om förordnande av god man. Jäv skall i vissa fall anmälas till hovrätten.

Lagberedningen. Enligt förslaget får konkursdomaren utan hinder av jäv meddela föreläggande om komplettering av ansökan om förordnande av god man eller om ackordsförhandling, avvisa sådana ansökningar om gäldenären underlåtit att följa kompletteringsföreläggande samt översända ansökan om förordnande av god man till behörig konkursdomare. Konkursdomare som är jävig får däremot enligt förslaget inte förordna god man eller meddela beslut om offentlig ackordsförhandling.

Bestämmelsen i AckL om anmälan av jäv till hovrätten i vissa fall har ansetts överflödig och fått utgå.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

46 och 47 §§

Dessa paragrafer, som motsvarar 50 och 51 §§ i lagberedningens förslag, innehåller straff- och åtalsregler.

Gällande rätt. Enligt 50 § AckL skall borgenär, som för sin röst betingat sig särskilda fördelar av gäldenären eller av annan på gäldenärens vägnar straffas med dagsböter eller fängelse i ett år. Böterna tillfaller kronan. Åtal mot gäldenär för brottsligt förhållande mot borgenärer får, liksom åtal för brott enligt 50 § AckL, väckas vid den rätt där ackordsförhandlingen äger eller ägt rum.

Lagberedningen. Bestämmelsen om fördelar som betingats av annan på gäldenärens vägnar har utgått i förslaget. Det är ändå klart att sådant ansvar inträder om borgenären gynnas av gäldenären vare sig det sker di-

rekt eller indirekt genom någon medhjälpare till gäldenären. Bestämmelsen att böter tillfaller kronan har ansetts överflödig.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

48 §

Denna paragraf, som motsvarar 53 § i lagberedningens förslag, innehåller vissa begränsningar i lagens tillämpningsområde.

Gällande rätt. Enligt 55 § AckL tillkommer rätt att erhålla ackord enligt AckL inte 1) oskiftat dödsbo, 2) sparbank och sådana centralkassor för jordbrukskredit som i avseende på konkurs är underkastade de särskilda bestämmelser som är meddelade beträffande sparbanks konkurs, 3) bankbolag, 4) de föreningar för anskaffande av lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom på vilka gällande bestämmelser om hypoteksföreningar eller bostadskreditföreningar äger tillämpning, 5) sjukkassor, understödsföreningar och andra försäkringsföreningar samt 6) försäkringsbolag.

Lagberedningen. Som angetts i den allmänna motiveringen har beredningen ansett att undantaget för dödsbo bör utgå. I övrigt åsyftas inte någon saklig ändring av vad som gäller enligt AckL. Sjukassor har inte ansetts behöva nämnas. I den mån enskilda sjukassor fortfarande finns kvar torde de falla under lagen om understödsföreningar.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i huvudsak med beredningens förslag. Bostadskreditföreningar har emellertid fått utgå ur uppräknningen (jfr SFS 1968: 577). Försäkringsföreningar synes ej heller böra särskilt anges vid sidan av försäkringsbolag.

Övergångsbestämmelserna

Lagberedningen. Den föreslagna nya lagen skall träda i stället för AckL som alltså bör upphävas. Kungörelsen (1921 : 574) med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs blir överflödig med den nya utformningen av reglerna om utseende av god man. Föreskrift om upphävande av kungörelsen har upptagits i andra stycket av övergångsbestämmelserna.

När en ackordsförhandling börjat enligt AckL, är det lämpligast att förfarandet får fortgå enligt äldre lag. Föreskrift om detta har införts som tredje stycke i övergångsbestämmelserna.

Det bör inte möta betänkligheter mot att rättshandlingar som ingåtts före den nya lagens ikraftträdande blir föremål för återvinning vid offentligt ackord. Om konkurs kommer till stånd i stället för ackord, blir handlingen

ju i lika mån återvinningsbar. Enligt förslaget blir därför återvinningsbestämmelserna tillämpliga, när beslut om ackordsförhandling meddelas enligt den nya lagen. Den presumtiva återvinningssvarandens ställning försämrars inte genom förslaget på något beaktansvärt sätt.

Det är önskvärt att den nya ordningen kommer att tillämpas så snart som möjligt efter lagens ikraftträdande. God man enligt nya lagen bör kunna förordnas redan innan lagen träder i kraft, när man har anledning att räkna med att beslut om ackordsförhandling kommer att meddelas enligt nya lagen. Inledningsskedet beräknas ta upp till två månader i anspråk. Ansökan om förordnande av god man enligt nya lagen bör därför få göras, när endast en kortare tid, förslagsvis en månad, återstår till dess nya lagen träder i kraft. Härvid bör 1—9 §§ i nya lagen vinna tillämpning (jfr 2—10 §§ i departementsförslaget). Fjärde stycket i övergångsbestämmelserna har utformats i överensstämmelse med vad som nu sagts. Det får förutsättas, att när god man förordnats enligt nya lagen, ett eventuellt beslut om ackordsförhandling också meddelas enligt denna lag.

Departementschefen. Frågan om upphävande av kungörelsen med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs får tas upp i samband med tillämpningsföreskrifterna till den nya lagen. Jag har ansett lämpligt att bestämmelserna om förordnande av god man får träda i kraft först i samband med ikraftträdandet av övriga bestämmelser i lagen. I övrigt överensstämmer departementsförslaget med beredningens förslag.

3.2 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen

Lagberedningen. Enligt förslaget till ny ackordslag inskränks borgenärernas rätt att få gäldenären försatt i konkurs medan förhandlingar om en uppgörelse pågår under insyn av god man enligt ackordslagen. Också i övrigt medför förslaget ökade möjligheter till ackord utan konkurs. Det kan övervägas om inte bestämmelserna om ackord i konkurs mot den angivna bakgrunden kunde avskaffas. Detta skulle innebära att, sedan väl konkurs inträffat, gäldenären inte skulle kunna få den att upphöra annat än genom förlikning med alla fordringsägare enligt 149 § KL. En sådan reglering skulle emellertid bli stel. Den nya ordning som föreslagits beträffande ackordsförhandling utan konkurs kan nämligen inte utesluta, att konkurs kan inträffa trots att ett ackord skulle vara förmånligare för både borgenärerna och gäldenären. Denna kan t. ex. ha underlåtit att försöka att få en ackordsförhandling till stånd på grund av bristande kännedom om de möjligheter därtill som står till buds. Det kan också tänkas, att det efter konkursbeslutet inflyter medel, t. ex. efter en framgångsrik rättegång

eller på grund av arvfall eller lotterivinst och att det därigenom öppnas möjlighet att genomföra ett ackord som kan medföra fördelar för borgenärerna jämfört med ett fortsatt konkursförfarande. Även i andra fall är ackord tänkbart. Sålunda kan exempelvis en värdefull hyresrätt eller agentur eller liknande komma att räddas, om konkursen kan avbrytas. I vissa fall kan det också vara av värde att ha tillgång till ackordsförhandling i konkurs, om det är av särskilt intresse att få fordringsanspråken prövade. Man kan då börja med konkurs och sedan övergå till ackordsförhandling i denna.

De nuvarande reglerna om ackord i konkurs bör anpassas till bestämmelserna i förslaget till lag om ackordsförhandling. En fullständig överensstämmelse mellan ackordsreglerna i KL och den föreslagna lagen om ackordsförhandling kan emellertid inte uppnås. Detta hänger bl. a. samman med att gäldenären vid ackordsförhandling utan konkurs behåller rådhetsen över sin egendom, låt vara att han enligt förslaget till lag om ackordsförhandling bör rätta sig efter gode mannens anvisningar, medan han i konkurs däremot förlorar rätten att bestämma över sina tillgångar.

Man skulle kunna tänka sig att konkursen får vila medan ackordsfrågan behandlas. En sådan lösning passar emellertid endast när ackord är aktuellt redan före konkursutbrottet eller aktualiseras i omedelbart samband med detta. I annat fall har bevaknings- och anmärkningsfrister redan bestämts och konkursförfarandet löpt vidare. Vilandeförklaring på detta senare stadium skulle vålla åtskilliga praktiska olägenheter, inte minst om konkursen senare måste fullföljas på grund av att ackord inte kommer till stånd. Det är å andra sidan inte heller tillräckligt motiverat att utesluta ackordsförhandling på grund av att konkursförfarandet kommit ett stycke på väg. Man bör därför inrikta sig på att liksom nu genom lagstiftningen försöka samordna förfarandena.

Ändringarna i KL är i stort sett att betrakta som följdändringar för att bringa reglerna om ackord utan och i konkurs i största möjliga överensstämmelse. I enlighet härmed föreslås ändring av 5, 10, 19, 35, 66, 67, 109, 121, 127, 146, 150—174, 183, 204, 208, 210, 211 och 213 §§ KL. Härjämte föreslås en ny bestämmelse i KL, 10 a §. Slutligen föreslås att 220 § KL upphävs. Bestämmelsen är så föråldrad att den bör upphävas utan avvaktan på en allmän översyn av KL (jfr 46 kap. 15 § RB).

Departementschefen. Institutet ackord i konkurs torde komma att få mycket begränsad praktisk betydelse. Det finns därför anledning överväga om det relativt komplicerade regelsystemet härom bör avskaffas. Jag har dock liksom beredningen stannat för att föreslå att bestämmelser i ämnet bibehålls tills vidare. Frågan får övervägas på nytt i samband med den pågående översynen av KL.

Liksom beredningen anser jag att konkursen i princip bör fortgå medan

ackordsfrågan behandlas. Departementsförslaget har utformats i enlighet härmed. F. ö. är ändringarna i KL endast följdändringar till förslaget om ackordslag. De överensstämmer i sakligt hänseende i allt väsentligt med beredningens förslag.

Redaktionellt har i departementsförslaget ändringarna i KL utformats så att nuvarande bestämmelser som helt saknar motsvarighet i förslaget upphävts medan nytillkomna bestämmelser tagits upp under nya paragrafbeteckningar. Detta har medfört att i departementsförslaget 5, 10, 19, 35, 42, 44, 66, 67, 109, 121, 127, 146, 150—158, 161, 162, 164—166, 168, 169, 172, 183, 204, 208, 210 och 213 §§ ändras medan 159, 160, 163, 167, 173, 174 och 220 §§ upphävs. De paragrafer som tillkommer i departementsförslaget har betecknats som 10 a, 171 a, 171 b och 171 c §§. Beträffande de upphävda paragraferna får jag hänvisa till vad som anförs under 146, 158, 161, 164 och 166 §§.

5 §

Departementschefen. Enligt bestämmelserna i förslaget till ackordslag kan konkursansökan vilandeförklaras, då god man förordnats. Sedan offentlig ackordsförhandling inletts får ansökan om konkurs normalt inte bifallas. Genom denna paragraf hänvisas till dessa bestämmelser.

10 §

Departementschefen. I departementsförslaget har i 10 § införts en regel som motsvarar bestämmelsen i 6 § fjärde stycket i förslaget till ackordslag. Paragrafen har samtidigt redaktionellt ändrats.

10 a §

Departementschefen. I denna paragraf har tagits upp en motsvarighet till 6 § tredje stycket i förslaget till ackordslag.

19 och 35 §§

Lagberedningen. När konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen, räknas enligt 35 § KL fristerna vid återvinning till dagen för beslutet om inledande av ackordsförhandling i stället för dagen för konkursansökningen. Motsvarande gäller, när konkurs följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna. Syftet med regleringen är, att borgenärerna skall kunna låta en offentlig ackordsförhandling pågå utan risk att återvinningsfrister löper ut under tiden.

Beredningen förordar att 35 § KL ändras så att fristerna för återvinning i stället skall räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man, när sådant förordnande föregår och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av förordnandet förföll eller, när offentlig ackords-

förhandling följt, denna upphörde. Ändringen medför att borgenär inte under pågående förhandling om ackord behöver söka gäldenären i konkurs för att hindra att frister för återvinning löper ut. Med hänsyn till att tidsfristen för konkursansökan generellt sätts så lång som till tre veckor har det inte syntts behövt att i något fall räkna densamma först från att kungörelse om ackordsförhandlings upphörande skett. Förslaget medför en följdändring i 19 § sista stycket KL. Av 9, 14 och 15 §§ i förslaget till lag om ackordsförhandling framgår när verkan av godmansförordnandet upphör (jfr 7, 8, 24 och 26 §§ i departementsförslaget). När offentlig ackordsförhandling upphör utan att ackord kommit till stånd, skall kungörelse utfärdas om detta. Till skillnad mot vad som f. n. gäller räknas enligt förslaget fristen för ansökan om konkurs inte från kungörelsen utan från tidpunkten då förhandlingen upphörde. Å andra sidan har fristen förlängts med en vecka, varför det inte uppkommer någon saklig skillnad av betydelse.

Enligt 35 § KL gäller vidare, att om sådan åtgärd som sägs i 28, 29, 30, 32 eller 33 §§ företagits efter att beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats, skall den mot vilken åtgärden vidtagits alltid anses ha haft skäligen anledning till antagande att gäldenären var på obestånd. Det finns inte någon anledning att ändra den regeln, eftersom ansökningen om förordnande av god man inte i och för sig omges med någon publicitet. En annan sak är, att borgenärerna i regel får underrättelse om situationen så snart gäldenären inställt sina betalningar och av den anledningen ej därefter kan åberopa god tro i fråga om insolvensen.

Bestämmelserna i 19 § sista stycket KL föreslås ändrade som en konsekvens av den nya utformningen av 35 § KL.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. I stället för ackordsförhandlingen upphörde har använts uttrycket ackordsfrågan avgjordes. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

42 och 44 §§

Departementschefen. Paragraferna har ändrats till överensstämmelse med 3 § andra stycket andra punkten i förslaget till ackordslag (jfr prop. 1969: 119 s. 37 f).

66 och 67 §§

Lagberedningen. Enligt 62 § KL gäller, att egendomen i konkursboet i princip skall säljas så snart som möjligt efter första borgenärssammanträdet. I 66 § finns vissa undantag från denna regel, när gäldenären framlägger ackordsförslag. Bestämmelserna är olika beroende på om förslaget ingetts senast på första borgenärssammanträdet eller därefter. Enligt hu-

vudregeln i första stycket skall i förra fallet anstå med vidare försäljning tills ackordsfrågan avgjorts. Detsamma gäller enligt andra stycket i vissa fall då förslaget ingetts senare, bl. a. om det tillstyrkts av förvaltaren eller antagits av borgenärerna.

Enligt förslaget vidgas möjligheterna att hindra en inte önskvärd realisation av egendomen i konkursboet. Man bör också kunna nöja sig med en enklare reglering än den nuvarande, eftersom ackord i konkurs är mycket sällsynta. Sedan ackordsförslaget inkommit föreslås försäljning i princip inte få ske innan ackordsfrågan avgjorts, om inte rättens ombudsman medger det. Försäljning skall emellertid utan vidare få ske i den mån det behövs för ändamål som anges i 170 § i förslaget (jfr 171 § KL). Realisation föreslås också få äga rum i den mån det är förenligt med ackordsförslaget. Om det t. ex. är fråga om ett avvecklingsackord och den aktuella försäljningen framstår som ett naturligt led i avvecklingen, föreligger inte något hinder mot försäljningen. Är det däremot avsett att en pågående rörelse skall fortsättas efter ackord, bör objekt som behövs för den fortsatta driften normalt inte säljas innan ackordsfrågan avgjorts. Det bör kunna överlämnas åt förvaltaren att avgöra, om situationen är sådan att försäljning får ske enligt det sagda. När det är tveksamt om realisation är tillåtlig eller ej, bör förvaltaren däremot samråda med rättens ombudsman och vid behov utverka hans tillstånd.

Ibland kan möjligen försäljning böra ske trots att det strider mot syftet med ackordsförslag. En snabb försäljning kan sålunda vara mycket väsentlig för konkursboet. Det kan också vara så, att försäljning redan är påbörjad när ackordsförslag inkommer och att det är mycket olägligt att inhibera den. Särskilt om utsikterna till ackord är små kan det vara olämpligt att uppehålla avvecklingen av boet. Förslaget ger därför förvaltaren en generell befogenhet att låta sälja egendomen i boet om rättens ombudsman lämnar sitt samtycke.

I förslaget inskränks gäldenärens nuvarande ovillkorliga rätt enligt 66 § sista stycket KL att få till stånd försäljning. Ändringen hänger samman med att gäldenären i fortsättningen inte skall få rätt att som nu fritt återkalla eller ändra ackordsförslaget. Hans mening skall emellertid helt naturligt också i fortsättningen beaktas. Det förutsätts, att förvaltaren även utan uttrycklig föreskrift inhämtar gäldenärens åsikt beträffande mera betydelsefulla försäljningsfrågor, när det kan ske. Genom att det allmänna redlighetskravet för gäldenären föreslås avskaffat blir tredje stycket i 66 § överflödigt.

Förslaget till ändring i 67 § innebär en ytterligare inskränkning av förmånsberättigad borgenärs rätt att få till stånd försäljning av egendom, i vilken borgenären har särskild förmånsrätt. Det rör sig i allmänhet om en relativt kort tidrymd innan ackordsfrågan klarnat och möjligheterna att uppnå ackord kan kanske förbättras avsevärt, om tillräckligt rådrum finns

för förhandlingar utan att egendom som behövs för fortsatt drift behöver säljas. Anstånd med försäljning skall enligt förslaget endast få äga rum om rättens ombudsman och förvaltaren finner att avsevärd förlust annars kan vållas konkursboet eller att genomförandet av ackord skulle väsentligt försvåras. Om anstånd skulle framstå som obilligt mot borgenären, får försäljningen inte stoppas enligt förslaget. Som exempel på detta anges att borgenären redan medgett långt anstånd eller att hans rätt är i fara därför att egendomen sjunker i värde.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

109 §

Lagberedningen. I 108 § KL ges regler om handläggningen av tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot företagna bevakningar. De tvistefrågor som kvarstår efter förlikningssammanträdet inför rättens ombudsman skall enligt 109 § ofördröjligen tagas upp till prövning av rätten.

Enligt förslaget skall kvarstående anmärkningstvister som är av betydelse för utgången av ackordsfrågan behandlas i samband med denna. Det kan då vara opraktiskt att den vanliga prövningen av tvistiga fordringar i konkursen fortgår parallellt härmed. Som ett andra stycke i denna paragraf har därför tagits in en bestämmelse om att rätten får uppskjuta denna prövning till dess ackordsfrågan blivit avgjord, om det är ändamålsenligt. I den mån vanlig prövning av anmärkningstvist behövs även om ackord kommer till stånd (se 169 § i förslaget) bör uppskov ej äga rum.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

121 §

Lagberedningen. I paragrafen behandlas borgenärs rätt till kvittning i konkurs. I sista stycket av gällande 121 § regleras det fallet att konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som förfallit på grund av konkursen, eller konkursen följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om förhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna. Borgenären får då ej till kvittning mot skuld till gäldenären använda fordran för vilken han enligt AckL inte haft kvittningsrätt, om ackord kommit till stånd. Som ett led i tillskapandet av ett särskilt inledningsskede vid ackordsförhandling, under vilket försök till frivillig uppgörelse kan företagas, föreslås nu att kvittningsförbudet skall vidgas att gälla när förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, den-

na upphörde. Frågan har samband med 35 § i förslaget och 36 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 20 § i departementsförslaget). Den här upptagna utformningen av 121 § är provisorisk i avvaktan på resultatet av den pågående översynen av bestämmelserna om kvittning i konkurs.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

127 §

Lagberedningen. I 126 och 127 §§ KL regleras när utdelning skall äga rum i konkursen. Bl. a. gäller enligt 126 § tredje stycket, att utdelning, som kan ske till förmånsberättigade borgenärer, inte får uppskjutas i väntan på utdelning till andra borgenärer. Om det enligt 66 § skall anstå med försäljning av boets egendom, får enligt 127 § utdelning endast ske till de förmånsberättigade borgenärerna.

Bestämmelserna i 127 § bör ges ett mera generellt innehåll. Den nya utformningen skall ses i samband med bl. a. de ändringar av 66 och 67 §§ som föreslagits. Enligt den förslagna lydelsen kan förvaltaren, med rättens ombudsmans samtycke, låta anstå med utdelning i den mån det föranleds av ackordsförslaget.

Om ackordsförslaget inte lägger hinder i vägen för utdelning, skall förvaltaren följa de allmänna utdelningsreglerna i 126 §. Sker utdelning till borgenär som skulle omfattas av ackordet och kommer ackord till stånd, får utdelningen avräknas på vad borgenären äger utfå enligt ackordet. Vad de borgenärer som skulle omfattas av ackordet kan ha fått i utdelning i konkursen inräknas alltså i ackordsprocenten.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

146 §

Lagberedningen. Konkursen är enligt 146 § KL avslutad, när förslag till slututdelning enligt utfärdad kungörelse först finns att tillgå för granskning. Reglerna i 66 § KL medför väl i allmänhet, att något slututdelningsförslag inte läggs fram så länge ackordsfrågan är aktuell. Om detta ändock skulle ske, skall ackordsfrågan enligt 173 § KL anses förfallen den dag då kungörelse om slututdelning utfärdas.

Det kan inte uteslutas att slututdelningsförslag läggs fram trots att ackordsfrågan är aktuell. Enligt 173 § KL skulle i så fall ackordsfrågan anses förfallen den dag då kungörelse om utdelning utfärdas. Någon gång kan borgenärerna emellertid ha intresse av att ackordsfrågan inte förfaller då. Det kan t. ex. hända, att någon gäldenären närstående ställer medel till för-

fogande för att göra ackordsförslaget tillräckligt attraktivt. I ett andra stycke av denna paragraf har därför angetts att ackordsförslag som ingetts innan konkursen avslutats får prövas i vanlig ordning. Den nuvarande regleringen i 173 § har fått utgå.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag. 173 § har i departementsförslaget upphävts.

150 och 151 §§

Departementschefen. I departementsförslaget, som i sak överensstämmer med beredningens förslag, motsvarar 150 § första stycket nuvarande 150 § medan 151 § motsvarar nuvarande 151 § 1. 150 § andra — fjärde styckena i förslaget motsvarar i sak 11 § andra — fjärde styckena i förslaget till ackordslag. Enligt de föreslagna bestämmelserna skall ackordsförslag inges i tre exemplar mot f. n. två. Ett behålls av konkursdomaren medan förvaltaren och rättens ombudsman tillställs var sitt. Bevakningsskyldigheten kvarstår i KL. I andra stycket har därför angetts att minsta dividenden får underskridas om samtliga kända borgenärer som bevakat fordran och skulle omfattas av ackordet medgett detta. Vad som i 151 § 2 i nuvarande lydelse sägs om verkan av brist i ackordsförslagets innehåll har sin motsvarighet i 150 § första stycket och 153 § i departementsförslaget. De nuvarande bestämmelserna i 151 § 3 och 4 om hinder mot att ta upp ackordsförslaget då gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet, rymt för gäld eller vägrar att avlägga bouppteckningsed föreslås utgå.

Ändringarna sammanhänger med att redlighetskravet för gäldenären fått utgå samt att enligt 154 § i förslaget kallelse till borgenärssammanträde får utfärdas utan att ed avlagts, om synnerliga skäl föreligger. Dessa ändringar innebär att överensstämmelse nås med förslaget till ackordslag.

152 §

Lagberedningen. Om ackordsförslag inges efter första borgenärssammanträdet, skall enligt huvudregeln i 152 § KL inhämtas yttrande av förvaltaren, huruvida han anser att förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrker han, får förslaget i vissa fall ej tas upp annat än om rättens ombudsman tillstyrker det. Om förslaget inkommit senast på borgenärssammanträdet, behöver yttrande däremot inte inhämtas från förvaltaren eller ombudsmannen.

Reglerna bör förenklas. Enligt förslaget skall rättens ombudsmans och förvaltarens yttranden inhämtas när ackordsförslaget inkommit i rätt tid. Tillstyrker någon av dem att förslaget läggs fram, skall det ske. Om båda avstyrker, skall förslaget inte få tas upp annat än om konkursdomaren anser att synnerliga skäl föreligger till detta.

Förvaltaren skall enligt 156 § i förslaget också uttala sig i frågan om ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna. Detta kan lämpligen ske samtidigt med yttrande enligt 152 §, om förvaltaren hunnit ta ståndpunkt.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

153 §

Departementschefen. Paragrafen, som överensstämmer med beredningens förslag, innebär inte någon saklig ändring i förhållande till gällande rätt.

154—156 §§

Lagberedningen. På motsvarande sätt som i förslaget till lag om ackordsförhandling har i 154 § första stycket öppnats möjlighet att, när synnerliga skäl föreligger, behandla ackordsförslaget utan att gäldenären avlagt bouppteckningsed. Konkursdomaren skall enligt förslaget i kungörelse om borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslaget bl. a. tillkänna, att ackordsförslaget finns tillgängligt hos konkursförvaltaren (154 § andra stycket).

Enligt KL skall både borgenärssammanträde enligt 108 § för handläggning av tvistiga fordringar och sammanträde för behandling av ackordsförslag hållas under ordförandeskap av rättens ombudsman. Om möjligt skall handläggningen ske i ett sammanhang. Enligt förslaget skall ackordsfrågan behandlas under konkursdomarens ledning. Det kan därför inte längre bli fråga om någon gemensam handläggning. Det synes då mest ändamålsenligt, att sammanträde enligt 108 § alltid hålls först för att så många tvistefrågor som möjligt skall kunna redas ut innan omröstning sker om ackordsförslaget. Det är angeläget, att ackordsfrågan avgörs utan dröjsmål, men borgenärerna bör få rådrum för att kunna ta ställning till ackordsförslaget. Enligt 155 § första stycket i förslaget skall sammanträde hållas tidigast tre veckor efter att kungörelse införts i allmänna tidningarna.

Enligt första stycket i nuvarande 156 § skall förvaltaren så snart som möjligt till rättens ombudsman avge yttrande angående de omständigheter som kan inverka på bedömningen av ackordsfrågan. Yttrandet skall innehålla en bestämd förklaring, huruvida han tillstyrker att förslaget antages eller inte. Ombudsmannen skall sedan, minst en vecka före det sammanträde då ackordsförslaget skall behandlas, översända avskrift av förslaget och förvaltarens yttrande till bevakande borgenärer och samtidigt erinra om tid och ställe för sammanträdet.

Enligt förslaget till lag om ackordsförhandling skall gode mannen avge dels en berättelse om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens obestånd m. m., dels yttrande huruvida han anser, att ackordsförslaget bör

antas av borgenärerna. Förvaltarens yttrande enligt 156 § KL bör i princip fylla samma funktion. De förhållanden som under konkursens gång blivit kända för borgenärerna, t. ex. genom berättelse enligt 55 § KL, behöver givetvis inte tas in i yttrandet. Yttrandet bör vara motiverat. Eftersom konkursdomaren enligt beredningens förslag i princip övertar rättens ombudsmans funktioner beträffande ackord skall yttrandet i fortsättningen tillställas konkursdomaren.

Det är angeläget att borgenärerna så snart som möjligt underrättas om att ackord blivit aktuellt. Även om yttrandet inte kommit in skall därför enligt 155 § andra stycket underrättelse jämte avskrift av ackordsförslaget genast sändas till borgenärerna. Förvaltarens yttrande skall enligt 156 § hållas dem till handa senast på det sammanträde då ackordsförslaget skall behandlas. Konkursdomaren skall tillställa borgenärerna handlingarna i ärendet (155 § andra stycket).

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

157 §

Lagberedningen. Första stycket har redaktionellt jämkats till närmare överensstämmelse med 24 § första stycket i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 29 § andra stycket i motsvarande departementsförslag).

Enligt 157 § andra stycket KL ankommer det på rättens ombudsman att upprätta borgenärsförteckning. I analogi med förslaget till lag om ackordsförhandling föreslår beredningen, att det i konkurs skall ankomma på förvaltaren att upprätta sådan förteckning.

Omröstning i ackordsfrågor kan f. n. under konkurs förekomma beträffande anstånd med försäljning av egendom i boet (66 §), uppskov med ackordsförslagets prövning (159 och 160 §§) och ackordsförslagets antagande (162 §). Enligt förslaget kommer omröstning att ske endast i fråga om antagande av ackordsförslaget.

Om gäldenären inte har avlagt ed, skall enligt förslaget till lag om ackordsförhandling underrättelse om anledningen till detta lämnas på borgenärssammanträdet för prövning av ackordsförslaget. Motsvarande skall gälla enligt tredje stycket i denna paragraf.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

158 §

Paragrafen motsvarar 158 och 159 §§ i beredningens förslag.

Lagberedningen. Paragraferna innehåller bestämmelser om borgenärernas rösträtt. Till skillnad från förslaget till lag om ackordsförhandling förut-

sätts för rösträtt vid ackord i konkurs, att fordringen bevakas. I första och andra styckena finns i övrigt bestämmelser som i sak överensstämmer med motsvarande bestämmelser i förslaget till lag om ackordsförhandling.

När sammanträde hålls för behandling av ackordsförslag i konkurs, har de ordinära bevaknings- och anmärkningsfristerna gått ut. Rösträtsfrågan är därmed klar för flertalet borgenärer. Förlikning enligt 108 eller 110 § angående tvistig fordran gäller också. Om anmärkning redan prövats av rätten enligt 109 § när omröstningen om ackordsförslaget skall ske, skall enligt förslaget rättens beslut tillämpas vid omröstningen. Undantag gäller endast, om det före omröstningen visas att beslutet ändrats av högre rätt. I sådant fall blir den högre rättens beslut avgörande. Denna ordning överensstämmer med vad som f. n. gäller enligt KL. I den mån en fordran fortfarande är tvistig när omröstning skall ske och den inte har prövats enligt 109 § skall dock i princip tillämpas en ordning, som motsvarar den som upptagits i 26 § andra stycket förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 31 § andra stycket i departementsförslaget). Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall alltså konkursdomaren vid sammanträdet försöka utreda tvistefrågan och få till stånd förlikning. Han får anpassa handläggningen efter vad som förekommit vid det sammanträde som hållits enligt 108 §.

Om efterbevakning skett, är det inte sagt att tiden för anmärkning har gått till ända före sammanträdet. Några särskilda bestämmelser behövs inte för detta fall. Förvaltaren, gäldenären eller borgenär kan ju framställa anmärkning mot den efterbevakade fordringen senast före omröstningen. Om detta sker, får reglerna om behandlingen av tvistig fordran följas vid sammanträdet.

I huvudsaklig överensstämmelse med förslaget till lag om ackordsförhandling föreslås vidare, att om alla närvarande medgett att anmärkning får förfalla eller inskränkt den eller uppdragit åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenären, detta även binder den som uteblivit. Om förlikning inte kan träffas, skall rätten enligt 164 § i förslaget pröva anmärkningen. Avgörandet har betydelse bara för röstningen i ackordsfrågan. Bevakningstvist kan därför någon gång komma att prövas i vanlig ordning enligt 109 § även om den varit föremål för prövning enligt 164 § i förslaget.

I 158 § första stycket i gällande lag erinras om de inskränkningar i röst-rätten som följer av 112 och 120 §§. Eftersom borgenärssammanträde för prövning av ackordsfrågan enligt förslaget skall ledas av konkursdomaren blir någon hänvisning till 112 § ej längre aktuell. Av samma anledning kommer någon hänvisning till 120 § andra stycket inte i fråga, när konkursdomaren skall leda sammanträdet för behandling av ackordsförslaget. Vad som sägs i 120 § första stycket blir uppenbarligen tillämpligt även utan hänvisning. Den nuvarande hänvisningen till 120 § har därför fått utgå.

Innehållet i 159 § i förslaget har sin förebild i 32 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 31 § i departementsförslaget). Det har inte ansetts påkallat, att med hänsyn till den nya 159 § ändra lydelsen av 110 §, vilken avser förlikning med en mera vittgående verkan.

Departementschefen. I departementsförslaget överensstämmer ändringarna i sak med beredningens förslag. Redaktionellt har samtliga bestämmelser förts samman i 158 §. Nuvarande 159 §, som i förslaget ersatts av 161 §, föreslås upphävd.

161 §

Paragrafen motsvarar 160 och 161 §§ i beredningens förslag.

Lagberedningen. Reglerna om återkallelse och ändring av ackordsförslag samt om uppskov med sammanträde för prövning av förslaget föreslås i dessa paragrafer ändrade så att de stämmer överens med 27—28 §§ i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 32—33 §§ i departementsförslaget).

Förbudet i 160 § första stycket mot "särskild talan" gäller vid sidan av bestämmelsen i 210 § första stycket KL som i första ledet endast anger att klagan överhuvud får föras i hovrätten. Bestämmelserna i nuvarande 160 § KL har utgått som en följd av att redlighetskravet på gäldenären avskaffats.

Departementschefen. Ifrågavarande bestämmelser har i departementsförslaget sammanförts i denna paragraf, medan 160 § KL föreslås upphävd.

162 §

Departementschefen. Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar 15 § i förslaget till ackordslag.

164—166 §§

Departementschefen. Bestämmelserna motsvarar 34—36 §§ i förslaget till ackordslag. Bestämmelserna i nuvarande 163, 167 och 174 §§ återfinns i 164 och 166 §§ i förslaget, varför förstnämnda paragrafer kan upphävas.

168—169 §§

Departementschefen. Paragraferna motsvarar 19 och 21 §§ i förslaget till ackordslag.

171 a—c §§

Paragraferna motsvarar 171—173 §§ i beredningens förslag.

Lagberedningen. Det synes naturligt att talan om återvinning skall kunna föras utan hinder av att ackord fastställts. Talan skall kunna väckas så länge ackordet inte fastställts. Vid sidan om 171 § första stycket gäller den frist som är angiven i 39 § andra stycket KL.

I 38 § andra stycket i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 18 § i departementsförslaget) har upptagits en regel om hur det skall förfaras med vad som återvinns. Vad som vinnns genom talan om återvinning eller liknande talan skall enligt denna bestämmelse, sedan kärandens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om inte annat bestämts genom ackordet. I fråga om ackord i konkurs synes klart, att om återvinningstalan redan slutförts när ackordsförslag inges, hänsyn till vad som återvunnits skall ha tagits vid ackordsprocentens bestämmande.

För det fall att återvinningstalan inletts men ej slutförts när ackordsförslag inges bör detta innehålla bestämmelse, hur det skall förfaras med vad som kan återvinnas. Om ackordsförslaget ej ger upplysning eller om återvinningstalan aktualiseras först sedan ackordsförslaget ingetts, synes emellertid en regel böra finnas. Bestämmelsen måste beakta att vad som återvinns möjligen kan behövas för att tillgodose förmånsberättigade borgenärer eller för att betala konkurskostnader och massagäld. I sista stycket anges därför, att vad som vinnns genom återvinningstalan och inte behövs för ändamål som anges i 170 § första stycket i förslaget (171 § enligt departementsförslaget) skall tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom detta.

Regeln bör tillämpas analogt vid återgång och återkrav som avses i 18 § boskillnadslagen, 3 § lösöreköpsförordningen och 117 försäkringsavtalslagen.

I huvudsaklig överensstämmelse med 39 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 37 § i departementsförslaget) har öppnats möjlighet att ordna särskild tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Förvaltaren eller annan lämplig person kan förordnas till tillsynsman.

I 173 § ges bestämmelser om arvode och annan ersättning till tillsynsman, vilka i sak motsvarar 42 § andra stycket i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 40 § i departementsförslaget). Fråga om arvode eller kostnadsersättning skall av rätten handläggas enligt ärendelagen.

Samtidigt framläggs förslag om att rätt till arvode och kostnadsersättning till tillsynsman skall vara förenad med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket HB.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

172 §

Paragrafen motsvarar 174 § i beredningens förslag.

Lagberedningen. Paragrafen motsvarar 40 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 38 § i departementsförslaget). Endast sådana fall då det otillbörliga förfarandet ägt rum före eller i samband med konkursen avses.

Fråga om förverkande av eftergift genom ackord skall av rätten handläggas enligt ärendelagen.

Den nuvarande regleringen i 173 § har fått utgå (jfr vad som anförts under 146 §).

Motsvarighet till 174 § i gällande lag har tagits in i 165 § andra stycket sista punkten i förslaget (jfr 166 § andra stycket sista punkten i departementsförslaget).

Departementschefen. Departementsförslaget motsvarar i sak beredningens förslag. På grund av den ändrade redaktionella utformningen av departementsförslaget har 173—174 §§ upphävts.

183 §

Lagberedningen. I 183 § första stycket andra punkten KL ges nu regler om talerätt mot vissa beslut som fattats på borgenärssammanträde inför rättens ombudsman och som rör ackord. Eftersom sådant sammanträde enligt förslaget skall ledas av konkursdomaren kan reglerna utgå. I stället kommer de allmänna reglerna i 210 § KL om rätt till talan mot beslut av konkursdomaren att gälla.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

204 §

Lagberedningen. 204 § KL har justerats med hänsyn till att ackordsförslag enligt 150 § första stycket i förslaget skall inges i tre exemplar. I samband härmed har texten också redaktionellt jämkats.

Departementschefen. I departementsförslaget har ändringarna inskränkts till första stycket.

208 §

Lagberedningen. Paragrafen motsvarar 52 § i förslaget till lag om ackordsförhandling.

Departementschefen. I departementsförslaget har under denna paragraf givits befogenhet för Kungl. Maj:t att ge särskilda föreskrifter om dagbok och akter i konkursärenden.

210 §

Lagberedningen. I 210 § tredje stycket KL anges, att vissa beslut av konkursdomaren går i verkställighet utan hinder av förd klagan. Hovrätt äger dock meddela förbud mot vidare verkställighet. Omedelbar verkställighet får inte ske i fråga om beslut varigenom vite utdömts.

Enligt förslaget skall även beslut om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 172 § få verkställas utan hinder av att ändring i beslutet söks. Bestämmelsen har utformats i närmare överensstämmelse med 44 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 42 § i departementsförslaget).

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

213 §

Departementschefen. Bestämmelserna i 213 § har ändrats till överensstämmelse med 46 § i förslaget till ackordslag.

Övergångsbestämmelserna

Lagberedningen. Några särskilda övergångsbestämmelser till 10 och 10 a §§ är ej behövliga. Skulle vid nya lagens ikraftträdande finnas ineliggande konkursansökan, på vilken 10 § i gällande lag var tillämplig, får i stället 10 och 10 a §§ i den nya lagen tillämpas. Har avvisning redan med rätta skett enligt äldre lagen, kan sökanden ej få den nya lagen tillämplig endast genom att överklaga avvisningsbeslutet.

Om ackordsförslag getts in före den nya lagens ikraftträdande, synes i enkelhetens intresse mest ändamålsenligt, att äldre lag tillämpas i fråga om det ackordsförslaget. Föreskrift härom ges i andra stycket av övergångsbestämmelserna. Det medför bl. a., att de nya reglerna i 171 § om återvinning och i 172 § om tillsyn (jfr 171 a och 171 b §§ i departementsförslaget) inte blir tillämpliga, när ackordsförslaget getts in före den nya lagens ikraftträdande.

När konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, skall enligt 35 § KL vid tillämpningen av reglerna om återvinning i vissa fall anses som om konkursansökningen gjorts, när beslutet om inledande av offentlig ackordsförhandling meddelades. Enligt motsvarande lagrum i förslaget kan i stället dagen för ansökningen om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling vara avgörande. När beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats före den nya lagens ikraftträdande synes 35 §

i dess äldre lydelse fortfarande gälla. Detsamma gäller 19 §. Bestämmelse om detta har tagits in som tredje stycke i övergångsbestämmelserna.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

3.3 Förslaget till lag om ändring i giftermålsbalken

8 kap. 5 §

Lagberedningen. I 8 kap. 5 § giftermålsbalken (GB) finns bestämmelser om ansvar för make eller trolovad som fått en gåva av andra maken eller sin trolovade, när det visar sig att givaren inte kan svara för de skulder som han hade när gåvan blev gällande enligt 8 kap. 12 §. Enligt sista stycket i 5 § får ansvaret enligt paragrafen inte göras gällande, om talan om återvinning till givarens konkursbo är anhängig. Återvinning enligt KL har alltså företräde framför det anspråk mot mottagaren som förevarande paragraf ger enskild borgenär. I och med att möjlighet öppnas till återvinning vid offentligt ackord bör motsvarande gälla beträffande sådan återvinnings-talan.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

13 kap. 15 §

Lagberedningen. 13 kap. GB innehåller regler om bodelning. Enligt 15 § första stycket kan make ge in bodelningshandlingen till rätten. Har make vid bodelningen i märklig mån eftergett sin rätt och kommer han i konkurs efter ansökan som gjorts inom ett år från det att bodelningshandlingen gavs in till rätten, kan bodelningen på talan av borgenärerna gå åter enligt KL.

Enligt 33 § första stycket KL gäller nämligen, att om gäldenären i märklig mån eftergett sin rätt vid bodelningen mellan honom och hans make eller dennes arvingar, bodelningen går åter på talan av konkursboet, om bodelningshandlingen inte getts in till rätten tidigare än ett år innan konkursansökningen gjordes. Motsvarande gäller, om vid bodelningen egendom till skada för borgenärerna frångått make mot att fordran på honom utlagts på hans lott. I senare fallet skall dock 29 § tredje stycket KL ha motsvarande tillämpning, vilket medför viss inskränkning av återvinningsmöjligheten. Av 35 § KL följer, att fristen i vissa fall utsträcks när konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling. Erinran om denna förlängning saknas i 13 kap. 15 § GB.

När bodelning går åter, skall maken eller dennes arvingar bära tillbaka

vad de fått vid bodelningen. Konkursboet svarar i sin tur för att återbäring också sker av den egendom som gäldenären fått vid bodelningen. Enligt 13 kap. 15 § andra stycket GB har reglerna om återgång i första stycket inte tillämpning, när maken är död och eftergiften gjorts av hans arvingar. Föreskrifter om återgång av bodelning finns även i 21 kap. 5 § ärvdabalken (ÄB).

Då reglerna om återvinning i KL enligt förslaget till lag om ackordsförhandling blir tillämpliga även vid offentligt ackord, måste 13 kap. 15 § första stycket andra punkten giftermålsbalken kompletteras. Det har därvid synts lämpligt att låta den nuvarande mera utförliga regleringen ersättas av en erinran om bestämmelserna i KL och lagen om ackordsförhandling. För fullständighetens skull föreslås att även ÄB nämns. Andra stycket i paragrafen har fått utgå som överflödigt med den nya utformningen av första stycket. Förslaget innebär inte beträffande konkurs eller egendomsavträdande till förvaltning av boutredningsman någon saklig ändring i förhållande till gällande rätt. Några särskilda övergångsbestämmelser är inte behövliga.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

3.4 Förslaget till lag om ändring i boskillnadslagen

18 §

Lagberedningen. Till följd av 5 § i promulgationslagen till giftermålsbalken har boskillnadslagen i allmänhet tillämpning på äktenskap som ingåtts innan giftermålsbalken trädde i kraft. I 18 § boskillnadslagen finns regler rörande skifte. Har skiftet länt ena makens borgenärer till förfång, går det enligt andra stycket åter på talan av borgenärerna, om maken försätts i konkurs efter ansökan inom tre månader från att skifteshandlingen ingavs till rätten. Motsvarande gäller, när konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om upphörande av sådan förhandling var införd i allmänna tidningarna och beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tre månader från att skifteshandlingen ingavs till rätten.

I likhet med vad som föreslagits beträffande 35 § KL bör den avgörande tidpunkten vara ansökan om förordnande av god man enligt förslaget till lag om ackordsförhandling. Förutsättningen för detta bör vara, att konkursen följt på ansökan som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde.

Om återvinningstalan skall få föras i samband med offentligt ackord bör motsvarande också gälla talan som avses i 18 § andra stycket boskillnadslagen. Som fjärde punkt i detta stycke har därför tagits in föreskrift, att skiftet på talan går åter om i stället för konkurs offentligt ackord kommer till stånd. Förutsättningarna är desamma som då konkurs följt. Talerätten tillkommer i detta fall borgenär som omfattas av ackordet.

Enligt 12 § 4) i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 22 § 4) i departementsförslaget) skall godmansberättelsen nämna eventuella möjligheter till återvinning eller motsvarande åtgärd. Härmed åsyftas bl. a. talan enligt förevarande 18 § boskillnadslagen. Beträffande sådan talan blir 38 § i förslaget till lag om ackordsförhandling tillämplig. (jfr 17 och 18 §§ i departementsförslaget). Vid ackord i konkurs tillämpas 171 § KL-förslaget (jfr 171 a § i departementsförslaget).

18 § andra stycket boskillnadslagen innehåller också vissa regler av processuell natur. Bestämmelserna ersätts med en erinran om att reglerna angående återvinning i KL och AckL har motsvarande tillämpning beträffande talan om återgång av skifte. Detta innebär inte beträffande konkurs någon ändring i sak.

Äldre lag skall enligt andra stycket i övergångsbestämmelserna gälla när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt förslaget till lag om ackordsförhandling.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

3.5 Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

19 kap. 11 §

Lagberedningen. Enligt 21 kap. 1 § ÄB blir delägarna i dödsbo personligt ansvariga för den dödes kända gäld, om dödsboets egendom inte avträds till konkurs eller förvaltning av boutredningsman efter ansökan som görs senast en månad efter att bouppteckning förrättades. Bestämmelser om boutredningsman finns i 19 kap. ÄB. Enligt 11 § första stycket åligger det boutredningsmannen att utreda boet. Om tillgångarna inte förslår till betalning av skulderna, skall han försöka träffa uppgörelse med borgenärerna. Eftersom dödsbo enligt gällande lag inte har rätt att få offentligt ackord utan konkurs, kan han inte tillgripa offentlig ackordsförhandling. Han måste därför i den situationen enligt 19 kap. 11 § andra stycket ÄB avträda boets egendom till konkurs, om inte uppgörelse nås med borgenärerna eller delägarna betalar bristbeloppet. I förslaget till lag om ackordsförhandling upphävs förbudet mot offentligt ackord för dödsbo. 19 kap. 11 § ÄB bör då ändras så att boutredningsmannen kan vänta med att tillgripa kon-

kurs, om offentlig ackordsförhandling inleds. Beredningen har inte ansett det behövt att föreskriva viss tidsfrist, inom vilken ackordsförhandling skall inledas. Om konkurs blir aktuell, bör boutredningsmannen beakta vad som i 35 § KL sägs om tidsfristerna för återvinning.

Enligt 19 kap. 7 § ÄB gäller, att förordnandet för boutredningsmannen är förfallet om dödsboet kommer i konkurs. Det är knappast lämpligt, att någon motsvarande regel införs för det fallet att offentlig ackordsförhandling inleds. Boutredningsmannen skall alltså fortfarande företräda boet. Detta medför i sin tur, att han inte kan bli god man. Den utredning av boet som han företagit kan emellertid utnyttjas av gode mannen. Boutredningsmannen bör begära förordnande av god man så snart anledning föreligger till sådan förhandling.

Dödsbodelägarerna undgår inte personligt betalningsansvar enligt 21 kap. 1 § ÄB genom att offentlig ackordsförhandling inleds. De får därför se till att egendomen avträds till förvaltning av boutredningsman eller konkurs inom föreskriven tid, om de vill undvika sådant betalningsansvar. Beredningen har övervägt huruvida 21 kap. 18 § ÄB skulle kunna vidgas så att delägares befattning med boet inte medför gäldsansvar om den endast avser åtgärder som erfordras för att söka få ackord till stånd. Något praktiskt behov av en sådan ändring torde dock knappast föreligga och den är inte heller i övrigt säkert motiverad.

Någon särskild övergångsbestämmelse är inte behövlig, eftersom ackord utan konkurs för dödsbo kan förekomma först när den nya lagen trätt i kraft.

Remissyttrandena. *Ackordscentralen, Stockholm* anför i fråga om dödsbodelägarernas personliga ansvar att frågan bör ses i relation till en liknande situation, nämligen vid likvidation av bolag och föreningar. För den praktiska handläggningen vore det av stort värde med en bestämmelse som angav att ett förordnande av god man inför ackord är en åtgärd som upphäver eller uppskjuter skyldigheten att träda i likvidation. Godtages detta borde i konsekvens härmed samma inskränkning kunna gälla även i vad avser skyldigheten att avträda egendom till förvaltning av boutredningsman.

Departementschefen. Vad först beträffar frågan om det personliga betalningsansvaret vid dödsfall och i likvidationssituationerna innebär förslaget till ackordslag att detta ansvar kvarstår oberoende av ackord. En sådan ordning är enligt min mening väl motiverad i likvidationsfallen. När det gäller dödsbodelägares ansvar kan skäl givetvis anföras för att låta ackordsförfarandet få verkan för delägarernas betalningsansvar även när boet inte avträds till förvaltning av boutredningsman. Jag delar emellertid beredningens uppfattning att det inte finns något praktiskt behov av särskilda regler här- om.

Departementsförslaget överensstämmer även i övrigt med beredningens förslag.

3.6 Förslaget till lag om ändring i handelsbalken

17 kap. 4 §

Lagberedningen. Den som enligt AckL förordnats till rättens ombudsman eller god man har enligt 17 kap. 4 § sista stycket HB förmånsrätt för arvode och kostnadsersättning. Eftersom någon rättens ombudsman i fortsättningen inte skall finnas vid offentlig ackordsförhandling utan konkurs föreslås att vad som sägs om honom får utgå ur lagtexten.

I 39 § förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 37 § i departementsförslaget) öppnas möjlighet att förordna lämplig person att öva tillsyn över att gäldenär fullgör sina åtaganden enligt ackord. Som angetts i motiven till paragrafen bör sådan tillsynsman ha samma förmånsrätt för arvode och kostnadsersättning som god man. Detsamma bör gälla den som förordnats till tillsynsman enligt 172 § KL-förslaget (jfr 171 b § i departementsförslaget). Föreskrift om detta har tagits in i sista stycket. Förmånsrätten skall givetvis gälla också för ersättare som förordnas enligt 5 och 39 §§ i förslaget till lag om ackordsförhandling eller 172 § i KL-förslaget (jfr 3 och 37 §§ samt 171 b § i respektive departementsförslag).

För att arvode och ersättning till gode mannen skall utgå med förmånsrätt förutsätts enligt gällande lag, att anspråken prövats enligt AckL. Beredningen har ansett, att detta villkor inte behöver behållas.

Anspråket kan provas efter anmärkning från konkursförvaltaren eller någon borgenär inom bevakningsprocessens ram, om prövning inte skett enligt 42 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 40 § i departementsförslaget). Vad som nu sagts om förhållandet till 42 § i förslaget har beträffande tillsynsman vid ackord i konkurs motsvarande tillämpning med avseende på 173 § i KL-förslaget (jfr 171 c § i departementsförslaget).

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer med beredningens förslag.

17 kap. 8 §

Lagberedningen. Den som får utmätning i lös egendom har enligt 17 kap. 8 § HB förmånsrätt i vad som utmätts. Om konkurs följt på ansökan som gjorts inom en månad från utmätningens dag, får han emellertid inte förmånsrätt i konkursen. Vid utmätning för fordran som hör till gäldenärens make är fristen ett år. I andra stycket behandlas det fallet att konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen. Förmånsrätt gäller inte när beslutet om inledande av ackordsför-

handling meddelats inom en månad eller, beträffande makes fordran, ett år efter utmätningen och konkursen följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna. Andra stycket har tillkommit för att borgenär inte, medan ackordsförhandling pågår skall behöva tillgripa konkurs för att hindra att utmätning för annan borgenärs fordran ger förmånsrätt.

Andra stycket bör jämkas i överensstämmelse med 35 § KL-förslaget. Om konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall enligt förslaget vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man. Genom hänvisning i 17 kap. 9 § 3 mom. sista punkten HB kommer ändringen att gälla även utmätning av fast egendom för fordran, för vilken egendomen inte svarar på grund av inteckning.

Om ackord kommer till stånd, kan inte bara betalning som vunnits genom utmätning utan även förmånsrätt som utmätning normalt medför återvinnas enligt 21 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 16 § i departementsförslaget).

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

De föreslagna ändringarna i 17 kap. handelsbalken bör inte gälla när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt gällande AckL. I stället bör äldre bestämmelser gälla. Övergångsbestämmelse har tagits upp om detta. Den innebär bl. a., att rättens ombudsman som förordnats enligt nuvarande AckL får behålla förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket.

3.7 Förslaget till lag om ändring i lösöreköpsförordningen

3 §

Lagberedningen. Lösöreköpsförordningen innehåller i 3 § bestämmelser av återvinningsliknande karaktär. Bl. a. gäller, att egendom som sålts i den ordning som anges i förordningen räknas till säljarens konkursbo, om denne försätts i konkurs efter ansökan som gjorts inom trettio dagar efter att köpeavhandlingen företeddes inför rätten. Motsvarande gäller, om konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller konkursen följt på ansökan, som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades inom trettio dagar efter att avhandlingen företeddes för rätten.

Denna reglering bör ändras i likhet med vad som föreslagits beträffande bl. a. 35 § KL och 17 kap. 8 § HB.

Enligt 21 § andra stycket i beredningens förslag till lag om ackordsförhandling skall vad som är föreskrivet i 3 § lösöreköpsförordningen med avseende på konkurs ha motsvarande tillämpning om ackord fastställs. En erinran om detta har tagits upp som ett andra stycke i förevarande paragraf.

Enligt sista punkten i paragrafen skall i fråga om talan enligt lagrummet vad som sägs i 39 § KL om återvinning av lös egendom till konkursbo ha motsvarande tillämpning. När ackord utan konkurs fastställs blir i stället bestämmelserna i 38 § i förslaget till lag om ackordsförhandling tillämpliga (jfr 17 och 18 §§ i departementsförslaget).

De nya reglerna bör inte gälla, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt gällande AckL. Några särskilda övergångsbestämmelser synes i övrigt inte behövliga.

Departementschefen. Enligt min mening bör reglerna om återgång av lösöreköp i ackordsfallen tas upp i 3 § lösöreköpsförordningen. I enlighet härmed har i departementsförslaget i ett nytt andra stycke intagits en bestämmelse om att bestämmelserna om återgång vid konkurs äger motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställs. I sista punkten har tagits upp en hänvisning till reglerna om återvinningstalan i ackordslagen. Hänvisningen medför bl. a. att talan om återgång skall väckas före borgenärs-sammanträdet. Någon särskild hänvisning i ackordslagen till ifrågavarande bestämmelser torde inte behövas. I övrigt överensstämmer departementsförslaget i sak med beredningens förslag. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

3.8 Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen

117 §

Lagberedningen. Försäkringsavtalslagen innehåller i 117 § bestämmelser av återvinningsliknande natur. Där ges sålunda regler om återkrav av vissa premiebetalningar. Bakgrunden härtill är, att vissa livförsäkringar är utmätning fria enligt 116 § försäkringsavtalslagen och alltså inte ingår i försäkringstagarens konkursbo. Tecknande av försäkring och premiebetaling kan visserligen tänkas bli föremål för återvinning enligt allmänna bestämmelser, men detta har inte ansetts tillräckligt. I 117 § har lämnats en kompletterande regel. Om försäkringstagaren försätts i konkurs inom tio år från att livförsäkringsavtal ingicks och det visar sig att han under de tre sista åren före konkursbeslutet har till betalning av premie för försäkring som enligt 116 § inte kan utmätas använt belopp som vid betalningstillfället inte stod i skäligt förhållande till hans villkor, kan konkursboet hos försäkringsgivaren

kräva ut vad som sålunda erlagts för mycket i den mån tillgodohavandet förslår. Detta gäller oberoende av försäkringsgivarens goda eller onda tro. Återgångskrav får dock enligt andra stycket inte göras gällande till förfång för den som oåterkalleligt insatts som förmånstagare. Paragrafen innehåller även vissa processuella föreskrifter. Någon utsträckning av fristerna är inte föreskriven för det fallet att ackordsförhandling föregått konkurs.

Beredningen föreslår till en början den jämkningen i första stycket att, när ackordsförhandling inte föregått, konkursansökningen i stället för konkursbeslutet får vara avgörande för fristberäkningen. Detta stämmer överens med den ordning som gäller i fråga om återvinning enligt konkurslagen.

Vidare föreslås att som ett nytt andra stycke införs en föreskrift om det fallet att förordnande av god man enligt förslaget till lag om ackordsförhandling föregått konkursen. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer med vad som föreslagits beträffande 17 kap. 8 § andra stycket HB. Om konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godsmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

I 21 § andra stycket i beredningens förslag till lag om ackordsförhandling angavs att vad som var föreskrivet i 117 § försäkringsavtalslagen med avseende på konkurs skulle ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. I ett nytt sista stycke i förevarande 117 § har upptagits en erinran om möjligheten till återkrav i samband med offentligt ackord.

Medan i konkursfallet talan kan föras endast av konkursförvaltaren, tillkommer det enligt 38 § i förslaget till lag om ackordsförhandling (jfr 17 § i departementsförslaget) vid ackord enskild borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackordet, att föra talan om återkrav. Bestämmelserna i sistnämnda lagrum blir enligt särskild hänvisning i tredje stycket även i övrigt tillämpliga. När talan behöver föras mot gäldenären, måste den alltså väckas medan ackordsfrågan är anhängig men får inte slutligt prövas, innan denna fråga blivit avgjord. Hänvisningen till den föreslagna lagen om ackordsförhandling avser givetvis endast återkrav vid ackordsförhandling utan konkurs. I konkurs skall sålunda de allmänna reglerna i 117 § tillämpas, även om ackord fastställs.

I likhet med vad beredningen föreslagit beträffande ändringarna i 17 kap. HB bör nya lydelsen av 117 § försäkringsavtalslagen inte tillämpas, när beslut om inledande av offentlig ackordsförhandling meddelats enligt AckL. I övrigt synes särskilda övergångsbestämmelser inte behövliga.

Departementschefen. På motsvarande sätt som i fråga om lösöreköpsförordningen har i departementsförslaget reglerna om återkrav av försäkringspremie tagits upp i denna paragraf och inte i förslaget till ackordslag. I sammanhanget bör erinras om att dessa regler avviker från beredning-

ens förslag i fråga om tiden för väckande av återvinningstalan. Enligt 17 § i förslaget till ackordslag skall talan om återvinning väckas före borgenärs-sammanträdet. Genom hänvisningen kommer detsamma att gälla återkrav av försäkringspremie. I övrigt överensstämmer departementsförslaget i sak med beredningens förslag. Av 44 § i förslaget till ackordslag framgår, när ackordsfrågan skall anses avgjord.

3.9 Förslaget till lag om ändring i lagen om vissa kreditinrättnings konkurs

3 §

Lagberedningen. Ändringarna utgör endast följdändringar till KL-förslaget.

Departementschefen. Departementsförslaget överensstämmer i sak med beredningens förslag.

I överensstämmelse med vad som föreskrivits i andra stycket i övergångsbestämmelserna till KL-förslaget har i detta lagförslag angetts, att äldre bestämmelser gäller, när ackordsförslag getts in före de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

3.10 Förslagen till ändring i uppbördsförordningen och förordningen om sjömansskatt

Inledning. Under senare tid har öppnats väsentligt ökade möjligheter för staten att anta ackord i fråga om bl. a. skatter. I 62 § tredje stycket uppbördsförordningen (1953 : 272) finns bestämmelser om ackord beträffande sådana skatter som avses i förordningen. Bestämmelserna omfattar enligt 1 § det stora flertalet direkta skatter, främst statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och kommunal inkomstskatt samt vissa avgifter. För de skatter som inte omfattas av 1 § uppbördsförordningen finns en bestämmelse i förordningen (1965 : 852) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter. Enligt bestämmelsen skall föreskrifterna i 62 § tredje stycket uppbördsförordningen gälla även annan skatt än sådan som avses i uppbördsförordningen även om det inte är särskilt föreskrivet. Enligt 30 § förordningen (1959 : 851) ang. uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. är vad som föreskrivs i uppbördsförordningen om antagande av ackordsförslag som rör skatt tillämpligt på arbetsgivaravgift, som enligt 18 § samma förordning uppbärs av riks-försäkringsverket.

För skattefordringar enligt uppbördsförordningen och vissa andra skattefordringar gäller s. k. absoluta preskriptionstider, dvs. preskription kan inte avbrytas med den verkan att ny preskriptionstid börjar löpa. I 71 § uppbördsförordningen finns bestämmelser om preskription av sådana skatter som avses i förordningen. På samma sätt regleras preskriptionsfrågorna rörande sjömansskatt i 20 § förordningen (1958 : 295) om sjömansskatt.

Beträffande skatter som inte omfattas av nämnda förordningar finns ofta föreskrifter om preskription i de särskilda författningarna. I fråga om vissa skatter, t. ex. arvs- och gåvoskatt, saknas dock speciella föreskrifter om detta.

Enligt huvudregeln i 71 § 1 mom. uppbördsförordningen får åtgärd för att ta ut skatt inte vidtas mot skattskyldig senare än fem år från utgången av det uppbördsår under vilket skatten skolat erläggas enligt verkställd debitering eller, beträffande skatt som arbetsgivare underlåtit att innehålla, fastställts till betalning. Skatt kan bl. a. uttagas genom utmätning. Det är tillräckligt, om själva utmätningen görs före utgången av preskriptionstiden. Vid konkurs anses åtgärd för uttagande av skatt ha skett i tid, om det allmänna före frislens utgång antingen gjort konkursansökan som leder till konkurs eller bevakat fordran i konkurs som följt på gäldenärens eller annan borge-närs ansökan. Anmälan av fordran vid ackordsförhandling torde däremot inte räknas som sådan åtgärd. Enligt andra stycket i 1 mom. förlängs pre-skriptionstiden, när anstånd med betalning av skatt medgetts i anledning av besvär i skattemål. Kammarrättens eller Kungl. Maj:t utslag får då verk-ställas inom två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades.

När arbetsgivare gjort skatteavdrag för preliminär skatt men inte betalat in vad som hållits inne, får lokal skattemyndighet enligt 2 mom. första stycket i 71 § uppbördsförordningen inte fastställa ansvarighet för ar-betsgivaren senare än fem år efter utgången av det uppbördsår då kvar-stående skatt, som svarar mot preliminär skatt för det inkomstår då skat-teavdraget företogs, skulle ha erlagts. Avser avdraget kvarstående skatt, får fastställelsen inte ske senare än fem år efter utgången av det uppbördsår då skatten skolat erläggas enligt verkställd debitering. I fråga om sådan skatt som arbetsgivaren hållit inne genom skatteavdrag får — enligt andra styc- ket i 2 mom. — indrivningsåtgärder inte vidtagas senare än fem år efter utgången av det uppbördsår då beslut om fastställelse enligt första stycket meddelades. Om arbetsgivaren i stället underlåtit att göra skatteavdrag, får enligt tredje stycket hans ansvarighet för skatten inte fastställas eller åtgärder för att ta ut skatten vidtas mot honom sedan arbetstagarens ansvarighet för skatten upphört enligt 1 mom. Enligt sista stycket i 2 mom. får kammarrät- tens eller Kungl. Maj:ts utslag, varigenom arbetsgivare ålagts ansvarighet för arbetstagares skatt, alltid verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades.

I 20 § förordningen om sjömansskatt föreskrivs för det fall att redare un-derlåtit att verkställa avdrag för sjömansskatt, att hans eller sjömannens ansvarighet för skatten inte får fastställas och att inte heller åtgärder får vid- tagas för att ta ut skatten senare än fem år efter det att skatteavdraget skulle ha gjorts. Om skatten innehållits men redaren underlåtit att betala in den får revisionskrav mot redaren inte fastställas senare än fem år från det skatteavdraget skedde. Då sjömansskattenämnden fastställt re-

visionskrav gäller på samma sätt för indrivning en femårsgräns, som räknas från utgången av det år då prövningen skedde. Kammarrätten eller Kungl. Maj:ts utslag får dock verkställas inom två år efter det år då utslaget meddelades.

Skattefordringar är i allmänhet förenade med förmånsrätt enligt 17 kap. 12 § HB. Ackord beträffande skatter som sålunda är förenade med förmånsrätt kan därför inte komma i fråga annat än om förmånsrätten avstås eller om den gått förlorad därför att förfallodagen ligger mer än två år före ackordsuppgörelsen. Den frist som i det sistnämnda fallet återstår till preskriptionsinträdet kan ofta understiga den avsedda betalningstiden för ackordet.

Lagberedningen. Gällande preskriptionstider synes böra förlängas när ackord kommer emellan. Förslaget till lag om ackordsförhandling innehåller inte någon längsta tidsfrist för betalning av vad som eventuellt skall utgå utöver minsta dividend. Det bör självfallet inte bli så att, sedan väl ett ackord genomförts med eller mot det allmännas vilja, staten inte får sin del av ackordslikviden på grund av att dess krav preskriberas före utgången av betalningstiden för ackordet. En ändring bör emellertid inte inskränkas till reglerna i uppbördsförordningen, särskilt som statens fordringar på oredovisade indirekta skatter kan uppgå till betydande belopp.

Preskriptionstiderna bör inte förlängas mer än som är oundgängligt. Det ligger i sakens natur att förlängningen bör avse skatt eller avgift som omfattas av ackordet. När ackord kommer till stånd, bör staten ha samma möjligheter som andra borgenärer att få betalning enligt ackordet. Något behov av att öka fristen, om ackord inte fastställs, anses inte föreligga. Har så lång tid förflutit när förhandlingar rörande ackord blir aktuella att fara för preskription föreligger, får staten i vanlig ordning vidtaga åtgärder för att ta ut skatten. Staten kan ge in konkursansökan och vid behov fullfölja den. Sedan god man förordnats enligt förslaget till lag om ackordsförhandling torde konkursansökan visserligen förklaras vilande, men om ackord inte uppnås kan ansökan tas upp till fortsatt prövning. Om gäldenären skulle bli försatt i konkurs på egen eller annan borgenärs ansökan samt den ansökanen har inkommit efter statens konkursansökan och sedan preskription inträtt, är det ingenting som hindrar att även staten fullföljer sin ansökan i syfte att vinna förklaring om att konkursen avses ha följt på dess ansökan. Det är naturligtvis en olägenhet, om konkursansökan måste inges, eftersom den kanske kan få en negativ återverkan på ackordsförhandlingen, men denna olägenhet synes vara att föredra framför att låta preskriptionsförlängning ske t. ex. så snart som god man förordnats. En sådan lösning kunde nämligen göra en gäldenär mindre benägen att inleda en från borgenärernas synpunkt önskvärd ackordsförhandling.

Förlängningen av tiden för indrivningsåtgärder bör gälla både vid under-

handsackord och offentliga ackord. En förutsättning för förlängning bör självfallet vara att god man hunnit förordnas enligt förslaget till lag om ackordförhandling innan preskription inträtt. Vid underhandsförhandlingar utan god man får staten bevaka att god man förordnas innan tiden löper ut. Vid behov får staten även i detta läge ge in konkursansökan och fullfölja den om god man inte förordnas i tid.

I fråga om längden av den utsträckta tiden synes böra gälla samma frist som när anstånd med betalning av skatt medgetts i anledning av besvär i skattemål. Fristen bör löpa från utgången av det uppbördsår då ackordet skulle varit fullgjort, dvs. om ackordet skulle betalas i flera rater, från utgången av det uppbördsår då den sista av dessa skulle erläggas. Förlängningen skall även gälla fall som anges i 71 § 1 mom. andra stycket och 2 mom. sista stycket uppbördsförordningen och i 20 § sista stycket förordningen om sjömansskatt.

Förlängningen av tiden föreslås avse åtgärder för uttagande av skatt såväl mot den skattskyldige själv som mot arbetsgivare, vilken innehållit men inte betalat in skatt eller underlåtit att göra skatteavdrag. Anledning föreligger däremot inte att utsträcka den tid som lokal skattemyndighet har på sig för att fastställa arbetsgivares ansvarighet enligt 71 § 2 mom. första och tredje styckena. Åtgärder för sådan fastställelse bör vidtagas oberoende av om ackord aktualiserats eller ej.

Förslaget innebär att i 71 § uppbördsförordningen tas in ett 3 mom. som avser det fallet att ackord kommer till stånd. Åtgärder för att uttaga skatt skall då, utan hinder av vad som sägs i 1 eller 2 mom., få vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort. Som förutsättning för förlängning av tiden skall gälla, att god man enligt förslaget till lag om ackordförhandling förordnats före utgången av den frist som anges i 1 eller 2 mom. Vidare föreslås att i 20 § förordningen om sjömansskatt införs ett nytt sista stycke av samma innebörd som nämnda 3 mom. i 71 § uppbördsförordningen. I fråga om andra skatter än dem som omfattas av uppbördsförordningen och sjömansskatteförordningen synes motsvarande reglering böra tas in som ett sista stycke i 1 § i 1965 års förordning om ackord och avskrivning rörande vissa skatter. Förordningen gäller alla statsmedel som i riksstaten hänförs till bevillning, med undantag av postmedel och andra tullmedel än tull, och som ej omfattas av de nyssnämnda förordningarna. Förlängning föreslås under de givna förutsättningarna ske i fråga om tid som enligt särskild föreskrift gäller för vidtagande av åtgärder för att ta ut skatt. I fråga om skatt som är underkastad allmän fordringspreskription är den tid som står staten till buds för indrivningen redan så lång att någon förlängning inte bör ske.

Förordningen ang. uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. avser enligt 1 § avgifter från arbetsgivare enligt lagen om allmän försäkring samt avgift för obligatorisk försäkring i riksförsäkrings-

verket enligt lagen om yrkesskadeförsäkring jämte tilläggsavgift enligt 39 § sistnämnda lag och avgiftstillägg enligt 14 § lagen angående omreglering av vissa ersättningar enligt 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbetet m. m. och dessutom avgift enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift. I fråga om preskription har enligt 30 § i förordningen vad som sägs i 71 § uppbördsförordningen motsvarande tillämpning. De föreslagna ändringarna i sistnämnda paragraf kommer alltså att få verkan även för de allmänna avgifter som omfattas av 1959 års förordning.

Enligt 40 § förslaget till lag om ackordförhandling (jfr 38 § i departementsförslaget) kan den eftergift som gäldenären erhållit genom ackord förverkas. Om ackordet omfattat skatt eller allmänna avgifter som förut sagts och förverkande sker före utgången av de föreslagna förlängda preskriptionstiderna, står det staten fritt att söka indriva de oreducerade skatte- och avgiftsbeloppen.

De nya bestämmelserna kommer efter ikraftträdandet att gälla i alla fall då god man förordnats enligt förslaget till lag om ackordsförhandling. Den omständigheten att — enligt fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till sagda lagförslag — god man kan förordnas enligt den nya lagen innan lagstiftningen i övrigt träder i kraft synes inte påkalla någon särskild övergångsbestämmelse.

Departementschefen. Som beredningen föreslagit bör preskriptionstiderna förlängas när ackord kommer till stånd. Enligt min mening bör emellertid förlängning ske även då ackord ej uppnås. Härigenom undviks bl. a. att ackordsförhandlingen störs av konkursansökan som inges i avsikt att avbryta preskription. Jag föreslår därför att bestämmelsen utformas så att, då god man förordnats, indrivning av skatt får ske inom två år från utgången av det uppbördsår då förordnandet skett, eller, om ackord uppnås, från det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort. Beträffande förordningen (1965: 852) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter bör någon ändring ej vidtas i detta sammanhang. Frågan härom har mindre praktisk betydelse och kan lämpligen tas upp i annat sammanhang.

4. Hemställan

I enlighet med det anförda föreligger förslag till

- 1) *ackordslag,*
- 2) *lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),*
- 3) *lag om ändring i giftermålsbalken,*
- 4) *lag om ändring i lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad,*
- 5) *lag om ändring i ärvdabalken,*
- 6) *lag om ändring i handelsbalken,*

7) *lag om ändring i förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,*

8) *lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,*

9) *lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrättnings konkurs,*

10) *lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272) och*

11) *förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt.*

Jag hemställer, att lagrådets yttrande över förslagen under 1—9 inhämtas enligt 87 § regeringsformen genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

1) Förslag
till
Lag
om ackordsförhandling

Härigenom förordnas som följer.

Förordnande av god man

1 §.

Gäldenär, som är på obestånd och önskar erhålla ackord, äger göra ansökan hos konkursdomaren om att god man förordnas för utredning i saken och förhandling med borgenärerna.

Ansökan görs skriftligen. Den skall innehålla en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi, orsakerna till hans obestånd och det sätt på vilket han avser att tillgodose borgenärerna efter ackord.

Gäldenären skall ange och styrka de omständigheter som betingar konkursdomarens behörighet, om de ej är kända.

Om ackord i konkurs finns bestämmelser i konkurslagen.

2 §.

Framgår ej av ansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig, skall konkursdomaren förelägga gäldenären att avhjälpa bristen inom viss tid efter att denne fått del av föreläggandet. Efterkommer gäldenären ej föreläggandet, skall ansökningen avvisas, om bristen icke har avhjälppts på annat sätt.

3 §.

Har ansökan inkommit till konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända den till konkursdomare som enligt vad handlingarna visar är behörig och underrätta gäldenären. Ansökan skall anses gjord, när den inkom till den förra konkursdomaren.

4 §.

Upptages ansökan, skall god man genast förordnas, om det ej med hänsyn till vad som är upplyst om gäldenärens ekonomi och övriga omständigheter saknas skäligen anledning till antagande att ackord kan komma till stånd.

Konkursdomaren skall underrätta utmätningsmannen i gäldenärens hemvist om förordnandet.

5 §.

Till god man förordnas tillförlitlig och kunnig person, som kan antagas åtnjuta borgenärernas förtroende och i övrigt vara lämpad för uppdraget. Han bör ha avlagt juris kandidatexamen. Vid behov kan vikarie förordnas.

Till god man får ej förordnas någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Den som är ledamot av eller anställd vid domstol får ej vara god man.

God man skall entledigas av konkursdomaren, om han visar sig olämplig eller annat vägande skäl föreligger. Entledigande får ej ske utan att gode mannen fått tillfälle att yttra sig.

6 §.

Gäldenären skall vid förvaltningen av sin egendom samråda med gode mannen. Denne skall söka övervaka att gäldenären i sin förvaltning beaktar borgenärernas bästa och bör därvid höra sådana borgenärer som på grund av företagsinteckning eller eljest särskilt berörs av förvaltningen.

Försummar gäldenären att samråda med gode mannen eller handlar han i strid mot dennes mening eller underlåter han att biträda gode mannen i erforderlig utsträckning, skall denne anmäla förhållandet till konkursdomaren. Detsamma gäller, om gode mannen i annat fall finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Anmälan kan även göras av borgenär. Gäldenären skall få tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan avsevärd tidsutdräkt. Om borgenär gjort anmälan, skall även gode mannen höras. Konkursdomaren äger med anledning av anmälan återkalla förordnandet av god man, om omständigheterna förleder därtill.

Träffas uppgörelse med borgenärerna, skall gode mannen underrätta konkursdomaren, som genast skall återkalla förordnandet.

7 §.

Ansökan om gäldenärens försättande i konkurs som gjorts av borgenär vars fordran skulle omfattas av ackord får, när god man förordnats, ej upptagas till prövning utan att denne fått tillfälle att yttra sig. Tillfälle skall lämnas borgenären att yttra sig över vad gode mannen anfört.

På begäran av gode mannen äger rätten förklara ansökningen vilande i avvaktan på frivillig uppgörelse med borgenärerna eller ansökan om offentlig ackordsförhandling, om det ej finns särskilda skäl till antagande att borgenärens rätt är i fara.

8 §.

Utmätning får äga rum utan hinder av att god man förordnats. Sker utmätning, skall utmätningsmannen underrätta gode mannen, om denne är känd för honom. Den utmäta egendomen får ej säljas utan gode mannens medgivande annat än om den är underkastad snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller fordrar alltför kostsam vård. Vad som inflyter efter försäljning eller på annat sätt får ej utbetalas till utmätningssökanden utan gode mannens medgivande.

När utmätning skett efter att god man förordnats och därefter beslut meddelats om ackordsförhandling, skall förfarandet nedläggas, om gode mannen begär det, och utmätningen gå åter.

Om utmätningssökanden hade särskild förmånsrätt i egendomen, fortgår förfarandet utan hinder av bestämmelserna i första och andra styckena.

9 §.

Verkan av att god man förordnats förfaller två månader efter att förordnandet meddelades, om ej gäldenären hos konkursdomaren sökt offentlig ackordsförhandling.

Om förordnandet av god man återkallas enligt 6 § eller gäldenären försätts i konkurs, förfaller nämnda verkan omedelbart.

Offentlig ackordsförhandling

10 §.

Offentlig ackordsförhandling kan sökas inom tid som anges i 9 § första stycket, om ej verkan av godmansförordnandet redan förfallit. Ansökan görs hos den konkursdomare som förordnat god man.

Ackord får avse, att gäldenärens skulder, i den mån de ej är förenade med förmånsrätt, skall nedsättas och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall i övrigt ge likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugufem procent, om ej lägre procent godkänns av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl föreligger till att lägre procent godtages. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år sedan ackordet fastställts.

Detta utgör ej hinder mot att alla likaberättigade borgenärer får full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skäligen grundad med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han medgivit det.

Ackord får även avse, att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. I sådant fall gäller andra och tredje styckena i tillämpliga delar.

Ackordsförslag skall prövas av borgenärerna och av konkursdomaren eller rätten i den ordning som sägs nedan.

11 §.

Borgenär, som kan få tackning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt eller uppkommit efter att beslut om ackordsförhandling meddelats, deltar ej i förhandlingen. Med förmånsrätt jämställs säkerhet som består i förbehåll om äganderätt.

Detta utgör ej hinder för borgenär att deltaga i förhandlingen i den mån han avstår från rätt till kvittning eller förmånsrätt. Om värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedöms understiga hans fordran, deltar han i förhandlingen med den del av fordringen som saknar täckning.

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej har förmånsrätt skall få full betalning intill visst för alla likaberättigade borgenärer lika belopp, skall deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

Borgenär får deltaga i förhandlingen, även om hans fordran ej är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

12 §.

Vid ansökningen skall fogas

1) ackordsförslag som anger hur mycket gäldenären bjuder i betalning

och när denna skall erläggas samt huruvida säkerhet ställts för ackordet och vari den i så fall består,

2) förteckning över boets tillgångar och skulder som under de senaste två månaderna upprättats av gode mannen enligt 13 §, med uppgift om varje borgenärs namn och adress,

3) den senaste balansräkningen, om gäldenären är eller varit bokförings-skyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes,

4) berättelse av gode mannen som anger boets tillstånd och orsakerna till gäldenärens obestånd, om de kunnat utrönas, samt innehåller översikt av tillgångar och skulder, uppgift om den utdelning som kan påräknas i händelse av konkurs och upplysning, huruvida egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning eller motsvarande åtgärd, huruvida skäligen anledning finns till antagande att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden därför samt vilka handelsböcker gäldenären hållit och hur de blivit förda,

5) yttrande av gode mannen, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna,

6) intyg av gode mannen att borgenärer, som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer, vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet, och tillhoppa innehar minst två femtedelar av sistnämnda fordringars sammanlagda belopp, förklarat sig anse ackordet antagbart,

7) bevis att ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande sänts till alla borgenärer som upptages i bouppteckningen,

8) förskott till belopp, som Konungen föreskrivit, på kostnaden för ackordsfrågans handläggning hos konkursdomaren och rätten jämte säkerhet, som godkänns av konkursdomaren, för vad som ej täcks av förskottet.

Ansökningshandlingarna skall inges i två exemplar. Konkursdomaren skall tillställa gode mannen det ena.

13 §.

I den bouppteckning som nämnts i 12 § under 2) skall tillgångarna upptagas till noggrant uppskattade värden. Om gäldenären är eller varit bokföringsskyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes, skall om möjligt även lämnas specificerad uppgift om de värden som i handelsböckerna åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering ej gjorts, om anskaffningskostnaden.

Ränta på borgenärs fordran skall ej beräknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man. Fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Anses förmånsrätt tillkomma borgenär, skall det anges jämte grunden därtill.

Förekommer anmärkning mot fordran eller bedöms värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, understiga hans fordran, skall det också anges.

14 §.

Har gäldenären ej fullgjort vad som åligger honom enligt 12 §, skall konkursdomaren förelägga honom att avhjälpa bristen inom viss tid. Efterkommer han ej föreläggandet, skall ansökningsbeslutet avvisas, om bristen icke

har avhjälpts på annat sätt. Härvid förfaller omedelbart verkan av att god man förordnats.

15 §.

Upptages ansökningen, skall gäldenären inför konkursdomaren avlägga bouppteckningsed. Gäldenären skall då göra de tillägg eller ändringar som han finner påkallade och med ed betyga, att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig så att det ej honom vederligen har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Gäldenären skall avlägga eden på tid som konkursdomaren bestämmer. Gör han ej det, skall ansökningen förklaras förfallen, om icke uppskov medges eller beslut om ackordsförhandling enligt 16 § likväl meddelas. Om ansökningen förklaras förfallen, upphör omedelbart verkan av att god man förordnats.

När anledning förekommer, kan konkursdomaren tillåta gäldenären att avlägga eden inför annan konkursdomare. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

16 §.

Avläggs eden, skall konkursdomaren genast meddela beslut om ackordsförhandling. Om synnerliga skäl föreligger, får beslut om sådan förhandling meddelas utan att ed avlagts. Beslutet skall genast kungöras.

Konkursdomaren bestämmer efter samråd med gode mannen och tillkännager i kungörelsen tid och ställe för borgenärssammanträde inför konkursdomaren för prövning av ackordsförslaget. Borgenärssammanträdet skall hållas tidigast tre och senast fem veckor efter att beslutet om ackordsförhandling meddelades.

Kungörelsen skall också innehålla uppgift om dagen för ansökan om förordnande av god man, om dennes namn och adress samt om vad borgenär har att iakttaga enligt 22 §. Vidare skall anges, att bouppteckningen och handlingar som inkommit enligt nämnda paragraf hålls tillgängliga hos konkursdomaren och gode mannen samt att kungörelser angående ackordsförhandlingen kommer att införas i en eller två angivna ortstidningar.

Om kallelse på okända borgenärer utfärdats enligt vad som föreskrivs därom och kungörelse om ackordsförhandling utfärdas före inställelsedagen, skall i kungörelsen erinras om att kallelsen ej förfallit genom ackordsförhandlingen.

17 §.

Har konkursdomaren i ärendet grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade hemvist här i riket eller att styrelsen för bolag, förening eller stiftelse har sitt säte här, skall det anges i beslutet om ackordsförhandling.

18 §.

Kungörelse som avses i 16 § skall genast anslås i rättens kansli och sändas för att införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts enligt nämnda paragraf.

Konkursdomaren skall genast genom särskilda brev underrätta gäldenären, utmätningsmannen i gäldenärens hemvist och alla kända borgenärer om kungörelsens innehåll. Samtidigt skall konkursdomaren sända avskrift av ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande till de bor-

genärer till vilka dessa handlingar ej redan sänts. Blir borgenär känd senare, skall konkursdomaren genast sända honom underrättelse och de handlingar som nyss nämnts.

Om gäldenären ej tillhandahåller behövliga avskrifter, ombesörjer konkursdomaren sådana på gäldenärens bekostnad.

19 §.

Sedan ansökan om ackordsförhandling gjorts, får gäldenären försättas i konkurs endast om det saknas skäligen anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. I annat fall skall konkursansökan vila till dess ackordsfrågan blivit avgjord. Innan beslut meddelas skall konkursdomaren inhämta yttrande av gode mannen.

Har konkursansökan gjorts av borgenär vars fordran icke skulle omfattas av ackordet, skall den dock prövas i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att borgenärens rätt är i fara.

Försätts gäldenären i konkurs innan ackordsfrågan blivit avgjord, förfaller ackordsfrågan.

20 §.

Sedan beslut om ackordsförhandling meddelats, får utmätning för fordran som uppkommit tidigare ej äga rum innan ackordsfrågan blivit avgjord. Om det ändå sker, är åtgärden utan verkan. Borgenär som har förmånsrätt i viss egendom får dock erhålla utmätning av egendomen.

21 §.

När beslut om ackordsförhandling meddelats, skall vad som gäller om återvinning vid konkurs ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. Om talan stadgas i 38 §. Därvid skall vad som i 31 § konkurslagen sägs om återvinning av betalning genom utmätning även gälla den förmånsrätt som borgenären vunnit genom utmätningen. När skäl föreligger, kan rätten förordna, att fortsatt verkställighet tills vidare ej får äga rum.

Vad som i 3 § förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, och i 117 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal är föreskrivet med avseende på konkurs skall ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs.

22 §.

Vill någon deltaga i ackordsförhandlingen med fordran som icke upptagits i den enligt 12 § ingivna bouppteckningen och ej heller senare blivit känd, bör han skriftligen anmäla fordringen hos gode mannen senast en vecka före borgenärssammanträdet. Anmäls fordran senare, får det ej föranleda, att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjuts.

Borgenär, som vill framställa anmärkning mot annan borgenärs fordran, bör göra det skriftligen hos gode mannen i så god tid som möjligt före borgenärssammanträdet. Anmärkning skall framställas före omröstningen vid sammanträdet.

Den som gör anmälan om fordran eller anmärkning bör uppge namn och adress samt bifoga de handlingar han vill åberopa.

Handlingarna bör inges i två exemplar. Gode mannen skall tillställa konkursdomaren det ena.

23 §.

Finner gode mannen anledning till anmärkning mot fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller borgenär sådan anmärkning hos gode mannen, skall denne skyndsamt underrätta fordringshavaren om anmärkningen och vad den avser. Detsamma gäller, när värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedömts understiga fordringen.

Gode mannen skall även underrätta konkursdomaren om sådan anmärkning.

24 §.

Vid borgenärssammanträdet bör gäldenären infinna sig personligen. Han är skyldig att lämna konkursdomaren, gode mannen och borgenärerna de upplysningar om boet som de begär. Kan gäldenären ej infinna sig personligen, bör han ställa ombud.

Gode mannen skall tillhandahålla förteckning på de borgenärer som äger deltaga i omröstning i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. I förteckningen skall även antecknas anmärkning som framställts mot borgenärs fordran.

Vid sammanträdet skall underrättelse lämnas om tillägg till bouppteckningen eller ändring däri som gäldenären gjort i samband med avläggande av ed enligt 15 § och om felaktighet som blivit känd på annat sätt. Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppges.

25 §.

Om både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de icke enas, gälla borgenärens mening, om ej de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

26 §.

Vid borgenärssammanträdet skall röstas om ackordsförslaget.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medger att anmärkningen får förfalla eller inskränker den eller uppdrager åt gode mannen att sluta förlikning med borgenären, binder det även den som uteblivit. Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång.

Vid omröstning har 13 § andra stycket motsvarande tillämpning.

27 §.

Gäldenären får återtaga eller ändra ackordsförslaget så länge det ej prövats av borgenärerna, om konkursdomaren finner att skäl föreligger därtill. Om gäldenären anmäler att han önskar återtaga eller ändra förslaget, skall konkursdomaren inhämta yttrande av gode mannen. Särskild talan mot konkursdomarens beslut med anledning av gäldenärens anmälan får ej föras.

Har gäldenären före borgenärssammanträdet anmält att han önskar ändra förslaget eller gör han sådan anmälan vid sammanträdet och finner konkurs-

domaren att det ändrade förslaget bör föreläggas borgenärerna, får konkursdomaren efter hörande av närvarande borgenärer uppskjuta prövningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får uppskov dock ej äga rum annat än om särskilda skäl föreligger.

Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännage tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Han skall också genast sända underrättelse om tid och ställe för det fortsatta sammanträdet till varje röstberättigad borgenär med känd adress som ej var tillstådes vid det förra sammanträdet. Underrättelsen skall innehålla uppgift om den ändring som vidtagits i ackordsförslaget och upplysning, huruvida gode mannen tillstyrkt ändringen eller ej.

28 §.

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i 27 § andra stycket, efter hörande av gode mannen och närvarande borgenärer, finner särskilda skäl att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjuts, får han besluta om uppskov som sägs där. Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännage tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Ytterligare kallelse behövs ej.

29 §.

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp.

30 §.

Har ackordsförslaget antagits vid sammanträdet, skall konkursdomaren genast upptaga frågan om fastställelse. Anför borgenär beaktansvärda skäl mot fastställelse eller finner konkursdomaren i annat fall att sådana skäl föreligger, skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

Om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras huruvida förslaget antagits eller förkastats, skall ackordsfrågan också hänskjutas till rätten.

I andra fall skall konkursdomaren fastställa ackordet.

När ackordsfrågan hänskjuts till rätten, skall konkursdomaren utsätta målet att förekomma så snart som möjligt. Meddelas beslut härom först efter att borgenärssammanträdet hållits, skall konkursdomaren sända underrättelse till gode mannen, gäldenären och de borgenärer som var tillstådes vid sammanträdet om tid och ställe för målets handläggning av rätten.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

31 §.

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärk-

ningar godkänns eller ej. Mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning får klagan ej föras.

32 §.

Förlikning angående framställd anmärkning får ej ingås i annan ordning än som sägs i 26 § utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

33 §.

Oavsett om fastställelse bestritts, får ackord icke fastställas,

1) om ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) om ackordet ej uppfyller de villkor som uppställts i 10 § andra, tredje och fjärde styckena,

3) om det finns skälig anledning till antagande att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) om ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning som sägs under 1) och är förslaget ej forkastat av borgenärerna eller förfallet, skall de åter pröva ackordsfrågan och sammanträde utsättas härför. Konkursdomaren skall kalla borgenärerna genom kungörelse, som minst tio dagar före sammanträdet skall införas i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om ackordsförhandlingen. Han skall vidare genast sända underrättelse om kungörelsens innehåll till gode mannen, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress. Särskild talan får ej föras mot beslut enligt vilket borgenärerna åter skall behandla ackordsfrågan.

34 §.

Även om 33 § ej är tillämplig, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finns eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackord ej bör medges.

Verkan av offentligt ackord

35 §.

Fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända eller ej, som enligt 11 § ägde detaga i ackordsförhandlingen.

Den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

36 §.

Borgenär som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan beslut om ackordsförhandling meddelades får utan hinder av ackord använda fordringen till kvittning mot skuld som han då hade till gäldenären.

Rätt till kvittning enligt första stycket tillkommer ej den som förvärvat fordran mot gäldenären genom avtal med tredje man inom sextio dagar innan ansökan om förordnande av god man gjordes eller senare, om han vid tiden för avtalet stod i skuld hos gäldenären och hade skälig anledning till antagande att gäldenären var på obestånd. Rätt till kvittning tillkommer ej

heller borgenär som, efter att ha erhållit sin fordran, under nämnda tid satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skälig anledning till antagande att gäldenären var på obestånd.

37 §.

Borgenär som godkänt ackordsförslag förlorar ej därigenom sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen. De äger därför bestrida att ackordet fastställs.

38 §.

Talan om återvinning m. m. som avses i 21 § får väckas av borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackord, så länge ackordsfrågan är anhängig men får ej slutligt prövas innan denna fråga blivit avgjord. Borgenär som vill väcka talan skall underrätta gode mannen, vid påföljd att hans talan annars ej upptages till prövning. Upphör ackordsförhandling utan att ackord kommit till stånd, skall väckt talan avvisas, om ej gäldenären försätts i konkurs efter ansökan som följt inom tre veckor från att förhandlingen upphörde.

Vad som vinnas genom talan enligt första stycket skall, sedan kärandens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom ackordet. Svarande som i anledning av bifall till kärandens talan får fordran mot gäldenären äger att på vad han annars skolat betala avräkna den utdelning som tillkommer honom.

Om det i målet påkallas av borgenär som omfattas av ackordet eller gäldenären, kan rätten ge föreskrift om särskild förvaltning av vad som skall tillkomma borgenärerna. Egendom som satts under sådan förvaltning får ej utmätas annat än om ackordet förfallit.

39 §.

På begäran av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan konkursdomaren, om skäl föreligger, förordna gode mannen eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Vid behov kan vikarie förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsman de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som han lämnar.

I fråga om entledigande av tillsynsman har 5 § sista stycket motsvarande tillämpning.

40 §.

Visar det sig efter fastställelse av ackord att gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,

eller åsidosätter gäldenären vad som åligger honom enligt 39 § andra stycket,

eller försummar han på annat sätt uppenbart sina åtaganden enligt ackordet,

kan rätten på ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet förklara, att den eftergift som genom detta medgivits gäldenären har förfallit. Förlikning är ej tillåten.

Även om den eftergift som medgivits gäldenären förklarats förfallen, äger borgenärerna i övrigt göra ackordet gällande mot gäldenären eller borgensmän för detsamma.

Särskilda bestämmelser

41 §.

Bevis eller fullmakt, som visar att den som vid ackordsförhandling i egen-
skap av ställföreträdare eller ombud företräder borgenär är behörig, behövs
ej annat än om konkursdomaren eller rätten av särskilda skäl finner att så-
dan handling bör företes.

Är behörighetshandling icke tillgänglig när den behövs, skall ställföreträ-
daren eller ombudet få tid att förete sådan handling.

42 §.

Arvode till gode mannen och ersättning för kostnad som uppdraget med-
fört bestäms av rätten, om gode mannen eller gäldenären gör framställning
därom. Så länge ackordet ej fullgjorts får sådan framställning också göras
av borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

Första stycket har motsvarande tillämpning beträffande arvode och kost-
nadsersättning till tillsynsman.

43 §.

Mot beslut som konkursdomaren meddelat enligt denna lag får talan föras
i hovrätten.

Tiden för anförande av besvär över beslut om ackordsförhandling räknas
från att kungörelse om förhandlingen infördes i allmänna tidningarna.

44 §.

Beslut om förordnande eller entledigande av god man eller tillsynsman,
om återkallelse av sådant förordnande eller om ackordsförhandling går i
verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet söks, om ej annat för-
ordnas.

Om högre rätt upphäver beslut om ackordsförhandling, skall konkurs-
domaren genast låta införa kungörelse om den högre rättens beslut en gång
i allmänna tidningarna och den eller de bestämda ortstidningarna.

45 §.

Mål om ackord som av konkursdomaren hänskjutits till rätten skall före-
tagas till huvudförhandling utan förberedelse. Utsätts målet till fortsatt eller
ny huvudförhandling, kan rätten, om det behövs för att målet då skall kun-
na slutföras, förordna att förberedelse skall äga rum och meddela föreskrif-
ter därom. Om part eller annan uteblir, utgör det ej hinder för målets hand-
läggning och avgörande. Vid huvudförhandling är häradsrätt domför med
tre i nämnden.

Beträffande talan mot rättens avgörande i mål som avses i första stycket
gäller vad som i rättegångsbalken sägs om talan mot beslut i mål som väckts
vid underrätt.

46 §.

Ackordsfrågan anses avgjord, när genom beslut, som vunnit laga kraft,
gäldenären medgivits att återtaga ackordsförslaget eller ackordsförslaget fun-
nits ej vara antaget av borgenärerna eller fastställelse av antaget ackord
vägrats eller ackord blivit fastställt.

Har ackordsförhandling upphört enligt första stycket utan att ackord kom-
mit till stånd, skall konkursdomaren genast låta införa kungörelse därom i
allmänna tidningarna och den eller de bestämda ortstidningarna. Kungörelse
behövs ej, om ackordsfrågan förfallit på grund av konkurs.

47 §.

Behövs under ackordsförhandlingen ändrad föreskrift om den eller de ortstidningar i vilka kungörelser angående ackordsförhandlingen skall införas, skall konkursdomaren meddela och låta kungöra sådan föreskrift.

Möter hinder att införa kungörelse om ackordsförhandlingen i bestämd ortstidning, skall kungörelsen anses behörigen offentliggjord fastän den ej intagits i den tidningen.

48 §.

Om handling som skall inges till konkursdomaren i två exemplar inkommit i endast ett exemplar, ombesörjer konkursdomaren avskrift på ingivarens bekostnad.

I fråga om inlaga eller annan handling som enligt denna lag skall inges till konkursdomaren har 33 kap. 3 § rättegångsbalken motsvarande tillämpning.

Om det behövs avskrift av handling som inkommit från borgenär och denne ej betalt kostnaden för avskriften, skall gäldenären förskjuta kostnaden.

49 §.

Konkursdomaren får meddela beslut som avses i 2, 3 och 14 §§, även om han är jävig.

50 §.

Borgenär, som för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig särskild förmån av gäldenären, döms till böter eller fängelse i högst ett år.

51 §.

Åtal mot gäldenär för brottsligt förhållande mot borgenärer och åtal för brott som avses i 50 § får väckas vid den rätt där ackordsförhandlingen äger eller ägt rum.

52 §.

Hos konkursdomaren förs särskild dagbok över ackordsärenden. Handlingar i ärendena sammanförs i akter.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

53 §.

Denna lag har ej tillämpning i fråga om

- 1) bankaktiebolag, sparbanker eller centralkassor för jordbrukskredit,
- 2) kreditaktiebolag, stadshypoteksföreningar, bostadskreditföreningar eller landshypoteksföreningar,
- 3) understödsföreningar eller andra försäkringsföreningar,
- 4) försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Genom den nya lagen upphävs lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs och kungörelsen den 30 september 1921 (nr 574) med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs.

Äldre lag tillämpas, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt den lagen.

Ansökan om förordnande av god man enligt den nya lagen får göras efter den 30 november . . . I sådant fall har 1—9 §§ i den nya lagen tillämpning.

Förekommer i lag eller särskild författning hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall i stället den bestämmelsen tillämpas.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i konkurslagen

Härigenom förordnas, *dels* att 5, 10, 19, 35, 66, 67, 109, 121, 127, 146, 150—174, 183, 204, 208, 210, 211 och 213 §§ konkurslagen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 10 a §, med nedan angiven lydelse, *dels* att 220 § i lagen skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)¹

5 §.

Har gäldenär fått till stånd offentlig ackordsförhandling utan konkurs, gälle om borgenärs rätt att få gäldenären försatt i konkurs vad därom särskilt är stadgat.

Om särskilda hinder mot konkurs finnas bestämmelser i lagen om ackordsförhandling.

10 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 7 § icke är behörig att taga befattning med konkursansökning, eller har, där borgenär är sökande, denne icke i ansökningen uppgivit sin fordran eller kan konkursansökning av annan orsak ej upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ansökningen.

Framgår ej av konkursansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig, skall konkursdomaren förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid efter att denne fått del av föreläggandet. Efterkommer sökanden ej föreläggandet, skall ansökningen avvisas, om bristen icke har avhjälpits på annat sätt.

10 a §.

Har konkursansökan inkommit till konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända den till konkursdomare som enligt vad handlingarna visa är behörig och underätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när den inkom till den förre konkursdomaren.

¹ Rent språkliga ändringar har i detta och följande förslag som regel ej utmärkts genom kursivering.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Då beslut ————— konkursansökningen ingivits.

Konkursdomaren skall ————— postadress angivas.

Första borgenärssammanträdet ————— överstiga två.

Har, på ————— genom konkursen.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i konkurskungörelsen intagas erinran därom att ackordsförhandling ägt rum, ävensom angivas dagen, då beslutet om förhandlingens inledande meddelades.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall i konkurskungörelsen erinras därom samt angivas dagen då ansökan om förordnande av god man gjordes.

35 §.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i avseende å rätten att söka återvinning så anses, som om konkursansökningen gjorts, då beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades, och skall, där åtgärd, varom i 28, 29, 30, 32 eller 33 § förmåles, vidtagits efter meddelandet av nämnda beslut, den, gentemot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid hava haft skäligen anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall i fråga om rätten att söka återvinning anses som om konkursansökningen gjorts, då ansökningen om förordnande av god man gjordes. Har åtgärd, som sägs i 28, 29, 30, 32 eller 33 §, vidtagits efter att beslut om offentlig ackordsförhandling meddelats, skall den, gentemot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid ha haft skäligen anledning till antagande att gäldenären var på obestånd.

66 §.

Har gäldenären å första borgenärssammanträdet eller därförinnan ingivit förslag om ackord, må egendomen i boet ej säljas innan avgjort är, huruvida ackord kommer till stånd.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet, vare det ej hinder för försäljning av boets egendom; där förvaltaren i det yttrande

Inkommer gäldenären med ackordsförslag, får egendomen i boet ej, innan ackordsfrågan blivit avgjord, säljas utan rättens ombudsmans samtycke i vidare mån än som behövs för ändamål som angives i 170 § eller eljest är förenligt med förslaget.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

över förslaget, som jämlikt 156 § skall av honom avgivas, tillstyrker dess antagande, må dock ej, efter det nämnda yttrande avgivits, försäljning verkställas så länge ackordsfrågan ej är avgjord. Varder förslaget ej sålunda tillstyrkt, skall, där det anlages av borgenärerna eller eljest jämlikt 164 § varder hänskjutet till rättens prövning, med försäljningen anstå i avbidan på ackordsfrågans avgörande; uppskjutes prövningen av förslaget jämlikt 159 §, äge de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor, att med den röstövertikt, som i sistnämnda paragraf sägs, besluta anstånd med försäljningen i avbidan på borgenärernas prövning av förslaget.

Vad ovan i denna paragraf är stadgat om anstånd med försäljning av boets egendom äge ej tillämpning, där borgenärerna jämlikt 160 § besluta, att ackordsförslag skall vara vilande, eller rätten jämlikt 166 § förordnar, att med frågan om fastställelse av ackord skall anstå. Ej må i nämnda fall anstånd med försäljningen äga rum, med mindre det med den röstövertikt, som i 159 § sägs, bestämmes av de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor; skolande dock i det senare fallet anståndet fortgå, till dess borgenärs-sammanträde, som skall av rättens ombudsman ofördröjligen utlysas, ägt rum för ärendets behandling.

Vad ovan i denna paragraf stadgas utgör ej hinder för försäljning, vartill gäldenären lämnat sitt samtycke.

67 §.

Vad i — — — — — första borgenärssammanträdet.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till

Yrkar inteckningshavare eller annan borgenär som har förmånsrätt i viss egendom, att denna skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats

(Nuvarande lydelse)

betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställts genom dom, som äger laga kraft, då skall ock utan hinder därav att enligt vad ovan är stadgat uppskov med försäljningen beslutits eller därmed eljest skall anstå, försäljning av den egendom äga rum, så framt ej rättens ombudsman och förvaltaren finna uppenbart, att förlust därigenom skulle uppstå för konkursboet.

(Föreslagen lydelse)

obestridd eller fastställts genom dom som vunnit laga kraft, får anstånd med försäljning äga rum allenast om rättens ombudsman och förvaltaren finna att avsevärd förlust eljest kan vållas konkursboet eller att genomförandet av ackord skulle väsentligt försvåras samt anstånd ej är obilligt mot borgenären.

109 §.¹

Twistefrågor angående — — — — — särskilda rättegången.

När ackordsförslag upptagits, får rättens prövning enligt första stycket uppskjutas till dess ackordsfrågan blivit avgjord, om det finnes ändamålsenligt.

121 §.

Borgenär, som — — — — — är stadgat.

Är fordran — — — — — borgenären återbäras.

Den, som — — — — — om konkursansökningen.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, vare borgenär icke berättigad att till kvittning mot skuld, vari han häftar hos gäldenären, använda fordran, för vilken han enligt vad i lagen om ackordsförhandling utan konkurs stadgas icke ägt kvittningsrätt, därest ackord kommit till stånd.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, får borgenär ej till kvittning mot skuld till gäldenären använda fordran, för vilken han enligt nämnda lag ej ägt kvittningsrätt, om ackord kommit till stånd.

127 §.

Skall enligt vad i 66 § är stadgat försäljningen av boets egendom anstå medan ackordsförslag är beroende på prövning, må ej utdelning ske till andra borgenärer än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar.

Är ackordsförslag beroende på prövning, kan förvaltaren, i den mån det föranledes av förslaget, med samtycke av rättens ombudsman låta anstå med utdelning till dess ackordsfrågan blivit avgjord.

¹ Senaste lydelse 1946: 809.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

146 §.

Då förslag — — — — — för konkursboet.

Utan hinder av att konkursen avslutats får ackordsförslag som ingivits tidigare prövas enligt vad som stadgas i 7 kap.

150 §.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad här nedan sägs, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag i två exemplar.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad som sägs nedan, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag innan kungörelse om slututdelning utfärdats. Ackordsförslaget skall ingivas i tre exemplar.

Ackord får avse, att gäldenärens skulder, i den mån de ej äro förenade med förmånsrätt, skola nedsättas och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall i övrigt giva likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugufem procent, om ej lägre procent godkännes av samtliga borgenärer som bevakat fordran och skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl föreligga till att lägre procent godtages. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år sedan ackordet fastställts.

Detta utgör ej hinder mot att alla likaberättigade borgenärer få full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skäligen grundad med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han medgivit det.

Ackord får även avse, att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. I sådant fall gälla andra och tredje styckena i tillämpliga delar.

151 §.

Ackordsförslag skall angiva, hur mycket gäldenären bjuder i betalning samt när och huru betalningen skall erläggas, så ock huruvida gäl-

Ackordsförslag skall angiva, hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när denna skall erläggas samt huruvida säkerhet ställts för

(Nuvarande lydelse)

denären vill ställa säkerhet för ackordets fullgörande eller icke och, i förra fallet, vari säkerheten skall bestå.

(Föreslagen lydelse)

ackordet och vari den i så fall består.

151 §.¹

Ackordsförslag må ej upptagas till behandling,

1) om före ackordsförslagets ingivande kungörelse om slututdelning blivit utfärdad,

2) om gäldenären icke iakttagit vad i 150 § är stadgat angående ackordsförslags innehåll,

3) om gäldenären genom laga kraftägande beslut, som icke meddelats tidigare än två år innan konkursansöknings gjordes, funnits skyldig till oredlighet mot borgenärer,

4) om gäldenären är rymd för gäld eller tredskas att avlägga bouppteckningsed.

152 §.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet och möter ej mot dess upptagande hinder, som i 151 § sägs, åligger konkursdomaren att innan vidare åtgärd vidtages inhämta yttrande av förvaltaren, huruvida han anser förslaget böra föreläggas borgenärerna. Är slututdelning i konkursen nära förestående eller har gäldenären förut i konkursen bjudit ackord men det tidigare ackordsförslaget återtagits efter det kungörelse om dess behandling vid borgenärssammanträde blivit införd i allmänna tidningarna eller ackordsfrågan förfallit eller det tidigare ackordsförslaget förkastats av borgenärerna eller ej vunnit fastställelse och avstyrker förvaltaren med hänsyn till någon av nämnda omständigheter ackordsförslagets framläggande för borgenärerna, skall förslaget ej vinna vidare handläggning, med mindre rättens ombudsman,

När ackordsförslag ingives i rätt tid, skall konkursdomaren tillställa rättens ombudsman och förvaltaren var sitt exemplar med anmaning till dem att avgiva yttranden, huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrka de att så sker, får förslaget ej upptagas utan att konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill.

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

vars yttrande i sådant fall skall av konkursdomaren infordras, förordar, att ackordsfrågan ändock hänskjutes till borgenärernas prövning.

153 §.

Möter jämlikt 151 eller 152 § hinder mot handläggning av ackordsförslag, teckne konkursdomaren besked därom å förslaget.

Möter enligt 150—152 §§ hinder mot att ackordsförslag upptages, skall det avvisas av konkursdomaren.

154 §.

Upptages ackordsförslag och möter ej mot dess vidare handläggning hinder, som i 152 § sägs, skola borgenärerna av konkursdomaren kallas till sammanträde inför rättens ombudsman för att besluta över förslaget. Det ena exemplaret av ackordsförslaget skall av konkursdomaren överlämnas till ombudsmannen för att under tiden intill sammanträdet genom hans försorg hållas tillgängligt för granskning; och varde i den kungörelse, som utfärdas om sammanträdet, intagen underrättelse, var förslaget är att tillgå.

Upptages ackordsförslaget skall konkursdomaren, sedan gäldenären avlagt ed, genast kalla borgenärerna till sammanträde inför honom för att besluta över förslaget. Om synnerliga skäl föreligga, får kallelse utfärdas utan att ed avlagts.

Konkursdomaren bestämmer efter samråd med förvaltaren och tillkännagiver i kungörelsen tid och ställe för sammanträdet. I kungörelsen skall även angivas, att ackordsförslaget finnes tillgängligt hos förvaltaren.

155 §.

Ackordsförslag må ej behandlas av borgenärerna förrän de tvistefrågor, som genom anmärkningar mot bevakade fordringar må hava uppkommit, blivit vid det i 108 § omnämnda borgenärssammanträde handlagda. Har förslaget ingivits å sådan tid, att det kan förekomma å den dag, som bestämts för nämnda sammanträde, skall, där ej gäldenären begär anstånd och konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill vara, ackordsfrågan utsättas till behandling å tid och ställe, som bestämts för sagda sammanträde, samt förslaget hållas tillgängligt å det ställe, där de till ombudsmannen överlämnade bevakningshandlingarna skola tillhandahållas. Har anstånd medgivits eller har förslaget

Borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslaget skall hållas tidigast tre veckor efter att kungörelsen införts i allmänna tidningarna och får ej heller äga rum förrän tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar blivit handlagda vid sådant borgenärssammanträde som avses i 108 §.

(Nuvarande lydelse)

ej ingivits så tidigt, att det kan förekomma å dag, som nyss sagts, skall dess behandling äga rum så snart det lämpligen kan ske; och bestämmen i ty fall konkursdomaren efter samråd med ombudsmannen och förvaltaren tid och ställe för sammanträdet ävensom ställe, där förslaget skall hållas tillgängligt.

(Föreslagen lydelse)

Konkursdomaren skall genast genom särskilda brev underrätta gäldenären och alla kända borgenärer om kungörelsens innehåll. Han skall samtidigt med posten sända avskrift av ackordsförslaget till borgenärerna. Blir borgenär känd senare, skall konkursdomaren genast sända honom underrättelse och avskrift av ackordsförslaget.

156 §.

Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske till rättens ombudsman inkomma med yttrande angående de omständigheter, som kunna inverka på ackordsfrågans bedömning; och skall sådant yttrande tillika innehålla bestämt förklarande, huruvida förslagets antagande tillstyrkes eller icke.

Det åligger ombudsmannen att minst en vecka före det borgenärssammanträde, där ackordsförslaget skall behandlas, till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd, med posten översända avskrift av förslaget jämte förvaltarens yttrande med erinran om tid och ställe för nämnda sammanträde.

157 §.

Vid borgenärssammanträde, där ackordsförslag skall behandlas, bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig, bör han ställa ombud för sig.

Rättens ombudsman har att tillhandahålla förteckning å alla de borgenärer, som äga delta i omröst-

Förvaltaren skall så snart som möjligt till konkursdomaren inkomma med yttrande, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna. Yttrandet skall tillhandahållas borgenärerna vid sammanträdet för behandling av ackordsförslaget, om det ej tidigare sänts till dem.

Vid borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslag bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig *personligen*, bör han ställa ombud.

Förvaltaren skall tillhandahålla förteckning på de borgenärer som äga delta i omröstning i ackords-

(Nuvarande lydelse)

ning i *ackordsfrågor*, med uppgift å de fordringsbelopp, för vilka rösträtt må utövas. Är beträffande någon av dessa fordringar anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställd men icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu icke ute, varde sådant särskilt anmärkt i förteckningen.

(Föreslagen lydelse)

frågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har beträffande någon fordran anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställts men ej prövats eller har, när efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu ej utgått, skall det särskilt angivas i förteckningen.

Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppgivas vid sammanträdet.

158 §.

Vid omröstning i *ackordsfrågor* må med den inskränkning, som förordas av stadgandena i 112 och 120 §§, rösträtt utövas ej mindre för varje i konkursen bevakad fordran, för vilken förmånsrätt ej yrkas, än även för fordran, för vilken förmånsrätt yrkas, så framt anmärkning mot yrkandet är gjord och ej blivit av domstol ogillad eller, där efterbevakning ägt rum, tiden för framställande av anmärkningar ej utgått. Anmärkning mot yrkande om betalningsrätt utgöra ej hinder för borgenären att delta i omröstningen, utan så är att anmärkningen blivit av domstol gillad. I nu angivna fall skall, så vitt angår *frågan* om borgenärs rösträtt, första rätts beslut lända till efterrättelse, där ej före omröstningen visas, att beslutet blivit ändrat av högre rätt.

Är, då omröstning om antagande av *ackordsförslag* äger rum, anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt för bevakad fordran ännu icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu ej ute och varder utgången av omröstningen olika allt efter som fordringen beräknas eller icke, må dock fordringen vid bestämmande av omröstningens utgång icke komma i beträk-

Vid omröstning i *ackordsfrågan* får rösträtt ej utövas annat än för bevakad fordran. Borgenär, som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förordad med förmånsrätt, får härvid rösta endast i den mån han avstår från rätt till kvittning eller förmånsrätt eller, om värdet av egendom var han har särskild förmånsrätt bedömes understiga hans fordran, för den del av fordringen som saknar täckning. Med förmånsrätt jämställes säkerhet som består i förbehåll om äganderätt.

Innehåller *ackordsförslaget* bestämmelse att borgenärer som ej ha förmånsrätt skola få full betalning intill visst för alla likaberättigade borgenärer lika belopp, får rösträtt icke utövas för fordringarna i den mån full betalning skall utgå.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medgiva att anmärkningen får förfalla eller inskränkas den eller uppdraga åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenären, binder det även den som uteblivit.

(Nuvarande lydelse)

tande, med mindre rättens prövning av anmärkning, som blivit eller bliver framställd, utfaller så, att fordringen skall utgå utan förmånsrätt, eller, vad angår efterbevakning, det eljest bliver avgjort, att fordringen skall sålunda utgå.

(Föreslagen lydelse)

Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång. Har anmärkning mot yrkad fordran eller förmånsrätt prövats av rätten enligt 109 §, skall dess beslut tillämpas vid omröstning i ackordsfrågan, om ej före omröstningen visas att det ändrats av högre rätt.

159 §.

Yrkar borgenär eller gäldenären vid det i 154 § omförmälda sammanträdet uppskov med prövningen av ackordsförslaget, må därmed kunna anstå till nytt sammanträde att hållas inom tre veckor, om det medges antingen av alla tillstädesvarande borgenärer, som äga rösträtt i ackordsfrågor, eller ock av fyra femtedelar av dem och dessa bevakat fyra femtedelar av sammanlagda beloppet av samtliga i konkursen bevakade fordringar, som medföra sådan rösträtt. Beslutes uppskov, skall rättens ombudsman före sammanträdet avslutande utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det nya sammanträdet; och vare vidare kallelse icke erforderlig.

Vid det nya sammanträdet må ej utom i fall, som framgår av 160 § första stycket, ytterligare uppskov beslutas.

160 §.¹

Är gäldenären, då ackordsförslag förekommer till behandling, ställd under tilltal för oredlighet mot borgenärer, må förslaget ej antagas av borgenärerna, men äge de med den röstövertikt, som i 159 § sägs, besluta, att förslaget skall vara vilande.

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Kommer ej sådant beslut till stånd, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Besluta borgenärerna, att ackordsförslaget skall vara vilande, och finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen, äge han, där ej sådant fall inträffat, som avses i 173 §, att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos rättens ombudsman göra anmälan om ackordsfrågans återupptagande. Göres ej sådan anmälan eller finnes gäldenären hava begått gärningen och vinner beslutet därom laga kraft, skall ackordsfrågan anses förfallen.

Vid anmälan om ackordsfrågans återupptagande äge gäldenären göra ändring i ackordsförslaget.

Göres anmälan, som ovan sägs, kalle ombudsmannen borgenärerna till sammanträde för att besluta över ackordsförslaget. Har gäldenären gjort ändring i förslaget, varde underrättelse om ändringen, så ock om tid och ställe för det nya sammanträdet av ombudsmannen minst en vecka förut med posten översänd till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd; och skall vad i 156 § stadgas om avgivande av yttrande och delgivning därav åt borgenärerna äga motsvarande tillämpning.

Vid det sammanträde, vartill ackordsfrågans behandling sålunda blivit utsatt, må ytterligare uppskov icke beslutas; och skall förty, där jämväl då hinder för förslagets antagande möter, ackordsfrågan anses förfallen.

161 §.

Gäldenären äge återtaga ackordsförslag så länge det ej är av borgenärerna prövat.

Ändring i ackordsförslag må ej utom i fall, som avses i 160 §, av gäldenären göras senare än vid det borgenärssammanträde, där försla-

160 §.

Gäldenären får återtaga eller ändra ackordsförslag så länge det ej prövats av borgenärerna, om konkursdomaren finner att skäl föreligger därtill. Om gäldenären anmäler att han önskar återtaga eller ändra förslaget, skall konkursdomaren inhäm-

(Nuvarande lydelse)

get första gången förekommer till behandling. Gör gäldenären ändring i ackordsförslag sedan kungörelse om dess behandling å borgenärssammanträde varit införd i allmänna tidningarna, må ej prövning av förslaget äga rum å det utsatta sammanträdet, med mindre rättens ombudsman finner uppenbart, att förslaget ej genom ändringen blivit mindre fördelaktigt för borgenärerna. Kan ej enligt vad nu är sagt förslaget genast prövas och beslutes ej uppskov med dess behandling, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Beslutes uppskov i fall, som nyss sagts, har ombudsmannen att minst en vecka före det nya sammanträdet till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd och som ej varit tillstädes vid det förra sammanträdet, med posten översända underrättelse om ändring, som vidtagits i förslaget, så ock om tid och ställe för det nya sammanträdet; och skall vad i 156 § stadgas om avgivande av yttrande och delgivning därav åt borgenärerna äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

ta yttrande av förvaltaren. Särskild talan mot konkursdomarens beslut med anledning av gäldenärens anmälan får ej föras.

Har gäldenären före borgenärssammanträdet för behandling av ackordsförslaget anmält att han önskar ändra förslaget eller gör han sådan anmälan vid sammanträdet och finner konkursdomaren att det ändrade förslaget bör föreläggas borgenärerna, får konkursdomaren efter hörande av närvarande borgenärer uppskjuta prövningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får uppskov dock ej äga rum annat än om särskilda skäl föreligga.

Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Han skall också genast med posten sända underrättelse om tid och ställe för det fortsatta sammanträdet till varje röstberättigad borgenär med känd adress, som ej var tillstädes vid det förra sammanträdet. Underrättelsen skall innehålla uppgift om den ändring som vidtagits i ackordsförslaget och upplysning, huruvida förvaltaren tillstyrkt ändringen eller ej.

161 §.

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i 160 § andra stycket, efter hörande av förvaltaren och närvarande borgenärer, finner särskilda skäl att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjutes, får han besluta om uppskov som där sägs. Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Ytterligare kallelse behövs ej.

162 §.

Ackordsförslag skall anses vara antaget av borgenärerna, därest antingen alla tillstädesvarande borge-

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar

(Nuvarande lydelse)

närer förenat sig om förslaget och dessa borgenärer bevakat två tredjedelar av sammanlagda beloppet av samtliga i konkursen bevakade fordringar, vilka enligt vad av 158 § framgår skola komma i betraktande vid bestämmande av utgången av omröstning över ackordsförslag, eller ock fyra femtedelar av de tillstädesvarande borgenärerna bifallit förslaget och de bevakat fyra femtedelar av nämnda fordringsbelopp.

163 §.

Ackord vare, fastän antaget av borgenärerna, ändock ej giltigt, så framt det ej fastställles av rätten.

164 §.¹

Är vid det sammanträde, där omröstning över ackordsförslag äger rum, förslaget att anse såsom antaget av borgenärerna eller föreligger sådant fall, som avses i 158 § andra stycket, och kan till följd därav ej vid sammanträdet avgöras, huruvida förslaget är att anse såsom antaget eller förkastat, skall ackordsfrågan hänskjutas till rättens prövning.

Rättens ombudsman åligge att före sammanträdet avslutande tillkännagiva, huruvida ackordsfrågan skall hänskjutas till rätten eller icke, samt i förra fallet ofördröjligen till konkursdomaren avlämna det vid sammanträdet förda protokollet jämte eget yttrande över förslaget ävensom det eller de yttranden, som av förvaltaren avgivits, samt den i 157 § omnämnda borgenärsförteckningen. Innehåller ackordet andra villkor än det till konkursdomaren ingivna ackordsförslaget, varde det i protokollet angivet.

Har ackordsfrågan hänskjutits till rätten, utsatte konkursdomaren, sedan protokollet inkommit, ärendet att vid rätten förekomma, i stad inom tre veckor och på landet så snart

(Föreslagen lydelse)

av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgå till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgå till tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp.

163 §.

Har ackordsförslaget antagits vid sammanträdet, skall konkursdomaren genast upptaga frågan om fastställelse. Anför borgenär beaktansvärda skäl mot fastställelse eller finner konkursdomaren i annat fall att sådana skäl föreligga, skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

Om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras huruvida förslaget antagits eller förkastats, skall ackordsfrågan också hänskjutas till rätten.

I andra fall skall konkursdomaren fastställa ackordet.

När ackordsfrågan hänskjutes till rätten, skall konkursdomaren utsätta målet att förekomma så snart som möjligt. Meddelas beslut härom först efter att borgenärssammanträdet

¹ Senaste lydelse 1946: 809

(Nuvarande lydelse)

ske kan å ting eller, om konkursdomaren finner skäl därtill, å särskilt sammanträde.

Konkursdomaren låte tiden för ärendets handläggning minst tio dagar förut kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; underrättelse och särskilt förvaltaren och gäldenären.

Vill borgenär på någon av de i 166 eller 167 § omförmälda grunder bestrida fastställelse av ackordet, göra det skriftligen hos rätten eller konkursdomaren sist tre dagar innan ärendet skall förekomma vid rätten.

Då ärendet är i det skick, att rätten kan företaga ackordsfrågan till avgörande, skall rätten meddela sitt beslut genast eller sist nästa dag, där ej på grund av särskilda omständigheter längre rådrum oundgängligen erfordras.

165 §.

Då i fall, som avses i 158 § andra stycket, ackordsfråga blivit hänskjuten till rätten, skall, där rätten i övrigt finner skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, med prövningen därav anstå till dess frågan, huruvida ackordsförslaget blivit av borgenärerna antaget eller ej, kan jämligt ovan stadgade grunder avgöras av rätten.

166 §.¹

Ackord må ej, ändå att det ej är bestritt, fastställas av rätten,

1) då ärendet icke handlagts i laga ordning, utan så är att förelupet fel uppenbarligen icke inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) då någon omständighet föreligger, som enligt vad i 151 § under

(Föreslagen lydelse)

hållits, skall konkursdomaren med posten sända underrättelse till förvaltaren, gäldenären och de borgenärer som voro tillstädes vid sammanträdet om tid och ställe för målets handläggning av rätten.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

164 §.

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkännas eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkännas eller ej. Mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning får klagan ej föras.

165 §.

Oavsett om fastställelse bestritts, får ackord icke fastställas,

1) om ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) om ackordet ej uppfyller de villkor som uppställts i 150 § andra, tredje och fjärde styckena,

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

3) eller 4) stadgas utgör hinder för ackordsförslags upptagande,

3) då skäl原因 anledning är att antaga, att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) då ackordet icke åt alla de borgenärer, vilka det angår och som ej uttryckligen förklarat sig det oaktat nöjda med detsamma, giver lika rätt och minst femtio för hundra av fordringsbeloppet att betalas sist ett år efter det ackordet blivit fastställt,

5) då ackordet uppenbarligen länder till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning, som under 1) sägs, och är ej förslaget att anse såsom förkastat av borgenärerna eller såsom förfallet, varde ärendet visat åter till borgenärerna, vilka av rättens ombudsman skola sammankallas för att ånyo besluta i ackordsfrågan.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för oredlighet mot borgenärer men prövas i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, förordne rätten, att frågan därom skall anstå i avbidan på åtalats utgång; skolande ombudsmannen genast underrättas om beslutet. Finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen, äge förvaltare, gäldenären eller borgenär att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos konkursdomaren göra anmälan om ärendets återupptagande. Göres sådan anmälan, utsatte konkursdomaren ofördröjligen dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skall i ty fall vad i 164 § tredje och fjärde styckena stadgas äga motsvarande tillämpning. Göres ej anmälan, som nyss sagts, eller finnes gäldenären hava begått gärningen och vinner beslutet därom laga kraft, anses ackordsfrågan förfallen.

(Föreslagen lydelse)

3) om det finnes skäl原因 anledning till antagande att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) om ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning som sägs under 1) och är förslaget ej förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall ackordsfrågan åter prövas av dem och sammanträde utställas härför. Konkursdomaren skall kalla borgenärerna genom kungörelse, som minst tio dagar före sammanträdet skall införas i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkurser. Han skall vidare genast med posten sända underrättelse om kungörelsens innehåll till förvaltare, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress. Särskild talan får ej föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna åter skola behandla ackordsfrågan.

(Nuvarande lydelse)

167 §.

Ändock att fastställelse av ackord icke må vägras jämlikt 166 § första stycket under 5), äge rätten, där fastställelse bestrides på den grund, att säkerhet ej finnes för ackordets fullgörande, efter omständigheterna pröva, huruvida fastställelse av sådan anledning må vägras.

168 §.

Av rätten fastställt ackord vare bindande för alla de borgenärer, kända eller icke, som ägt rätt att bevaka sina fordringar i konkursen, utan undantag för andra än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar. Räcker ej egendom, vari borgenär äger särskild förmånsrätt, till gäldande av hans fordrans fulla belopp, vare han för återstoden underkastad de villkor, som genom ackordet äro bestämda för dem, vilka ej äga förmånsrätt.

Borgenär njute utan hinder av ackord den rätt till kvittning, som enligt 121 § må tillkomma honom.

169 §.

Utan hinder därav att borgenär godkänt ackordsförslag äge han mot löftesmän eller andra, som äro jämte gäldenären ansvariga för fordringens gäldande, föra den talan, vartill han eljest varit lagligen berättigad; och äge de för den skull rätt att bestrida fastställelse av ackordet, ändå att bevakning ej gjorts av dem utan allenast borgenären bevakat fordringen.

170 §.

Anmärkning mot bevakning skall, där förmånsrätt yrkas för den bevakade fordringen, prövas i den ordning denna lag stadgar, ändå att ackord kommit till stånd.

(Föreslagen lydelse)

166 §.

Även om 165 § ej är tillämplig, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finnes eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackord ej bör medgivas.

167 §.

Fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända eller ej, som ägde rätt att efter bevakning rösta i ackordsfrågan.

Den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

Borgenär har utan hinder av ackord den rätt till kvittning som kan tillkomma honom enligt 121 §.

168 §.

Borgenär, som godkänt ackordsförslag, förlorar ej därigenom sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svara för fordringen. De äga därför bestrida att ackordet fastställles, även om endast borgenären bevakat fordringen.

169 §.

Anmärkning mot bevakning av fordran för vilken förmånsrätt yrkats skall prövas enligt vad som sägs i 5 kap. utan hinder av att ackord kommit till stånd.

(Nuvarande lydelse)

171 §.

Innan egendomen i boet till följd av att konkursen nedlagts eller ackord fastställts till gäldenären återställs, skall förvaltaren av egendomen, så vitt den förslår, betala konkurskostnaderna och den gäld, som boet eljest må hava åsamkat sig; och åligge det förvaltaren, då ackord kommit till stånd, att sörja för att de borgenärer, som för sina bevakade fordringar äga förmånsrätt, av egendomen, så vitt den förslår, erhålla den betalning, som på grund av förmånsrätten tillkommer dem.

Är kostnad eller fordran, som ovan avses, tvistig, skola erforderliga medel till kostnadens eller fordringens gäldande av förvaltaren insättas i riksbanken eller annan bank, varom parterna enas; och komme ränta den till godo, som slutligen finnes berättigad till medlen.

(Föreslagen lydelse)

170 §.

Innan egendomen i boet återställs till gäldenären till följd av att konkursen nedlagts eller ackord fastställts skall förvaltaren av egendomen, såvitt den förslår, betala konkurskostnaderna och den gäld som boet eljest kan ha ådragit sig. När ackord kommit till stånd, skall förvaltaren tillse, att de borgenärer som äga förmånsrätt för sina bevakade fordringar få den betalning som tillkommer dem på grund av förmånsrätten, såvitt egendomen förslår.

Om kostnad eller fordran som avses ovan är tvistig, skall förvaltaren insätta de medel som erfordras till betalning därav i riksbanken eller annan bank, varom parterna enas. Räntan skall komma den till godo som slutligen finnes berättigad till medlen.

171 §.

Sedan ackord fastställts får talan om återvinning ej väckas av borgenär som omfattas av ackordet.

Talan som väckts i behörig ordning får provas utan hinder av ackord.

Vad som vinnes genom sådan talan och ej behövs för ändamål som anges i 170 § första stycket skall tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom ackordet. Svarande som i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären äger att på vad han annars skolat betala avräkna vad som tillkommer honom med tillämpning av ackordet.

172 §.

På begäran av borgenär, vars fordran omfattas av ackordet, kan konkursdomaren, om skäl föreligga, för-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ordna förvaltaren eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Vid behov kan vika-
rie förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsman-
de uppgifter som denne begär och
följa de anvisningar som han läm-
nar.

Tillsynsman skall entledigas av
konkursdomaren, om han visar sig
olämplig eller annat vägande skäl fö-
religger. Entledigande får ej ske utan
att tillsynsmannen fått tillfälle att
yttra sig.

173 §.

Arvode till tillsynsman och ersätt-
ning för kostnad som uppdraget
medfört bestäms av rätten, om till-
synsmannen eller gäldenären gör
framställning därom. Så länge ackor-
det ej fullgjorts, får sådan framställ-
ning också göras av borgenär vars
fordran omfattas av ackordet.

172 §.¹

Yppas efter fastställelse av ackord,
att gäldenären med hänsyn till kon-
kursen gjort sig skyldig till oredlig-
het mot borgenärer eller att gäldenä-
ren eller annan med hans vetskap
hemligen gynnat någon borgenär i
avsikt att inverka på ackordsfrågans
avgörande, förfalle den eftergift, som
genom ackordet må vara tillerkänd
gäldenären; dock lände sådant ej till
rubbning i borgenärernas rätt att mot
gäldenären eller löftesmän för ackor-
det göra detsamma i övrigt gällande.

174 §.

Visar det sig efter fastställelse av
ackord att gäldenären gjort sig skyl-
dig till oredlighet mot borgenärer
eller i hemlighet gynnat någon bor-
genär för att inverka på ackordsfrå-
gans avgörande,

eller åsidosätter gäldenären vad
som åligger honom enligt 172 § and-
ra stycket,

eller försummar han på annat sätt
uppenbart sina åtaganden enligt ac-
kordet,

kan rätten på ansökan av borge-
när vars fordran omfattas av ackor-
det förklara, att den eftergift som ge-
nom detta medgivits gäldenären har
förfallit. Förlikning är ej tillåten.

Även om den eftergift som med-
givits gäldenären förklarats förfal-
len, äga borgernärerna i övrigt göra
ackordet gällande mot gäldenären el-
ler borgensmän för detsamma.

¹ Senaste lydelse 1964: 184.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

173 §.

Varder i fall, då ackordsförslag ej utgör hinder för utdelning, kungörelse om slututdelning utfärdad innan ackordsfrågan blivit avgjord, skall frågan anses förfallen den dag, då kungörelsen utfärdades.

174 §.

Över beslut, varigenom ackordsärendet visas åter till borgenärerna, må ej klagas.

183 §.

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföra besvär. *Har ackordsfråga hänskjutits till rättens prövning, skall dock beträffande klagan över borgenärernas beslut i ackordsfrågan vad i 164 § femte stycket sägs lända till efterrättelse; och må särskild klagan ej föras över beslut, varigenom prövningen av ackordsförslag uppskjutits eller sådant förslag förklarats vilande eller framställning om dylik åtgärd beträffande ackordsförslag blivit avslagen, där ej i sistnämnda fall ackordsfrågan till följd av beslutet skall anses hava förfallit.*

Menar någon borgenär att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman ej skett lagligen eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande ankommer på dem, ej tillkommit lagligen, äger han anföra besvär däröver.

Är beslut ————— är stadgat.

Vill gäldenären ————— motsvarande tillämpning.

Borgenärsbeslut gånge ————— är anhängigt.

204 §.¹

Har handling, som enligt vad i denna lag är stadgat skall ingivas till konkursdomaren i två exemplar, ingivits allenast i ett exemplar, besörje konkursdomaren avskrift av handlingen; och gällde den, som ingivit handlingen, lösen för avskriften.

Om handling som skall ingivas till konkursdomaren i två eller flera exemplar ej inkommit i föreskrivet antal, ombesörjer konkursdomaren behöfliga avskrifter på ingivarens bekostnad.

¹ Senaste lydelse 1946: 809.

(Nuvarande lydelse)

I fråga om inlaga eller annan handling, som på grund av stadgande i denna lag skall ingivas till konkursdomaren, äge vad i 33 kap. 3 § rättegångsbalken är stadgat motsvarande tillämpning.

Varder, då avskrift erfordras av handling, som *borgenär insänt med posten*, kostnaden för avskriften ej erlagd av borgenären, vare konkursboet pliktigt att förskjuta sagda kostnad.

Konkursdomaren skall föra dagbok, vari för varje konkurs antecknas: när och av vem konkursansökningen blivit gjord; dagen då beslutet om egendomsavträde meddelades; namn å rättens ombudsman, å förvaltare, å granskningsman och å god man, som utsetts jämlikt 185 § under 2); underrättelse, som avses i 52 § fjärde stycket; inkomna framställningar och i anledning därav eller eljest av konkursdomaren eller rätten vidtagna åtgärder; samt dagen för konkursens upphörande. Dagboken skall ock lämna fullständig upplysning om gäldenärens hemvist vid tiden för egendomsavträdet samt, då han flyttat till annat ställe, om hans nya hemvist.

208 §.

Hos konkursdomaren föres särskild dagbok över konkursärenden. Handlingar i ärendena sammanföras i akter.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

210 §.

Över beslut ————— sina åligganden.

Vill någon ————— allmänna tidningarna.

Beslut av konkursdomaren i frågor, som omförmålas i 3, 4 eller 6 kap., *gånge utan hinder av förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer*; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

Beslut av konkursdomaren i frågor som avses i 3, 4 eller 6 kap. *eller om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 172 § går i verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet sökes, om ej annat förordnas*. Detta gäller dock ej i fråga om beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

211 §.¹

Mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 164 eller 183 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling.

Mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 163 eller 183 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling.

¹ Senaste lydelse 1957: 97.

(Nuvarande lydelse)

Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äge rätten, om det erfordras för att målet vid denna skall kunna slutföras, förordna, att förberedelse skall äga rum, samt meddela erforderliga föreskrifter därom. Vid huvudförhandling vare häradsrätt domför med tre i nämnden.

Mål, som — — — — — under förberedelsen.

Uteblir i — — — — — är stadgat.

Beträffande talan — — — — — ej föras.

(Föreslagen lydelse)

ling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äger rätten, om det erfordras för att målet då skall kunna slutföras, förordna att förberedelse skall äga rum och ge föreskrifter därom. Vid huvudförhandling är häradsrätt domför med tre i nämnden.

213 §.¹

Har borgenär för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig *särskilda fördelar* av gäldenären *eller av annan på gäldenärens vägnar, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år.*

Borgenär, som för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig *särskild förmån* av gäldenären, *dömes till böter eller fängelse i högst ett år.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Äldre lag skall gälla, när ackordsförslag ingivits före den nya lagens ikraftträdande.

När beslut om inledande av ackordsförhandling utan konkurs meddelats före den nya lagens ikraftträdande, skall den äldre lydelsen av 19 och 35 §§ gälla.

¹ Senaste lydelse 1942: 384.

3) Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken**

Härigenom förordnas, att 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***8 KAP.****5 §.**

Har gåva ————— från ansvar.

Har givaren ————— hos givaren.

Därest talan om gåvans återvinning till givarens konkursbo är anhängig, må mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

Är talan om gåvans återvinning enligt konkurslagen eller lagen om ackordsförhandling anhängig, får mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

13 KAP.**15 §.**

Då bodelning skett, äge make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten; och skall anmälan om ingivandet och dagen därför ofördröjligen göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. *Har make vid bodelningen i märklig mån eftergivit sin rätt, och avträdes hans egendom till konkurs på grund av ansökning, som gjorts inom ett år från bodelningshandlingens ingivande till rätten, gånge bodelningen, efter vad i konkurslagen sägs, på borgenärernas talan åter.*

Vad i första stycket andra punkten stadgas äge, när make är död, ej tillämpning, om eftergiften gjorts av hans arvingar.

När bodelning skett, äger make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten. Om ingivandet och dagen därför skall utan dröjsmål anmälan göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. *Om återgång av bodelning vid konkurs eller i anledning av offentlig ackordsförhandling eller vid egendoms avträdande till förvaltning av boutredningsman finnas bestämmelser i konkurslagen och lagen om ackordsförhandling samt i ärvdebalken.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

4) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 18 § lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s.10) om boskillnad

Härigenom förordnas, att 18 § lagen den 1 juli 1898 om boskillnad skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*18 §.¹

Sedan boskillnad — — — — — gälden ansvarig.

Då skifte ägt rum, låte makarne den över skiftet upprättade handling ingivas till den rätt, som boskillnadsmålet handlagt; och åligge det rätten att utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, där så ske kan, i en eller två tidningar inom orten kungöra, att handlingen blivit till rätten inlämnad, med uppgift tillika om dagen då det skett. Varder ena makens egendom avträdd till konkurs efter ansökning, som gjorts inom tre månader från det skifteshandling till rätten ingavs, gånge skiftet, där det länt borgenärerna till förfång, på deras talan åter. *Samma lag vare, där makes konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som nyss sagts. Talan, varom här förmäles, skall anhängiggöras inom sex månader från första borgenärssammanträdet; och gälle i övrigt om den talan vad i 39 § konkurslagen stadgas om återvinning, som där avses.*

När skifte ägt rum, skall makarna ingiva den däröver upprättade handlingen till den rätt som handlagt boskillnadsmålet. Rätten skall utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, när det kan ske, i en eller två ortstidningar kungöra att handlingen inlämnats med uppgift om dagen då det skett. Försättes endera maken i konkurs efter ansökan, som gjorts inom tre månader från att skifteshandling ingavs till rätten, går skiftet, när det länt borgenärerna till förfång, åter på deras talan. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde. Kommer i stället offentligt ackord till stånd, går skiftet också åter på talan av borgenär, som omfattas av ackordet, under den förutsättning som angivits i det föregående. Beträffande talan om återgång av skifte skall vad konkurslagen och lagen om ackordsförhandling föreskriver om talan angående återvinning ha motsvarande tillämpning.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

¹ Senaste lydelse 1921: 233.

5) Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 19 kap. 11 § ärvdabalken**

Härigenom förordnas, att 19 kap. 11 § ärvdabalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***11 §.**

Boutredningsmannen har — — — — — erforderliga åtgärder.

Finnas tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna *angående deras förnöjande*. Kan uppgörelse ej ernås och fylla delägarna ej bristen, skall boets egendom av boutredningsmannen avträdas till konkurs.

Finnas tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna. Om *frivillig* uppgörelse ej kan nås och delägarna ej fylla bristen *samt offentligt ackord ej heller kommer till stånd*, skall boutredningsmannen avträda boets egendom till konkurs.

I fråga — — — — — kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

6) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken

Härigenom förordnas, att 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.¹

Är gäldbunden — — — — — kortare tid.

Förmånsrätt i — — — — — pensionsutfästelse m. m.

Har på — — — — — innehållna beloppet.

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller arvskifte, så ock till den, som enligt lagen om ackordsförhandling utan konkurs förordnats till rättens ombudsman eller god man, därest det belopp, som skall utgå, bestämts efter ty i nämnda lag sägs.

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller arvskifte, samt arvode och kostnadsersättning till god man enligt lagen om ackordsförhandling eller tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen.

8 §.²

Sedan äge — — — — — boutredningsman förordnades.

Har i fall, då konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller då konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första stycket sägs, från den dag, då utmätning verkställdes, äge förmånsrätt, varom i första stycket stadgas, ej rum.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

¹ Senaste lydelse 1967: 532.

² Senaste lydelse 1935: 32.

7) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s.1)**i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 20 november 1845 i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*3 §.¹

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen inför rätten företeddes, eller försattes säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, vare den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att till konkursboet räknas. *Lag samma vare, där konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första punkten sägs.* Göres efter utgången av sistnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken befinnes så upprättad och behandlad, som nyss sagts, vare, där jävet göres vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol, till vilken utmätningssmannens tjänstgöringsområde hör, eller vare all talan i ty mål kvitt; och stånde godset i kvar-

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som sägs i 1 §, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter att avhandlingen företeddes inför rätten, eller försattes säljaren i konkurs efter ansökan, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde.* Göres efter utgången av förstnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken finnes så upprättad och behandlad som nyss sagts, och göres jävet vid utmätningstillfälle, är fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol till vilken utmätningssmannens tjänstgöringsområde hör. Han har eljest förlorat all rätt till talan i målet. Godset står under tiden i kvarstad, om sökanden inom fjorton dagar efter utmätningssrättningen

¹ Senaste lydelse 1963: 256.

(Nuvarande lydelse)

stad, därest sökanden inom fjorton dagar efter utmättningsförrättningen hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada, som av kvarstaden följa kan; var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 39 § konkurslagen äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada som kan följa av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad som i 39 § konkurslagen föreskrivs om återvinning av lös egendom till konkursbo ha motsvarande tillämpning.

Om talan i anledning av ackordsförhandling finnas särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

8) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 117 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om
försäkringsavtal

Härigenom förordnas, att 117 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

117 §.

Varder, innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, försäkringstagaren försatt i konkurs, och finnes han hava under de tre senaste åren före beslutet om egendomsavträde till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid då betalningen skedde ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äger konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad som sålunda erlagts för mycket, i den mån tillgodohavandet hos denne förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till utkrävande av beloppet, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Ej må ————— må återkallas.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Om talan i anledning av ackordsförhandling finnas särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

9) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1956 (nr 217) om vissa kreditinrättnings konkurs

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 maj 1956 om vissa kreditinrättnings konkurs skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

3 §.

Konkursdomaren äger ————— har kontor.
 Förvaltarna åligger ————— jämte räntefoten.
 Förteckningen skall ————— kreditinrättnings kontor.
 Fordran, som ————— utsatta tiden.

Till borgenärer, varom ovan i denna paragraf förmäles, skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen icke utsändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller utsändas till sådana borgenärer, utan skall i stället vad konkursdomaren enligt sistnämnda paragraf bestämt kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 156, 160, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och förvaltarna, bringas till ifrågavarande borgenärers kännedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar, som nyss sagts.

Till borgenärer som omtalas ovan i denna paragraf skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen ej sändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller sändas till sådana borgenärer. Vad konkursdomaren bestämt enligt sistnämnda paragraf skall i stället kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad som i 129, 155, 156, 160, 163, 165 och 189 §§ konkurslagen sägs om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden får innehållet i nämnda meddelanden och handlingar bringas till ifrågavarande borgenärers kännedom i annan ordning som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och förvaltarna. Underrättelse om vad som sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar som nyss sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Äldre lag skall gälla, när ackordsförslag ingivits före den nya lagens ikraftträdande.

10) Förslag
till
Förordning
om ändring i 71 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att till 71 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 skall fogas ett nytt mom. med nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

71 §.¹

*3 mom. Har enligt lagen den . . .
(nr . . .) om ackordsförhandling god
man förordnats före utgången av tid
som angives i 1 eller 2 mom. och
kommer ackord till stånd, får utan
hinder av vad som i nämnda mom.
sägs åtgärder för uttagande av skatt
vidtagas inom två år från utgången
av det uppbördsår då ackordet sko-
lat vara fullgjort.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari . . .

¹ Senaste lydelse 1967: 625.

11) Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295)
om sjömansskatt**

Härigenom förordnas, att 20 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***20 §.¹**

Har redare ————— skolat verkställas.

Revisionskrav mot ————— skatteavdraget verkställdes.

Åtgärder för ————— av sjömansskattenämnden.

Utan hinder ————— utslaget meddelades.

*Har enligt lagen den . . . (nr . . .)
om ackordsförhandling god man för-
ordnats före utgången av tid som an-
gives i det föregående och kommer
ackord till stånd, får utan hinder av
vad ovan sägs åtgärder för uttagan-
de av skatt vidtagas inom två år från
utgången av det uppbördsår då ac-
kordet skolat vara fullgjort.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari . . .

¹ Senaste lydelse 1967: 636.

12) Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 17 december 1965 (nr 852)
om ackord och avskrivning rörande vissa skatter**

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 17 december 1965 om ackord och avskrivning rörande vissa skatter skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Bestämmelserna i — — — — — särskilt föreskrivet.

Med skatt — — — — — än tull.

*Har enligt lagen den . . . (nr . . .)
om ackordsförhandling god man för-
ordnats före utgången av tid som en-
ligt särskild föreskrift gäller för vid-
tagande av åtgärder för att uttaga
skatt och kommer ackord till stånd,
får utan hinder av sådan föreskrift
åtgärder vidtagas inom två år från
utgången av det uppbördsår då ac-
kordet skolat vara fullgjort.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari . . .

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 19 maj 1970.

N ä r v a r a n d e :

f. d. justitierådet	REGNER,
regeringsrådet	MARTENIUS,
justitierådet	BERNHARD,
justitierådet	HESSER.

Enligt lagrådet den 14 maj 1970 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 20 mars 1970, hade Kungl. Maj:t förordnat, att enligt 87 § regeringsformen lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättade förslag till 1) *ackordslag*, 2) *lag om ändring i konkurslagen*, 3) *lag om ändring i giftermålsbalken*, 4) *lag om ändring i lagen om boskillnad*, 5) *lag om ändring i ärvdabalken*, 6) *lag om ändring i handelsbalken*, 7) *lag om ändring i förordningen i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva*, 8) *lag om ändring i lagen om försäkringsavtal*, 9) *lag om ändring i lagen om vissa kreditinrättningars konkurs*.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Gerhard Wikrén.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 14 maj 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till

- 1) *ackordslag,*
- 2) *lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),*
- 3) *lag om ändring i giftermålsbalken,*
- 4) *lag om ändring i lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad,*
- 5) *lag om ändring i ärvdabalken,*
- 6) *lag om ändring i handelsbalken,*
- 7) *lag om ändring i förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,*
- 8) *lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,*
- 9) *lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrättningars konkurs.*

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat lagförslagen utan erinran, och hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga

- dels de av lagrådet granskade lagförslagen,*
dels de vid statsrådsprotokollet den 20 mars 1970 fogade förslagen till
- 10) *lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),*
 - 11) *förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
 Britta Gyllensten

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	3
Förslag till ackordslag	3
Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)	14
Förslag till lag om ändring i giftermålsbalken	32
Förslag till lag om ändring i lagen (1898: 64 s. 10) om boskillnad	33
Förslag till lag om ändring i ärvdabalken	34
Förslag till lag om ändring i handelsbalken	34
Förslag till lag om ändring i förordningen (1845: 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva ..	35
Förslag till lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal ..	37
Förslag till lag om ändring i lagen (1956: 217) om vissa kreditinrätt- ningars konkurs	38
Förslag till lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)	39
Förslag till förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjö- mansskatt	40
Utdrag av statsrådsprotokollet den 20 mars 1970	41
1. Inledning	41
2. Allmän motivering	42
2.1 Huvuddragen av gällande rätt	42
2.2 Ackordslagstiftningen i övriga nordiska länder	45
2.3 Lagberedningens förslag och yttrandena över det	47
2.3.1 Allmänna synpunkter på ackordslagstiftningen	47
2.3.2 God man vid ackordsförhandling	50
2.3.3 Konkurs och utmätning sedan god man förordnats ..	52
2.3.4 Minsta dividend vid offentligt ackord	53
2.3.5 Borgenärer vid offentligt ackord	55
2.3.6 Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord	59
2.3.7 Konkurs och utmätning under förhandling om offent- ligt ackord	60
2.3.8 Återvinning vid offentligt ackord	61
2.3.9 Förfarandet vid förhandling om offentligt ackord	64
2.3.10 Tillsyn över ackordets fullgörande m. m.	68
2.4 Departementschefen	69
2.4.1 Allmänna synpunkter	69
2.4.2 God man vid ackordsförhandling	70
2.4.3 Konkurs och utmätning sedan god man förordnats ..	72
2.4.4 Minsta dividend vid offentligt ackord	72
2.4.5 Borgenärer vid offentligt ackord	74
2.4.6 Borgenärsmajoritet vid offentligt ackord	78
2.4.7 Konkurs och utmätning under förhandling om offent- ligt ackord	78

2.4.8	Återvinning vid offentligt ackord	79
2.4.9	Förfarandet vid förhandling om offentligt ackord	82
2.4.10	Tillsyn över ackordets fullgörande m. m.	85
3.	Specialmotivering	85
3.1	Förslaget till ackordslag	85
3.2	Förslaget till lag om ändring i konkurslagen	131
3.3	Förslaget till lag om ändring i giftermålsbalken	146
3.4	Förslaget till lag om ändring i boskillnadslagen	147
3.5	Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken	148
3.6	Förslaget till lag om ändring i handelsbalken	150
3.7	Förslaget till lag om ändring i lösöreköpsförordningen	151
3.8	Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen	152
3.9	Förslaget till lag om ändring i lagen om vissa kreditinrätt- ningars konkurs	154
3.10	Förslagen till ändring i uppbördsförordningen och förord- ningen om sjömansskatt	154
4.	Hemställan	158
Bilaga:		
	Lagberedningens förslag	160
	Utdrag av lagrådets protokoll den 19 maj 1970	205
	Utdrag av statsrådsprotokollet den 14 maj 1970	206